Kapital

HAYATINI DEĞİŞTİRMEK İÇİN DÜŞÜNCELERİNİ DEĞİŞTİR

Dr. Wayne W. Dyer

M.Ö. 500'lü yıllarda Lao-tzu adındaki Çinli bilge varoluşun doğası hakkında 81 şiir yazmıştır. Hepsine birden Tao Te Ching adı verilen bu metinler bizlere ahlak, maneviyat ve ruhsal denge konularında pek çok önemli ders verir.

Bu kitapta Dr. Wayne W. Dyer, Tao Te Ching'in çeşitli çevirilerinden yola çıkarak, Lao-tzu'nun bilgeliğini ve 81 öğretinin herbirini günümüz dünyasına nasıl uygulayacağımızı ayrı ayrı anlatıyor. Tao'ya uygun yaşamı anlatan 81 yazısında bizlere "Esnek Yaşamak"tan "Düşman Edinmeden Yaşama"ya, "Kendini Akışa Bırakıp Yaşama"ya kadar pek çok yol gösteriyor. Her bölümün sonunda ise, Tao odaklı bir hayat için o gün ne yapabileceğinize bulunuyor.

Dr. Wayne W. Dyer tam bir yılını Lao-tzu'nun mesajlarını araştırıp onlar üzerinde düşünmeye adadı ve sonunda bu kitaptaki metinler ortaya çıktı. metinlerden her gün birini okuyacaksınız. Sonunda doğa ve dünya ile daha uyumlu ve hiç olmadığı kadar huzurlu bir ruh haline kavuşacaksınız. Dr. Wayne W. Dyer, Tao Te Ching'in ona sunduğu bu fırsatı başkalarına da tanıyabildiğinden dolayı çok mutlu.

ISBN 978-605-5755-36-2

www.kapital.com.tr
www.mediacatonline.com
Kapital market

CHANGE YOUR THOUGHTS - CHANGE YOUR LIFE

Copyright © 2007 by Wayne W. Dyer
Originally published in 2007 by Hay House Inc., USA
All rights reserved.

Telif Ajansı: Nurcihan Kesim Telif ve Lisans Hakları

HAYATINI DEĞİŞTİRMEK İÇİN DÜŞÜNCELERİNİ DEĞİŞTİR

Copyright © Kapital Medya Hizmetleri A.Ş. -İstanbul, 2007

Bu kitabın tüm hakları Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.'ye aittir. Kaynak gösterilmeksizin kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir yöntemle kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

YAYINCI: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.
GENEL YAYIN YÖNETMENİ: Pelin Özkan
YAYIN KOORDİNATÖRÜ: Tuba Yılmaz
EDİTÖR: Banu Adıyaman - Gülen Çetin Tankut
GÖRSEL YÖNETMEN: İlker KURT
KAPAK TASARIM: Selim Erhan
SATIŞ ve DAĞITIM SORUMLUSU: Salih Şahin
3. BASKI: Eylül 2012

YÖNETİM YERİ: Nispetiye Caddesi,
Akmerkez E Blok Kat: 6 Etiler/İSTANBUL
Tel: (212) 282 26 40
Faks: (212) 282 26 32
e-posta: kitap@kapital.com.tr

Kapital
KİTAPLARI

ISBN: 978-605-5755-36-2

Yayıncı Sertifika No: 16190

BASIM ve CİLT: Golden Medya • 100. Yıl Mah. Mas-Sit 1. Cadde No: 88 34204
Bağcılar-İSTANBUL Tel: (212) 629 00 24 • Sertifika No: 12358

Hayatını Değiştirmek için Düşüncelerini Değiştir

Dr. Wayne W. Dyer

Çeviri
Gökçe İnan Yağlı

Babam Melvin Lyle Dyer için
Seni hiç tanımasam da, Tao'yu tamamen sindirdikten
sonra, sonunda anlıyorum!
Her şey mükemmel –ve hep mükemmeldi. Seni seviyorum

İÇİNDEKİLER

Önsöz		*9*
1.	*Gizemi Yaşamak*	*18*
2.	*Paradoksal Bütünlüğü Yaşamak*	*24*
3.	*Memnuniyeti Yaşamak*	*30*
4.	*Sonsuzluğu Yaşamak*	*36*
5.	*Tarafsız Yaşamak*	*42*
6.	*Yaratıcılığı Yaşamak*	*48*
7.	*Egodan Uzak Yaşamak*	*54*
8.	*Akışta Yaşamak*	*60*
9.	*Mütevazılığı Yaşamak*	*64*
10.	*Tekliği Yaşamak*	*70*
11.	*İçinizdeki Boşluğu Yaşamak*	*76*
12.	*İç Kanaatle Yaşamak*	*80*
13.	*Hayatı Bağımsız bir Zihinle Yaşamak*	*84*
14.	*Formun Ötesinde Yaşamak*	*88*
15.	*Telaştan Uzak bir Hayat Yaşamak*	*92*
16.	*Sürekliliği Yaşamak*	*96*
17.	*Aydın Bir Lider Olarak Yaşamak*	*102*
18.	*Kurallar Olmadan Yaşamak*	*110*
19.	*Hiçbir Şeye Bağlı Olmaksızın Yaşamak*	*116*
20.	*Mücadeleden Uzak Yaşamak*	*122*
21.	*Tanımlanamayan Paradoksu Yaşamak*	*128*
22.	*Esnekliği Yaşamak*	*134*
23.	*Doğallığı Yaşamak*	*140*
24.	*Aşırılıktan Uzak Yaşamak*	*144*
25.	*Sahip Olduğunuz Mükemmelliğin Bilincinde Yaşamak*	*150*
26.	*Sakince Yaşamak*	*156*
27.	*İçinizdeki Işıkla Yaşamak*	*160*
28.	*Erdemli Yaşamak*	*166*
29.	*Doğal Kuralla Yaşamak*	*172*
30.	*Şiddetten Uzak Yaşamak*	*178*
31.	*Silahlardan Uzak Yaşamak*	*184*
32.	*Tao'nun Mükemmel Bilgeliğini Yaşamak*	*190*
33.	*Öz Kontrolü Yaşamak*	*196*
34.	*Büyük Yolu Yaşamak*	*202*
35.	*Dünyevi Zevklerden Uzak Yaşamak*	*206*
36.	*Kenarda Köşede Yaşamak*	*212*
37.	*Basitlikte Yaşamak*	*216*
38.	*Kendi Doğanızı Yaşamak*	*224*
39.	*Bütünlüğü Yaşamak*	*228*
40.	*Geri Dönerek ve Teslim Olarak Yaşamak*	*232*
41.	*Görünenlerin Ardında Yaşamak*	*238*

42. *Uyumun İçinde Eriyerek Yaşamak* 244
43. *Yumuşaklığı Yaşamak* 250
44. *Ne Zaman Durulacağını Bilerek Yaşamak* 256
45. *Yüzeysellikten Uzak Yaşamak* 262
46. *Barışçıl Yaşamak* 268
47. *Sadece Var Olarak Yaşamak* 274
48. *Azaltarak Yaşamak* 280
49. *Yargıdan Uzak Yaşamak* 284
50. *Ölümsüzmüş gibi Yaşamak* 290
51. *Saklı Erdemle Yaşamak* 296
52. *Ana'ya Dönerek Yaşamak* 302
53. *Onurlu Yaşamak* 306
54. *Varlığınızla Dünyayı Değiştiriyormuşsunuz gibi Yaşamak* 312
55. *Oluruna Bırakarak Yaşamak* 316
56. *Sessiz Bilgeliği Yaşamak* 320
57. *Baskıcılıktan Uzak Yaşamak* 324
58. *Iyi veya Kötü Talihten Etkilenmeden Yaşamak* 328
59. *Azla Yetinerek ve Ölçülü Olarak Yaşamak* 332
60. *Kötülüğe Karşı Bağışıklık Kazanarak Yaşamak* 336
61. *Alçaklarda Yaşamak* 342
62. *Tao'nun Hazine Evinde Yaşamak* 346
63. *Zorluk Çekmeden Yaşamak* 352
64. *Şimdiki Zamanı Yaşamak* 356
65. *Alçakgönüllülüğü Sürdürerek Yaşamak* 362
66. *Denize Öykünerek Yaşamak* 366
67. *Üç Hazineyle Yaşamak* 370
68. *Işbirliği İçinde Yaşamak* 376
69. *Düşmansız Yaşamak* 382
70. *Tanrı'yı Fark Ederek Yaşamak* 386
71. *Hastalıktan Uzak Yaşamak* 392
72. *Huşu ve Kabullenme Duygusu ile Yaşamak* 398
73. *Göklerin Sisteminde Yaşamak* 404
74. *Ölümden Korkmadan Yaşamak* 410
75. *Çok Talep Etmeden Yaşamak* 416
76. *Esnek Olarak Yaşamak* 422
77. *Fazlalıkları Vererek Yaşamak* 426
78. *Su gibi Yaşamak* 430
79. *Dargınlıklar Olmadan Yaşamak* 436
80. *Kendi Ütopyanızı Yaşamak* 442
81. *Vermeyi Bilerek Yaşamak* 448
Sonsöz 453

Önsöz

Değişim olmadan ilerleme mümkün değildir ve düşünüş biçimlerini değiştiremeyen kimseler, hiçbir şeyi değiştiremezler.

— George Bernard Shaw

Hayatını Değiştirmek için Düşüncelereni Değiştir benim, –İncil'den sonra– dünyadaki en fazla dile çevrilmiş bir felsefe kitabı olan Tao Te Ching'i araştırmak, incelemek ve uygulamakla geçirdiğim bir yıllık bir sürecin ürünüdür. Bu konudaki birçok uzman bu Çin klasiğini, var oluşun doğası üzerine temel bir çalışma olarak görür ve bu çalışma, erdemi, mutluluğu, huzuru ve dengeyi garantileyen bir yaşam biçimine ulaşmak için değerli bir kaynak teşkil etmeyi sürdürür. Daha geçenlerde, bu eski eserin 81 öğretisini tekrar ve tekrar okuyarak, yaşamını tehdit eden bağımlılıklarla başa çıkmayı başaran biriyle ilgili bir yazı okudum. Bir düşünsenize! 100'den az kısa pasajda, dengeli, ahlaklı, tinsel ve dünya üstündeki herkesi kapsayan bir yaşam biçimi tanımlanıyor.

Efsaneye göre Tao Te Ching, bir peygamber olan ve aynı zamanda eski başkent Luoyang'da imparatorluğa ait arşivleri tutan Lao-tzu tarafından yazılmıştır. Savaşan eyaletler dönemi boyunca ardı arkası kesilmeyen bir çürümeye şahit olan Lao-tzu, çöl üzerinden batıya doğru gitmeye karar verir. Hanku Geçidi'nde, Lao-tzu'nun bilgeliğinden haberdar olan Yin Hsi adlı bir geçit bekçisi, öğretilerini yazıya geçirmesi için Lao-tzu'ya yalvarır. Böylece Tao Te Ching,

5000'den fazla Çin yazısı karakteriyle yazılmış olur.

Tao Te Ching'in kökenleri hakkında okuduğum bütün yazılarda, onun yazılışıyla ilgili herhangi somut, tarihi bir belgeye rastlamadım... Buna rağmen o, bugün, neredeyse bütün dillerde ve binlerce farklı versiyonda varlığını korumakta. Aslına bakarsanız, bu klasiğin gündüz farklı, akşamleyin farklı çevirilerini okumak beni bayağı bir etkiledi. Daha çok çeviri istettim, bunlardan beşi oldukça eski, diğer beşiyse yeniydi (Teşekkür kısmında bunları bulabilirsiniz). Ne Lao-tzu'nun kendisi, ne de öğretilerinin kökenleri tarihsel olarak kanıtlanmış olduğundan ben, incelemiş olduğum baskılarda, bu 5000 adet karakterin uzmanlar tarafından farklı yorumlanışları karşısında büyülenmiştim –özellikle de, bu eski Çin sembollerinin artık kullanılmadığını ve farklı çevirilere çok açık olduklarını göz önünde bulundurduğunuzda.

Sonra içimde, 21 yüzyılda hayata geçirildiklerinde sahip oldukları değerli bilgeliği kanıtlayan bu öğretilerin her biri için birer kısa deneme yazma ihtiyacı hissettim. İncelemiş olduğum o on adet çeviriden yola çıkarak, 81 öğretiyi, üzerimde bırakmış oldukları etkiye dayanarak *Hayatını Değiştirmek için Düşüncelereni Değiştir*'de bir araya getirdim. Bu kitap benim, Tao Te Ching'i ve yaşam ve doğa hakkında bana farklı bir bakış açısı kazandıran 81 öğretiyi kişisel yorumlayışımdır. Bu kitabı okurken şunu bilin ki, kendi *kişisel* hislerimden yola çıkarak bu kitaba dâhil etmiş olduğum bu on farklı çeviriye ait kısımlar, bu çevirilerin en faydalı kısımlarıdır; bu kitaba katmadığım yerler (ya da katmış olduğum, fakat size pek uygun gelmeyen yerler) için özür dilerim.

Tao Te Ching'in sayısız özelliklerinden biri, okuyucusunun zihninin sınırlarını zorlayan niteliğidir ve bu, özellikle de, Lao-tzu'nun sizleri, hayata olan bakış açınızı gözden geçirmeye itmek amacıyla kullandığı ironi ve çelişkilerde kendini gösterir. Herhangi bir durum karşısında şiddete başvurmanın en uygun tepki olacağına inanıyorsanız eğer, Lao-tzu sizleri, sakinliğinizi korumanın önemini görmeye çağırıyor. Eğer herhangi bir durum karşı-

sında harekete geçmeniz gerekiyormuş gibi görünürse, o sizlerden, hiçbir şey yapmama seçeneğini göz önünde bulundurmanızı ister. Eğer gereksinim duyduğunuz ya da istediğiniz şeyi size hırslı olmanın getireceğine inanıyorsanız, Lao-tzu sizlere, her şeyi oluruna bırakmanızı ve sabırlı olmanızı tavsiye eder.

Peki, "Tao" denen şey nedir? 1. öğretide bizlere söylendiğine göre, onu adlandırmak, onu kaybetmek anlamına gelir; dolayısıyla, sizlere verebileceğim en iyi tarif şudur: Tao, en yüce gerçekliktir, her şeye nüfuz eden, her şeyin Kaynağı olan şeydir. Tao'nun başı ve sonu yoktur, o hiçbir şey yapmaz, fakat buna rağmen, "10.000 varlık dünyası" denen biçimler ve sınırlar dünyasındaki her şeye hayat verir.

Tao Te Ching üzerine yapılmış olan yorumlarda *Tao*, genel olarak "Yol", *Te* "biçim ve güç" (yani, Tao'nun zuhur ediş şekli), *Ching* ise "kitap" olarak tanımlanmıştır. Okumuş olduğum bütün çevirilerde, Tao'dan Yol olarak bahsedilmiştir (ve Tao, metnin içinde Y harfi ile sembolize edilmiştir); Te'den ise, Yol'a ışık veya renk katan şey olarak söz edilmiştir. 65 küsur yıldır taşımakta olduğum isme, *Way*ne Dyer'a, yakından baktığımda, beni bu öğretileri incelemeye ve bu denemeleri yazmaya iten şeyin ne olduğunu keşfettim! Gördüğünüz üzere, ismimin ilk üç harfi *Way* (yani Yol) kelimesini oluşturmakta ve "dyer" kelimesinin anlamı, ışık ve renk katan/saçan kimsedir. Bu 81 öğretiyi okumak, yorumlamak, bu öğretilerle ilgili yazı yazmak ve en önemlisi, bu öğretileri uygulamaya dökmek ile neden bu kadar çok ilgilenmiş olduğuma şaşmamak gerek.

The Wisdom of China and India [Çin'in ve Hindistan'ın Bilgeliği]'nde Dr. Lin Yutang şöyle bir ifade kullanıyor: "Doğu edebiyatındaki bütün kitaplar arasından okunması elzem olan tek bir kitap varsa, o da, bence [Lao-tzu'nun] Tao Kitabı'dır... Bu kitap, dünya edebiyatındaki en derinlikli kitaplardan biridir..." *Hayatını Değiştirmek için Düşüncelerini Değiştir*'i okurken, Lao-tzu'nun mistik ve pratik felsefesinin rehberliğinde kendi yolunuzu bulacak, bu felsefeyi bugünün modern dünyasındaki hayatınıza uygulamanın zevkini tadacaksınız.

Bu kitabı yazmak, lineer rasyonel bir yaklaşımla pek de uyuşmayan düşüncelere tamamıyla teslim olmak anlamına geliyordu ve bu beni –tıpkı Tao'nun kendisi gibi– açıklanamaz ve adlandırılamaz bir biçimde değiştirdi. Bir yılımı bu proje üstünde çalışarak geçireceğimden emin olduğum andan itibaren başlayan yapım aşamasını sizler için şu şekilde özetledim:

Sabah saat 4'ten önce kalkıyorum, meditasyon yapıyorum, bolca sıvı ve vitamin alıyorum ve kutsal yazı bölgeme giriyorum. Masamın üstünde Lao-tzu'nun birkaç çerçeveli resmi var: Birinde Lao-tzu, basit bir cübbenin içinde; bir diğerinde, elinde asasıyla ayakta durmakta; ötekinde ise, bir öküzün üstünde. Acele etmeksizin çalışmaya koyuluyor ve Tao Te Ching'in bir öğretisini okuyorum; okurken, kelimelerin benimle kalmasına izin veriyor ve beni bilgilendirmeleri için iç ve dış yaşamın güçlerini yanıma çağırıyorum.

Tao Te Ching'deki pasajların bazıları, siyasi liderlere yöneltilmiş gibi görünen fikirler içeriyor –yine de ben her durumda, ortalama okuyucuyu göz önünde bulunduruyorum. Diğer bir deyişle bu kitapta, sadece hükümette ya da iş yaşamında belirli konumlara sahip kimseler için değil, herkes için bilgelik arıyorum.

Bir kağıda birkaç not karalıyorum ve sonraki üç gün boyunca, Lao-tzu'nun söylemiş olduğu şeyleri düşünüyorum. Gün boyunca yaptığım bütün faaliyetlerde, Tao'yu benimle birlikte olmaya çağırıyorum. "Düşüncelerini değiştir, Wayne," diyorum kendi kendime, "ve hayatının nasıl değiştiğini gör." Ve düşüncelerim gerçekten değişiyor.

Tao'yu yanımda hissediyorum; her daim orada, hiçbir şey yapmadan öylece duran ve buna rağmen hiçbir şeyi asla yarım bırakmayan Tao'yu. Artık, gözlerim açılmış olduğundan, karşısında bulunduğum manzara bana çok daha farklı görünüyor. Görmekte olduğum insanlar, kendi doğalarını görmezden gelen ya da –bundan çok daha acıklı olanı– başkalarının işlerine sürekli burunlarını sokan ilahi yaratıklar. Ben, artık çok daha farklı bir bakış açısına sahibim: Kendimi çok daha huzurlu ve sakin hissediyorum. 10.000 varlık dünyasının döngüsel doğasının her daim bilincindeyim ve her şeye farklı açılardan bakmamı sağlayan güçlü bir kavrayışa sahibim. Biliyorum ki, biz insanlar, doğanın diğer yarısı gibiyiz ve üzüntü, korku, hayal kırıklıkları ya da diğer herhangi bir kötü his sonsuza dek sürmez. Doğa asla, sonsuza dek süren bir fırtına yaratmaz. Hayır, şerrin ardında saklıdır.

81 öğretiden herhangi biri üstünde kafa yormak ve onu hayata

geçirmeye çalışmakla geçen günlerimin ardından, sabah erken saatte Lao-tzu'nun resmine, gözlerinin içine bakıyorum ve ona şöyle diyorum: Bu sözlerinle ne demek istedin? Bu öğretini, burada, bugünün dünyasında, bu harikulade öğretilere göre yaşamak isteyen biri nasıl hayata geçirebilir?

Ve sonra büyülü bir şeyler oluyor. Eski çağlardan, atmosferden, mor kalemimden önümde duran kağıda kelimeler akmaya başlıyor. Biliyorum ki bu yazı bana ait değil. Biliyorum ki bu kelimelere dokunamam, onları hissedemem, göremem ve hatta adlandıramam; fakat yine de onlar, 10.000 varlık dünyasında meydana geliyorlar. Artık müteşekkirim, şaşkın bir haldeyim ve inanılmaz derecede mutluyum. Ertesi gün, Çinli bir üstadın 2500 sene önce yazıya geçirmiş olduğu bu bilgelikle geçireceğim dört günlük bir diğer maceraya atılıyorum; kendimi kutsanmış, onurlandırılmış hissediyorum ve bu Çinli üstadın sözlerinin üzerimdeki derin etkisi karşısında hayrete düşüyorum.

Bana göre, içinde bulunduğumuz 21. yüzyılda tüm dünya, Lao-tzu'nun sözlerinin önemini kavramış liderleri başa getirmelidir. Varlığımızın devamı, "düşman" ve "savaş" kavramlarının ancak, Tao merkezli bir yaşam sürmekle yok olabileceğini kavramaya bağlı olabilir. Tao merkezli bir yaşam tarzını kendilerine örnek alarak ülke yöneticileri, özel yaşamlarımızı kontrol altına almaktan, omuzlarımıza aşırı vergiler yüklemekten ve mahremiyetimize müdahale etmekten vazgeçebilirler.

Tao'nun öğretileri ve verdiği dersler, bireyler tarafından da keşfedilmeli ve hayata geçirilmelidir. Bu şekilde Tao sizleri, kendi varlığınızın büyüsüne götürecektir –evet, sizler de işlemekte olan Tao'sunuz. Varlığınız, hiçlikten gelmiştir ve hiçliğe dönecektir. Dolayısıyla, bu kitaptan maksimum derecede yararlanmak ve zevk almak için onu okumayı kişisel bir yolculuğa dönüştürün. İlk önce, Tao Te Ching'in pasajlarından birini ve onu takip eden denemeyi okuyun. Sonra, okuduğunuz öğretiyi hayata geçirmek, koşullandırılmış olduğunuz düşünce biçiminizi değiştirmek ve kendinize, düşüncelerinizi yeniden şekillendirmeye açık olmak konusunda izin vermek için zaman ayırın. Son olarak, söz konusu öğretiyi bir kağı-

da yazarak, kayıt ederek, çizerek ya da istediğiniz herhangi bir biçimde ifade ederek kendinize özgü kılın. Sonra, kendi doğanıza uygun bir ritimle bir sonraki öğretiye geçin.

Aşağıdaki parça, Deng Ming Dao'ya ait olan ve benim her gün mutlaka şöyle bir göz gezdirmeyi sevdiğim, *365 Tao: Daily Meditations* [365 Tao: Günlük Meditasyonlar] adlı eserden alınmıştır. Bu parçayı okuyun ve içinizde canlanan Tao'yu görün:

> Eğer, kişisel gelişiminiz üstünde uzunca bir süre harcarsanız, Tao'ya girmiş olursunuz. Aynı zamanda bu şekilde, bir "olağanüstü algılar dünyası"na da adım atmış olursunuz. Tarif edilemeyecek şeyler yaşarsınız, bilmediğiniz bir yerlerden gelen düşünceleri algılamaya başlarsınız, geleceğin gidişatına dair ipuçları görür hale gelirsiniz. Fakat yaşamakta olduğunuz bu durumu ifade etmeye çalıştığınızda, karşınıza sizi anlayan, size inanan kimse çıkmaz. Bu yolda ne kadar çok yürürseniz, toplumun sıradanlığından bir o kadar uzaklaşırsınız. Gerçeği görüyor olabilirsiniz, fakat insanların size değil, politikacılara, oyunculara ve şarlatanlara kulak vermeyi tercih ettiklerini görürsünüz.
>
> Tao'nun takipçisi olarak bilindiğiniz takdirde, insanlar size geleceklerdir, fakat bunlardan çok azı Tao'yu gerçek anlamda kavrayabilecektir. Bazıları, Tao'yu tıpkı bir koltuk değneği gibi sömürecek kadar alçaktırlar. Onlara, görmüş olduğunuz mucizeleri anlatmak, genelde, boş yere çene yormak anlamına gelir. İşte bu yüzden denir ki, bilen kişiler konuşmaz.
>
> Neden sessiz kalmayalım ki? Tao'nun tadını istediğiniz gibi çıkarın. Bırakın insanlar aptal olduğunuzu düşünsünler. Siz kendi içinizde, Tao'nun gizemlerini biliyor olacaksınız. Kendi deneyimlerinizden faydalanabileceğini düşündüğünüz biriyle karşılaşırsanız, deneyimlerinizi o kişiyle paylaşın. Fakat bir yabancılar topluluğu içinde sadece bir misafir iseniz, sessiz durmak akıllıca olacaktır.

Tao Te Ching'in en önemli mesajı belki de, bu eski kutsal metin boyunca anlatılan şeylerin basitliğinden nasıl zevk alınacağını öğ-

renmektir. Bu kitaptaki düşünceleri hayata geçirdiğinizde, hepsinin nasıl da derin olduğunu keşfedeceksiniz –fakat sonra, onun basitliği ve doğallığı karşısında şaşırıp kalacaksınız. Lao-tzu'nun tavsiyeleri, uygulanması o kadar kolay şeylerdir ki, onları karmaşık hale sokmaya çalışmamalısınız. Sadece, kendinize, kendisine kulak verdiğiniz ve ona uyduğunuz takdirde güvenilebilir olan doğayla uyum içinde olmak için izin vermeniz yeterlidir.

Umarım, Lao-tzu'yu ve onun harikulade eseri olan Tao Te Ching'i sever ve Büyük Yol'a *kendi* ışığınızı ve renginizi katarsınız. Sizlere sevgilerimi sunuyorum ve Tao merkezli bir dünyaya olan bağlılığımı ifade ediyorum. Sizler için, gezegenimiz için, evrenimiz için Tao merkezli bir bakış açısından daha mükemmel bir vizyon düşünemiyorum.

— **Wayne W. Dyer**
Maui, Hawaii

(**Editörün notu:** Lao-tzu'nun adı, yıllar boyunca farklı şekillerde yazılagelmiştir; dolayısıyla olası bir kafa karışıklığına engel olmak için bu kitapta bizler, *Merriam-Webster*'s *Collegiate Dictionary*'nin 11. basımındaki yazılış şeklini kullanacağız.)

Biliyorum ki kuşların
uçmak için kanatları,
balıkların yüzmek için yüzgeçleri,
vahşi hayvanların koşmak için ayakları var.
Ayaklar için tuzaklar, yüzgeçler için ağlar,
kanatlar için oklar vardır.
Fakat ejderhaların gökyüzünde
rüzgar ve bulutla
nasıl başa çıktığını kim bilebilir?
O gün ben onu {Lao-tzu'yu} gördüm.
O bir ejderhaydı.

— *The Way of Life According to Lao-tzu*'dan,
Witter Bynner tarafından çevrilmiştir.

(Rivayete göre bu söz, Konfüçyüs tarafından, görgü kurallarıyla ilgili tavsiyelerini almak için ziyaret ettiği ihtiyar Lao-tzu'dan dönüşünde söylenmiştir.)

1. Öğreti

Anlatılabilen Tao, ebedi Tao değildir.
İsimlendirebilinen isim,
ebedi isim değildir.

Tao, hem isimli hem isimsizdir.
Bir isimsiz olarak o, bütün varlıkların kaynağıdır.
Bir isimli olarak ise, 10 bin varlığın Anasıdır.

Bir kimse, hiçbir çaba göstermeden gizemi görebilir;
bir diğeri, ne kadar çok uğraşırsa uğraşsın,
sadece görüneni görür.
Ve gizemin kendisi,
tüm kavrayışların kapısıdır.

Gizemi Yaşamak

Tao Te Ching'in bu ilk öğretisinde Lao-tzu bizlere, "Tao hem isimli hem de isimsizdir," der. Bu, sahip olduğumuz Batıcı kavrayışa göre çelişkili görünebilir –ve öyledir de! Çelişkisel düşünce, kadın *ve* erkek, yin *ve* yang gibi Doğu kavramlarında ve varlıkların hem 'şu' hem de 'bu' olarak rahatlıkla tanımlanabileceği yerlerde yerleşmiştir. Bunun tam aksine bizler Batı'da, zıtlıkları, bir diğerini çürüten ve uyuşması mümkün olmayan kavramlar olarak görmeye meyilliyizdir. Yine de bu kitap bizlerden, kökleşmiş düşünüş biçimlerimizi değiştirmekle, sonuç olarak, hayatımızın nasıl değişebileceğini görmemizi ister.

Tao, bir yandan, her varlığın vuku bulduğu, bilinmeyen, görülemeyen krallık iken aynı zamanda –görünmez bir biçimde– her varlığın içindedir. Bu görünmezliği (gizemi) görmeyi arzuladığımızda onu, dış dünya formlarıyla tanımlamaya çalışırız –ki bunlar, Lao-tzu'nun "10 bin varlık" dediği şeylerdir. Lao-tzu, bizlere, gizemi görmeye çalışmaktan vazgeçmenin aslında onu görmemizi sağlayacağını söyler. Ya da, benim düşünmeyi sevdiğim gibi şu şekilde: "Oluruna bırak; Tanrı'ya bırak." Peki, bunu nasıl yapabiliriz? Bunun bir yolu, 'dilemek (istemek)' ile 'dilemeden (izin vermek)'in birbirinden farklı ve aynı şey olduğunu. . .daha çok, bir sürecin esrarengiz sonuçları olduğunu kabul ederek, çelişkisel düşünceyi daha çok pratiğe dökmek için kendimize izin vermektir.

Dilemek, algılamaya açık olmamızı sağlayan koşulları oluşturmanın fiziksel ifadesidir; yani, algılamak için hazırlık yapmaktır. Lao-

tzu'ya göre, Tao'nun gizemini bilmeyi ya da görmeyi istemek, gizemin kendisini değil, Tao'nun varlığının kanıtını çeşitli tezahürlerle açığa vuracaktır. Fakat bu, her şeyin sonu demek değildir! Bu dileme temeli üstüne gizemli Tao düşüncesi büyür, güçlenir. Bu, sanki istemenin oluruna bırakmaya geçiş yapması gibi bir şeydir. Bir kimse gizemi görmeyi isteyerek sadece görüneni görebilir; bir kimse, gizemi görmeye istek duymadan gizemin kendisini görebilir.

Lao-tzu'nun bizlere söylediği şeye yakından baktığımızda, dünyamızın bu çelişkisel sürecin yüzlerce örneğini ürettiğini açıkça görürüz. Bahçıvanlıkla uğraştığınızı ve o tadına doyulmayan, yerli domatesler den ya da bahar nergislerinden yetiştirmek istediğinizi düşünün: Sonuçta yaptığınız şey, onların yetişmelerine *izin vermektir*. Şimdi de hayatta *istemeyi* içeren şeyleri ve bunların, izin vermekten ne kadar farklı olduğunu düşünün: Örneğin, uyumaktan ziyade uyumayı istemek. Diyet yapmaktan ziyade, diyet yapmayı istemek. Âşık olmaktan ziyade, âşık olmayı istemek. Bu açıdan Tao'ya göre, 'istemeden' demek, güvenmek, izin vermek ve oluruna bırakmak demektir. Arzu, istememenin hem başlangıcı hem de temelidir ve aynı zamanda, izin vermenin (oluruna bırakmanın) hem başlangıcı hem de temelidir. Bunlar aynı zamanda hem birbirinin aynı hem de birbirinden farklı şeylerdir.

Arzulamak ile izin vermek (ya da çabalamak ile yapmak) arasındaki sürecin neresinde olduğunuzu bedeninizde hissedebildiğiniz anlara dikkat edin. Piyano çalmaya, otomobil kullanmaya ya da bisiklet sürmeye *çalışmak*, aslında, piyano çalmak, otomobil kullanmak ve bisiklet sürmek ile aynı ve birbirinden farklı şeylerdir. Bu dış dünya aktiviteleri bir kez arzulanıp öğrenildi mi, artık yaptığınız şey sadece izin vermek olur. Burada önemli olan, çabalarken ve izin verirken bedeninizde gerçekleşenleri kavramanız ve sonrasında, bunlardan ikincisini pratiğe dökerken hiçbir gayret sarf etmediğinizi fark etmenizdir. Bu egzersiz, aynı zamanda, görünmez gizemi ve dünyamızın görülebilen fenomenleri olan 10 bin varlığı daha iyi bir şekilde kavrayabilmemizi sağlar.

Lao-tzu'nun bahsettiği 10 bin varlık, konuştuğumuz ve düşündüğümüz şeyleri ifade etmemizde ve tanımlamamızda bize yardım-

cı olan, yeryüzünün kategorize edilmiş, sınıflandırılmış ve bilimsel olarak adlandırılmış nesnelerini temsil eder. Yine de teknoloji ve bilimsel sınıflandırma konusundaki bütün bu uzmanlığımıza rağmen asla bir insan gözü ya da karaciğer veyahut bir buğday tanesi bile yaratamayız. Bu varlıkların her biri –ve bilinen, adlandırılan dünyayı içeren diğer her şey– gizemden, ebedi Tao'dan meydana gelir. Tıpkı dünyanın sadece adlandırılabilen parçalardan ibaret olmaması gibi bizler de, sırf fiziksel varlığımızı sağlayan deri, kemik ve sıvıdan ibaret değiliz. Aynı zamanda bizler de ebedi Tao'yuz; konuşmak için dilimizi, işitmek için kulaklarımızı, görmek ve görünen ile gizemi deneyimlemek için gözlerimizi görünmez bir biçimde hareket ettiririz. Bu isimsiz gizeme bilinçli bir biçimde izin vermek, Tao'yu pratiğe dökmenin esas yoludur.

Peki bu, kendinizi tehlikeye atmak anlamına mı gelir? Elbette ki hayır. O halde bu, birileri tarafından zarara uğratıldığınızda ya da kötü muamele gördüğünüzde gizeme güvenmek ve sığınmak mıdır? Büyük ihtimalle hayır. Peki bu, asla hiçbir şeyi değiştirmeye çalışmamak anlamına mı gelir? Hayır. Bu, bir gizemi yaşama pratiği geliştirmek ve gizemin size doğru özgürce akmasına izin vermektir. Bu, biçimlerin paradoksunu kabullenirken, bir yandan gizemin ortaya çıkmasına izin vermektir.

Tao'yu uygulayın; gizemde yaşamak için kendi kişisel yollarınızı bulun. Lao-tzu'nun bu ilk öğretisinde söylediği gibi: "Ve gizemin kendisi bütün kavrayışların kapısıdır."

İşte içinde bulunduğumuz 21.yüzyılda bu pasajı günlük pratiğe dönüştürmek için sizlere tavsiyem:

İlki ve en önemlisi, gizemin tadını çıkarın!

Bırakın dünya, siz, her zaman her şeyin farkında olmaya çalışmadan gelişsin. Mesela, bırakın ilişkiler öylece gelişsin, sonuçta her şey Tanrısal düzene girecektir. Bir şeyin işlemesi için çok fazla çaba sarf etmeyin –sadece oluruna bırakın. Eşinizi, çocuklarınızı, ebeveynlerinizi, patronunuzu ya da diğer herhangi bir kimseyi anlamak için çırpınıp durmayın; çünkü Tao her zaman işler. Beklentileriniz suya

düştüğünde, her şeyi olduğu gibi kabullenmeye çalışın. Rahatlayın, oluruna bırakın, yol verin ve bazı isteklerinizin, dünyanızın şu anda nasıl *olduğundan* ziyade, nasıl *olması gerektiğiyle* ilgili olduğunu fark edin. İyi bir gözlemci olun... Daha az yargılayın, daha çok dinleyin. Hepimizin hissettiği o büyüleyici gizeme ve belirsizliğe zihninizi açık tutun.

Her zaman her şeyi adlandırmaktan ve tanımlamaktan vazgeçin.

Tanımlama süreci, çoğumuzun okulda öğrendiği bir şeydir. Hepimiz, "yüksek not" dediğimiz şeyleri elde edebilmek adına şeyleri doğru bir biçimde tanımlamak için çok çalıştık. Çoğu eğitim kurumu her şeyi tanımlamakta ısrar eder; bizleri spesifik kategorilerde bilgisi olan mezunlar olarak ayrıştıran belgeler verirler. Yine de hiç kimse bize söylemese de biliriz ki, bizleri doğru bir biçimde tanımlayan unvan, derece ya da ayrıştırıcı damga yoktur. Tıpkı suyun, *su* kelimesi olmayışı gibi –çünkü su aynı zamanda agua, Wasser ya da H_2O'dur –evrendeki hiçbir şey adlandırıldığı şey değildir. Sonu gelmek bilmez sınıflandırmalarımıza rağmen, hiçbir hayvan, çiçek, mineral ya da insan asla doğru bir biçimde tanımlanamaz. Aynı şekilde Tao bizlere, "isimlendirilebilinen isim, ebedi isim değildir." der. Her zaman her şeyi ezberlemek ve kategorize etmek yerine, görünenin ve hissedilenin görkemini yaşamalıyız.

Tao'yu şimdi hayata geçirin

Bugün bazı konularda, muhatap olduğunuz kişiyle veya durumla aranızda var olan herhangi bir sorunun ya da sıkıntının farkına varın. O anda, istek ile izin vermek arasındaki sürecin neredesinde bulunduğunuza dair duyduğunuz merakla içinize bakarak Tao'yu (ya da Yol'u) hayata geçirmeye karar verin. Söz konusu can sıkıcı şeyin ortadan kalkmasını istemekle onu olduğu gibi bırakmak arasındaki paradoksu kabullenin. Onu bulmak için düşüncelerinizin derinliklerine inin ve bedeninizin neresinde olursa olsun ya da bedeninizde

nasıl hareket ederse etsin, onu hissetmek için kendinize izin verin.

Bütün dikkatinizi, açık fikirli olmaya, içinizdeki gizemi ortaya çıkarmak için kendinizi özgür bırakmaya verin. Bu duygunun kendini nasıl gösterdiğini gözlemleyin: belki midenizin içinde "taklalar" atarak, iskeletinizi gergin kılarak, kalbinizde çarpıntıya sebep olarak ya da boğazınızı sıkıştırarak. Bedeninizin neresinde olursa olsun onu, içinizdeki gizli ve esrarengiz ulak olarak kabul edin ve ona yargısız yaklaşın. Söz konusu hissin yok olması için içinizde duyduğunuz arzuyu fark edin ve onun, sizin tarafınızdan şefkatle gözlemlenmesine izin verin. Karşınıza ne çıkarsa çıksın onu kucaklayın. Yargılamadan, açıklamaya veya savunmaya çalışmadan içinizdeki gizemle yüzleşin. Bu, başlarda, tanımlamak için kişisel sorumluluk almanızı gerektiren, belli belirsiz bir yükselmedir. Siz, kendiniz, tek başınıza, gizemi yaşamak için kendi altyapınızı hazırlayabilirsiniz.

2. Öğreti

Gökkubbenin altında herkes, güzelliği güzellik olarak görür;
çünkü ortada çirkinlik vardır.
Herkes iyiliği iyilik olarak bilir;
çünkü ortada kötülük vardır.

Olmak ile olmamak, birbirini üretir.
Zorluk, kolaylıktan doğar.
Uzun, kısayla tarif edilir; yüksek, alçakla.
Önce ve sonra, birbirini tamamlar.

Dolayısıyla bilge kişi, gözle görülür bir ikilik
ve paradoksal bütünlük ile yaşar.
O, enerji harcamadan hareket edebilir;
ve kelimeleri kullanmadan ders verebilir.
Varlıkları sahiplenmeden besler;
çalışır, fakat ödül için değil;
yarışır, fakat sonuç için değil.

İş bittiğinde, artık unutulmuştur.
İşte bu yüzden sonsuza dek sürer.

Paradoksal Bütünlüğü Yaşamak

Bir şeyin ya da bir kişinin güzel olduğu düşüncesi, ikiliği ve yargıyı destekleyen bir inanç sisteminde öğretilir. Bu tür bir düşünüş biçimi, kültürümüzdeki hemen herkesi kapsayacak şekilde yaygın ve sıradan bir şeydir ve belki de toplumda belli bir değere bile sahiptir. Ben, sizleri, Tao Te Ching'in bu 2. öğretisinde geçen paradoksal bütünlük kavramını masaya yatırmaya davet ediyorum. Düşünüş biçiminizi değiştirmekle, hayatınızı değiştirebilir ve birliğin (bir olmanın) zevkini gerçekten tadabilirsiniz.

Siz hiç, güzelliğin, çirkin olarak adlandırılan bir şeye bağlı olduğunu düşündünüz mü? Dolayısıyla, güzellik düşüncesi, çirkinlik düşüncesini üretir; ya da tam tersi. Bu "ikili inanç sistemi"nde kaç tane kavramın zıtlıklara dayandığını bir düşünün: Bir kişi, ortada kısayı içeren bir inanç sistemi olmadığı müddetçe, uzun değildir. Yaşam fikri, ölüm fikri söz konusu olmasaydı var olamazdı. Gündüz, gecenin zıddıdır Erkek, dişinin antitezidir. Bunun yerine, bunların hepsini, birliğin mükemmelliğinin bir parçası (ya da bir anı) olarak algılasanız ne olur? İşte bence bu, Lao-tzu'nun bilge kişiyi "belirgin bir ikilik ve paradoksal bütünlükle yaşayan kimse" şeklinde tanımlarken söylemek istediği şeydir. Mükemmel birliğin, zıtlıkların, 10 bin varlıklar dünyasında insan zihni tarafından varılan basit yargılar olduğu yer olan belirgin ikilikte var olduğunu tasavvur edin. Elbette ki nergis, papatyanın kendisinden daha güzel ya da çirkin olduğunu düşünemez; ya da kartal veya fare, yaşam ve

ölüm dediğimiz zıtlıkları duyumsayamaz. Ağaçlar, çiçekler ve hayvanlar çirkinlik ya da güzellik nedir bilmezler; onlar sadece. . . yargıdan uzakta, ebedi Tao'yla uyum içindedirler.

Bilge kişi bir yandan bariz bir biçimde, belirgin ikilikle yaşarken aslolanı, hakkında herhangi bir fikir geliştirmeden, görünür olanla birleştirir. Yargıda bulunmadan ve mükemmel birlik içinde yaşamak, Lao-tzu'nun okurlarına tavsiye ettiği şeydir. O, bizleri, algısal zıtlıkları bir bütün haline getirmeye ve bütünleşmiş bir hayat yaşamaya davet eder. Tao'nun mükemmelliğinde, belirgin ikiliği kabullenirken gerçek olan bütünlüğü görebilmek vardır. Yaşam ile ölüm birbirinin aynısıdır. Sevap ve günah, birer yargıdır; her birini tanımlamak için ikisine de ihtiyaç vardır. Bunlar, bütünleşmiş bir yaşamın paradokslarıdır; bu, ebedi Tao'nun içinde yaşamaktır. Bu zıtlıkların ya da karşıtların her biri devasa dalgalar misali arşa bir vardı mı, ya da en azından ne oldukları görülebildi mi, hayatın içine ve dışına seller gibi akarlar.

Yaşamınızın her anında, yaşayan, soluk alan bir paradoks olmaya çalışın. Bedenin fiziksel sınırları vardır –beden bir yerden başlar, bir yerde biter ve maddesel bir yapıya sahiptir. Buna rağmen, sınır kabul etmeyen, herhangi bir yapısı olmayan, sonsuz ve biçimsiz bir şey içerir. Sizler aynı anda hem Tao hem de 10 bin varlıksınız. Bırakın birbiriyle çelişen, karşıt düşünceler aynı anda içinizde olsun. Bu düşüncelerin bir diğerini etkisiz hale getirmeden içinizde durmalarına izin verin. Kendi öz iradenize ve çevrenizdekileri etkileyebilme kabiliyetinize ciddi bir biçimde inanın ve aynı anda içinizdeki enerjiye kapılın. Şunu bilin ki, iyi ve kötü, bir bütünün iki yarısıdır. Diğer bir deyişle, ebedi Tao'nun birliğiyle sürekli teması sürdürürken, maddesel dünyanın ikiliğini kabullenin. Her daim haklı taraf olmaya ve başkalarını suçlu konuma düşürmeye dair duyduğunuz alçaltıcı gereksinim ortadan kalkacaktır.

İnanıyorum ki Lao-tzu, Tao Te Ching'i bugünün dünyasına şunu tavsiye ederek uyarlardı:

Bütünleşmiş bir hayat yaşayın.

Birliğin (tekliğin) dünyasına, her şeyi iyi ya da kötü, doğru ya da yanlış olarak kategorize etme eğiliminizin farkında olarak girin.

Güzel ya da çirkin, fiziksel dünyanın standartlarıdır, Tao'nun değil. İkiliğin bir zihin oyunu olduğu düşüncesi üstünde durun. Diğer bir deyişle, insanlar başkalarını nasıl görürlerse, kendileri de öyle görünürler, nokta –eleştiri her zaman gerekli ya da yararlı değildir. Tao'nun, siz dâhil, herkesin içindeki gelişimini görün ve gözlemlediğiniz şey ile barış içinde olun.

İyi bir yaratık olun ve nerede olmanız ya da nasıl hareket etmeniz *gerektiği*yle ilgili düşüncelerin koyduğu sınırları aşarak, özgürce hareket edin. Mesela, sadece "susamurluğu"nu yaşayan bir susamuru olduğunuzu düşünün. İyi ya da kötü, güzel ya da çirkin, çalışkan ya da tembel değilsiniz... Siz sadece, suda veya karada özgür, barışçıl, neşeli ve yargılardan uzak bir biçimde hareket eden bir susamurusunuz. Bedeninizi terk etme zamanı geldiğinde, tekliğin saf gizemindeki yerinizi geri kazanırsınız. İşte bu, Lao-tzu'nun, "İş bittiğinde, artık unutulmuştur. İşte bu yüzden sonsuza dek sürer" derken kastettiği şeydir. Diğer bir deyişle, sonsuzluğu deneyimlemek için bedeninizi terk etmeniz gerekmez; sahip olduğunuz ebedi özü, bir bedene sahipken de bilebilirsiniz. İkilik ve yargı görünür hale geldiğinde, bırakın mükemmel bütünlüğün birer parçası olsunlar. Başkaları sürekli zıtlıklar üretirken siz, Tao'yu hayata geçirerek tekliğin her daim farkında olabilirsiniz.

Daha az çabalayarak daha çok şey başarın.

Çabalamak, bütünün bir parçasıdır; diğer parçası ise çabalamamaktır. Bu iki karşıtı birleştirin, sonuç, herhangi bir getiriye bağlı olmaksızın, çaba sarf edilmeden yapılan eylemdir. Bu tıpkı biriyle dans etmenize benzer: Bir girişimde bulunursunuz, bir pozisyon alırsınız, müziğe kulak verirsiniz ve eşinizle birlikte kolay ve uyumlu bir biçimde hareket etmek için kendinizi rahat bırakarak hepsinin birden aynı anda gerçekleşivermesine izin verirsiniz. Birbirinin zıttı sayılan şeyleri, yargısız ve korkusuzca, varlığın birliği şeklinde bir araya getirin. Bir eylemi "iyi bir çaba" olarak etiketlemek, çok çabalamanın hiç çabalamamaktan daha iyi olduğu inancını savunmak demektir. Fakat çabalamanın kendisi zaten çabalamamakla ilgili inanışların varlı-

ğından kaynaklanır. Bir çöp parçasını yerden kaldırmaya girişmek, o çöp parçasını yerden kaldırmak anlamına *gelmez*. Çöp parçasını yerden kaldırdıktan sonra çabalamak ya da çabalamamak önemsizdir.

Çabalamak ve *çalışmak* gibi kelimelerin öne sürülen yargısı olmadan hareket edebileceğinizi kavrayın. Herhangi bir getiriye odaklanmaksızın bir yarış içinde olabilirsiniz. Karşıtları elemek, paradoksal olarak onları bütünleştirir; dolayısıyla onları bir tek durumla ifade etmeye gerek yoktur. Sanırım Lao-tzu, Tao Te Ching'in bu 2. öğretisini bugünün diliyle şu iki basit sözcükle özetlerdi: *Sadece var olun.*

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün Tao'yu, kendinizi savunmanızı ya da ifade etmenizi gerektiren bir durumla karşılaşıp, hiçbir şey yapmamayı seçerek hayata geçirin. Bunun yerine, kendi içinize bakın ve yanlış anlaşılmanın verdiği o duyguyu fiziksel sisteminizin her bir santiminde hissedin. Söz konusu problemi, açıklamanın ve savunmanın dış dünyaya ait yollarında gezinerek etkisiz hale getirmeye çalışmak yerine onun yanında olun. Doğru ya da yanlış olmanın belirgin ikiliğine düşmeyin. Farklı tayfları barındıran yerde, paradoksal bütünlükte olmayı tercih ettiğiniz için kendinizi tebrik edin. Kendi bilgeliğinizi yaşamak için duyduğunuz istekle, karşınıza çıkan bu fırsata olan minnettarlığınızı sessizce ifade edin.

3. Öğreti

Statüye değer vermek, çekişmeli bir
ortam yaratacaktır.
Eğer mala mülke gereğinden çok önem verirseniz,
insanlar çalıp çırpmaya başlarlar.
İnsanlara arzu edilebilir bir şeyi göstermemekle,
kalplerinin huzurunu bozmamış olursunuz.

Bilge kişi, zihinleri ve kalbi boşaltarak,
hırsı zayıflatıp, kemikleri güçlendirerek
yönetir.

Bir şey yapmayın...
Eylem saf ve özgeci olduğunda,
her şey kendi mükemmel yerine oturur.

Memnuniyeti Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 3. öğretisi, memnuniyeti garantilemek için öncelikleri yeniden konumlandırmak gerektiğini öne sürer. Arzuladığımız daha çok nesneye sahip olmaya odaklanmak, dışsal faktörlerin üzerimizde hakimiyet kurmasına yardımcı olur. Statü peşinden koşmak, ister parayla isterse güç ile ilgili olsun, ebedi Tao'yla ve halihazırda var olan memnuniyet dolu bir yaşamla olan ilişkimize gözümüzü kapatır. Mala mülke ve başarıya gereğinden çok değer vermek, egomuzun her zaman *daha fazlasını* elde etmeye olan takıntısından kaynaklanır –daha çok varlık, daha çok saygınlık, daha yüksek statü, daha çok güç vesaire. Tao, hırsızlığa, çekişmeye ve karmaşıklığa yol açan bu tür bir memnuniyetsiz yaşam biçiminden uzak durmayı tavsiye eder. Bizlere memnuniyet dolu bir yaşamın kapılarını açan, daha fazlasını elde etmek için çabalamaktan ziyade, minnettarlığı hayatımıza sokmaktır. Bizler, kişisel arzularımızı şu Tao merkezli soruyla değiştirmeliyiz: *Nasıl yararlı olabilirim?* Düşüncelerimizde bu ufak değişimleri gerçekleştirerek, yaşamlarımızda ciddi değişimlerin gerçekleşiyor olduğunu görmeye başlayacağız.

"Yapmama"yı ve her şeyin kendi mükemmel yerine oturacağına inanmayı tavsiye etmek kulağa, tembellik ve başarısız bir insan topluluğu elde etmek için reçete yazmak gibi gelebilir; fakat ben bunun, Lao-tzu'nun burada söylemek istediği şey olduğunu düşünmüyorum. O, tembel ya da pasif olmaktan bahsetmez; bilakis o, Tao'ya inanmanın ve güvenmenin, kendi yaradılış Kaynağınız tarafından yönetilmeniz ve egonuzun hükmettiği arzularınızdan çok daha yük-

sek bir öz tarafından yönlendirilmeniz için tek yol olduğunu söyler.

Egodan kaynaklanan istekler, Kutsal özün yolunu tıkayabilir; dolayısıyla, egoyu yoldan uzak tutmaya ve bütün eylemlerinizde kendinize Tao'yu rehber edinmeye çalışın. Bir an için çılgına mı döndünüz? Tao'ya güvenin. Sizi ileriye itecek şeye kulak verin, egonun hakimiyetinden kurtulun; sonunda, paradoksal olarak, daha üretken olacaksınız. Dünyevi isteklerinizi askıya almakla elde edeceğiniz şeyleri görün. Bu şekilde, yaşamınız olarak adlandırdığınız bu orkestrayı yöneten kişi artık sadece siz olmayacaksınız. Bu 3. öğretinin büyük bir kısmı, nasıl hükmetmek gerektiğiyle ilgili tavsiyeler içerir. Ben bunları, politik ya da yönetimsel tavsiyeler olarak görmüyorum; bence bu tavsiyeler, bizim kendi özel yaşamlarımız ve rehberliğimize havale edilen yaşamlarla ilgili –mesela birinci dereceden yakınlarımız ve çok daha geniş anlamda bakılacak olursa, günlük yaşantımızda iletişim içinde olduğumuz bütün insanlar.

Zihinlerini, statü ve mal mülk ile ilgili düşüncelerden arındırmaları için yakınlarınızı teşvik edin; başkalarına hizmet etmeyi ve bütün herkesin sıhhatine ve gücüne katkıda bulunmayı kendinize amaç edinin. Bu bakış açısının ahengini kendinize örnek alın; her şey bir yana, herkes birilerinden ya da bir şeylerden ilham almak ister. Yaradılış Kaynağı, maddi zenginliğe ya da statüye önem vermez. O, size gereken şeyi sağlayacaktır –yol gösterecek, motive edecek ve sizi ve diğer herkesi etkisi altına alacaktır. Ego (ve onun bitmek tükenmek bilmez istekler listesi) güçsüzleştirilmelidir ki, Tao'nun güzelliği hissedilebilsin. İnsanlara kıskançlığı, öfkeyi ve rekabeti besleyen egoist dürtüleri ortadan kaldıran bir lider olarak onu gösterin. Eğer Lao-tzu, günümüz dünyasına bu 2500 yıllık perspektiften baksaydı, inanıyorum ki, Tao Te Ching'in bu 3. öğretisine dayanarak insanlara şunu tavsiye ederdi:

Mutluluğa giden bir yol olmadığını, mutluluğun kendisinin esas yol olduğunu kendinize her gün hatırlatın.

Elde ettiğinizde size mutluluk getireceğine inandığınız uzun bir hedefler listesine sahip olabilirsiniz, yine de şu anki mutluluk durumunuza bir göz attığınızda, daha önceki isteklerinizin bazılarının karşılanmış olmasının sizde sürekli bir mutluluk hissi yaratmamış

olduğunu fark edersiniz. İstekler, endişeye, strese ve rekabetçiliğe yol açabilir ve siz bunlara neden olan şeylerin farkında olmalısınız. Mutluluğu sağlayacak dışsal olayları beklemektense, onu hayatın içinde gerçekleşen her bir rastlantıda arayın. Tao'nun yolunda uyum içinde durursanız düşleyebileceğiniz bütün mutluluklar yaşamınıza akmaya başlayacak –doğru insanlar, başında olduğunuz yeri finanse etmek için gereken kaynaklar ve gerekli etkenler bir araya gelecek. "Kendinizi itmeyi bırakın," derdi Lao-tzu olsa, "minnettarlık duygusunu yaşayın ve var olana şükredin. Yaşamınız sahip olduğunuz burnu havada hırsların önemsiz detaylarından çok daha büyük ve çok daha önemli bir şey tarafından yönetiliyor."

Ebedi Tao'nun mükemmelliğine,
10 bin varlığın esas Kaynağı oluşuna güvenin.

Tao sizin için, sizinle birlikte işler; dolayısıyla neler için yanıp tutuştuğunuzu ya da sizin adınıza unuttuğunu düşündüğünüz şeyleri ona hatırlatmanıza gerek yoktur. Tao'nun uyumuna güvenin. O, yaradılışınızda olduğu gibi, yaşamınızın ilk dokuz ayında da sizin yardımınız olmaksızın ve olası isteklerinizden tamamen bağımsız bir biçimde, gereksinim duyduğunuz her şeyi size temin etti. Eğer sadece ona güvenip, "yapmama"yı pratiğe dökebilirseniz Tao böyle yapmaya devam edecek.

İsteklerinizin bir listesini yapın ve listeyi ters çevirin. Evet, kağıdı ters çevirin ve hiçbir şey yapmayın fakat güvenin. Aynı zamanda, size gereken tavsiyeyi bulmak için gözlerinizi ve kulaklarınızı dört açın ve sonra, gereksinim duyduğunuz şeyleri hayatınıza gönderen mükemmel enerjiyle temasa geçin. Sizin (yani egonuzun) herhangi bir şey yapmanız gerekmez. Tao'nun ebedi mükemmelliğinin sizinle birlikte işlemesine izin vermeniz yeterlidir. İşte bu, Lao-tzu'nun bugünün dünyasına vermek istediği mesajdır.

Walden Pond'da yazdığına göre Henry David Thoreau, 19. yüzyılın ortalarında şu sözleri söylemiş ve bence bu sözler, Tao Te Ching'in bu 3. öğretisini çok iyi bir şekilde kişileştiriyor:

> İzin verin de bir günümüzü Doğa kadar sakin ve huzurlu geçirelim ve raylara düşen her fındık kabuğu ya da sivrisinek kanadı tarafından yoldan çıkarılmayalım... Eğer lokomotif düdük çalıyorsa, bırakın acıları için sesi kısılana dek düdük çalsın. Eğer zil çalıyorsa neden koşmak zorunda olalım ki?.. Keşke dünyaya geldiğim günkü kadar bilge olsaydım.

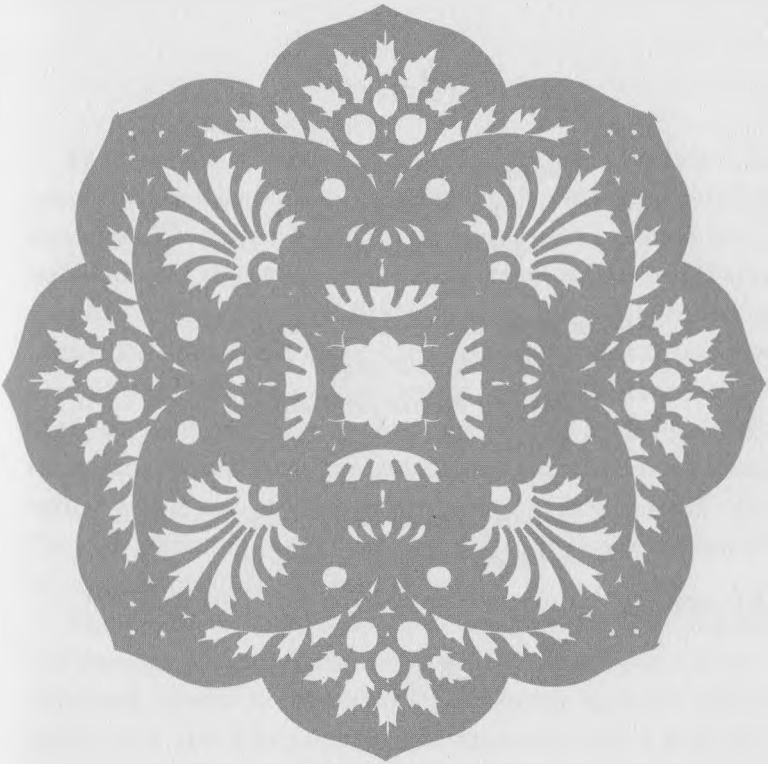
Kendi öz bilgeliğinize güvenin. İsteklerinizin, Tao'yla olan ebedi bağlantınızı bulanıklaştırmasına izin vermeyin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, herhangi bir şey satın almak için planlar yaptığınız bir ânı kollayın. Tao'yu hayata geçirmeyi seçin ve tavsiye almak için kulaklarınızı dört açın. İstediğiniz şeyi satın alabilecek durumda olabildiğiniz için durumunuza şükredin; sonra, içinizdeki sesi dinlemeye ve hiçbir şey yapmamaya çalışın. Hisleriniz sayesinde Tao sizin için o anda yolu gösterecek. Ona güvenin. Söz konusu şeyi satın alıp tadını şükranla çıkarmaya, onu bir başkasına vermeye, kendiniz ve başka biri için birer tane almaya, söz konusu şeyi satın almak yerine parasını bir hayır kurumuna bağışlamaya ya da onu elde etmekten bütünüyle vazgeçmeye yönlendirilebilirsiniz.

Tao'yu gündelik, sıradan durumlarda hayata geçirin; böylece memnuniyeti çok daha derin bir biçimde kavrayacaksınız. Bu öğretinin belirttiği gibi, "Eylem saf ve özgeci olduğunda, her şey kendi mükemmel yerine oturur." Artık bu, benim memnuniyet tanımım!

4. Öğreti

Tao boştur fakat sınırsızdır,
uçsuz bucaksızdır,
her şeyin atasıdır.

Onun içinde, keskin kenarlar düzleşir;
sıkı düğümler gevşer;
güneş bir bulutla yumuşar;
toz parçacıkları bir yere konar.

O, saklıdır fakat her daim vardır.
Onu kimin doğurduğunu bilmiyorum.
Öyle görünüyor ki o, her şeyin ortak atası, varlıkların babasıdır.

Sonsuzluğu Yaşamak

Tao, yaşamın bütünün esas Kaynağı'dır, buna rağmen o, boş ve sınırsızdır; kısıtlanması, nicelenmesi ya da ölçülmesi mümkün olmayandır. Yaradılışın bu yaşam veren enerjisi, ulaşılması her zaman mümkün olan yoğun bir mutluluk Kaynağı sağlar. Eğer hayata bir sonsuzluk perspektifinden bakabilirseniz, tek kimliğinizin, doğumunuzdan ölümünüze kadar içinde bulunduğunuz fiziksel bedeniniz olduğu fikrinden sıyrılabilirsiniz. Bir bütün olarak siz, bu 4. öğretinin bahsettiği "keskin kenarlar" ve "sıkı düğümler"in dünyasında varlığını sürdüren bir insan olarak kamufle olmuş sonsuz bir varlıksınız. İçiniz ve dışınızla her daim bir bütün teşkil etmeniz, Tao'nun görünmez yaşam veren gücü sayesinde olur. O, sınırsızdır. O, uçsuz bucaksızdır. O, azaltılamaz.

Tao'nun bu 4. öğretisi sizi, kim olduğunuzla ilgili düşüncelerinizi yeniden gözden geçirmeye ve değiştirmeye davet ediyor. Şunu belirtmek gerekir ki, kendi sonsuzluğunuzla ilgili bir farkındalık geliştirmek, size doğru akan yaratıcı enerjinin sınırsız Kaynağı'ndan yararlanmak için tek yoldur. Mesela, diyelim ki siz maddi durumu iyi olmayan insanlara durumlarını düzeltmek amacıyla yardım etmek istiyorsunuz, fakat olduğunuz kişi ve yaptığınız işlerden dolayı bunu yapacak enerjiye ya da zamana sahip olduğunuza inanmıyorsunuz. Kendinizle ilgili, yaptığınız iş ya da yaşadığınız hayatla ilgili düşüncelerinizde ısrar etmeye bir son verip, kendinizi sizin bir parçanız olan sınırsız enerjinin kendinizi farkında kıldıkça, gereksinim duyduğunuz zaman ve enerji ortaya çıkacaktır.

Kendi sonsuzluğunuz rehberliğinde, kendinizi başkalarına yardım ederken hayal etmek, Tao'nu her şeyin "ortak atası" olduğu düşüncenizi destekleyen davranış ve eylemler sergilemenizi sağlayacaktır. Sonunda, ihtiyacınız olan destek her neyse onun hemen orada hemen şimdi –önünüzde, arkanızda, üstünüzde ya da altınızda– duruyor olduğu gerçeğini çok kesin bir biçimde kavramış olacaksınız. Tao, boştur fakat yine de oradadır. O, Lao-tzu'nun size hatırlattığı gibi, "sınırsızdır, dipsizdir ve her şeyin atasıdır."

Tao'nun aynı anda her yerde mevcut oluşunun farkında olmak, kısıtlamalar veya yokluk ile ilgili düşüncelerin hüküm sürmediği anlamına gelir. "Bunun gerçekleşmesine imkan yok," "Bu benim kaderimde yazılı değil," ya da "Bendeki bu şansla hiçbir şey yoluna girmez" gibi inanışlar terk edilmelidir. Daha ziyade, kendiniz için hayal ettiğiniz şeyin sadece size doğru gelmekte olduğunu değil, zaten orada var olduğunu düşünmeniz gerekir. Görünmez Tao'nun işbirlikçi varlığına dayanan bu yeni otoportre, ilham ürünü bir yaşam sürmeniz için sizi yükseltir –yani, "ruhunuzla" var olmaya veya Tao'yla sonsuz bir temas içinde bulunmaya. Sonsuzluğu yaşadığınızda ödülünüz huzur dolu bir mutluluk hissi olur; çünkü her şeyin bir düzen içinde olduğunu bilirsiniz.

Sanırım Lao-tzu'nun bu eski öğretisinin modern çağımızdaki anlamı şudur:

Problem olarak algıladığınız şeylere
ebedi Tao'nun perspektifinden bakın.

Bolluğun kısıtlı olduğuna inanmak, her şeyi, sınırsız Kaynak olan Tao'nun açısından düşünmek gerektiğine işarettir. Fakat gezegenimizdeki diğer her şey gibi para da sınırsız miktarda mevcuttur. Bunu kavrayın ve o uçsuz bucaksız kaynakla temasa geçin. Bunu, düşüncelerinizde öncelikle şunu doğrulayarak yapın: *Şu anda ihtiyaç duyduğum her şey burada.* Zengin olduğunuzu düşünmeniz, kendi sonsuz özünüze ulaşmanızı ve akabinde eyleme geçmenizi sağlayacaktır.

Aynı yaklaşımı –Tao'yla uyum içinde kalmayı– hepimizi kuşatan, ortağı olabileceğimiz bir refah kaynağının var olduğunu dü-

şünerek, bütün problemlerinize de uygulayın. Enerjinizi hastalığa ya da talihsizlik olduğunu düşündüğünüz şeylere harcamak yerine, Tao'yla kalın. Tükenmesi mümkün olmayanla, bütün varlıkların babası, her şeyin yaratıcı Kaynağı olan şeyle kalın. Siz onu düşüncelerinizde, sonra hislerinizde ve en sonunda eylemlerinizde barındırdıkça o, *sizin için sizinle birlikte* işleyecektir.

Sonsuz bir gözlemci olun.

Bir değişim sinyali olarak kabul edildiğinde endişe, geçicidir –o sadece, değişim dünyasının bir parçasıdır. Eğer hayatınıza sonsuz bir gözlemcinin geniş perspektifinden bakarsanız, kaygıların, endişelerin ve mücadelelerin, ebedi karışıma dâhil olduğunu görürsünüz. Bu çağlar boyunca süregelen bakış açısından, şimdiye dek canınızı sıkmış olan şeylerin şimdi yüzlerce, binlerce, milyonlarca ya da sınırsız sayıda yıl içinde nasıl da önemsiz hale geleceğini gözünüzde canlandırın. Unutmayın ki siz, tıpkı kaynağınız olan sonsuz Tao gibi, ebedi bir gerçekliğin parçasısınız.

Tao'yla uyumlu biçimde düşünebilmek için düşüncelerinizi yeniden düzenleyin. Ebedi Tao'nun yardımıyla, bütün keskin kenarlar düzleşir, düğümler gevşer ve toz parçacıkları yere konar. Bunu deneyin!

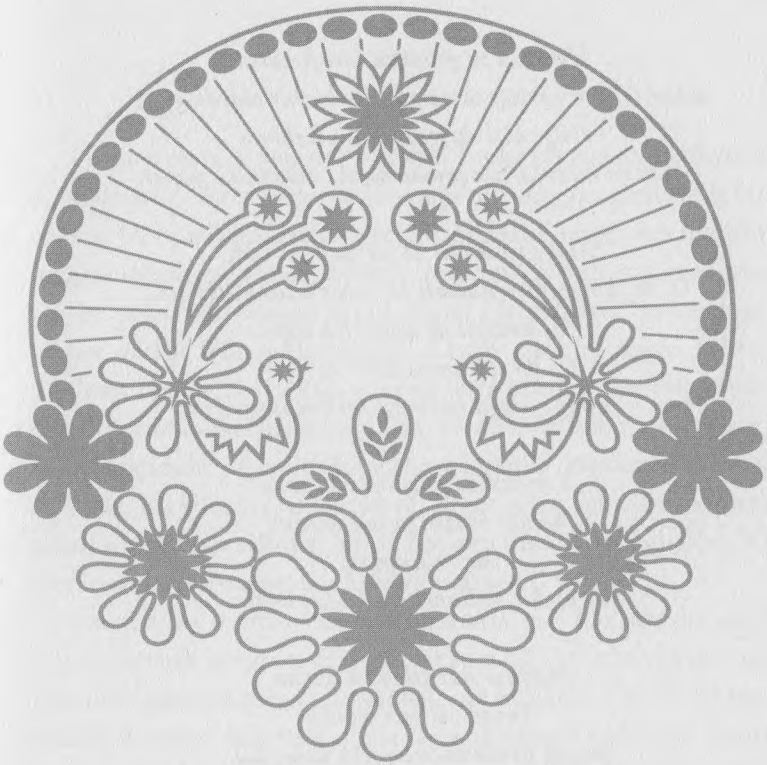
Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, karşı karşıya kaldığınız herhangi bir duruma sözel olarak tepki vermek yerine, sessizliği seçin ve düşüncelerinize kulak verin. Mesela herhangi bir arkadaş meclisinde ya da iş toplantısında, kendi sonsuz özünüzün farkına varabilmek için, sessizlikte var olan boşluğu aramayı seçin. Ondan, tepki verip vermeyeceğinizi ya da verecekseniz ne zaman vermeniz gerektiğini size bildirmesini isteyin. Tepkisiz kalmanın, saklı olmasına rağmen var olan sonsuzluğun içinde olmanın, size huzur ve mutluluk hissi verdiği durumlara daha fazla rastlamaya başlayacaksınız.

Belki, hocam Nisargadatta Maharaj'ın şu sözünü bir kenara yazmak ve her gün okuyabilmek için görünür bir yere yapıştırmak istersiniz:

Bilgelik, hiçbir şey olmadığımı bilmektir,
sevgi ise her şey olduğumu bilmektir,
ve hayatım bu ikisi arasında gider gelir.

Ve yaşadığınız müddetçe, elinizden geldiği kadar sevgiye yakın durun.

5. Öğreti

Yeryüzü ve gökyüzü tarafsızdır;
onlar 10 bin varlığı samandan kuklalar olarak görür.
Bilge kişi duygularına yenilmez;
o, bütün insanlarına saman kukla muamelesi yapar.

Bilge kişi cennet ve yeryüzü gibidir;
O, hiç kimseye ayrıcalıklı bir sevgi beslemediği gibi,
Hiç kimseyi de sevmezlik etmez.
O, her durumda verir ve verir,
sahip olduğu hazineyi herkese sunar.

Yeryüzü ve gökyüzü arasında
körüğe benzer boşluk vardır;
boş ve sınırsız,
ne kadar kullanılsa o kadar üretir.

Merkeze sıkı sıkıya tutunun.
İnsan, sessizce oturup
gerçeği içinde bulmak için yaratıldı.

Tarafsız Yaşamak

Tao, ayrımcılık yapmaz –nokta! Tıpkı yeryüzü ve gökyüzü gibi o, tarafsızdır. Tao, her şeyin Kaynağı'dır; büyük, görünmez bir kaynaktır. O, bazılarına enerji verip diğerlerini enerjiden mahrum bırakarak adam kayırmaz; bilakis, havanın, güneş ışığının, atmosferin ve yağmurun hayat verici temel elementleri, gezegenimizdeki her varlık için sağlanmıştır. Kendi içsel ve dışsal bilincimizi Tao'nun bu güçlü özelliği ile bağdaştırmayı seçmekle, kendi gerçek özümüzün farkına varabiliriz. Gerçek öz bizim, Tao'yla uyumlu bir biçimde yaşayan, duygularına yenik düşmeyen bilge yönümüzdür. Bu yön, bir hayat tarzını diğerinden daha üstün görmez ve adam tutmaktan sakınır. Ya da Lao-tzu'nun belirttiği gibi, "O, bütün insanlarına samandan kukla muamelesi yapar."

Lao-tzu bu terimi –"samandan kukla"yı– Tao'nun (ve aydınlanmış kişilerin), görünen dünyanın kapsadığı 10 bin varlığa nasıl bir muamele gösterdiğini tanımlamak için kullanır. Tao Te Ching çevirisinde Stephen Mitchell, şöyle bir açıklamada bulunur: "Samandan yapılma kukla köpekler, törenden önce el üstünde tutulan, tören sonrasında yalnız bırakılan ve ayaklar altında ezilen törensel nesnelerdi." Diğer bir deyişle Taoizm, varlığa tarafsız bir biçimde derin bir saygı ve hürmet duyar, tıpkı önce yükselen sonra inen gelgit gibi. Tarafsız farkındalık ile bilge kişi, yaşam dediğimiz bu törendeki bütün kukla köpeklerin içindeki kutsallığı gayet açık bir biçimde görür.

5. öğreti bizleri, bu önyargısız Kaynak'tan haberdar olmaya ve ekstra olarak, Tao'nun paradoksal doğasının tadını çıkarmaya çağı-

rır. Tao'nun enerjisiyle ne kadar yakın bir ilişki içindeysek ve hayatı ne denli onun yaratıcı perspektifinden yaşayabilirsek bizim için o, o derece ulaşılabilir hale gelir. O, tüketilmesi mümkün olmayandır –onu ne kadar çok tüketsek, o kadar çok elde ederiz. Fakat onu stoklamaya kalkarsak, sadece bir zerre kadar kavrayış sahibi bile olamamakla birlikte eksiklikler de yaşarız. Tao ve onun sınırsız güçleri, Tao'nun sahip olduğu önyargısız mizaçtan birilerini mahrum bırakmaya kalkıştığımızda paradoksal olarak yok olur.

Tao'ya göre yaşamın çeşitli formları yanıltıcıdır; dolayısıyla hiç kimse bir başkasından daha özel ya da daha iyi değildir. Bu görüş, Hıristiyanlık dinindeki bazı metinlerde de geçer: "[Tanrı] yağmurunu hem doğruların hem eğrilerin üzerine yağdırır" (Matta 5:45).

Tarafsızlığı uygulamaya dökmek, Tao Te Ching'in 5. öğretisini hayatımıza katmak ve bu öğretinin bilgeliğini günümüz dünyasında hayata geçirmek için bir yoldur. Sonuç olarak, ben inanıyorum ki Lao-tzu'nun bizlere, 2500 yıllık bu geniş bakış açısıyla söylemeye çalıştığı şey şudur:

Bütün düşüncelerinizde ve bütün eylemlerinizde Tao'nun tarafsız özüyle uyumlu olun.

Başkalarını dışlayan bir düşünceniz olduğunda siz, kendinizi "özel" ve dolayısıyla da kendi varlık Kaynağınızdan istisnai bir muameleyi hak eden biri olarak görmeyi seçmiş olursunuz. Kendinizi bu kategoriye terfi ettirdiğiniz an, kendi değerinizi, böyle bir istisnai ayrımcılığı daha az hak ettiğini düşündüğünüz diğer şahısların yukarısına yerleştirmiş olursunuz. Bu şekilde düşünmek, Tao'nun her varlığı kuşatan gücünü kaybetmenize neden olacaktır. Bazı üyelerini "özel" olarak sınıflandıran örgütler –dini örgütler dâhil– Tao'da yaygın değildir. Onlar, aralarında manevi bir bağın olduğuna kendilerini ve başkalarını ne derece ikna ederlerse etsinler, dışlama eylemi ve taraflılık, onların işlevlerini gerçek özlerinden ayırır. Diğer bir deyişle, eğer bir düşünce ya da hareket bizi ikiye bölerse o, Tanrı'dan değildir; eğer bizi bütünleştirirse, Tanrı'dandır. İçinizde yaşayan Tao'ya odaklanırsanız, der Lao-tzu, onunla uyumlu olmayan bir düşünceniz asla olmayacaktır.

Hazinenizi *herkese* sunun.

İşte bu, Tao'nun her saniye yaptığı şeydir –kendini herkese, bütün yaratılmışlara açmak. Bunu üç adımlık basit bir süreç olarak düşünün:

1. Düşüncelerinizde başkaları hakkındaki yargılarınızı olabildiğince yok edin. Bunun en basit, en doğal yolu, kendinizi herkesten biri olarak görmektir. Unutmayın ki siz ve yargıladığınız kişiler arasında paylaşılan ortak bir şey var –Tao! Dolayısıyla, görünenleri görmek yerine –ki bunlar gerçekten kukla köpeklerden öte şeyler değildir– tanıştığınız şahısların içindeki Tao'nun gelişimini görün; böylece eleştirileriniz ve etiketlemeleriniz ortadan kalkacaktır.

2. Kendinizi ya da başkalarını tanımlarken *özel* kelimesini sözcük dağarcığınızdan silin. Eğer herhangi bir insan özelse, o halde hepimiz özeliz. Eğer hepimiz olağanüstüysek, o halde bizi tanımlayan böyle bir kelimeye gerek yoktur; çünkü bu kelime açıkça bazılarının diğerlerinden üstün olduğu anlamına gelir!

3. Son olarak bu sürecin üçüncü adımını, Tao'yu tarafsızca yaşamanın verdiği cömertliği artırarak ve Tao olmanın içsel boşluğuyla bağlantı kurarak uygulayın. Bu boşlukta, sahip olduğunuz nimetler ile ilgili nötr olabilecek, onların yalnızca sizin değil, bütünlüğün bir parçası olduğunu kavrayacaksınız. Kayıtsız şartsız paylaşarak ve vererek, Tao'yu yaşamanın ve önyargısız olmanın zevkini tadacaksınız. Tao, sizin doğrunuzdur; o, sizin içinizde yaşar. Sessiz ve huzurlu olun ve sınırsız Tao'yla bağ kurmanın tadını çıkarın.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün olabildiğince sık bir biçimde, başka şahısları içeren etkileşim ve durumlara tamamen, tepkileriniz konusunda rehberliğine güvendiğiniz ve izin verdiğiniz adil bir bakış açısıyla yaklaşmaya çalışın. Bunu bütün bir gün boyunca tek tek şahıslarla, gruplarla, arkadaşlarla, aile üyeleriyle veya tanımadığınız kişilerle olabildiğince sık uygulayın. Söz konusu duruma önyargısız biçimde yaklaşmanız gerektiğini kendinize hatırlatacak, sessizce ve sürekli tekrarlayacağınız kısa bir cümlecik oluşturun. Mesela, *Bana hemen şimdi yol göster, Tao*; *Kutsal Ruh, bana yol göster;* ya da *Kutsal Ruh, bize şimdi yardım et* gibi. Bu kısa cümleciği zihninizin bir köşesinde tutmak, yargının alışkınlıktan dolayı su yüzüne çıkmasını engelleyecektir –fakat bundan çok daha çekici olanı, bu tarafsızlık anlarında hissedeceğiniz, gerçekleşme ihtimali olan her şeye karşı açık ve rahat olma duygusudur.

6. Öğreti

Asla ölmeyen ruha esrarengiz dişi denir.
O, evrenin kendisi de olsa
sahip olduğu kusursuz saflık asla kaybolmaz.
O, sayısız şekle de bürünse
gerçek kimliği bozulmamış olarak kalır.

Esrarengiz dişiye açılan kapıya
yaradılış kaynağı denir.

Onun sesine kulak verin,
âlemlerden gelen yankısını duyun.
O, hiç aksatmadan, kendi varlığını gözler önüne serer.
O, hiç aksatmadan, bizleri kendi mükemmelliğimize erdirir.
Her ne kadar görünür değilse de o, sonsuza dek sürer;
asla son bulmaz.

Yaratıcılığı Yaşamak

Bu 6. öğretide Lao-tzu, durmadan yeni bir yaşam doğuran, ebedi ve tanımlanamaz bir yaratma gücünden bahseder. Lao-tzu bizlere, bu "esrarengiz dişi" enerjinin kendini her daim mükemmel şekilde gösterdiğini söyler ve bizleri, hayatın her yanından sayısız yolla yankılanan bu yaratım sesinin farkında olmaya davet eder. Benim tanımıma göre yaratıcılığı yaşamak, bu dişil ilkenin varlığının bilinçli bir biçimde farkında olmaktır.

Bu esrarengiz dişi sürekli doğurur ve Tao Te Ching, ona doğru açılan kapıyı "yaradılış kaynağı" olarak telaffuz eder. O bizlere, bu sınırsız alandan yararlanabilme, hep birlikte yaratabilme ya da daha önce söylemiş olduğum gibi, Tao'nun yaratıcılığını yaşayabilme yetimiz olduğunu söyler. Asla tükenmeyen belirleyici enerji, hem kültürel mirasımız hem de geleceğimizdir ve ister bilincinde olalım ister olmayalım o iş başındadır. Tao'yu uygulamaya dökerkenki farkındalığımızın getirisi –bizleri esas dünyevi görevimiz olan bütünlüğe ulaşmaya yönlendiren– söz konusu sürece dâhil olmamızı sağlamasıdır.

Yazıları her ne kadar hemen hemen 3000 yıllık olsa da Lao-tzu burada, Tao'nun kendisi gibi çağları aşan ve asla son bulmayan bir mesajla, bir 21. yüzyıl dersi veriyor. Sözcükler değişebilir fakat emin olun ki dişi enerji sizi, kendi mükemmelliğinize ulaştırabilir ve ulaştıracaktır da. Eğer içinizdeki derinliklerde –görünmez Tao'nun yüksek sesle şarkı söylediği yerde– çınlayan ve doğuştan sahip olduğunuz yaratıcılığın farkına varmayı seçerseniz, yeni fikirler, yeni başarılar, yeni projeler ve kendi yaşamınızı kavramak için yeni yöntemler üretmenize imkan sağlamış olacaksınız.

Den Ming-Dao'nun *365 Tao: Daily Meditations* adlı eserinde Kutsal dişi enerji, devasa bir manzarada uçuşan ve süzülen kuşların sesiyle bir tutulur:

> Bunu yaşamınızda hissedebilirsiniz: Olaylar mükemmel bir hızda, büyüleyici bir ritimle gerçekleşecektir. Onu bedeninizde hissedebilirsiniz: Enerji içinizde, bütün sinirlerinizi harekete geçiren, heyecan verici bir kreşendo gibi gittikçe artacaktır. Onu ruhunuzda hissedebilirsiniz: Öyle mükemmel bir yere geleceksiniz ki, gerçekliğin manzarasında tıpkı kısa bir kuş cıvıltısı gibi yankılanacaksınız.
>
> Tao size bu yolla geldiğinde onu elinizden geldiğince sürdürün. Onu sakın engellemeyin. Sakın durmayın... Sakın onu yönlendirmeyin. Akmasına izin verin ve onu takip edin... Şarkı devam ettikçe, takip edin. Sadece takip edin.

İşte sizlere, yaratıcılığı yaşamak için birkaç fikir:

Şunu bilin ki siz, ebeveynleriniz tarafından değil, büyük, ruhani Kutsal Ana olan Tao tarafından doğurulmuş Kutsal bir yaratıksınız.

Kendi kaynağınızın enerjisiyle temasa geçtiğinizde dünyaya, sahip olduğunuz gerçek zekayı, becerileri ve hareketleri sunarsınız. Siz, kendi özünüzün tamamıyla, kaynağı Tao olan "siz" ile birlikte yaratırsınız.

Tao, ne yaratacağını ve onunla nasıl başa çıkacağını bilir, çünkü bu size, esrarengiz dişiden kalan mirastır. İçinizdeki ideallere kulak verin, sahip olduğunuz yaşam enerjisini başkalarının nasıl yönlendirmek isteyebileceğini önemsemeyin ve içinizde derin ve yoğun bir biçimde hissettiğiniz şeyi dışarı yaymanıza izin verin. İçinizde Tao'nun kendisi kadar sonsuz ve sınırsız olan bir beceri, yetenek ve zeka deposu var. Bu böyle olmalı da, çünkü siz, kaynağınız olan şeysiniz ve kaynağınız olan şey, her şeyi kapsayan, sonsuz bir biçimde yaratıcı olan Kutsal Ana'dır, yani Tao'nun esrarengiz dişisidir.

İçinizde, idealiniz olarak hissettiğiniz şey her neyse –sizi hayata bağlayan şey her neyse– şunu bilin ki, hissettiğiniz bu heyecan, içsel tutkularınızı gerçekleştirmek için ihtiyaç duyacağınız tek kanıttır. İşte evren tam olarak böyle işler ve işte bu, Tao'yla uyum içinde olan enerjidir.

Düşüncelerinizde, duygularınızda ve bütün eylemlerinizde yaratıcı olun. Yaptığınız her şeye kendi özgünlüğünüzü katın.

İçinizden ne yapmak geliyorsa –ister bir beste yapmak olsun, ister bir yazılım programı tasarlamak olsun, ister bir bahçe düzenlemesi yapmak, diş fırçalamak ya da otomobil kullanmak olsun– onu kendi özgün tarzınızla yapın. Yaratıcı olmak demek, kendi içinizdeki ideallere güvenmek, eleştiri yapmaktan, yargıda bulunmaktan kaçınmak ve sahip olduğunuz doğal yetilere karşı direnmekten vazgeçmek demektir. 6. öğretiyi, şu sözcüklere özellikle dikkat ederek, yeniden okuyun: "O, hiç aksatmadan, kendi varlığını gözler önüne serer. O, hiç aksatmadan, bizleri kendi mükemmelliğimize erdirir." Sonrasında, yaratıcı güçle –sırf sizin bireysel yaşamınızdan değil, genel anlamda yaşamın kendisinden çok daha büyük olan güçle– aranızda belli bir uyum oluşturabilme kapasitenizi göz önünde bulundurarak, içinizde saklayıp büyütmüş olduğunuz şüphe ve korkuyu özgür bırakın.

Tıpkı 14. yüzyılın büyük Sufi şairi Hafız'ın bizlere söylemiş olduğu gibi:

Hemen şimdi, orada öylece otur
Hiçbir şey yapma
Sadece dinlen.

Çünkü Tanrı'dan ayrılığın,
Ve sevgiden,
Şu dünyadaki
En zor iştir.

Kendi Kutsal Ana'nızla yeniden bağlantı kurduğunuzda, yaratıcılığı yaşıyor olacaksınız. Aslında, Tao'yu yaşıyor olacaksınız.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, bebekleri ve küçük çocukları gözlemleyin. Gerçek kimliklerinin saklı olduğu kültürel ve sosyal taleplerin halen çok da farkında olmayan küçük oğlan ve kız çocuklarının içindeki esrarengiz dişi doğasını arayın. Bazılarında, doğuştan gelen karakterin bütünlüğünü kaybetmemiş olduğunu görebiliyor musunuz? Sahip oldukları doğal karakterin ya da Tao'dan kendilerine verdiği lütfun ne olduğunu anlamaya çalışın. Sonrasında, kendi çocukluğunuzu hatırlamaya çalışın; doğal özünüzün, Tao'nun size bahşettiği özünüzün egodan bihaber olduğu zamanlara –kazanmanın ve gücün önemli olduğunu düşündüğünüz zamanlardan öncelere– gidin. Kimdiniz? *Şimdi* kimsiniz?

Evet, bugün birkaç dakikanızı küçük bir çocukla geçirin ve onun Tao'yla olan bağlantısını, Tao'nun onda, herhangi bir müdahaleyle karşılaşmaksızın nasıl mükemmel bir biçimde geliştiğini gözlemleyin.

7. Öğreti

Gök ebedidir –dünya sonsuz.
Dünya ve gök neden sonsuza dek yaşar?
Çünkü onlar sırf kendileri için yaşamazlar.
Bu, dayanıklılıklarının sırrıdır.

Bu nedenle bilge kişi kendini en sona koyar
ve dolayısıyla gideceği yere daha önce varır.
O, hayata şahitlik eder,
dolayısıyla sonsuza dek yaşar.

Başkalarının ihtiyaçlarına hizmet edin,
kendi ihtiyaçlarınız karşılanmış olacaktır.
Tatmin, özgeci eylem sayesinde gerçekleşir.

Egodan Uzak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 7. öğretisinin ilk mısrası, cennetin ve dünyanın Kaynağı olan Tao'nun ebedi olduğunu hatırlatır. Bundan da ötesi, yaşamın doğası ebedi ve süreklidir. Bu dayanıklılığı destekleyen bir vasıf vardır ve bu vasfa sahip olmak, dünyevi ego merkezimizden ziyade, Tao merkezimizde yaşamamıza bağlıdır. Hayatı salt fiziki özellikleriyle tanımlamak –ve varlığımızı, nesneleri elde etmeye ve satın almaya bağlamak– sahip olduğumuz sonsuzluk doğasını yok saymak ve Tao'yla ilgili sahip olduğumuz farkındalığı sınırlandırmak anlamına gelir. Böyle sınırlı bir sistemde mal mülk ve başarı sahibi olmak için didinip durmak, insanlara bundan dolayı gayet mantıklı görünür.

Çoğu kültürde medenileşmek, esas olarak, mutluluğu getireceğine ve mutsuzluğa engel olacağına inanılan *güç* ve *nesneleri* elde etmek amacıyla "başarı"ya ulaşma yolunda tükenmekten ibarettir. Ana fikir, başkalarına değerler ve vatanseverlik açısından benzeyen kültürel ve biyolojik veriler ve bir isimle ayrı bir bedendeki bir benlik düşüncesine dayanır. Tao, özellikle bu 7. öğretide bizlere, bu inanışlardan kurtulmamızı ve kendimizden ya da kabilemizden çok daha fazlası için var olmayı seçmemizi –yani, yaşamlarımızı değiştirmek için düşüncelerimizde radikal değişimler gerçekleştirmemizi– tavsiye eder. Lao-tzu der ki, ebedi Tao'nun nefes kesici doğasının sırrı, maddi olanla tanımlanamaz oluşu ve sahibi olduğu sayısız yaratıktan herhangi bir şey istemeyişindedir. Tao, sunduğu hediyeleri asla tükenmeyen ve yine de karşılığında herhangi bir şey bekle-

meyen bir verme makinesidir. O, başkaları için yaşamaya olan doğal eğiliminden dolayı asla ölmeyeceğini söyler. O halde, vermek ve ölümsüzlük el ele yürür.

Tao'nun sonsuz doğasını kavrayan bilge kişi, egoyla olan sahte özdeşleşmeden uzaklaşmıştır ve daha ziyade, Tao'yla bağlantısı olan bir yaşamı vardır. Bu kişi başkalarına öncelik verir, karşılık olarak hiçbir şey beklemez ve bütün içtenliğiyle hizmet eder. Bu sayede bilge kişi, Tao'nun temel paradoksunu yaşar –o, karşılık beklemeden vererek, ihtiyacı olan her şeyi kendine çekebilir. Kendini en sona koyarak, gideceği yere daha önce varır. Başkalarına öncelik vererek, tıpkı Tao gibi sonsuza dek yaşar. Bilge kişi, Tao'nun doğal insancıllığına öykünür ve bu süreçte bütün gereksinimleri karşılanır.

Ego, istekleri hiç bitmeyen ve asla tatmin edilemeyen bir güçtür: Sahip olması gerektiğini düşündüğü yakıtı ona sağlayabilmek için sürekli daha çok para, daha çok güç, daha çok mal mülk, daha çok şöhret ve daha çok itibar peşinden koşmamız gerekir. Ego merkezli bir yaşam yerine Tao merkezli bir yaşam sürmek, bizi bu koşturmacadan kurtarır, çünkü Tao bize iç huzur ve tatmin verir.

İnanıyorum ki şu cümle, Tao Te Ching'in bu öğretisindeki bilgeliğin 21. yüzyıla söylemeye çalıştığı şeydir:

Tao'nun, "başkalarının ihtiyaçlarına hizmet edin, bütün gereksinimleriniz karşılanmış olacaktır." öğretisini pratiğe dökerek, egonun üzerinizdeki hakimiyetini tersine çevirmeye çalışın.

Başkalarını çokça düşünüp, onlara çokça hizmet etmek, kendi davranışlarınızın Tao'nun sonsuz ritmine ayak uydurmasını sağlayacaktır –böylece onun gücü özgürce akacak ve size doyurucu bir yaşam sunmuş olacaktır. Lakin ego, bunun tam tersini ister; size, herkesten önce kendinizi düşünmeniz gerektiğini ve başka birinin kapmasına izin vermeden "size ait olanı sahiplenmeniz" gerektiğini söyler. Egoyu dinlemekten kaynaklanan başlıca problem, her seferinde çalışıp didinip, buna rağmen asla istenilen yere gelememektir. Bu nedenle, kendinizi asla tamamlanmış hissetmezsiniz.

Düşüncelerinizde ve eylemlerinizde başkalarını hesaba kattığınızda, vermek ile eş anlama gelen sevgi enerjisini aktif hale getirmiş olursunuz. Kendinize şunu hatırlatarak başkalarına elinizden geldiğince öncelik verin: *Her varlığın kutsal, görünmez Kaynağını, onun her daim verişinde ve verdikleri karşılığında herhangi bir şey beklemeyişinde görüyorum. Ben de böyle olacağıma söz veriyorum, hem düşüncelerimde hem de eylemlerimde.*

Kendi bireysel başarılarınıza veya başarısızlıklarınıza odaklanmaya meylettiğiniz anlarda, dikkatinizi sizden daha kötü durumda olan insanlara çevirin. Kendinizi, durumunuzdan yakındığınız zamankinden çok daha tatmin olmuş ve hayata daha çok bağlı hissedeceksiniz. Egonun üzerinizdeki hakimiyetinden kurtulduğunuzda hayatınızın nasıl olabileceğini gözünüzün önünde bir canlandırın. Başkalarına hizmet edin ve verdiğiniz şeylerin size nasıl da on katıyla döndüğünü görün.

Şair Hafız, bu bakış açısını mükemmel bir biçimde ifade eder:

Herkes
Tanrı'yla konuşuyor.
Neden biraz kibar olup da
O'na
Kulak vermiyoruz?

İsteklerinizin peşinden koşmaktan vazgeçin ve onların size gelmekte olduklarını görün.

İsteklerinizin peşinden ne kadar çok koşarsanız, onlar da sizden o kadar çok kaçar. Hayatın size doğru gelmesine izin verin ve kendisi için yanıp tutuştuğunuz şeyin size doğru gelmekte olduğuna dair beliren ipuçlarını fark etmeye çalışın. Siz, ebedi Tao'nun son bulmayan cömertliği sayesinde her daim bir "alıcı" pozisyonundasınız. Soluduğunuz hava, içtiğiniz su, yediğiniz yemek, sizi ısıtan güneş, bedeninizi ayakta tutan besinler ve hatta zihninizi dolduran düşünceler bile ebedi Tao'nun sunduğu hediyelerdir. Aldığınız her bir şey için minnettar olun ve o şeylerin, her şeyi tedarik eden bir Kaynak

tarafından verildiğini bilin. Koşmayı bırakın ve seyredin –daha fazlası için koşmaktan kaçınarak, sürekli bir şeyler isteme alışkanlığınızı asgariye indirin. Kendinizi özgür bırakmakla, Tanrı'ya bırakmış olursunuz ve bundan çok daha önemlisi, Tanrı'ya daha çok benzer ve –varlığı boyunca Tanrı'ya sınırlar koymakla uğraşan– egodan daha çok uzaklaşırsınız.

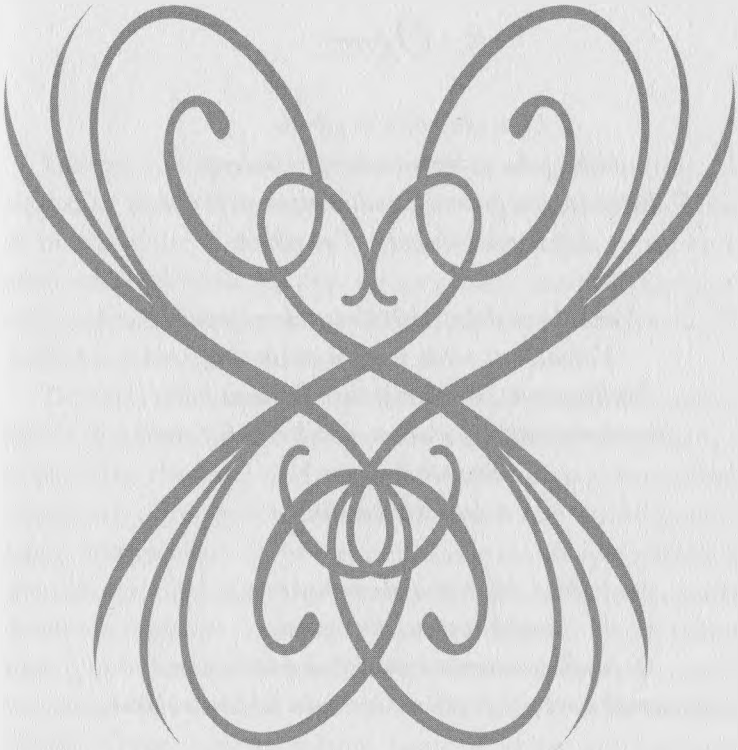
Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bütün bir gün boyunca egonun isteklerini gözlemleyin. Bu isteklerden elinizden geldiğince fazlasını etkisiz hale getirin; mesela bunun için onları, sahip oldukları "yoğunluk derecesi"ne göre değerlendirin. Üstesinden gelinmesi kolay olan ego isteklerine düşük rakam, karşı gelinmesi zor olan ego isteklerine yüksek rakam verin.

Mesela, diyelim ki eşiniz otomobil kullanıyor ve siz de yanındasınız. Otomobili park etmek için harika bir yer gözünüze çarpıyor, fakat eşiniz dümdüz gidiyor ya da normalde izlediğiniz rotadan farklı bir rota izliyor. Sessizce, tek kelime etmemekle ilgili almış olduğunuz karardan dolayı kendinizi ne derece rahatsız hissediyor olduğunuza tanıklık edin. Ego kendi tercihini size bildirdi mi?

Ya da diyelim ki, bir sohbette kendi uzmanlık bilginizi konuşturmak için ya da başarı elde ettiğiniz bir olayı anlatmak için elinize bir fırsat geçti, böyle bir durumda sessiz kalmaya çalışmanın sizi ne kadar çok rahatsız ettiğine dikkat edin. Yine aynı şekilde, ego kendi tercihini size bildirdi mi? Lao-tzu'nun bu öğretisinde söylediği gibi, "Tatmin, özgeci eylem sayesinde gerçekleşir." Bir anlığına bile olsa, egonun isteklerini arka plana atmakla kendinizi çok çok daha tatmin olmuş hissedeceksiniz.

8. Öğreti

En üstün iyilik su gibidir,
hiçbir çaba göstermeden her şeyi besleyen.
O, bütün insanoğlunun tiksindiği alçak yerlere akar.
İşte bundan dolayı o, Tao gibidir.

Varlıkların doğası doğrultusunda yaşayın.
Yaşadığınız yerde, toprağa yakın olun.
Meditasyonda, kalbinizin derinliklerine inin.
İnsanlarla muhatap olurken, nazik ve kibar olun.
Sözünüzde durun.
Adaletle hükmedin.

Doğa doğrultusunda yaşayan kişi,
varlıkların zıddına gitmez.
O, şimdiki zamanla uyum içinde hareket eder,
ne yapmak gerektiği gerçeğinin her daim farkında olarak.

Akışta Yaşamak

Lao-tzu'nun öğretilerine göre, Tao ve su eş anlamlıdır. Siz, susunuz; su da siz. Yaşamınızın, döllenmeden sonraki ilk dokuz ayını bir düşünün: O dokuz ay boyunca sizi besleyen ve esasen içinize akan –*sizin gibi* akan koşulsuz bir sevgi olan– amniyotik sıvının içinde yaşadınız. Şimdiyse yüzde 75'iniz su (beyninizin yüzde 85'i) ve kalan kısımlarınız ise kaslaşmış su.

Değerini tam olarak bilmediğimiz bu sıvı enerjinin esrarengiz ve sihirli doğasını düşünün. Onu avucunuzda sıkmaya çalışın, sizden kaçar; içine ellerinizi daldırdığınızda, onu kolayca deneyimlersiniz. Hareketsiz durduğunda, pislenir; akmasına izin verildiğindeyse saflığını koruyacaktır. O, her şeyin üstünde olmak için yüksek yerlere göz dikmez; bilakis, en alçak yerlere yerleşir. Nehirlerde, göllerde ve derelerde toplanır; denize akar ve sonra, yağmur olarak tekrar yağmak için buharlaşır. Onun belirli bir rotası yoktur ve o, asla adam kayırmaz: O, hayvanlar ve bitkiler için besin tedarik etme *derdinde değildir*. Onun, tarlaları sulama, susuzluğumuzu giderme gibi *planları* yoktur ya da yüzmemize, deniz yolculuğu yapmamıza, kayak ya da dalgıçlık yapmamıza olanak sağlama gibi bir *amacı da yoktur*. Bunlar sadece, kendisi gibi davranan ve olduğu gibi hareket eden su sayesinde doğal olarak gerçekleşen birkaç şey.

Tao sizden, siz ve hayatın kendisinden beslenmesine izin veren bu akışkan madde arasındaki paralelliği açıkça görmenizi ister. Suyun yaşadığı gibi yaşayın, çünkü *siz* susunuz. Size hayat veren ve sizi besleyen sıvı kadar memnuniyet dolu olun. Düşüncelerinizin ve

davranışlarınızın, her varlığın doğası olan şeyle aynı doğrultuda, rahatça hareket etmesine izin verin. Kibar olmak, başkalarını, gitmek istedikleri yere gitmeleri ve sizin müdahaleniz olmaksızın, olmak istedikleri şey olmaları için özgür bırakmak doğal bir şeydir. Ebedi akışa güvenmek, içinizdeki eğilimlerle yüzleşmek ve sözünüzde durmak doğal bir şeydir. Her bireye eşit muamele etmek doğal bir şeydir. Bütün bu dersler, yaşamı besleyen suyun nasıl hareket ettiğini gözlemleyerek çıkarılabilir. O, sadece hareket eder ve sunduğu yararlar kendisinden meydana gelir; o, şimdiki zamanla uyum içindedir ve tam olarak nasıl davranması gerektiğini bilir.

Aşağıdakiler, Tao Te Ching'deki 8. öğretisine dayanarak Laotzu'nun size söylemesi muhtemel olan şeylerdir:

Su gibi akmakta özgür olduğunuzda, doğal bir biçimde iletişim kurmakta özgürsünüzdür –bilgi değiş tokuş edilir ve bilgi birikimi, herkesin yararlanacağı şekilde artar.

Önem açısından kendinizi herhangi birinin üstüne koymamaya dikkat edin. Algınızı herkese karşı açık tutun, özellikle de her zaman saygı görme ihtimali olmayan kişilere; mesela toplumdaki eğitimsiz, evsiz ya da problemli kişilere karşı. "Bütün insanoğlunun tiksindiği alçak yerler"e gidin ve oradayken farklı fikirlere açık olun. Tanıştığınız herkeste Tao'yu arayın ve hoşgörünün, nezaketin ve iyiliğin sizden başkalarına doğru akması için özel bir çaba gösterin.

Rahatsız edici davranışlarda bulunmazsanız, saygıyla karşılanırsınız. Başkalarının hayatını kontrol etmekten sakınmak için elinizden gelen her şeyi yaparsanız, Tao'nun doğal düzeniyle barışçıl bir uyum içinde olursunuz. İşte bu, sizin, hiçbir çaba göstermeden başkalarını besleme yönteminizdir. Akmak dışında hiçbir şey yapmamaya çalışarak –varlığıyla, yüzmemiz, balık tutmamız, sörf yapmamız, içmemiz, içinde yürümemiz, sıçratmamız, yüzeyinde öylece dinlenmemiz ve sonsuz bir yararlar listesi için olanak sağlayan– su gibi olun.

Bırakın düşünceleriniz özgürce hareket etsin.

Hayatla mücadele etmeyi ya da başka bir şey olmaya çalışmayı boş verin; daha ziyade, fiziki varlığınızın her bir ayrıntısını oluşturan o maddesel bileşim gibi olmak için kendinize izin verin. *The Hidden Messages in Water* [Suda Saklı Mesajlar] adlı kitabında Masaru Emoto, hepimizin su olduğunu ve suyun özgür olmak istediğini söyler. Yazar, bu bileşimin tepki verme yollarını ayrıntılı bir biçimde araştırmış ve ona saygı ve sevgi göstererek, kristalizasyon sürecini kelimesi kelimesine değiştirebileceğimizin altını çizmiş. Eğer üstüne, *sevgi, teşekkürler* ya da *çok güzelsin* gibi sözler damgalanmış bir kapta saklanırsa su, ışık saçan, güzel kristallere dönüşüyormuş. Fakat kabın üstünde yazılı kelimeler, *seni aptal, Şeytan* ya da *Seni öldüreceğim* gibi şeylerse, kristaller parçalara ayrılır, şekilsizleşir ve karmakarışık olurmuş.

Emoto'nun yapmış olduğu çalışmanın sonuçları çok şaşırtıcı. Hepimiz belli bir bilince sahip olduğumuza ve özümüzde su olduğumuza göre, o halde, eğer planlarımızda dengeyi yitirirsek, planlarımızın bütün bir gezegeni (ve hatta daha fazlasını) yıkıcı bir biçimde etkilemesi olasıdır. Tıpkı yaratıcımızın, ebedi Tao'nun söyleyeceği gibi, "Yaşamın suyuyum ben, susuz insanlar için durmaksızın akan."

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün suyu –kendinize her yudumda, ırmakların hayvanlara ve yağmurun bitkilere sunduğu aynı yaşam verici yolla başkalarını beslemeniz gerektiğini hatırlatarak– sessizce için. Suyun sizin için –doğal bir biçimde akarak size hizmet etmek için– kaç yerde var olduğuna dikkat edin. Bu hayat veren, her daim akan madde için şükredin.

9. Öğreti

Doldurmaya devam etmek,
doldurmayı kesmek kadar iyi bir şey değildir.
Aşırı doldurulduğunda, açık avuçlar damlatır,
en iyisi akıtmayı kesmektir.

Bir bıçağı gereğinden çok bileyin
sonunda keskinliğini kaybedecektir.
Evinizi zümrüt ve altınla doldurun
elde edeceğiniz şey, emniyetsizlik olacaktır.
Kendinizi gurur ve kibirle şişirin,
Hiç kimse sizi bir sönüşten kurtaramayacaktır.

İş bittiğinde, bir kenara çekilin;
işte bu, cennetin yoludur.

Mütevazılığı Yaşamak

Ebedi Tao, her ne kadar sürekli bir yaratma durumunda olsa da, ne zaman durması gerektiğini çok iyi bilir. İçimizdeki derinliklerde bir yerde Tao'nun, sunduğu koşulsuz tedarikin ne zaman durması gerektiğini bildiğini hissederiz; dolayısıyla onun sunduğu şeylerin niceliğini sorgulamaya ihtiyaç duymayız. Yaratıcı Kaynak, Tao Te Ching'in bu 9. öğretisinde açıklanan alçakgönüllülük prensibiyle çok güzel bir biçimde dengelenmiştir. Tao, insanı şaşkına çevirecek kadar çok sayıda yaratma yetisine sahiptir; buna rağmen, sahip olduğu hoş mütevazılık, ne zaman yeterli sayıda ağaca, çiçeğe, arıya, hipopotama ya da diğer canlı olan her şeye ulaşılacağını bilir. Aşırılık, Tao tarafından dışlanır. Onun, sınırsız yaratma kapasitesiyle gösteriş yapmaya ihtiyacı yoktur –o, ne zaman durması gerektiğini tam anlamıyla bilir. Bu öğreti bizleri, Tao'nun bu özelliğiyle tinsel bir bağ kurmaya davet eder.

"Daha fazla"nın "daha az" olduğu bir noktaya açıkça ulaştığımızda, yaşamımızı mal mülkle, zevkle, kibir ve meşguliyetle tıka basa doldurmaya devam etmek, Tao'yla değil, egoyla uyum içinde olduğumuza işarettir. Mütevazılığı yaşama sayesinde ne zaman durmamız, ne zaman boş vermemiz ve harcadığımız emeğin meyvelerini ne zaman yememiz gerektiğini biliriz. Bu öğreti daha çok statü, daha çok para, daha çok güç, daha çok itibar ve daha çok *eşya* peşinden koşmayı, bir oyma bıçağını, mükemmel keskinliğe ulaştıktan sonra dahi bilemeye devam etmeye benzetir ve bunun aptallık olduğunu ifade eder. Elbette ki, bıçağı bilemeye devam etmek kör-

lükten başka bir şey yaratmayacaktır ve elbette ki keskinlik mükemmelliği simgeler.

Lao-tzu bizlere, büyük bir servet biriktirip sonra da onu depolama konusunda dikkatli olmamızı tavsiye eder. Böyle bir şey, bir yandan servetimizi güvende tutmak ve korumakla, diğer yandan daha fazlasının peşinden koşmak için içimizde her zaman bir gereksinim duymakla geçirilecek bir ömre hizmet eder. O bizlere, bizi alçakgönüllü bir biçimde yaşamaya teşvik eden bir seviyede, hayatımızdan memnun olmayı öğütler. Eğer zenginlik ve şöhret elde etmeyi arzuluyorsak, içinde bulunduğumuz koşuşturmayı ne zaman bırakıp Tao gibi olacağımızı bilmeliyiz. İçinde yaşadığımız ve *daha fazlası*na bağımlı olan dünyanın tersine bu, cennetin yoludur.

Reklamcılığın esasen, mutlu olabilmek için bir şeylere ihtiyacımız olduğuna bizi ikna etmeye çalışarak, ürün ve hizmetleri bizlere satabilmek için geliştirildiği gerçeği üstünde kafa yorarak bilincimizi genişletebiliriz mesela. Analistler bizlere, eğer devamlı bir büyüme gerçekleşmezse, ekonominin çökeceğini söyleyebilirler; fakat bizler şunu kavrayabiliriz ki, aşırı büyüme, tıpkı kanser gibi, eninde sonunda kendi kendini yok edecektir. Aşırı üretimin sonuçlarına tıkanmış trafiklerde ya da otoyollarda şahit olabiliriz: Artık, Londra'nın bir ucundan diğer ucuna gitmek, otomobilin icadının öncesinde olduğundan bile daha uzun sürüyor! Aynı şey kendini, alışveriş yaptığımız zamanlarda da gösterir. Ben buna "aşırı miktarda seçenek yüklemesi" diyorum –sırt ağrıları, âdet kasılmaları, baş ağrıları, eklem ağrıları için sabah ya da akşam, kapsül, sıvı ya da toz biçiminde ağrı kesici ilaçlar? Aynı şey, satın aldığımız şey tuvalet kağıdı, portakal suyu ya da herhangi başka bir şey de olsa geçerlidir.

İnanıyorum ki Lao-tzu, bu yıllanmış perspektifinden yola çıkarak günümüz dünyasına şunu tavsiye ederdi:

"Az ve öz" gibi radikal bir düşünce tarzına kucak açın!

Her ne kadar, hiç kimsenin bir şeylere yeteri kadar sahip olamayacağı fikrine saplanıp kalmış bir dünyada yaşıyor da olsanız, "az ve öz"

gibi radikal bir düşünce tarzına kucak açacağınıza dair kendinize söz verin. Lao-tzu'nun dediği gibi, işinizi yapın ve bir geri adım atın. Sahip olduklarınızla gösteriş yapmak ve kontrolsüz bir biçimde tüketmekten ziyade, alçakgönüllü olmaya çalışın. Batı dünyasındaki, özellikle de Amerika'daki obezite krizleri, Tao Te Ching'in 9. öğretisindeki bu basit bilgeliği anlamamanın (ve yaşamamanın) direkt bir sonucudur. Yiyin, fakat doyduğunuzda durun –doymuş bir mideye yiyecek tıkmaya devam etmek, daha fazlasının mutluluğu getireceği inanışının kapanına kısılmış olmaktan kaynaklanır. Aynı şey, kendinizi herhangi bir sahte başarı simgesiyle aşırı derecede doldurduğunuzda da geçerlidir. "Doldurmaya devam etmek, doldurmayı kesmek kadar iyi bir şey değildir." diyen Tao'nun sonsuz bilgeliğini düşünün. Az ve öz, sadece yeterli değildir; aynı zamanda, ebedi Tao'nun mükemmelliğiyle uyum içindedir.

Egonun planlarına odaklanmaktan ziyade, yaptığınız işten zevk almaya çalışın.

Ego sizden, eylemleriniz karşılığında daha fazla ve daha fazla ödül toplamanızı ister. Eğer soluk aldığınız her saniyede birileri tarafından takdir edilmeyi seviyorsanız, orada, çabalarınız karşılığında ödül toplamak ve unvan sahibi olmak için var olduğunuz gibi saçma bir düşünceye mahal bırakıyorsunuz demektir. Uğraştığınız işin size neler getirebileceğini düşünmekten ziyade, ondan zevk almaya bakın. Sizi bu maddesel dünyaya getiren o sonsuz bilgeliğe güvenin. Her şey bir yana o, buraya varacağınız zamanı tam olarak biliyordu. O, hiçbir zaman şöyle bir şey demedi: "Eğer dokuz ay, bu derece güzel bir bebek yaratıyorsa, o halde ben de hamilelik sürecini beş yıla çıkarıyorum. Artık, çok daha mükemmel bir yaratığa sahip olacağız!" Hayır, Tao, dokuz ayın mükemmel olduğunu söyler –siz de annenizin karnında dokuz ay kaldınız ve daha fazla süreye ihtiyacınız yoktu.

Bir dahaki sefere, daha fazlasını elde etmek için içinizde bir istek duyduğunuzda, durun ve Tao'yu düşünün. Bu yaratım prensibi, "iş bitirildiyse, o halde Tanrı aşkına, durma vakti gelmiştir!" fikrini tam anlamıyla kavramıştır. Lao-tzu'nun tavsiye ettiği gibi, "Bu, cennetin yoludur." O halde neden bunun zıddına gitmeyi seçelim?

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir sonraki yemeğinizde, birkaç ısırıktan sonra kendinize hâlâ kurt gibi aç olup olmadığınızı sorun. Eğer değilseniz, öylece durun ve bekleyin. Eğer herhangi bir açlık hissetmiyorsanız, o halde yemeği tamamlanmış sayın. Böylece bu yemekte, Tao Te Ching'in 9. öğretisinin son cümlesini uygulamaya dökmüş olacaksınız: "İş [yemek] bittiğinde, bir kenara çekilin; işte bu, cennetin yoludur."

10. Öğreti

Bedeni ve ruhu taşıyarak
ve tekliğe kucak açarak,
ayrılığı engelleyebilir misiniz?

Bedeninizin, yeni doğmuş bir bebeğinki kadar
esnek olmasına izin verebilir misiniz?
Cennet kapısının açılış ve kapanışında,
dişil rolü oynayabilir misiniz?

Kendinize aşırı derecede değer biçmeden,
insanlarınızı sevebilir,
ve kendi krallığınızı yönetebilir misiniz?

Doğurmak ve beslemek;
sahip olmak, fakat sahiplenmemek;
çalışmak, fakat takdir edilmemek;
hakimiyet ya da baskınlık kurmadan yönetmek.

Bu gücü dikkate alan kimse,
Tao'yu bu dünyaya taşır.
İşte, asıl erdem budur.

Tekliği Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisi, Dünya üstündeki yaşamın paradoksal doğasını masaya yatırır. Lao-tzu, gündelik yaşamımızın esasını oluşturan ve beden ile ruhun uyuşmaz zıtlıkları olarak görülen şeylerle barış içinde olmaktan yanadır. Bizler bir yandan, ebedi Tao'nun gücüne bağlıyken, diğer yandan ölümlü bir bedenin içinde yaşayan varlıklarız. Bu, görünürde tartışmaya açık yaklaşıma farklı bir açıdan bakacak olursak, dünyanın kusursuz olduğunu görmeye başlarız. Bir bütün olarak görülen her şey, dünyanın paradoksal gerçeğini kavramamız için birer fırsattır.

Bu öğreti, bir sürü soru şeklinde tezahür eder: *Yaşlanma sürecinin doğasında var olan durumlara –mesela, tutulmalara, ağrılara ve sızlayan eklemlerden kaynaklanan sınırlamalara– maruz kalmakta olan yetişkin bir beden, yeni doğmuş bir beden kadar esnek olabilir mi? Çalışmasına ve mücadele etmesine rağmen, yine de doğurgan dişil ruh olmayı sürdürebilen biri var mıdır? Bir kişi, bu ve buna benzer yollarla başarıya ulaşabilir ve yine de kendine aşırı derecede değer biçmekten uzak durabilir mi? Egonun üstünlük kurmasına izin vermeden Tao'ya bağlı kalınabilir ve yine de, egonun baskın olduğu bir dünyada başarıyla ayakta durulabilir mi?* Bu 10. öğreti, ikilik düşüncesinin çok daha güçlü hale geldiği zamanlarda, "tekliğe kucak açma" gücünün rehberlik ettiği bir yaşam biçiminin dayanağıdır. Hafız'ın bu konu üzerine, Tao Te Ching'den binlerce yıl sonra, yazmış olduğu şeyi okuyun:

Sadece

O Aydınlanmış Olan

Şekilsiz olanı şekle sokmayı
becerebilen ve bunu sürdüren

Benim kalbimi kazanacak
Cazibeye sahipti.

Sadece Mükemmel Olan

İki
Kelimesine
Her zaman gülen

Seni
Sevgiden
Haberdar edebilir.

Kaynağımız bölünemez; buna rağmen bizler, Tao olan mükemmel tekliği sık sık inkar eden bir dünyada yaşıyoruz. Zıtlıklara olan inancımızı bir kenara bırakıp, Tao'nun bütünlüğü hakkındaki farkındalığımızı yeniden aktifleştirerek Tao'yu kişisel olarak yaşayabiliriz –yani egomuzu bir kenara bırakabilir ve bu dünyaya *ait olmadan* onda yaşayabiliriz.

Sıradakiler Lao-tzu'nun, 2500 yıllık bakış açısından yola çıkarak verdiği tavsiyenin tarafımca yorumlanmış şeklidir:

Karşılaştığınız her insanda kendinizi görerek tekliğe kucak açın.

Farklı ya da kendinize uzak gördüğünüz kişiler hakkında yargılayıcı düşünceler geliştirmekten ziyade, onları bir uzantınız gibi görün. Bu, kendinize biçtiğiniz aşırı değerin azalmasına ve sizi, Lao-

tzu'nun "esas erdem" olarak adlandırdığı şeyle bütünleştirmeye yarayacaktır. Egonun hüküm sürdüğü düşüncelerden sıyrılmak, başka insanlarla paylaştığınız tekliği duyumsamanızı sağlayacaktır; böylelikle kendinize, her şeyi kucaklayan Tao'nun bir parçası olduğunuz hissini yaşatma olanağı tanımış olursunuz.

Kendinizi, birini ya da birilerini eleştirmek üzereyken bulduğunuzda, iç farkındalığı pratiğe dökün. Haber bültenlerinin ekranda olduğu zamanlar –ki bu bültenler, kendinizi başkalarına oranla ayrıcalıklı ve üstün hissetmenizi sağlamak amacıyla tasarlanmışlardır– bunu uygulamak için mükemmel zamanlar olabilir: Kendinizi haberlerde çıkan kişilerde arayın. Sözde bir düşmandan nefret etmeniz beklendiğinde, yargıda bulunmaktan sakının ve kendinizi o kişinin yerine koyun. Aynı şeyi, tüm canlı varlıklar söz konusu olduğunda da yapın; mesela bitkiler. Kendinizi bütün insanlarda ve bütün yaratıklarda görün ve Tao'yu şu basit ifadede keşfedin: *Bizler, dünyayız.*

Sahip olduğunuz şeylerin zevkini onlara bağımlı olmadan çıkarın.

Kendinizi, sahip olduğunuz nesnelerle ya da elde ettiğiniz başarılarla özdeşleştirmekten vazgeçin. Daha ziyade, sadece bir şeyler yapmanın verdiği zevki yaşamak ve akışın kendisini gözlemlemek için, meşgul olduğunuz işten ve yaşamınıza akan her şeyden zevk almaya çalışın. Siz, esasen hiçbir şeye ve hiç kimseye sahip değilsiniz: Yaratılan her şey çürüyecek; size ait olan her şey sizi bırakıp bir başkasının olacak. Bundan dolayı, bir geri adım atın ve bu formlar dünyasını izleyen bir gözlemci olmak için kendinize izin verin. Bağımsız bir gözlemci olmak, sahip olduğunuz nesnelere olan sıkı bağınızı gevşeterek sizi mutlu kılacaktır. Tao'nun örnekler vererek öğretmeye çalıştığı şeyi yaşamak için gereken özgürlüğü, bu kendinizi serbest bırakma sürecinde kazanacaksınız.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, daha önceleri "ikilik"i (ayrılığı) gördüğünüz şeylerde tekliği görmeye çalışın. Kalbinizin çarpmasını sağlayan o görünmez enerjiyi hissedin ve sonra, bütün canlı varlıkların kalplerinin aynı anda çarptığını fark edin. Şimdi de, düşünebilmenizi sağlayan o görünmez enerjiyi hissedin. Bu enerjinin aynı şeyi yaşayan bütün varlıklar için ne yaptığını kavrayın.

Tomas İncili'nde geçen şu sözler üstüne kafa yorun: "Havarileri ona dedi ki, 'Krallık ne zaman görünecek?' İsa dedi ki, 'Onu, dışarıya bakarak göremeyeceksiniz. O, size, "Bu tarafa bak" ya da "Şu tarafa bak." demeyecek. Tanrı'nın Krallığı, yeryüzünün her tarafına yayılmıştır ve insan onu göremez.' Bugün, teklik düşüncesini hayata geçirmenin, bu Krallığı görmenizde size yardımcı olacağını bilin.

11. Öğreti

Otuz çıta tek bir merkezde birleşir;
o merkez, tekerleğin etrafında döndüğü
bir boşluktan ibarettir.

Kile bir kap şeklini verin;
kabı kullanılabilir kılan, içindeki boşluktur.
Güzel kapılar ve pencereler oyun;
fakat oda, boşluğuyla işe yarardır.

Bir şeyin işe yarar olup olmaması,
o şeyin ne olmadığına bağlıdır.

İçinizdeki Boşluğu Yaşamak

Tao Te Ching'deki bu ilgi çekici 11. öğretisinde Lao-tzu, genellikle çok da fark edilmeyen bir boşluğun sahip olduğu değerden bahsediyor. O, bu görüşü, bir tekerlek göbeğinin ortasındaki boşluk, bir kil kabın içindeki alan ve bir odanın iç kısmı görselleriyle açıklıyor ve açıklamasını şu sözlerle bitiriyor: "Bir şeyin işe yarar olup olmaması, o şeyin ne olmadığına bağlıdır." Diğer bir deyişle, bölünmüş parçalar, merkezin sağladığı işe yararlılığa sahip değildir. Bu pasaj bizleri, hayatı, varlığımızın özünde bulunan görünmez boşluktan yaşamaya –yani, benliğimiz hakkındaki düşüncelerimizi değiştirmeye– davet eder.

Kendi varlığınız üzerinde kafa yorarken, *var olmamak* terimini göz önünde bulundurun. Siz, sizi bir arada tutmak için belli bir şekle sokulmuş devasa bir deri tabakasıyla çevrelenmiş kemiklerden, organlardan ve sıvılardan oluşmaktasınız. Bedene ait parçaların bu düzeni içinde, "siz" denilen kesinlikle ayırıcı bir varlık bulunur – yine de, sizi parçalara ayırmak mümkün olsa ve fonksiyonlarını hâlâ sürdüren fiziki parçalarınızın hepsini bir örtünün üstüne koysak, o parçaların arasında siz olmayacaksınız. Bütün parçalar orada bulunsa da bunların işe yararlılıkları bir var olmayana, ya da Lao-tzu'nun deyimiyle, bütün bunların "ne olmadığına" bağlıdır.

İçinde bulunduğunuz ve içinde eşyaların da bulunduğu bir odanın duvarlarını yan yana dizdiğinizi düşünün: Ortadaki boşluk yoksa, o artık

bir oda değildir, her ne kadar diğer her şey yerli yerinde olsa bile. Kilden bir kap, kilin çevrelediği boşluk olmaksızın, bir kap değildir. Dışarıdan çevreleyip kapatacak bir iç boşluk olmaksızın bir ev, ev değildir.

Bir keresinde bir besteci bana, her bir notanın içinden çıktığı sessizliğin, notanın kendisinden çok daha önemli olduğunu söylemişti. Demişti ki, müziği müzik yapan esas şey, notalar arasındaki boş alanlardır –eğer herhangi bir boşluk yoksa, söz konusu şey sadece sürekli bir sesten ibarettir. Bu ince ayrımı, gündelik hayatta yaşadığınız her şey üstünde uygulayabilirsiniz. Kendinize, bir ağacı ağaç yapan şeyin ne olduğunu sorun. Ağacın kabuğu mu? Dallar mı? Kökler mi? Yapraklar mı? Bütün bunlar, *ağacın ne olduğudur*. Ve bütün bunlar, bir ağaç meydana getiremezler. Bir ağaç elde edebilmek için gereken şey, *varlığı olmayandır* –beş duyunuzu atlatan, algılanamaz ve görünmez yaşam gücüdür. Bir ağacı kesip, parçalara ayırıp, hücrelerini sonsuza kadar inceleyebilirsiniz fakat yine da onu yakalayamazsınız.

Bu öğretinin ilk dizesinde, tekerleğin hareketi için gerekli olan merkezdeki delik, sizin, yaşamınız boyunca hareket edebilmeniz için hayati gereklilik taşıyan boşluğa benzetilebilir. Siz, iç merkezinizde, bir var olmama durumundasınız; bu nedenle, görünür yanlarınıza olduğu kadar, varlığınızın dayandığı görünmez özünüze de. . .Tao yanınıza da dikkatinizi verin.

Sıradaki başlık, Lao-tzu'nun, bu "boşlukta yaşama" kavramını göz önünde bulundurarak size söylediğini duyduğum şeydir:

Sahip olduğunuz algılanamaz merkez, sizin esas özünüzdür.

Dikkatinizi, özünüz olan ve hiçlik olarak adlandırılan şeye yöneltin. Size nereyi işaret ediyor? Yaratımın bütününden sorumlu olan görünmezliğin oluşturduğu alan ve iç özünüzden meydana gelen düşünceleriniz, saf sevgi ve iyiliktir.

İçinizdeki var olmama durumu, sizden ayrı bir parça değildir; bu nedenle, bu esrarengiz merkezi arayın ve onu inceleyin. Mesela onu, bütün düşüncelerinizi ve algılarınızı dünyaya doğru akıtan fiziki varlığınız tarafından çevrelenen bir alan olarak düşünün. Pozitif ve sevecen olmaya çalışmak yerine, sadece, kendi varlığınızın özüne

karşı hassas olun. Tao'nun yolu, *çabalamak*tan ziyade, *izin vermek*tir. Bundan dolayı, saf sevginin esas merkezinin, sahip olduğunuz özgün işe yararlılığı aktif hale getirmesine izin verin. İzin verin ve oluruna bırakın, tıpkı soluk alışınız gibi. Her gün, kendi algılanamaz, hayati özünüzün nefes kesici gücüne daha yakından bakabilmek için biraz zaman ayıracağınıza dair kendinize söz verin.

Sessizliğin gücünü her gün hissedin.

Bunu yapmanın birçok yolu vardır. Mesela meditasyon, Tao'nun yolunu deneyimlediğiniz yer olan içinizdeki boşlukla aranızdaki bağlantıya eşlik eden mutluluğu hissetmenize yardımcı olmak için mükemmel bir araçtır. İçinizdeki, bütün düşüncelerinizin dışarı doğru aktığı yer olan, "mekansız mekan"ın daha fazla bilincinde olacağınıza söz verin. İçinizdeki o saf, temiz ve sevgiyle uyum içinde olan boşluğa girebilmek için kendi yolunuzu bulun. Bilge kişilerle biz sıradan insanlar arasındaki fark, onların sevgiye ve saf inançlara sahip olması ve bizim bunlardan yoksun olmamız değildir; daha ziyade onlar yalnızca, fiziksel varlıkları içinde, Tao yolunun görünmez bir biçimde uzandığı yer olan özlerinde yaşarlar. Özünüzü, kendini fark ettirmeye çağırmak ve boşlukta yaşamanız için kendinize izin vermek, meditasyon yapmayı öğrenmenin ya da sessizlikte olmanın esas amacıdır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün en az 15 dakikanızı, siz olan boşluğu yaşamaya ayırın. Bedeninizi ve etrafınızdakileri yok sayın; isminiz, yaşınız, kökeniniz, unvanınız vs. gibi maddesel tanımlarınızı görmezden gelin ve sadece aradaki o alanda –varlığınız için mutlak anlamda çok ciddi bir önem taşıyan o boşlukta– var olduğunuzu hissedin. Dünyanıza, "var olmayan"dan bakın ve şunu kabullenin ki, maddi bir varlık olarak işe yarar olup olmamanız, tamamen bu boşluğa bağlıdır. Bugün, bu "var olmayan" parçanıza kucak açmaya çalışın.

12. Öğreti

Beş renk, gözü kör eder;
Beş ton, kulağı sağır eder;
Beş tat, dili köreltir.
Kovalamak ve avlamak, insanı delirtir.

Az bulunan nesneleri elde etmek için enerji harcamak
bir kimsenin sadece büyümesini engeller.

Usta, dünyayı gözlemler
fakat iç kanaatine güvenir.
Şeylerin gelip geçmesine izin verir.
O, içerde olanı, dışarıda olana tercih eder.

İç Kanaatle Yaşamak

Tao Te Ching'in bu pasajında Lao-tzu bizlere, sahip olduğumuz sezgiler pahasına, duyuların tatminine ve deneyimlerine aşırı derecede fazla önem verildiğini hatırlatır. Duyusal verilere gereğinden çok odaklanmak, esasen bir yanılsamadan ibaret olan bir dış görünüşler dünyası yaratır. Her şey gelip geçtiği için, maddesel dünyanın doğası, gayet aşikar bir biçimde geçici durumlarla sınırlandırılmıştır. Gözlerimiz sadece görünür olan renkleri görüyorsa, görüntüler dünyasının ardında yatan şeylere karşı kör olmaya mahkumdurlar. Eğer yaratılmış olana gereğinden çok odaklanırsak, yaratıcıyı bilemeyiz. Aynı şekilde, yaratımın ardında var olan şeyi bilemezsek, kendi yaratıcılığımızı kaybederiz.

Görme, koklama, işitme, dokunma ve tat alma, duyuların alanlarıdır. Eğer, duyusal tatmin peşinden koşmanın yaşamın odağı olduğu gibi bir düşüncede takılıp kalmışsanız, Lao-tzu'nun "kovalamaca" olarak adlandırdığı şey tarafından tüketileceksiniz demektir. Saygınlık, para ve güç arayışında olmak, zaman kaybından başka bir şey değildir; çünkü yeter diye bir şey asla yoktur. Bundan dolayı, daha fazlası için sürekli mücadele ediyor olmak, gündelik yaşam biçiminizi tanımlar. Bütün varlığınız, yeteri kadarını elde edememiş olmak tarafından motive ediliyorsa, huzurun ve iç tatminin var olduğu bir yere ulaşmanız mümkün değildir. Lao-tzu, bu sonsuz kovamalacanın delilik için bir formül olduğunu söyler.

Tao'nun yolunda ilerleyen kişi, bilge kişi ya da usta olarak adlandırılmıştır; dünyayı gözlemleyen fakat onu sadece görünür olan-

la tanımlamayan, bu *dünyada* var olduğunu fakat aynı zamanda, bu dünyaya *ait olmadığını* bilen aydın bir varlık. Bilge kişi kovalamacanın, yerini iç kanaate bıraktığı yere girer. İçsel bir perspektiften baktığında, daha fazla şeye gerek yoktur. Sahip olduğu sonsuz doğanın farkında olarak bilge kişi, dünyanın, içine girmiş olduğu ve bir gün terk edeceği bedeni de içeren, geçici bir fiziksel görüntüler dünyası olduğunun ayrımındadır. O, görüntülerin aptallığını görür ve malın mülkün, şöhretin karşı konulmaz çekiciliğinden uzak durur.

İnanıyorum ki, eski dostumuz ve öğretmenimiz Lao-tzu, Tao Te Ching'in bu 12. öğretisini yazıya geçirirken şu basit doğruları ifade etmek istemişti:

Bakış açınızı, duyusal seviyenin üstüne çıkarın.

Sahip olduğunuz iç kanaat, bir gülün basit bir çiçekten öte bir şey olduğunu bilir; çünkü gül, etrafına çok hoş bir koku yayar ve kadifemsi yapraklara sahiptir. Aynı anlayışı bu karmaşık, çiçek açan mucizeyi *hiçbir yerden şimdi buraya* getiren "yaratıcı ve görünmez" gücü algılamak için de uygulayın. Bu çiçek açan şaheserin ufacık bir tohumdan meydana gelmesine izin veren yaratıcının özünü deneyimleyin. Şunu göz önünde bulundurun ki bu tohum, bizlerin "biçimsiz hiçlikler dünyası" ya da "ruhlar dünyası" olarak adlandırmaktan öteye gidemeyeceği bir yerden buraya geldi. Bu ruhun renklere, hoş kokulara ve dokulara hayat veriyor olduğunu görün. Yaşamın bütününe mistik bir perspektiften bakın. Kovalamacaya katılmaya daha az meyilli olacak, gerçek özünüzün bu dünyaya ait olmadığına dair iç kanaatinizle hayatı yaşamaya daha çok istekli olacaksınız.

Sürekli *daha fazlasını* elde etmek için kendinize baskı yapmaya son verin.

Siz gevşemeyi öğrenirken, başkaları eğer öyle istiyorlarsa bırakın kovalamaca tarafından tüketilsinler. Dışarı odaklanmaktan ziyade, kendi içinize dönün. Saygı ve takdiri, daha çok saygınlık görmek ve daha çok nesne sahibi olmak için takınılan dışsal bir tavırdan ziyade, içsel köşe taşlarınız olarak güçlendirin. Güzel bir manzara gör-

düğünüzde, büyüleyici bir ses duyduğunuzda ya da ağzınızı sulandıran bir lezzet tattığınızda, bu duyusal zevklerin içindeki mucizeyi düşünün. "İçerde olanı, dışarıda olana tercih eden" bir bilge olun. Şu fâni, gelişler ve gidişler dünyasına bağlanmak için hiçbir aciliyet duymadan, her şeyin gelip geçmesine izin verin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir tohum ekin ve yaşam süresi boyunca iç doğasını gözlemleyerek onu büyütün. Goncanın içindeki şeyi düşünün ve tohumun içindeki, bir gün bir çiçek yaratacak olan o şeye saygıyla bakın. Sonra, aynı saygıyı kendinize ve sizi içinde taşıyan o tohuma karşı da duyun. Onu, sahip olduğunuz ve Tao'nun iş başında olduğu o görünmez özün bir hatırlatıcısı olarak kullanın.

13. Öğreti

Onaylanmak ve kınanmak ürkütücü görünür.
Yüksek statü karakterinize büyük zarar verir.

Onaylanmak ve kınanmak neden ürkütücüdür?
Onay peşinden koşmak küçük düşürücüdür;
onaylanmak ürkütücüdür,
kınanmak ürkütücüdür.

Yüksek statü karakterinize neden büyük zarar verir?
Bir sürü sorunumuz olmasının nedeni,
hepimizin birer egosu olmasıdır.
Eğer egomuz olmasaydı,
ne tür bir sorunumuz olabilirdi ki?

İnsanın gerçek özü ebedidir,
yine de o, Ben bu bedenim ve yakında öleceğim diye düşünür.
Benliklerimiz olmasa, ne tür bir felaket yaşayabilirdik ki?
Kendini, her şey gibi gören kişi
dünyanın koruyucusu olmak için biçilmiş kaftandır.
Kendini, herkesi sever gibi seven kişi
dünyanın öğretmeni olmak için biçilmiş kaftandır.

Hayatı, Bağımsız bir Zihinle Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 13. öğretisinin ana mesajı şu gibi görünüyor: Başkalarının hem pozitif hem de negatif düşüncelerinden bağımsız olmayı sürdürmek çok önemlidir. İster bizi sevsinler, isterse bizden nefret etsinler, eğer insanların düşüncelerine kendimizinkilerden çok önem verirsek, çok ciddi bir biçimde acı çekeriz.

Başkalarının onayına ihtiyaç duymak, Tao'nun yolu değildir. Statü peşinden koşmak, Kutsal enerjinin, sahip olduğunuz bağımsız zihne doğru gerçekleşen doğal akışını durdurur. Siz, sadece size ait bir doğaya sahipsiniz –Tao olan bu doğaya güvenin ve başkalarının fikirlerine kulak asmayın. Esas özünüzün, bağımsız zihninizi besleyen "doğal siz"in, size rehberlik etmesine izin verin. Bunun tersi olarak, sahip olunan önemle sırf gösteriş yapmak amacıyla yüksek bir statü ve iyi bir unvan peşinden koşmak, doğal iç sesten ziyade, dışsal sinyallere dayalı bir zihinle yaşamanın göstergesidir.

Tao, hiç kimseyi hiçbir şeye zorlamaz ya da hiçbir şeye engel olmaya çalışmaz; o, insanların kendi çizdikleri yolda ilerlemelerine ve bu şekilde bir sonuca ulaşmalarına izin verir. Bu yolda karşınıza çıkacak olan insanların sizi onaylayıp onaylamamaları da mükemmel uyumun bir parçasıdır. Lao-tzu şunu muzipçe belirtir ki, getirisi ne olursa olsun, onay peşinden koşmak ürkütücüdür. Eğer onay görürseniz, başkalarının övgülerinin esiri haline gelirsiniz –hayatınıza, herhangi bir başkasının düşünceleri yön verir. Eğer kınanırsanız, sizi kınayan şahıs-

ların fikirlerini değiştirmek için daha çok çabalarsınız ki bu durumda da yine, kendiniz dışındaki güçler tarafından yönlendiriliyor olursunuz. İki sonuç da, bağımlı zihnin baskın olması anlamına gelir ki bu, bağımsız zihnin özgürce aktığı Tao yolunun tam zıddıdır.

Bu 13. öğreti, egonun ve önem sahibi olma gereksiniminin, "fiziki siz" tarafından aktif hale getirilen baş belaları olduğu düşüncesi üstünde ısrarla durur. Tao'nun yolu, kendi ebedi doğanızın farkında olmak ve *kendinizden* ya da bedeninizden dışarı adım atmaktır. Ego yoksa, sorun da yoktur; ego büyükse sorun da büyüktür. Tao Te Ching, tumturaklı bir edayla sorar: "Benliklerimiz olmasa, ne tür bir felaket yaşayabilirdik ki?" *Kendinize* bu soruyu soracak olursanız, dünyadaki bütün yara almış onay arayışçılarının düşüncelerinden bağımsız olan, Kutsal ve görünmez bir ruhu keşfedersiniz. Tao'nun atmosferinde gerçek doğanız, içinizdeki onay arayışının yerini, başkalarının hakkınızdaki düşüncelerinin sizi aslında çok da ilgilendirmediği bilinciyle değiştirecektir.

Lao-tzu'nun mesajında geçen aşağıdaki prensipleri hayata geçirin ve ölçülmesi mümkün olmayan bir iç huzur elde edin. Tao'nun atmosferinde bağımsız bir zihinle yaşayarak, evrenin doğal yasasıyla dengede olacaksınız:

Kendi iç doğanıza güvenmeyi öğrenin.

Kendi yaşamınızı nasıl yönlendirmek istediğinizle ilgili sahip olduğunuz bütün tutkulu düşünceler, kendi özgün doğanızla uyum içinde olduğunuzun bir kanıtıdır –ihtiyacınız olan tek şey, yoğun bir inançtır. Başkaları sizinle aynı fikirde olmadığından dolayı kendinizi güvende hissetmemeye meylettiğinizde, Lao-tzu'nun şu deyimini hatırlayın: "Onay peşinden koşmak, küçük düşürücüdür" ve gerçek özünüzle aranızdaki temasın kopmasına neden olur.

Kendinize şunu hatırlatacağınıza dair söz verin ki siz, sadece bedenden ibaret değilsiniz ve başkalarının, ne yapmanız ya da ne yapmamanız gerektiği ile ilgili düşünceleri, muhtemelen, sahip olduğunuz gerçek, ebedi varlığı göz önünde bulundurmaz. Bu başkaları da sadece bedenden ibaret değildir; dolayısıyla, onların onayını beklemek, hepimizin fiziksel varlıklardan ibaret olduğumuz saçmalığını ikiyle çarpmak anlamına gelir.

Dünyevi bedeniniz, sizin gerçek kimliğiniz değildir; bu nedenle, sizinle iletişim kurması için ebedi özünüze güvenin. O, kendisine bağımsız bir zihinle ve saygıyla yaklaştığınız yer olan iç doğanızdan sizinle iletişime geçecektir. Kendi görüşlerinize saygı duyun ve Tao'nun sevgi dolu özüyle uyumlu olan doğal, tutkulu düşüncelerinize güvenin.

Lao-tzu'nun bu 13. öğretisinde tanımladığı kişi gibi olun.

Kendi kendinize şunu söyleyin: *Ben dünyanın koruyucusuyum ve dünyanın öğretmeni olmak için biçilmiş kaftanım.* Neden? Çünkü siz fark ettiniz ki herkesle ve her şeyle, Kaynağı sevgi olan bağımsız bir zihinden bağlantı kuruyorsunuz. Hayatı, sahip olduğunuz ebedi özden yaşamakla sembolik bir öğretmen ve koruyucu olacaksınız. Fâni bedeninizin beklediği onay, eskiden kendini nasıl hissediyorsa öyle hissetmeye devam edecek –bağımlı zihninin hayata tutunma mücadelesi içinde olacak; sanki hayata tutunmak, başkalarından bekleyip durduğu onaya bağlıymış gibi.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Kendinize hemen şimdi şunu sorun: *Eğer bana kim ya da ne olmam gerektiğini söyleyen dış güçleri yok sayarsak, benim doğam nedir?* Dış baskıları yok sayarak bir günü, kendi doğanızla tam bir uyum içinde olarak yaşamaya çalışın. Eğer sahip olduğunuz iç doğa, huzur, sevgi ve uyum ise, bugünü sadece ona göre yaşayın.

14. Öğreti

Görülemeyene, görünmez denir.
Duyulamayana, duyulmaz denir.
Tutulamayana, tutulmaz denir.
Bu üçü, tanımlanamaz;
bundan dolayı, bir olur.

Bu üçünün her biri, tanımlanması zor şeylerdir.
Onları ancak sezgilerinizle görebilir,
işitebilir,
ve hissedebilirsiniz.
Sonra görülmeyen,
işitilmeyen,
ve tutulmayan,
bir olur.

Onun yükselişi aydınlık getirmez;
batışı da karanlık;
o sürer gider, adlandırılamaz,
sonunda hiçliğe döner.

Ona yaklaşın, başlangıcı yoktur;
onu takip edin, sonu yoktur.
Onu bilemezsiniz, fakat o olabilirsiniz,
kendi hayatınızda, huzur içinde.

Varlıkların hep ne olageldiklerini keşfetmek,
kişiyi, Yol ile uyum içinde olmaya götürür.

Formun Ötesinde Yaşamak

Sonsuzluk düşüncesini tahayyül etmeye çalışın: asla değişmemiş olan, bir başlangıcı ve bir sonu olmayan. O görülemez, işitilemez ya da dokunulamaz. . .fakat onun var olduğunu ve hep varolageldiğini bilirsiniz. Hemen şimdi, bu kelimeleri okuduğunuz an, sizi ve diğer her şeyi kaplayan ve yine de algılarınızı atlatan bu özü düşünün.

Bu temel prensip, kendi gelişiminin birer sonucu olan bütün varlıklara hükmedegelmiştir –ve hâlâ da hükmetmektedir. Lao-tzu şu düşüncede ısrarla durur ki, bu formsuz prensibin farkına varabilmek için duyularınıza güvenmemeniz gerekir. Bu 14. öğretinin açılış cümlesinde sizler, gözleriniz olmadan görmeye, kulaklarınız olmadan işitmeye ve elleriniz olmadan kavramaya çağrılırsınız. Formun ötesinde yaşamanın bu üç yolu, bilincinizin bir parçası olmalıdır. Bu herhangi bir şekle sahip olmayan alanlar, bütün evreni yaratan ve yöneten ruhun tek dünyasında birleşirler (yani Tao'da). Sizler bu pasajda, bu her şeyi içine alan prensibin tam anlamıyla bilincinde olmaya çağrılırsınız. Bazı uzmanlar Tao Te Ching'in bu 14. öğretisini, 81 öğreti arasından en önemlisi olarak görürler; çünkü bu öğreti, bütün varlıkların temelini oluşturan o tek prensibin sahip olduğu önemin altını çizer. Bu görünmez, dokunulmaz, ölçülemez güçten faydalanmak, teklikle bağlantı içinde olarak elde edilebilen uyumu kazanmanıza yardımcı olacaktır ve uyum, "tinsel" bir hayat yaşama kararı alırken önünüze koyacağınız temel bir hedeftir. Nesneler, servetler ve başarılar dünyası olarak tanımlanan yeri –egonuzu– terk etmeyi öğrenmek ve sizin ve başkalarının yaratıldığı o "mekansız mekan"a ye-

niden girmek istiyorsunuz. Bunu başararak, varlığınızın ebedi Kaynağının mistik ve hatta neredeyse büyülü güçlerini yeniden kazanmış olursunuz. İşte orada, formlar dünyasının ötesinde yaşarsınız.

"Formlar dünyası"nda gereğinden çok yaşadığınızda, "en-formasyon" toplamaya odaklanırsınız. Tao'nun bu 14. öğretisi, her daim varolagelmiş olanla bir olmak için kendinizi, enformasyondan ziyade yaratıcılığa vermeniz gerektiğini söyler. Ve Tao'daki bu öğretinin sonunda büyük bir bilgelikle söylendiği gibi, "Varlıkların hep ne olageldiklerini keşfetmek, kişiyi, Yol ile uyum içinde olmaya götürür."

Yol, herhangi bir çelişki içermez. Böyle bir şey nasıl mümkün olsun ki? Onda var olan tek şey, görünmezin, işitilmezin ve tutulmazın karışımı olan bir tekliktir. Çelişkinin var olmadığı bir dünya tasavvur edin, Lao-tzu'nun dediği gibi, karanlığın ya da ışığın olmadığı. Şu ana dek var olagelmiş isimsiz Kaynak size sadece arzuladığınız huzuru ve uyumu verir; bundan dolayı, bu sonsuz tekliğin farkında olun ve onu bilincinizde tutun. Nesnelerin, neden oldukları gibi olduğunu sorgulamayı kestiğinizde, Yol'un sadece Yol olduğunu bileceksiniz! Bu formlar dünyasıyla özdeşleşen korkulardan kurtulduğunuzda, kendi sonsuz doğanızı kucaklayabileceksiniz. Yani, bedeninizin ölümüyle yaşamınızın son bulacağından korkmaktan ziyade, kendi sonsuzluğunuzu sevebileceksiniz. Siz, bedeniniz ve yaşamın bütünü, bu sonsuzluğun çözülüşünün sonuçlarıdır.

İşte sizlere, Tao Te Ching'in bu 14. öğretisiyle bağlantılı olarak Lao-tzu'nun, 2500 yıllık perspektifiyle, vereceği tavsiyeler:

Mutlak olanın bilgisine ulaşmak için
"yürüyen meditasyon" tekniğini kullanın.

Yaşamın bütününe hayat veren ebedi prensibin her zaman bilincinde olun. İletişim kurduğunuz her bir bireyde –ve ego odaklı dünyanızla olan özdeşleşmelerinizin hepsinde– Tanrı'nın gelişimini görerek, O'na daha çok benzeyecek ve O'nunla aranızdaki bağın kopmasına neden olan şeye daha az benzeyeceksiniz. Bu, sizi yeniden dengeye ulaştıracak ve sahip olduğunuz gerçek, egodan uzak doğanız olan uyumu geri getirecek yöntemdir.

Gözlerinizin gördüğü şeylerin ötesine bakarak kendi görüş alanınızı genişletin.

Baktığınız şey her neyse, kendinize şunu sorun: *Gözlerimin görmemi sağladığı şeyin gerçek özü nedir?* Bahar geldiğinde bir ağacı canlandıran ve daha birkaç hafta önce donmuş haldeki dallardan şimdi çiçekler fışkırtan o büyülü şeyi merak edin. Kendinize şunu sorun: *Bu sivrisineğin yaradılışının ardındaki enerji nedir –ya da aynı şekilde, benim her bir düşüncemin ardında yatan enerji nedir?* Aynı şeyi, işittiğiniz her şey için de sorun. Sessiz bir dünyada oluşan ve tekrar o sessiz dünyaya geri dönen o sesleri işitme yetisini, "sessiz sesler"i dinleyerek geliştirin.

Bu sonsuzluk prensibini benimsediğinizde, içinizdeki saygı ve şükran duygusu büyüyecektir. Fakat bundan da önemlisi, kendi Kutsal ihtişamınızı da kapsayan yeni olasılıkların farkına varacaksınız. Zihniniz kendini, fâni dünyayla olan sahte özdeşleşmeden kurtaracak ve ebedi olanı her şeyde görmeye başlayacaksınız. Evet, Lao-tzu size, tinsel bir varlık olarak yaşamınızı değiştirebileceğinizi söyler. İşte sizlere, Lao-tzu'nun etkileyici sözlerinden 1500 yıl kadar sonra, Rumi'nin şiirsel bir dille yazmış olduğu kelimeler:

Çayırdaki her bir ağaç ve bitki, sanki dans ediyor,
ortalama gözlerin sabit ve durağan olarak gördüğü.

Sizleri, "görünmeyen, işitilmeyen ve dokunulmayan şimdi"de "hep var olagelmişler"in dansını görmeye davet ediyorum.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir ağaca, uzaklardaki bir yıldıza, bir dağa, bir buluta ya da doğal yaşamdaki herhangi başka bir şeye bakarken, elinizden geldiğince görünmezliğe dikkat edin. Bu görünmez prensibi kucaklayın ve sonra dikkatinizi kendinize çevirin ve aynı görünmezi, kendi fiziksel varlığınızın içinde arayın. Akciğerlerinizi şişiren, kalbinizin çarpmasını sağlayan ve tırnaklarınızı büyüten bu prensiptir –bugün bu prensiple 10 dakika yaşayın ve kendi Varlık Kaynağı'nızla bağ kurduğunuzda kendinizi nasıl hissettiğinize dikkat edin.

15. Öğreti

Eski ustalar derin ve akıllılardı.
Bilgelikleri esrarengizdi.
Onu tanımlamanın yolu yoktur.
Kişi onları sadece, görüntüleriyle belli belirsiz tanımlayabilir.

Donmuş bir nehirden geçer gibi dikkatli.
Tehlikenin farkında olan adam gibi tetikte.
Yontulmamış bir odun kadar basit.
Mağaralar gibi boş.
Erimek üzere olan bir buz parçası gibi kaderine razı.
Çamurlu bir su birikintisi gibi bulanık.

Fakat en çamurlu su bile
durağan kaldığında temizlenir.
Ve bu durağanlığın içinden
yaşam yükselir.

Tao'dan ayrılmayan kişi, dolu olmayı istemez.
Fakat zaten asla dolu olmadığı için,
saklı bir tomurcuk olarak kalabilir
ve bir an önce olgunlaşmak için acele etmez.

Telaştan Uzak bir Hayat Yaşamak

Bu 15. öğreti, kendi dünyalarıyla tanımlanamaz ve derin bir işbirliği içinde olmanın zevkini yaşamış olan eski ustalardan bahseder. Lao-tzu, bu bilgelerin esnek ve huzurlu yaşamlarını tasvir etmek için benzetmeler yapar: Çatlaması an meselesi olan buz tutmuş bir nehirden geçtiğinizi düşünün, bir yandan uyanık ve dikkatli olmaya çalışırken diğer yandan da her an gerçekleşebilecek tehlikeye karşı tetikte olursunuz. Bu betimleyiciler, acelesi olmadan fakat aynı zamanda derin bir farkındalıkla yaşayan kişilerin resmini çizer.

Tao Te Ching'in bu öğretisinde bahsedilen iki var oluş biçimini göz önünde bulundurun: öncelikle, yakın çevrenizle kaynaşmanız, böylece onunla bir olmanız ve aynı anda öyle sakin durmanız ki, bu durağanlığınızın çevrenizdeki her şeyin yerli yerine oturmasını sağlayacak derecede olması, derin bir berraklıkla sonuçlanması. Tetikte ve uyanık kalın; fakat aynı anda durağan olun –acele içinde ve talepkar olmaktan ziyade, kendi iç dünyanızın kontrolünü tam olarak elinizde tutun. Tao'nun bu pasajı bana, İncil'deki şu kelimeleri hatırlatıyor: "Sakin olun ve benim Tanrı olduğumu bilin" (Mezmur 46:10).

Yaratıldığınız yer, bütün yaratılmışların geldiği yer, durağanlıktır. Lao-tzu'nun, bir çaylağın zekasını ve sınırsız potansiyelini simgeleyen "yontulmamış odun" olarak tanımladığı gibi, yaratıcı ve basit olun. Yaşamla birlikte akmaya hevesli olun ve Tao'nun ebedi güçleri tarafından şekillenen bir zihne sahip olun. Tao'nun bu 15.

öğretisinde geçen şu sıfatların hepsine birden sahip olduğunuzu düşünün: dikkatli, fakat rahat ve huzurlu; tetikte, fakat sakin ve kendinden emin; hareketli, fakat durağan olmak için istekli ve suların berraklaşmasını bekleyecek derecede sabırlı.

Bu öğreti sizlere, doğa sayesinde her şeyin eninde sonunda berraklaştığını hatırlatır. Amacınız, toprak yüzeyinin altında saklı olan ve hiç acelesi olmadan filizlenmeyi ve kaderini yaşamayı bekleyen tomurcuk gibi, doğayla uyum içinde olmayı sürdürmektir. O tomurcuk acele ettirilemez, tıpkı doğadaki diğer her şey gibi. Yaratım, kendi zaman çizelgesine göre gerçekleşir. Burada da sizin için bir benzetme olduğu açıktır: Siz, Kutsal düzen içinde gelişmektesiniz. İhtiyaç duyduğunuz her şey, uygun bir zamanda size sağlanacaktır. Taleplerinizi bir kenara bırakın ve Tao'nun mükemmel gelişimine güvenin. Uyanık ve şükran dolu olun, Yol ile bütünleşin.

Tao Te Ching üstüne yapmış olduğum meditasyon ve araştırma yoluyla Lao-tzu'nun zihnine ve amaçlarına ulaşma girişimim sonucunda şuna inandım ki Lao-tzu, bugünün dünyasına şunları söylerdi:

Hayallerinizin peşinden koşmayı bırakın.

Bırakın onlar size mükemmel bir zamanlamayla, mükemmel bir düzen içinde gelsinler. Telaşlı adımlarınızı yavaşlatın; bir mağara kadar boş ve yontulmamış bir odun gibi bütün olasılıklara açık olmaya çalışın. Durağanlığı, gündelik egzersizlerinizin bir parçası haline getirin. Yaşamınızda deneyimlemek istediğiniz her şeyi tasavvur edin ve her şeyi oluruna bırakın. Tao'nun, gezegen üstündeki diğer her şeyle yaptığı gibi Kutsal mükemmellikte işleyeceğine inanın. Gerçekten, hiçbir şeyi telaşa vermek ya da itmek zorunda değilsiniz. Yaşamınızın girişken ve yırtık yöneticisi olmaktan ziyade, bir gözlemci olun. Kendi varlığınızı Tao'nun yolunda ehlileştirmek, bu sakin gelişim sayesinde gerçekleşir.

Hayatın akışına kapılın ve hayat nehrinde sakince süzülmek için kendinize izin verin.

Mücadele etmekten vazgeçin ve Tao'nun bilgeliğine güvenin. Nehri yönlendirmek için çırpınıp durmaya son verdiğinizde, size ait olan şey size gelecektir. Büyük ihtimalle bütün hayatınız boyunca sizler, arzularınızı aktif bir biçimde yönetmeye ve onların peşinden gitmeye teşvik edildiniz... Artık, sizden dışarı doğru akan o ebedi bilgeliğe güvenmenin zamanı geldi.

Witter Bynner tarafından 1944 yılında çevrilmiş olan, *The Way of Life According to Lao Tzu*, Tao'nun bu 15. öğretisini şiirsel bir dille özetler:

Bir insanın hayatı, seyrine nasıl devam eder
Eğer ki akmasına izin verilmiyorsa?
Hayatın aktığı gibi akan kişiler bilir ki,
Onların başka bir güce ihtiyaçları yoktur:
Onlar yorgunluk hissetmezler, onlar üzüntü hissetmezler,
Onlar ne tamire ne de onarıma ihtiyaç duyarlar.

Sakin ve telaştan uzak bir hayat yaşamak için harika bir tavsiye.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin.

Hemen şimdi elinizdeki bu kitabı bir yere koyun. Sahip olduğunuz ve hayatınıza Kutsal bir biçimde düzenlenmiş bir zaman çizelgesine göre akan bütün varlıkları düşünerek, on dakika boyunca sessizce oturun. Huzur içinde olun ve hayatınızın bu derece mükemmel bir biçimde gelişmesine izin veren şey için şükredin. Diğer bütün telaşlı düşünceleri kafanızdan atın.

16. Öğreti

Tamamen boş olun.
Bırakın kalbiniz huzurla dolsun.
Dünyevi geliş ve gidişler izdihamının ortasında,
sonların nasıl da başlangıç olduklarını gözlemleyin.

Her şey gelişir, birer birer
sırf Kaynağa dönmek için...
var olana ve var olacağa.

Öze dönmek, huzur bulmaktır.
Huzur bulmak, kaderi yaşamaktır.
Kaderi yaşamak, sürekli olmaktır.
Sürekliliği bilmeye, bilgelik denir.
Bu döngüden bihaber olmak,
ebedi bir felakete yol açar.

Sürekliliğin farkında olmak, yeni bir perspektif sağlar.
Bu perspektif tarafsızlıktır.
Tarafsızlık, en büyük asalettir;
En büyük asalet, Kutsal'dır.

Kutsal olmakla, Tao'yla bir bütün olursunuz.
Tao'yla bir bütün olmak, ebedidir.
Bu yol sonsuza dek uzar,
fiziksel ölüm tehdidinden uzakta.

Sürekliliği Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 16. öğretisi, her şeyin sürekli bir döngü içinde olduğunun azami derecede bilincinde olmanın değerinden bahseder. Değişimi, yıkıcı ve gerçekleşmesi istenilmeyen bir olay olarak görmeyip, dünyanızdaki farklılıkları, Tao merkezli bir yaşamın döngüsündeki değerli etkenler olarak düşünebilirsiniz.

Değişimi, sürekli ve sabit olan tek şey olarak görmeye başladığınızda, onu her daim devam etmekte olan ve hayattaki amacınıza ve anlamınıza dair hoş bir ipucu barındıran yaşamın bir tür ifadesi olarak algılayacaksınız. Bu şekilde sizler, kendi Kaynağınızı deneyimlemeye ve tarafsız bir perspektife sahip olmanın verdiği huzuru yaşamaya döndürülürsünüz. Bu sürece, sahip olduğunuz ego odaklı düşüncelerinizi değiştirerek ve Tao'yla bir bütün olmanın verdiği hazzı tatmanız için kendinize izin vererek başlayın. Sonra, dünyanızın nasıl işlediğini kavramak için iyi bir gözlemci olun ve yaşayan bütün varlıkların döngüsel doğasıyla uyum içinde olmanız için kendinize izin verin. Ortada, bizim de birer parçası olduğumuz, sabit bir "ölüm-yaşam-ölüm" döngüsü vardır. Her şey gelir ve sonra gider. Yaşam, çeşitli formlarda var olur –o şimdi buradadır, bir zaman sonra, ölüm dediğimiz şeyle sona erer. Bu geliş ve gidiş, geçici bir durum olarak görünebilir, fakat aslında o, esas kalıcı şeydir çünkü asla son bulmaz. Bu döngüsel değişimi benimseyin, büyüyeceksiniz.

Bir son, matem havasına girmek için bir sebep olarak görülebilir; söz konusu, ister yaşamınızda bir dönemin bitişi, bir projenin tamamlanışı olsun, isterse bir ilişkinin bitişi ya da ölümün kendisi olsun. Fa-

kat Lao-tzu sizleri şunu kavramaya davet eder: Varlıklar olgunlaştıktan sonra, "Kaynağa. . .var olana ve var olacağa dönerler." Yaşamın döngülerinin sürekliliği, "var olan"ın ve "var olacak"ın bulunduğu yer olan kendi kaynağınıza dönmeniz için bir fırsattır. Huzurun ve aydınlanmanın esas yeri, kendi kaynağınızın isimsiz ve mekansız mahalline olan bu sürekli dönüştedir.

Lao-tzu sizlere, iç huzurun, bütün döngülerin başladığı ve son bulduğu yer olan Kaynağa dönüşle elde edilebileceğini söyler. Bu, kendi kişisel kaderinizin gerçekleştirilişidir; yani sizler, hayattaki bütün geliş ve gidişlerin ardındaki kalıcı unsuru, Tao'yu bilmek ve o olmak için buradasınız. Şimdiye dek zaten birçok bedende bulundunuz, her gün yeni bir beden içindesiniz. Birçok ilişkinin içinde ya da dışında oldunuz, yine de "ebedi siz", başlangıçlardan sonlara olan bütün o geçişlere rağmen yaşamaya devam ediyor. Şimdiyse sizler, kendinizi fiziki bir varlık *ve* sonsuz Tao'nun bir parçası olarak görmeye çağrılmaktasınız.

Siz dâhil, bütün varlıklara hayat veren Tao, tamamen tarafsızdır. O, adam kayırmaz: Gelmesini ister isteyin, ister istemeyin o, kışı getirir. Elinizde tutma arzunuza aldırış etmeksizin sevdiklerinizi başkalarına verir ve tekrar size geri getirir. Yaşamın bütünü ona dönmelidir; istisnasız ve bahanesiz.

Bu sabitleyici etkinin bilincinde olmadığınız zaman, yaşamınızdaki tek bir döngünün tek bir öğesine takılıp kalırsınız ve Lao-tzu'nun, "ebedi felaket" olarak adlandırdığı şeye neden olusunuz. Biri sizi terk ettiğinde, dünyanın sonu gelmiş gibi hissedersiniz. Bir iş girişimi suya düştüğünde, okuldan atıldığınızda, ağrılı bir hastalığa yakalandığınızda ya da bedeninizde size acı veren bir yara olduğunda kendinizi kötü hissedersiniz. Eğer bu "duygusal son tuzakları"na düşerseniz, bunların yalnızca hayatınızın birer parçası haline gelmesine engel olmaz, kendinizi Kaynağınızdan kopmuş gibi hissetmenize yol açarsınız. "Dünyevi geliş ve gidişlerin izdihamı"nda kaynayıp gidersiniz ve "sonların başlangıçlar" olduğu yer olan sürekliliği hatırlayamaz hale gelirsiniz.

Gerçek şu ki, başlangıçlar genelde, acı verici sonlar olarak kı-

lık değiştirir. Bu nedenle, şimdiki zamanda yaşanan hayal kırıklığının ardında bir süreklilik olduğunu bildiğinizde, şunu kavrayabilirsiniz: "Bu da geçer" –şimdiye dek hep böyle oldu, bundan sonra da hep böyle olacak. Olaylara olan bakışınızı değiştirdiğinizde, baktığınız şeyler değişecek!

Sıradakiler, Tao Te Ching'in bu 16. kısmında Lao-tzu'nun sizlere söylemek isteyebileceği şeylerdir:

Hayatın tarafsız bir gözlemcisi olun,
özellikle de, sonların umutsuzluğa neden olduğu zamanlarda.

Böyle durumlarda kendinize, bu duruma el koymak için Kaynağınızın iş başında olduğunu hatırlatın ve sonra, bu Kaynak ile düşünceleriniz aracılığıyla bağlantı kurmaya karar verin. Bütün sonlar, döngüsel sürecin parçalarıdır; siz sadece, Lao-tzu'nun bu pasajda öğretmiş olduğu bir sürekli bir hayat döngüsündesiniz. Yeni bir şey öğrenmek zorunda değilsiniz, herhangi bir tutumunuzu değiştirmek ya da yeni stratejiler geliştirmek zorunda da değilsiniz –sadece *dönüş* kelimesini düşünün ve her daim var olan ve umutsuzluğun yerine huzuru koyan Tao'ya güvenin. Tao asla yarı yolda bırakmaz ya da hayal kırıklığına uğratmaz, o her daim tarafsızdır. Duygusal döngünün neresinde olursanız olun, asla yargılanmazsınız. Daha ziyade, süreklilikle ve yargıdan uzak bir biçimde, bu döngünün bütün evrelerinde olmayı öğrenirsiniz.

Şu sözcükleri bir kağıda yazın ve o kağıdı, yaşadığınız yerde görünür bir yere yapıştırın: *Bu da geçer.*

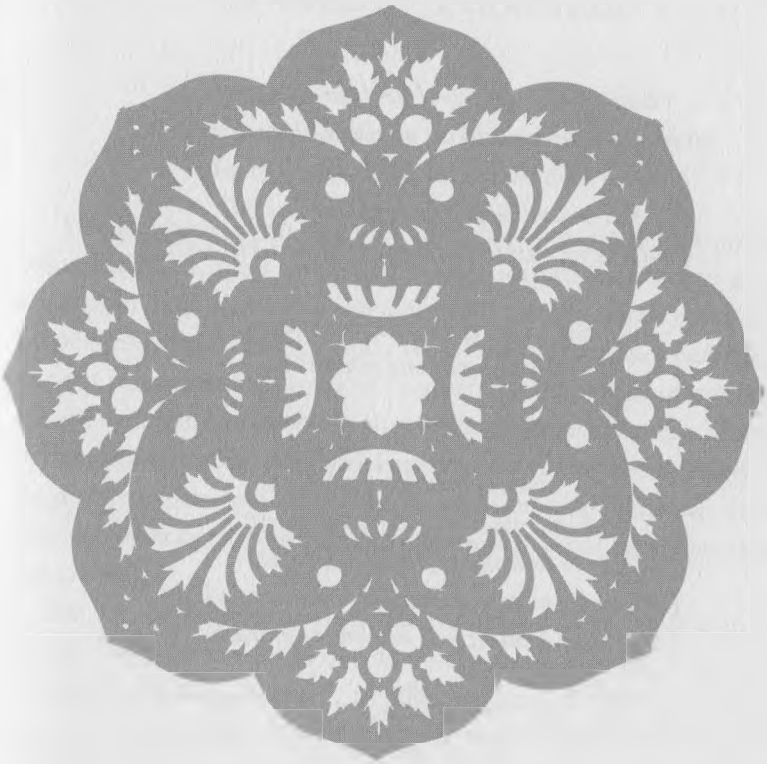
Bu cümle size, yaşamda sürekli olan tek şeyin değişim olduğunu hatırlatacaktır. Çevrenizde gördüğünüz her şey, bir gelişler ve gidişler döngüsünün içindedir. Her şey! İstisnasız, her şey. Bunu kavrayın ve bırakın düşünceleriniz, değişimin sürekliliğinde aksın. Bu, kaynaktır; bütün döngüsel olayların Kaynağı. O, mükemmeldir. O, Kutsal'dır. O, tamamen güvenebileceğiniz bir şeydir. O, bahar çiçeklerini getirir; o, yaşlanma sürecini getirir; o, yeniden doğuşu getirir; o, yeni ilişkiler getirir –o, Tao'dur ve süreklidir. Ona dönün

ve kendi ebedi özünüzü hemen şimdi, burada, bedeniniz olarak adlandırdığınız o fâni kafesi hissedin. *Bu da geçer*... Bundan emin olabilirsiniz!

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, sonları başlangıçlar olarak tarafsız bir biçimde gözlemleyebileceğiniz durumlar aramaya adayın; öğle vaktine kadar belirli sayıda uygun durum yakalamak için kendinizi zorlayın. Güne, uykunun sonunun, uyanık olmanın başlangıcı olduğunu fark ederek başlayın. Uyanık kaldığınız zamanın bütününü bölümlere ayırın ve sonların, başlangıçlara zemin oluşturduğunu fark edin. Zihninizi, değişimin tek değişmez şey olduğu gerçeğine açarak, sürekliliği bilinçli bir biçimde yaşamaya başlayın. Bütün duygularınızı, bu süreklilik döngüsüne eklemeyi unutmayın –mesela *üzüntüyü* tarafsız bir biçimde gözlemlemek, üzüntünün doğal bitişini bir başlangıca dönüştürmeye yarar. İşte Tao'yu hayata geçiriyorsunuz!

17. Öğreti

Başlarında mükemmel bir lider olduğunda,
insanlar o liderin varlığını neredeyse hiç fark etmezler.
Sonra sevdikleri ve takdir ettikleri kişi gelir.
Sonra kendisinden korktukları kişi gelir.
Sonra nefret ettikleri ve karşı geldikleri kişi gelir.

Bir lider hiç kimseye güvenmezse,
Hiç kimse de ona güvenmez.

Büyük lider, az konuşur.
Asla düşünmeden konuşmaz.
Kendi çıkarını gözetmeden çalışır
ve ardında hiçbir iz bırakmaz.
Bütün işler tamamlandığında, insanlar şöyle der:
"Bütün bunları biz, kendimiz başardık."

Aydın Bir Lider Olarak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisinden çıkarılacak ders, otoriteye olan bakışın değiştirilmesi gerektiğidir –yani, aslında hiç kimseyi *yönetmeyen* kişileri, büyük ve aydın liderler olarak görmek gerektiği. Tao'nun bu perspektifinden bakıldığında böyle liderler, herkesin kendini, söz konusu sürece karşı sorumlu ve bu sürecin birer parçası olarak hissetmesini sağlayan bir atmosfer oluştururlar. Böyle bir aydın lider modelini özümsemekle, endüstri kaptanlarına, hükümet liderlerine ya da dini önderlere olduğu kadar, *kendi* liderlik anlayışınıza da olan eleştirel ya da övgü dolu yaklaşım tarzınızı değiştirmeye meyilli hale geleceksiniz.

Bu 17. öğretideki tavsiye, her türden liderlere yönlendirilmiştir; aslında, *lider* kelimesi yerine *ebeveyn* ya da *öğretmen* kelimelerini koyarak kendinizi de işin içine katabilirsiniz. Kendi taktiklerinize olan yaklaşım tarzınızı masaya yatırın; sonra, başkalarının hayatında aydınlatıcı bir etki yaratabilen biri olabilmek için gereken değişiklikleri yapın. Öncelikle, geri planda durmalı ve neler olup bittiğini kavramak için akıllı bir gözlemci olmalısınız; sonra kendinize, sizin müdahaleniz olmaksızın, herkesin kendi sorumluluğunun bilincinde olarak hareket edeceği bir ortamı nasıl oluşturabileceğinizi sorun.

Eğer gerçekten etkin bir lider olmak istiyorsanız Tao sizlere, olabildiğince görünmez olmayı tavsiye eder. Dolayısıyla, en iyi stratejiniz odayı terk etmek ve herkesin, sizi etkileme derdi olmaksızın ha-

reket edebilmesine izin vermek olabilir. Belki de odadaki gruba küçük bir öneride bulunup, odayı öyle terk etmelisiniz. Belki her türlü problemin üstesinden kendi başlarına gelebileceklerine olan güveninizi ifade eden bilinçli bir gülümseme ya da jest çok daha etkileyici olabilir. Belki de yapmanız gereken tek şey onlara, aynı problemlerle daha önce yüz yüze gelmiş diğer insanların bu durum karşısında nasıl bir yöntem izlemiş olduklarıyla ilgili kısa bir hikaye anlatmaktır. Ya da sadece düşünce gücünüzü kullanıp, grubun içinde bulunan herkese pozitif bir "problem çözücü" enerji yaymaya çalışabilirsiniz.

Neye karar verirseniz verin, gruptaki herkesin şunu söylemesini sağlayacak bir ortam yaratma hedefiniz olduğunu unutmayın: "Bu problemi hiç kimseden herhangi bir yardıma ihtiyaç duymaksızın, kendimiz çözdük –bir danışmana gerçekten ihtiyacımız yok." Elbette ki bu yaklaşım, güçlü bir otorite figürü olarak görülme arzunuzu askıya almanızı gerektirir.

İnsanlarına gerçekten şevk veren liderler, kendi yöntemleriyle sonuca varırlar: İnsanlarını, sorumluluk sahibi olmaya ve doğru olanı yapmaya teşvik ederler; ama kendi sorgulanamaz yönetim tarzlarıyla gösteriş yapıp, böbürlenerek değil. İlham almaları ve kendi mükemmelliklerine ulaşmaları için insanlara alan sağlarlar. Emeğin karşılığını alma vakti geldiğinde, bir kenara çekilir ve kendileri dışındaki herkesin, bu başarının kendi sahip oldukları liderlik nitelikleri sayesinde gerçekleştiğini hissetmelerini isterler. Yüce bir Taocu lider her zaman, kendi yaşam tarzlarını seçmeleri, sürdürmeleri ve kendi "iyilik" anlayışına sahip olabilmeleri için insanları özgür bırakır. Otorite olduğunu iddia eden birinin kendine olan bakış açısı ile aydın bir liderin kendine olan bakışı aynı değildir. Aydın lider, içinde bulunduğu ortamın enerjisini, alçak eğilimleri yüce eğilimlere dönüştüren bir bakış açısından yola çıkarak artırır.

Bu 17. öğretide Tao, bir lider olmayı seçmenin diğer üç yolundan bahseder. Birinci seçenek, liderlik ettiğiniz kişilerin hayatlarında değişiklikler yapmak ve çelişkileri, sevgiden yola çıkarak çözmektir. Sevginin bir göstergesi olmak ve insanları övmeye özen gös-

termekle bu tür liderler, Tao'yla uyum içinde kalmayı başarırlar. Liderlerinden takdir gören kişiler, kendilerini sevmeye ve rekabetçi değil, işbirlikçi bir tutumla hareket etmeye yönelirler. Sorun şu ki, bir liderin, insanlarını motive etmek amacıyla onaycı ve sıcakkanlı bir yaklaşım tarzı benimsemiş olması, liderliğini yaptığı bir insanın hayatı üstündeki kontrolü o liderin eline vermek anlamına gelir. Fakat söz konusu iki seçenek sevgi ve korkuysa, Tao her zaman sevgiyi üstün görür.

Bir yönetim aracı olarak korkuyu kullanmanın yararsızlığı gayet açıktır: Eğer ben size bir şeyi bu silahı kullanarak benim istediğim gibi yaptırmayı başarırsam, siz sadece, sizi tehdit edebilecek konumda olabildiğim müddetçe benim istediğim şekilde davranırsınız. Ben gittiğimde, sizin üzerinizdeki etkim de bitmiş olur. Çalışmalar, katı disipline sahip olduğu düşünülen hocaların, öğrencileri üzerindeki etkinliğini ölçmüştür. Bu deneydeki öğrenciler, korktukları öğretmen sınıftayken akıllı uslu davranırken, öğretmen sınıfı terk ettiğinde kargaşaya neden olacak davranışlar sergilemişlerdir.

Çalışmalarda aynı zamanda, eğitimi, öğrencileri takdir etmek ve motive etmek için bir fırsat olarak gören öğretmenler için bunun tam tersinin geçerli olduğu sonucuna varılmış: Bu tür öğretmenlerin sınıfta olup olmayışları, neredeyse hiçbir gözle görülür fark yaratmamış. Bu, eğer bir anne ya da babaysanız, aklınızda tutmanız gereken bir şey. Çocuklarınızın sadece siz etraftayken mi iyi davranışlar sergilemesini istersiniz, yoksa siz orada olun ya da olmayın, kendilerini akıllıca idare edebilecek bir öz-disipline sahip olmalarını mı? Ben hep ebeveynlerin, bir dayanak görevi görmekten ziyade, dayanak olmayı gereksiz kılmak için var olmaları gerektiğine inanmışımdır.

İnsanları yönetirken seçilebilecek en kötü yol, onları kendinizden nefret ettirecek taktikler izlemektir; üzerlerindeki hakimiyetiniz ortadan kalktığında onlar size karşı gelecek ve kendilerini savunacaklardır. Diktatörler, kötü muamele ettikleri kişilerin bir gün yükselip, kendilerini aynı hoşgörüsüz tarzda muamele etmekle tehdit etmelerinden korkarlar. Ebeveynlerinden nefret eden çocuklar da aynı şekil-

de, gördükleri kötü muameleyi ebeveynlerinin ya da başkalarının üstünde uygulamaya eğilimlidirler. Ya da bu çocuklar, diktatör yetişkinlerle olan bağlarını tamamen koparır ve yıllar boyu katlanmış oldukları kötü muamelenin izlerini silebilmek için senelerini harcarlar.

Aydın bir lider, hükmettiği kişilere güvenir. Bu bakış açısı, karşılıklı güvenle sonuçlanır; yani insanlarına güvenen liderin bu güvenine karşılık olarak insanları da ona güvenir. Sonuç olarak bu insanlar şunu söyleyebilir hâle gelirler: "Bu işi biz, kendimiz başardık." Bundan dolayı, çocuklarınızı kendi ayakları üstünde durabilecek şekilde, kendi kararlarını kendileri alabilecek ve aldıkları bu kararlarla gurur duyabilecekleri şekilde yetiştirin. Kendinizi aydınlanmış bir lider olarak görün ve dünyaya yeni bir liderlik tarzı gösterin. Böyle bir bakış açısıyla büyütülen çocuklar, bir sonraki neslin –Lao-tzu'nun tanımındaki gibi– büyük liderleri olacaklardır.

İşte, büyük üstat Lao-tzu'nun size vermek isteyeceğine inandığım tavsiyeleri:

Başkaları için en iyinin ne olduğunu bildiğinize inanmak yerine, onların kendileri için en iyisinin ne olduğunu bildiklerine inanın.

İnsanların, kendileri için seçtikleri yolları sizlerle paylaşmalarına izin verin. Sahip olduğunuz konumu karşınızdaki kişilere hissettirin fakat aynı zamanda, doğru seçimi yapabileceklerine olan güveninizi de belli edin. Sonra bir geri adım atın ve huzur içinde, bu duruma olan yaklaşım tarzınızın değişeceğine inanın. Sorumlusu olduğunuz kişiler kendi kararlarını kendileri aldığında onları takdir edin; aldıkları kararlar sizin düşüncelerinize ters düşse bile. Kendinizi, her şeyi bilen kişi olarak görmediğiniz takdirde karşınızdakine en iyi tepkiyi verebileceğinize inanın. Ve Tao Te Ching'deki şu sözü hatırlayın: "Bir lider kimseye güvenmezse, hiç kimse de ona güvenmez." Hükmettiğiniz ya da danışmanlığını yaptığınız insanların güvenini kazanmanın en kesin yolu, kendi kararlarını olabildiğince kendilerinin almasına izin vermektir.

Başkalarının elde ettiği başarılardan kendinize pay çıkarmayı reddetmenin gururunu yaşayın.

Eğer insanların elde ettiği başarıları, ödüllendirilmeniz, takdir edilmeniz ya da terfi ettirilmeniz için birer sebep olarak görüyorsanız, bu bakış açınızı değiştirin. Bırakın bu övgüler, liderliğinizden yararlananlara gitsin. Daha seyrek konuşun ve kendi çıkarınızı askıya alın –daha ziyade, gözetiminizde bulunan herkesin kendi adına konuşmasına izin verin. Başarı karşısındaki tutumlarını, sahip olduğunuz üstün yeteneğe olan bir övgüden ziyade, elde etmiş oldukları başarıdan kaynaklanan heyecan ve sevinç olarak görün. Böylece, onlardan takdir beklemeye bir son verip, o anda yaşadıkları mutluluğu ve gururu hissetmeye başlayacaksınız.

Hafız, böyle bir durumu, 14. yüzyılda yazmış olduğu şiirinde şöyle ifade ediyor:

Geçen
Bunca
Zamana rağmen
Güneş, dünyaya asla şöyle demez:
"Bana borçlusun."

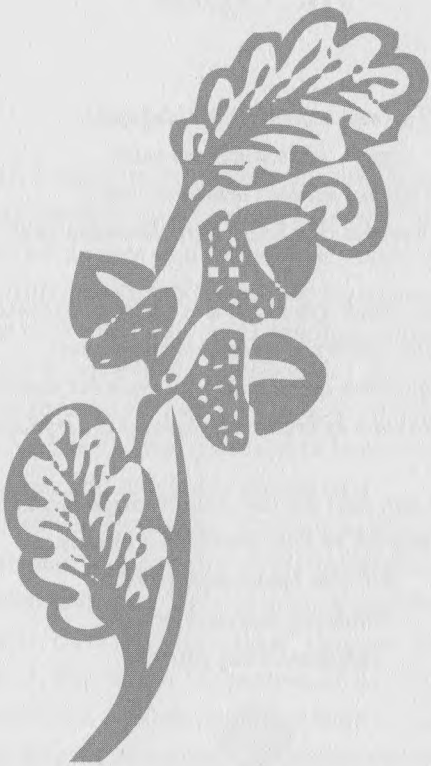
Böyle bir sevgiyle
Bakın
Ne olur.
O, bütün
Gökyüzünü
Aydınlatır.

Liderliğinize güvenmiş kişileri sevin; tıpkı güneşin, gezegenimizi sevdiği gibi. Orada sadece hizmet etmek için var olun, karşılığında hiçbir şey beklemeksizin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, çocuklarınızla (ya da başında olduğunuz herhangi biriyle) vakit geçirirken, aktif bir gözlemci olabileceğiniz durumlar kollayın. Başka zaman olsa çoktan müdahale etmiş olabileceğiniz durumlarda, hiçbir şey söylemeden sadece başınızı sallayın, gülümseyin, kaşlarınızı çatın ya da herhangi bir jest yapın. Aktif gözlemciliğinizin, liderlik ettiğiniz kişiler üstündeki etkisini gözlemleyin.

18. Öğreti

Tao'nun azameti var olduğunda,
eylem, kişinin içinden gelir.
Tao'nun azameti ortalarda yoksa,
eylem, "nezaket ve adalet" kurallarından gelir.

Nazik ve adil olmak için kurallara ihtiyaç duyuyorsanız,
fazilet sahibiymiş gibi davranıyorsanız,
bu, sizde faziletten eser olmadığına kesin bir kanıttır.
Bundan dolayıdır ki bizler, ikiyüzlülükle karşılaşırız.

Aralarında kan bağı olanlar anlaşmazlığa düştüğünde,
dindarlık ve dini törenler baş gösterir.
Bir ülke kaosa düştüğünde,
bürokrasi yanlıları artar;
yurtseverlik baş gösterir.

Kurallar Olmadan Yaşamak

Kendinizi, kuralların ve yasakların olmadığı bir dünyada hayal edin, herkesin barış ve uyum içinde yaşadığı bir yerde. Anarşi yok, hırsızlık yok, kötü niyet ya da savaş yok; insanlar, birileri tarafından yönetilmeye ihtiyaç duymadan sadece hayatlarını sürdürüyor, çalışıyor, seviyor ve hareket ediyor. Davranış kurallarına ve vatandaşları yönetmek için resmi emirlere gereksinim duyulmayan bir gezegen düşünebiliyor musunuz? Tao Te Ching'in, nazik ve adil olmak için kurallara ihtiyacımız olmadığını açıkça beyan eden bu 18. öğretisini Lao-tzu'ya yazdıran böyle bir düşüncedir.

Size şunu söylemeliyim ki, yönetmelikleri yürürlüğe koyduran esas sebeplere olan bakış açınızı değiştirdiğinizde, toplumu, siyaseti ve suç-adalet sistemini kontrol eden kurumlar da eninde sonunda değişecektir. ("Daha iyi olacaktır" dememe gerek var mı?) Kendi bakış açınızı, Tao odaklı bir perspektif ile değiştirdiğinizde, ulusunuzun, şehrinizin, okulunuzun, dininizin ve hatta komşularınızın size dikte ettiği gibi olmanızın ve hareket etmenizin asıl nedenine gözünüzü kapayacaksınız. Bazılarına göre kurallar ve yasaklar, nezaket, adalet ve sevgi için olmazsa olmazdır –fakat siz, kendi içinizden geldiği gibi yaşamayı seçebilirsiniz; bu tür faziletleri, hiçbir kuralın ya da geleneğin size hatırlatmasına ihtiyaç duymaksızın, yerine getirdiğiniz kişisel sorumluluklar olarak görebilirsiniz. İşte bu, kurallar olmadan yaşamak derken kastettiğim şeydir: İş yerinizin, hükümetinizin, ailenizin ve dininizin kuralları ve yönetmeliklerinin getirdiği *zorunluluktan* dolayı değil de, kendi seçiminizle bütün bun-

larla uyum içinde olmak. Size söz veriyorum ki, kural odaklı bir düşünce tarzını, yürek odaklı bir yaklaşım tarzıyla değiş tokuş ettiğinizde hayatınız değişecek!

Tao'nun olduğu yerden bakıldığında, sınırsız mutluluk, nezaket, bolluk ve refah hepimize doğru akar; hayata bu açıdan bakıldığında kurallar çok gereksiz görünür. Sizler, Tao'nun özleri olan bu sınırsız hediyeler ve lütuflar doğrultusunda hareket edebilirsiniz. Kendinizi, ailenizdekilere karşı kibar davranmak zorunda hissetmekten ziyade, sevgiyi ailenizin özü belleyin. Bu, uyulması gereken hiçbir görgü kuralı ya da davranış biçiminin olmadığı anlamına gelmez –bu şekilde davranmanın sebebi, sevginin ve nezaketin bütün insanoğluna akmasını sağlamaktır. Eğer ortada herhangi bir "suç" varsa bu, Tao'nun akan enerjisinin durdurulduğu ya da engellendiği anlamına gelir.

Siz ve çocuklarınız, emirlere ve yasalara olan bakış açınızı değiştirebilirsiniz. Uyum yok olduğunda, kurallar işe yarar görünebilir fakat emin olun ki ailenizdeki herkes, kendilerini uyumun olmadığı bir yaşamı öğrenmeye davet ettiğinizin farkındadır. Davranış kurallarının varlığı, Tao'nun yaşamlarımıza özgürce akmasına izin vermediğimizin bir kanıtıdır. Yönetilmeden yaşamanın her bir bireyin kendi kişisel sorumluluğu olduğunu kavramak, düşüncelerinizi değiştirdiğinizde yaşamınızın da değişeceği gerçeğini size kanıtlayacaktır.

Bu düşünce daha da genişletilebilir: Kendi kendinize, yasaların daha sağlıklı bir toplum yaratıp yaratmadığını, yurtseverliğin değerli bir şey olup olmadığını sorun. Ya da, acaba bir ülke kaosa düştüğünde veya bir çeşit iç savaşa girdiğinde, yasa ve yönetmelik düşkünü bir yurtseverlik midir aşılanmak istenen? Kurallar, bir birey ve toplumun bir parçası olarak üstüne düşen sorumlulukları öğrenememiş insanları kontrol etmek ve yönetmek amacıyla, cezaları yürürlüğe koymak için oluşturulmuştur. Yine de, ulusal bazda bir bütünlük duygusu, evrensel bazda olana üstün gelemez; Tao açısından teklik, dünyadaki bütün topluluklardan daha büyüktür.

Pekala, Mükemmel Yol'dan çıkıldığında olabileceklerin özeti elimizde: Öncelikle, adalet ihtiyacı artar. İnsanlar arasındaki güvensizlik, kurallara olan ihtiyacı doğurur ve kural koyucular düze-

ni geri getirmek zorundadırlar. Siyasi yüzler bu kaosa ve karanlığa ışık tutmak için meydana çıkarlar. Tüm bunların bilincine vardıktan sonra inanıyorum ki, birkaç paragraf önce sizden tahayyül etmenizi istediğim resme geri dönmek ve Tao Te Ching'in bu derin öğretisinde Lao-tzu'nun önermiş olduğu şeyleri uygulamak kaçınılmaz olur:

Bırakın eylemleriniz, merkezi Tao olan kalbinizden nasıl geliyorsa öyle olsun.

Tao'ya odaklandığınız zaman ne bir kurala gereksinim duyarsınız ne de yasal ya da yasa dışı olarak beyan edilen şeyler tarafından sınırlandırılırsınız. İnsanlardan eşya çalmamanızın nedeni, bunun yasalara karşı olması değil eylemlerinizde kendi kişisel sorumluluklarınızı göz önünde bulundurmanızdır. Hayatınız, kurallarla yaşamak üstüne kurulmamıştır; hırsızlık yapmamanızın nedeni, insanların hırsızlığa uğramama haklarına saygı duymanızdır, çünkü bu size Tao'yu anımsatır. Tao'da hırsızlık diye bir şey yoktur; çünkü her şey herkesindir. Toprak ya da mal mülkiyeti yoktur –sadece herkesi ve her şeyi sevmek onlara saygı göstermek için karşı konulmaz bir heves vardır. Kurallar koyulmasına neden olan hırsızlık, saldırganlık ya da yasadışı olayların artışının nedeni, Tao'yla olan bağlantının kopuk olmasıdır.

Fazilet sahibiymiş gibi davranmayın; fazilet sahibi *olun.*

Faziletliymiş gibi davranmak, faziletli *olmakla* aynı şey değildir; bu nedenle Tao sizlere, bütün ilişkilerinizde sahici olmayı tavsiye eder. Kendinizi dindar hissediyorsanız eğer, bir dindar gibi hareket edin. İçinizdeki ses size kibar olmanız gerektiğini söylüyor olduğu için insanlara kibar davranın, başkaları böyle hareket etmeniz gerektiğini düşünüyor diye değil. İnsanlara kibar ve nazik davranmak için bir kaosun patlak vermesini beklemeyin. Doğal bir afet, insanlara ulaşma ve yardım etme arzunuzu körükleyebilir –fakat bu doğal afete olan bakış açınızı değiştirdiğinizde, onu aynı zamanda, Tao'nun size her zaman rehber olmasına izin vermeniz gerektiğini hatırlatan bir işaret olarak da görebilirsiniz. Bu, sadece üstünde doğmuş olabi-

leceğiniz toprakla kalmayıp, bütün bir insanlık için yurtsever olma eğiliminizi artıracaktır.

Sizlere, büyük Sufi şair Hafız tarafından kelimelere dökülmüş olan düşünceleri tekrar hatırlatmak isterim:

Herkes,
Tanrı'yla konuşuyor.
Neden biraz kibar olup da,
O'na
Kulak vermiyoruz?

Ve burada geçen "herkes" ile sahiden de *herkes* kastedilmiştir, sadece sizin koyduğunuz kural ve yasalara tâbi olanlar değil.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, insanlar tarafından konulmuş kurallara uyma *nedeniniz* üstünde durun. Kırmızı ışıkta durmak, otomobil kullanmak için bir sürücü belgesine sahip olmak, otomobil kullanırken emniyet kemeri takmak, sinemada bir film izlemek için ödeme yapmak ya da içki içip otomobil kullanmamak gibi gerekliliklerin altında yatan esas sebepleri düşünün. Bir gün içinde uyduğunuz ya da uymadığınız kural ve yasakların listesini yapın ve egonuzun kendi amaçları doğrultusunda kurallara "karşı gelmek"ten zevk alıp almadığını gözlemleyin ve son olarak, sahip olduğunuz en önemli "kişisel kurallar"ı tanımlayın.

19. Öğreti

Ermişliği bırakın, bilgeliği boş verin;
bu, herkes için yüz kat daha hayırlı olur.
Ahlaktan ve adaletten kurtulun,
insanlar doğru olanı yapacaklardır.
Üretimden ve kazançtan kurtulun,
hırsızlık diye bir şey kalmayacaktır.

Bütün bunlar sadece, görünürdeki formlardır;
ve tek başına tatmin edici değillerdir.

Basitliği görebilmek,
kendi gerçek doğasını kavramak,
bencillikten kurtulmak
ve arzuyu budamak
çok daha önemlidir.

Hiçbir Şeye Bağlı Olmaksızın Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 19. öğretisini ilk okuyuşumuzda Lao-tzu'nun bizleri, Tao'nun yüksek prensiplerini terk etmeye teşvik etmeye çalıştığını düşünürüz. Ermişliği, bilgeliği, ahlakı, adaleti, üretimi ve kazancı bir kenara bırakın der büyük bilge ve her şey yoluna girecektir. Lao-tzu bizlere, "Bütün bunlar sadece görünürdeki gerçeklerdir" der ve bunların, en yüce Yol doğrultusunda yaşamak için yetersiz olduğunu söyler.

Bu kategorilerden ilki, eğitimi ve eğitim kaynağınıza olan bakış açınızı temsil eder. Bu öğreti sizlere sırf, örgütlenmiş bir dinin öğretilerini takip ederek ermiş olunabileceğine olan inancınızı değiştirmenizi tavsiye eder ve sırf, bir eğitim kurumundan almış olduğunuz iyi derecelerden dolayı kendinizi önemli ve değerli saymanın aptalca bir şey olduğunu söyler. Lao-tzu sizi şundan haberdar eder ki, kendi gerçek doğanızı eğitmek, tüm bunlardan katbekat daha değerlidir.

Tao'nun hemen hemen bütün öğretilerinde söylendiği gibi, en büyük güven, kendi kutsal Tao merkezinize ulaşmanızdadır. İçinizde Tanrı'nın bir parçası yatar ve o, içgüdüsel olarak ne yapması ve nasıl olması gerektiğini bilir. Kendinize güvenin, diye önerir Lao-tzu. Eğitimin ve dini kurumların esas önemini yeniden değerlendirin. Onlara olan bakış açınızı değiştirdiğinizde kendi gerçek özünüzün, "herkes için yüz kat daha hayırlı" olduğunu fark edeceksiniz. Lao-tzu herhalde şöyle derdi: Doğru, kurumsallaştırılana kadar doğruluğunu korur, sonrasında yalan olur. Neden mi? Çünkü bir kurumun amaç-

ları zamanla, başlarda düzenini korumak istediği şeyden çok daha öncelikli hâle gelir.

"Ahlaktan ve adaletten kurtulun," diye ısrar eder 19. öğreti, "ve insanlar doğru olanı yapacaklardır." Burada, görünürdeki formların ikincisinde Lao-tzu, içimizdeki doğal dürüstlükten üstün görülen bir yasal sistemden bahseder. Sizler, mükemmel bir onur ve eşitlik Kaynağından meydana gelmiş olduğunuzun bilincinde olduğunuz sürece, bir adalet sistemine güvenmek zorunda kalmazsınız. Lao-tzu size şunu hatırlatır ki, ahlak kurallarının "gerçekte" kim olduğunuza dair ortaya attığı iddialara rağmen, kendinizi ikinci sınıf bir pozisyonda görmemeniz çok önemlidir. Sahip olduğunuz ahlaki pozisyonu belirlemesi için bir hukuk kitabına, bir mahkemeye ya da bir yargıca başvurmaktansa, kendinizi, doğanız olan Tao'nun mükemmelliğinin ortasında görün. Bütün doğruları ve yanlışları belirlemek için tasarlanmış bu labirenti andıran sistemler, sahip olduğumuz doğanın basitliğinden ne kadar çok uzaklaşmış olduğumuzun birer kanıtıdır.

Görünürdeki gerçekliklerin sonuncusu, iş dünyasının bütünüdür. "Kâr peşinde koşmaktan vazgeçin, yeni girişimler yapmayı bırakın ve kayıt tutmaya son verin, hırsızlardan eser kalmayacaktır" ifadesi, buna bir açıklama sayılabilir. Lao-tzu sizlere, Tao'nun her şeyi saran bütünlüğünün merkezinde durmayı, kârı ve maddi kazancı, başarı seviyenizin birer belirleyicisi olarak görmekten vazgeçmeyi tavsiye eder. Hayatınıza, Tao öğretisinin perspektifinden baktığınızda, büyük miktarda paralar stoklama ihtiyacınız ortadan kalkacaktır. Başkalarına sonsuz bir cömertlikle hizmet etmenin verdiği zevki keşfedeceksiniz. Ya da, Tao Te Ching çevirisinin ifade ettiği gibi, siz "bencilliklerinizden kurtulup, arzularınızı budayacaksınız."

Öyleyse bunlar, görünürdeki üç gerçekliktir: eğitim, adalet ve iş. Sizler burada, hayatın bu arenalarına ihtiyaç duyulmasını gerektiren sebeplere, bu arenaların kullandıkları metotlara ve bu arenalara değer vermeniz gerektiğini size öğreten iyi niyetli insanların yaklaşım tarzlarına olan bakış açınızı güncellemeye teşvik ediliyorsunuz. Tüm bunlara olan bakış açınızı değiştirdiğinizde, özgürce akan Tao sayesinde bu kurumları pozitif bir biçimde geliştirecek

çok daha yüksek bir prensibin basitliğini ve kutsallığını keşfedeceksiniz. Kendi gerçek doğanızın farkına varacak, bencillikten kurtulacak ve arzularınıza set çekeceksiniz. Eğitim, adalet ve iş dünyasında *var olun* –fakat bunların bir parçası olarak değil. Tao'yu merkez belliğiniz yer olan iç dünyanızı görmeye başlayacaksınız.

İşte Lao-tzu'nun, 2500 yıllık perspektifinden sizlere, benim aracılığımla, ilettiği şey:

Eğitim, adalet ve iş dünyası sistemleriyle olan ilişkinizi gözlemleyin.

Sizi belli bir kategoriye sokan eğilimlerinizi keşfedin: İnsanlardan onay görüp görmeme konusunda kendinizi, bir suç ve ceza sistemine bağımlı olarak görüyor musunuz? Sizce uyduğunuz kurallar ya da davranış kuralları, merkezi maneviyat olan bir yerden mi gelir, yoksa bunlar bir "özellik" etiketi yaratmak için mi tasarlanmışlardır? Bu kurumsal baskılarla, hatta ve hatta bunların var olduğu gerçeğiyle bile mücadele etmeyin –sadece, onlarla olan bağlarınızı koparın gitsin. Siz, bir kurum öyle söylüyor diye ermiş bir kişi (iyi bir insan) değilsiniz; siz iyi bir insansınız, çünkü kendi kaynağınızın kutsallığıyla sürekli bir temas halindesiniz. Bir transkript öyle gösteriyor diye zeki değilsiniz; siz, zekanın kendisisiniz ki o, hiçbir dış onaya gereksinim duymaz. Kurallara uyduğunuz için yüksek ahlaklı biri değilsiniz; kaynağınız olan şeyle birebir benzer olduğunuz için siz, ahlakın ta kendisisiniz.

Görünürdeki gerçekleri, kendi gerçek doğanızın yerine geçmek isteyen zavallı şeyler olarak görmeyi seçin, bu gerçeklere bağlı olmadan yaşamaya başlayacaksınız. İçinizdeki, düzenlenmeyi asla gerektirmeyen kuralları keşfedeceksiniz; özgürlük ve basitlik ile yaşamaya başlayacaksınız. Her şeyden ve herkesten önce kendinize güvenin.

Eli açık biri olun, bağımlı yaşamaktan kurtulun.

Kendinizi, kazandığınız miktarı ya da finansal portföyünüzde bulunan para miktarını göz önünde bulundurarak değerlendirmekten vazgeçin. Sahip olduğunuz ve yaptığınız her şeyi dolar bazın-

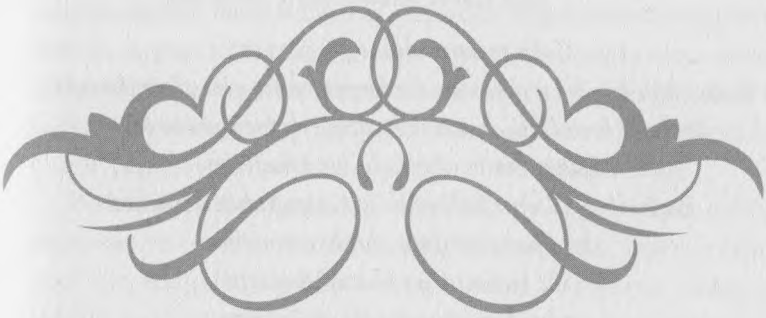
da değerlendirmeye son verin. "İyi bir anlaşma" yapma ihtiyacınızı bir kenara bırakın ve bunun yerine, paylaşımda bulunan bir varlık olmayı seçin. Sadece para kazandığınız takdirde başarılı olduğunuz inancını değiştirmenin kendinizi ne kadar çok iyi hissetmenizi sağladığını fark edip şaşıracaksınız. Kâr elde etmeye ne kadar az odaklanırsanız –ve enerjinizi, başkalarıyla uyum içinde yaşama hedefinize yönlendirirseniz– o kadar çok para size doğru akacak ve insanlara yardım etmeniz için bir o kadar fırsat elde etmiş olacaksınız.

"Kurumsal baskılar" dünyası, insanoğlu tarafından yapılmış uzunca bir "yapılacaklar ve yapılmayacaklar" listesi üzerine inşa edilmiştir. Lao-tzu sizlere, kendi kalbinizin gerçek isteklerini sizin keşfetmeniz ve onların ne olduğunu başka hiç kimsenin size söyleyemeyeceğini aklınızdan çıkarmamanız gerektiğini hatırlatır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Şu ifadeyi, görünür bir yere yazın: *Ben, hiçbir kurumsal trasnkriptin ya da banka evrakının gösterdiği şeye bağlı olmaksınız, iyi ahlaklı, değerli ve gayet zeki bir insanım.* Bu sloganı, hayat felsefeniz haline getirene dek tekrarlayın. Bu görünür formların üzerinizdeki hakimiyetinden kurtuldukça, kendinizle barışık hâle geleceksiniz.

20. Öğreti

Öğrenmeyi bırakın, bütün dertlerinizden kurtulacaksınız.
Evet ile hayır arasında ne fark vardır?
İyi ile kötü arasında ne fark vardır?

Başkalarının korktuğu şeylerden ben de korkmalı mıyım?
Onca bolluğun varlığına rağmen,
eksik kalmaktan korkmalı mıyım?
Her yeri aydınlatan bir ışığın varlığına rağmen, karanlıktan korkmalı mıyım?

Bahar geldiğinde, bazıları parklara ve bahçelere koşar;
fakat sadece ben, nerede olduğumu bilmeden amaçsızca dolaşırım.
Tıpkı, yeni doğmuş ve gülümsemeyi henüz öğrenememiş bir bebek gibi,
yalnızım ve gidecek hiçbir yerim yok.

Çoğu insanın elinde çok şey var;
Sadece ben, hep bir şeyleri elimden kaçırıyormuş gibi görünüyorum.
Benimki kesinlikle, katıksız basitliğiyle bir cahilin beyni.
Fakat ben bu dünyada bir misafirim.
Başkaları, işlerini halletmek için koşuşturup dururken,
ben, bana verilmiş olanla yetinirim.
Az kazanıp, az harcadığım için
sadece ben, ahmak gibi görünürüm.

Başkaları, şöhret peşinden koşar;
Bense odak noktası olmaktan sakınır, yalnız bırakılmayı yeğlerim.
Ve tabii ki, bir ahmak gibi görünürüm: akıl yok, dert yok.

Ben, okyanustaki bir dalga misali oradan oraya sürüklenip dururum.
Ve rüzgar kadar amaçsızca eserim.

Herkes, kendi oluğunda hayatını sürdürür.
Sadece ben keçi gibi inatçıyımdır, dışarıda kalmakta ısrar ederim.
Fakat diğerlerinden en çok farklı olduğum konu şudur ki ben,
büyük Ana'dan yaşam enerjisi temin etmeyi çok iyi bilirim!

Mücadeleden Uzak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisinde sizler, hayatı, dünyevi mücadelelerden arınmış bir biçimde yaşamaya teşvik ediliyorsunuz. Lao-tzu sizlere, sürekli daha fazlasının peşinden koşan isteklerinize set çekmenizi ve yaşadığınız her bir ânı, başka bir yerlerde olma sabırsızlığı içinde geçirmeye son vermenizi tavsiye eder. Burada sizler hayatı, Ram Dass'in yazmış olduğu kitabın adıyla özetlenebilecek bir biçimde yaşamaya davet edilirsiniz: *Şu Anda Burada Olun.*

Bedeninizle olduğu kadar, zihninizle de burada olun; halinizden memnun ve isteklerinizden arınmış bir biçimde. Doğru olanı yapmak için endişelenmeyi bir kenara bırakın. "Ya olursa"lardan ve gelecekle ilgili bütün planlarınızdan kurtulun; onların yerine, içinde bulunduğunuz anın gücünü koyun. Şu an bulunduğunuz yerden başka bir yerde olmayı düşünmenin, içinde bulunduğunuz değerli anları tüketmekten başka bir şeye yaramadığını kavrayın. Unutmayın ki aydın bilge, hayatı boyunca "şimdi"nin içinde yaşar. Şu anda burada olmak, hayatı, büyük Ana'nın –ya da Tao'nun– sunduğu şekliyle kabul etmekle başarılabilecek bir şeydir. Dilerseniz buna bir "teslim olma" süreci diyelim –her şeyi yaratan, her şeyi besleyen bu büyük Kaynağın gideceği yere sizi de götürmesine izin vermek. Daha çok mal mülk edinme ya da gelecekte başka bir konumda olma fikrinizden vazgeçmek ve daha ziyade kendinizi, şu anda olduğunuz halinizle tamamlanmış bir bütün olarak görmek. Bu teslim olma süreci, her daim var olan sınırsız bolluğa ve ebedi ışığa tanıklık etmenizi sağlayacaktır. Yokluk ve kısıtlamalarla ilgili sahip olduğunuz inanışları

bir kenara atmayı öğrenecek ve gereksinim duyduğunuz şeyleri size büyük Kaynağın temin edeceğine güveneceksiniz, tıpkı şimdiye dek bütün varlıklara yapmış olduğu ve hâlen de yapmakta olduğu gibi.

Lao-tzu, kendini çoğu insandan farklı aykırı biri olarak tanımlarken, bunun, 2500 yıl önce bile toplum tarafından kabul gören bir şey olmadığının altını çizer. Tatmin olabilmek için mücadele etmek, o zamanlarda da hayattaki en saygın görev olarak görülüyormuş, tıpkı günümüzde olduğu gibi. Bu 20. öğretinin aktarıcısı, nerede olduğunu bilmeden oradan oraya savrulup durduğunu itiraf eder; yine de bunu söyleyiş tarzı ironiktir. O sanki şöyle söyler gibidir: "Hiç kimse, bu başı sonu olmayan sonsuz evrende nerede olduğunu bilemez; öyleyse neden bunu kendinize itiraf edip, sizi buraya bir hiçlikten getiren Tao tarafından hareket ettirilmenize izin vermiyorsunuz?"

Bu ifadede sizler, herhangi bir şeyin peşinden koşmaya son vererek hayatınızı basitleştirmeye çağrılırsınız. Evet, başkaları sizi amaçsız biri olarak görebilir ve size ahmak diyebilir; fakat ödülünüz, burada bütün ihtiyaçları temin edilen bir misafir olduğunuzun bilincinde olmanızdan kaynaklanan güçlü bir iç huzuru olacaktır. Evet, bir şeyleri elinizden kaçırıyor gibi görünebilirsiniz; fakat bu "bir şeyler", birer illüzyondan ibarettir. Bu yolda ilerlediğiniz takdirde içinizdeki "başka biri olma" ya da "çevrenizdeki herkeste bolca varmış gibi görünen herhangi bir şeye sahip olma" arzunuzu etkisiz hâle getirmiş –*mücadele* ile *huzuru* takas etmiş– olacaksınız.

"Bana sunulmuş olanla yetinirim" der, Tao Te Ching'in bu provokatif öğretisinin aktarıcısı. İfadesine şöyle devam eder: Bu aptalca görünebilir, belki de "mücadeleye son vermek" üzerine düşündükçe zihniniz buna direnç gösterir. Lao-tzu sizlere, şu anda yaşamınızda var olan şeylere karşı bakış açınızı değiştirdiğiniz zaman onların, mutlu olmak için gereksinim duyduğunuz şeylerin ta kendisi olduğunu göreceğinizi söyler. Bir diğer deyişle siz, mücadeleye olan bakış açınızı değiştirebilir ve endişe ve korku yaşamaksızın mutlu olabilirsiniz.

Bu 20. öğretide açıklanan prensiplerle yaşadığınızda, varlığınız endişeden arınmış hâle gelecektir. Bir düşünün! Ne bir endişe, ne de korku –sadece, her şeyin esas Kaynağıyla temas halinde olmanın

verdiği o his, her şeyi çekip çeviren o güç tarafından bütün ihtiyaçlarınızın karşılanacağı bilinci. Lao-tzu sizlere, zihninizin o bitmez tükenmez dırdırından bir an önce kurtulmanız gerektiğini öğretir. Tao, dünyayla ve dünyadaki her şeyle zaten ilgilenmektedir... Şimdiye dek bu hep böyle olagelmiştir, bundan sonra da böyle olacaktır.

Tao'nun her şeyi temin eden mükemmelliğine rağmen, zihniniz sürekli sizi mücadele etmeye teşvik eder; şöhret peşinden koşmanızı, bir mülke ya da bir hedefe sahip olmanızı ister. Lao-tzu ise sizleri, bunun tam tersini yapmaya davet eder: Yarışın dışında durun ve endişelenmek ve mücadele etmekten ziyade, zihninizin Tao'yla uyum içinde olmasına izin verin. Tao Te Ching'in bu pasajının son satırı sizlere, "büyük Ana'dan yaşam enerjisi temin etmeyi bilerek", yaşamınıza olan bakış açınızı değiştirmeniz gerektiğini söyler.

Sıradaki başlıklar, Tao'nun bu 20. öğretisinde Lao-tzu tarafından sizlere verilen tavsiyelerdir.

Şu anda burada olmayan şeylerle ilgili düşüncelerinizi kafanızdan atın.

İçinde yaşadığınız evrenin mükemmelliğiyle bir bütün haline gelebilmek için kendinize izin verin. Mutlu olmak için başka hiçbir şeye ihtiyacınız yok; çünkü mutlu olmanız için gereken her şey size zaten temin edilmiş durumda, hemen şimdi, burada durmakta. İçinde bulunduğunuz anı yaşayın ve daha fazlasını elde etmek ya da herhangi başka biri olmak için mücadele edip durmaya son verin. Bu, Tao'nun düzeniyle temas halinde olmanızı sağlayacak bir tür zihin egzersizidir. Şunu benimseyin: *Her şey mükemmel. Tanrı'nın sevgisi her yerde ve O, hiç kimseyi unutmuyor. Bana rehberlik etmesi için bu güce güveniyorum ve egomun araya girmesine izin vermiyorum.* Bu anti-korku, anti-endişe yaklaşımını benimsediğinizde kendinizi ne derece özgür hissettiğinizi fark edin.

"Oluruna bırakmak, Tanrı'ya bırakmak" için çaba gösterin.

Bu ifadeyi, hayat felsefeniz haline getirene dek, sürekli ve sürekli tekrarlayın. Oluruna bırakmak, gayet net bir biçimde farklı bir

fiziksel ve psikolojik deneyimdir; mücadele etmektense çok daha farklıdır. İsteklerinizle birlikte, hayatınızda bir şeylerin eksik olmasından dolayı mutlu olamadığınız inancından da kurtulun. Sahip olmadığınız bir şeye ihtiyacınız olduğu düşüncesinde ısrar etmek, deliliktir! Varlığına ihtiyaç duyduğunuz nesne olmadan da gayet iyi olabileceğiniz gerçeği, kendinizde görmek isteyeceğiniz değişimdir. Sonrasında şunu kavrayabilirsiniz ki siz zaten, huzurlu, mutlu ve halinden memnun olmak için gereksinim duyduğunuz şeylere sahipsiniz; onlar şu anda, burada! Bunun bilinciyle rahatlayın ve şunu tekrar ve tekrar yineleyin: *Ben her şeyi oluruna ve Tanrı'ya bırakıyorum. Ben, her şeyi temin eden büyük Ana'nın göğsünden beslenen muhteşem bir bebeğim.*

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Gelecekte elde edebileceğiniz herhangi bir çıkar uğruna, bir şeyleri tamamlamak ya da gerçekleştirmek adına mücadele ediyor olmanızdan dolayı içinde bulunduğunuz anı yaşayamadığınız durumlara dikkatinizi verin. Herhangi bir işi bir tamamladınız mı, istediğiniz *asıl* şeyi yapmak için bol bol vaktiniz olacağı inancıyla, bu tür şeyleri gerçekleştirmek için ne kadar çok vakit harcadığınızı fark edemeyebilirsiniz. Bu, çoğumuzun mücadeleden uzak bir yaşamı bilinçsizce askıya alma (ya da sürekli erteleme) yöntemleri arasında en tehlikeli olanlarındandır. Farkına varılması zor bir şeydir ve belki de, boş zamanlarınız aile üyeleriniz ya da acil iş durumları tarafından çalındığında görülmesi en kolay olanıdır.

İşte size bir örnek: [boşluğu siz doldurun] yapmak için iple çektiğiniz mükemmel bir gün geçirmek amacıyla bütün hafta boyunca ekstra çalışmışsınız ve eşinizin –sizin de daha önce hiç tanışmamış olduğunuz– bir arkadaşını evde kalmaya davet ettiğini öğreniyorsunuz.

Böyle bir durumda, mücadeleden uzak yaşamayı pratiğe dökmenin iki yolu vardır. İlki, elbette ki, kendinizi o günün hayalini kurarken yakalamak, o anda yaptığınız şeye dikkatinizi yoğunlaştırmak ve şimdiye odaklanmak. İkincisi, yukarıdaki seçenekten sonra

gelir ki, zor ve ödülü büyük bir egzersizdir. Karşı karşıya kaldığınız durumu kabullenerek Tao'yu hayata geçirmek –yani, mücadeleci egonuzun kabullenemediği bu durumun aslında, Büyük Ana'dan gelen bir yaşam enerjisi olduğunu bilmek.

21. Öğreti

En büyük fazilet sadece ve sadece Tao'yu takip etmektir.

Tao tanımlanamaz ve tarif edilemezdir.
Herhangi bir biçime sahip olmamasına ve tarif edilemezliğine rağmen o,
formları meydana getirir.
Belirsiz ve tanımlanamaz oluşuna rağmen o,
biçimleri meydana getirir.
Karanlık ve muğlak oluşuna rağmen o,
bütün varlıkların ruhu, özü,
yaşam kaynağıdır.

Onun ismi çağlar boyunca muhafaza edilmiştir,
her şeyin başlangıcını hatırlatabilmek için.
Ben bütün varlıkların başlangıçtaki halini nasıl bilebiliyorum?
Kendi içime bakıyorum ve içimde olanı görüyorum.

Tanımlanamayan Paradoksu Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 21. öğretisinde Lao-tzu bizleri, bu kitabın ilk öğretisine geri götürüyor: gizemi yaşamak. Bu öğretinin tanımını ve doğruluğunu yeniden ele alıyor ve onu çok daha açık ve net bir biçimde dile getiriyor. Bu 21. öğretide bizlerden sadece, sırf duyularla deneyimlenemeyen ya da kavranılamayan bir prensip olan Tao'nun tanımlanamaz doğasının bilincinde olmamızı değil, aynı zamanda bu bilinci, kendimizi bu tanımlanmaz paradoksun birer örneği olarak algılayarak kanıtlamamızı istiyor.

Bu önemli öğretinin son satırlarını tekrar okuyun: "Ben bütün varlıkların başlangıçtaki halini nasıl bilebiliyorum? Kendi içime bakıyorum ve içimde olanı görüyorum." Şimdi de kendi başlangıcınıza geri dönün –oraya nasıl gelmişsiniz? Bir damla sıvıdan ya da insan protoplazması zerreciğinden bahsetmiyorum; bundan da öncesine gidin. Kuantum fiziği, bu zerreciklerin görünmez ve herhangi bir forma sahip olmayan bir enerji kaynağından oluştuğunu iddia eder. Dolayısıyla, siz dâhil, bütün yaratıklar bir devinimin sonucudur: herhangi bir forma sahip olmayan enerjiden biçime, ruhtan bedene, isimsiz Tao'dan isimli bir nesneye. Tao Te Ching'in bütün kısımlarında yaratım sürecinden ve ebedi isimsizliği kavrama çabasından bahsedilir. İşte bu, üzerinde kafa yormaya ve yaşamaya davet edildiğiniz tanımlanamaz paradokstur. Onu, kendi doğanızı inceleyerek ve her şeyi yaratan prensibin sizin düşüncelerinize ve eylemlerinize de hayat verdiğini fark ederek bilebilirsiniz.

Hemen şimdi işaret parmağınızı hareket ettirin. Şimdi de ayak parmaklarınızı oynatın. Sonra da kolunuzu kaldırın. Son olarak kendinize sorun, *Bu hareketleri yapabilmemi sağlayan şey nedir?* Peki, şekilleri ve renkleri görmenizi sağlayan şey nedir? Gözünüzün ardında var olan ve gökyüzünü mavi, bir ağacı uzun olarak algılamanızı sağlayan şey nedir? Sesi meydana getirmek için kulağınızın içinde bir yerde titreşimlerle oynayan görünmez enerji nedir?

Tüm bunlar, biçimsiz ve isimsizdir. Evet, belli belirsizdirler. Ve evet, muğlaktırlar. Ve dünyayı bu açıdan gördüğünüzde, kendinizin de aynı özelliklere sahip olduğunuzu keşfetmeye başlayacaksınız. Bu, Lao-tzu'nun, "bütün varlıkların yaşam kaynağı" olarak tanımladığı şeydir ve bunun bir gizem olarak kalmasına gerek yoktur. Aynı ebedi Tao, sizin de içinizde mevcut ve onu bir günde milyonlarca kez hayata geçiriyorsunuz. O, sizin içinizde. . . O, *sizsiniz*.

Tao Te Ching'in bu kapsamlı ve önemli öğretisi sizlerden, çareyi parada, başarıda, mal mülkte, şöhrette ve benzeri şeylerde aramamanızı ister. Bundan ziyade dikkatinizi, bütün varlıkların başlangıcındaki enerjiye –tanımlanamaz ve tarif edilemez Tao'ya– çevirmeniz gerektiğini söyler. En büyük erdem, içimizdeki isimsiz ve görünmez gücü bulabilmektir. Onu, kendi içinize bakarak keşfedin ve bütün düşüncelerinizde ve eylemlerinizde iş başındayken görün.

İşte Lao-tzu'nun sizlere, doğumunuzdan 2500 küsur yıl kadar önce, anlatmak istediği şey:

Yaşamın bütününe enerji veren o görünmez, esrarengiz güce karşı dindirilemeyen bir susuzluk hissedin.

Kaynakla düzenli ve sürekli bir iletişim kurun: Ondan size yol göstermesini isteyin ve kutsallığı üstüne kafa yorun. Görünmez Tao'ya karşı ne kadar iyi niyetli bir saygı beslerseniz, kendinizi onunla o kadar çok temas halinde hissedeceksiniz. Tao'yla bilinçli bir biçimde bağlantı kurmakla, egonun hayatı ele alış tarzı olan üzüntüden, stresten ve endişeden kurtulacaksınız. Çevrenizdeki insanlar, zenginlik, şöhret ve güç peşinden koşmaya devam ederken siz, Tao'yu gözlemleyecek ve siz dâhil, "bütün varlıkların yaşam

kaynağı" olan şeye minnettar kalmayı sürdürdükçe mutlu bir biçimde gülümseyeceksiniz. Her şeyi bilen, her şeyi temin eden Tao'yla Kutsal bir ortaklık kurmuş olduğunuzun bilinciyle kendinizi güvende ve huzurlu hissedeceksiniz.

Sizlere şu sözleri günde bir ya da birkaç kez yüksek sesle söylemenizi tavsiye ediyorum: "Teşekkürler, Tanrım, her şey için." Bunu, kişisel ritüeliniz haline getirin. Aslına bakarsanız ben de birkaç saniye önce kendi kendime şu sözleri söyledim: "Teşekkür ederim Tanrım, bu kelimelerin kalemimden dökülmesine izin verdiğin için. Ben biliyorum ki bu kelimeler dâhil her şeyin Kaynağı, tanımlanamaz ve tarif edilemez Tao'dan başkası değildir."

Bu 21. öğretinin son iki satırını aklınızın bir köşesine yazın ve gerektiği zaman içinizden tekrarlayın.

Şu iki cümleyi tekrarlayın: "Ben bütün varlıkların başlangıçtaki halini nasıl bilebiliyorum? Kendi içime bakıyorum ve içimde olanı görüyorum." Böyle yapmak size, Tao'nun her zaman içinizde olan gerçekten geldiğini hatırlatacaktır. Başkalarını, kendi görüşünüzün doğruluğuna inandırmak için çırpınıp durmayı bırakın –hazır oldukları zaman onların da kendi öğretmenleri muhakkak ki ortaya çıkacaktır.

İşte, Lao-tzu'nun ölümünden yüzyıllar sonra Hafız tarafından kaleme alınmış olan, Tao'nun tanımlanamaz doğası hakkında sizlere sunacağım bir düşünce:

Eğer Gerçeğin kelimelerle bilinebileceğini
Düşünüyorsanız,

Eğer Güneş'in ve Okyanus'un
Ağız denilen o küçük delikten geçebileceğini zannediyorsanız,

Ah, o halde birileri gülmeye başlamalı!
Birileri deliler gibi gülmeye başlamalı–
Şimdi!

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, bütün hareketlerinizi gerçekleştirebilmenizi sağlayan gücün bilincine varın. Meditasyon yaparken beş dakika boyunca, düşünceleriniz arasındaki "boşluk"larda durun ve konuşmanızı, işitmenizi, dokunmanızı ve hareket etmenizi sağlayan, tanımlanamaz ve her yerde görünmez bir biçimde var olan Kaynağı fark edin. (Bu süreçte size yardımı dokunacak bir meditasyon tekniği geliştirmiştim. Bu, *Getting in the Gap* adlı kitabımda bulunabilir.)

22. Öğreti

Esnek olan kırılmadan durur.
Bükülmüş olan düzleşir.
Boş olan dolar.
Yorgun olan canlanır.
Fakir, zenginleşir.
Zengin, şaşırır.

Bu nedenle bilge kişi, bütünlüğü kucaklar.
Kendini gözler önüne sermediğinden dolayı,
insanlar onun ışığını görebilir.
Kanıtlamak zorunda olduğu herhangi bir şey olmadığından,
insanlar onun sözüne güvenir.
Kim olduğunu bilmediğinden dolayı,
insanlar onda kendilerini bulur.
Zihninde herhangi bir amaç taşımadığından dolayı,
yaptığı her şey başarıyla sonuçlanır.

Esnek olanın kırılmadan durduğunu söyleyen deyiş, kesinlikle doğrudur!
Eğer bütünlüğe gerçekten ulaşmışsanız,
her şey size doğru koşacaktır.

Esnekliği Yaşamak

Yıllar boyunca okyanusun yakınında yaşamış biri olarak, suyun hemen kıyısında yetişen ve uzunluğu genelde 10-12 metreyi bulan palmiye ağaçlarının güzelliğini ve ihtişamını gözlemlemek için bayağı bir fırsatım oldu.

Bu heybetli devler, hızı saatte 200 mile ulaşan kasırgayı andıran rüzgarların muazzam baskısına karşı ayakta kalabiliyorlar. Güçlü fırtınaların rotası üstünde bulunan diğer ağaçlar sökülüp parçalanırken heybetli palmiyeler, yerlerinde oldukları gibi durabiliyor, onlar olmasa çoktan yok olup gitmiş olacak bölgelerindeki otoritelerini gururla sürdürüyorlar. Peki, palmiye ağaçlarının tek parça kalabilmesinin sırrı nedir? Cevap, esneklik. Onlar bazen, neredeyse yerlere kadar eğiliyorlar; ve bu, onların kırılmadan durabilmelerini sağlayan yetileri.

Tao Te Ching'in bu 22. öğretisinde Lao-tzu sizleri, benzer bir elastikliğe sahip olmaya çağırıyor. Esnekliğinizi ve toprağınızı size temin eden, hayatınızdaki fırtınalara karşı esnek bir palmiye ağacı kadar rahat bir biçimde ayakta kalmanıza yardım eden Tao'nun tekliğini duyumsamaya başlayın. Yıkıcı bir enerji size doğru geldiğinde bükülerek, kırılmaya karşı koyun. Bir fırtınadan sağ salim çıkabilmek için, ona karşı hiçbir direnç göstermeden öylece esip geçmesine izin vermeyi seçin. Karşı koymayarak ve karşılık vermeyerek, daha ziyade rahatlayarak ve karşı karşıya kaldığınız her şeyin suyuna giderek, "Tao zamanı"na girmiş olursunuz.

Bu öğreti, her şeyi size doğru çeken bütünlüğün bir diğer faydasından bahsediyor. Bolluk, bilgi, sağlık, sevgi ve Tao'yu sembolize

eden diğer özelliklerin tümüne sahip olmak istiyorsanız, onlara karşı açık olun. Lao-tzu burada sizlere, dolmak için boş olmanız gerektiğini öğretir; çünkü bağlarınız sizi öylesine sınırlandırır ki, zaten tıka basa dolu olan özünüze başka hiçbir şey giremez. Burada bahsedilen boş olma durumu, inançlarla, mal mülkle ya da ego kaynaklı düşüncelerle dolu olmamak, daha ziyade, *bütün* olasılıklara açık olmayı sürdürebilmektir. Bu, isimsiz Tao'ya uyar: O kendini, belirli bir bakış açısıyla ya da tek bir hareket tarzıyla sınırlandırmaz; o, her şeye hayat verir. Benzer şekilde, esnek insan bütün olasılıklara açıktır –ona göre kanıtlanması gereken hiçbir şey yoktur, çünkü kontrol, egonun değil, Tao'nun elindedir.

Tao'nun bilincinde olmak, esnekliği besler ve katılıktan kurtulmak, bir güven ortamı yaratır. Hayata, şu ifadeyi söyleyebilecek şekilde baktığınızda, başkalarının kendiyle özdeşlik kurduğu bir kişi oluveririsiniz: "Kesin olanın ne olduğunu bilemem fakat dinlemeye her zaman açığımdır." Neden? Çünkü sahip olduğunuz esneklik, insanlarda, size sunacakları görüşün tarafınızca hoş karşılanacağı düşüncesini geliştirir. Bütün olasılıklara açık biri olmakla, sizinle tanışan ve iletişim kuran herkese, sahip oldukları fikirlerin değerli olduğunu ve çatışmak için ortada hiçbir sebep bulunmadığını hissettirirsiniz.

Kendi Tao doğanızla daha sık bağlantı kurdukça, bu prensibin her yerde ve her an sınırsız bir biçimde var olduğunu fark edeceksiniz. Diğer bir deyişle Tao, bulunduğu yerden başka bir yere gitme çabası içinde değildir. Bir hedefe, bir arzuya, bir yargıya sahip değildir; o, her yere akar çünkü yaratım enerjisidir. Tao'yla uyum içinde olmak, hedeflerden arınmış olmak ve yaptığınız bütün işlere herhangi bir çıkar endişesi gütmeksizin kendinizi vermek anlamına gelir –sadece her bir saniyeyi yaşamak ve evrendeki her şeye ve herkese hayat veren yaratıcı Kaynak ile birlikte akmak için kendinize izin vermek. Hayatı bu şekilde yaşadığınızda, başarısızlık imkansız hale gelir. Kendiniz olarak ve her şeyin Kaynağının bilgeliğine bütün kalbinizle güvenerek nasıl başarısız olabilirsiniz ki? Yaşamınızdan başarısızlığı uzaklaştırmakla, "yaptığı her şey başarıyla sonuçlanır" derken Lao-tzu'nun ne demek istediğini kavrayacaksınız.

Sıradaki başlıklar, iki bin beş yüz yıl önce Tao Te Ching'in bu 22. öğretisini yazarken Lao-tzu'nun vermek istediği mesajlardır:

Hayatınızdaki fırtınalara olan bakış açınızı değiştirin.

Egonun üzerinizdeki hakimiyetinden kurtulmaya çalışın. İnsanların dikkatini çekme gereksiniminizi askıya alın ve böyle yapmakla insanların nasıl da odak noktası haline geldiğinize tanıklık edin. Bir tartışmada kazanan ya da haklı taraf olma çabanızdan vazgeçin; daha ziyade, içinde bulunduğunuz tartışma ortamının atmosferini şöyle ifadeler kullanarak değiştirin: "Sanırım haklısın. Bana yeni bir bakış açısı kazandırdığın için teşekkürler." Bu tür bir ifade, orada bulunan herkesin sertlikten uzaklaşmasını sağlayacaktır; çünkü bu, sizin kendinizi ve diğerlerinin haksızlığını kanıtlama gibi bir derdiniz olmadığının ifadesidir. Eğer düşünce tarzınızı değiştirirseniz, yaşamakta olduğunuz hayat da değişecektir; dolayısıyla, şu gibi ifadeler kullanmaya istekli olun: "Bilmiyorum" ya da "Yapmış olduğum şeyi neden yaptığımdan bile emin değilim." Lao-tzu'nun sizlere hatırlattığı gibi, kendi kibrinizi ve katılığınızı askıya aldığınız zaman, insanlar kendilerini, sahip olduğunuz esnek doğada bulur ve size güvenir.

Kendinizi uzun, heybetli bir palmiye ağacı olarak düşünün.

Herhangi bir amacı veya hedefi olmayan bir organizma olun – ve doğanın güçlerine göre kendinizi ayarlayabilecek biçimde, güçlü ve sağlam durun. Karşınıza çıkacak her türlü şeye uyum sağlamaya istekli olun ve tıpkı kasırga rüzgarlarında eğilip bükülen bir ağaç gibi, karşı karşıya kaldığınız enerjiyi yaşamak için kendinize izin verin. Eleştirildiğinizde, dinleyin. Güçlü faktörler sizi herhangi bir tarafa yönlendirdiğinde, karşı koymak yerine boyun eğin, kırılmak yerine bükülün ve katı kurallar zincirinden kurtulmak için kendinize izin verin –böyle yaparak sağlam duracak, kırılmayacaksınız. Rüzgarı, zor durumları sembolize eden bir şey olarak görün ve şu bakış açısını benimseyin: *İçimde hiçbir katılık yok. Karşıma ne derece güçlü bir rüzgar çıkarsa çıksın, bükülebilir ve kırılmadan durabilirim.*

Rüzgarın gücünü, kendimi daha güçlü ve daha sağlam kılmak için kullanırım.

Bu basit öğreti o kadar hoştur ki, onu daha önce nasıl düşünememiş olduğunuza şaşarsınız. Tao zamanında, "fırtına"ya kucak açın ve onu bedeninizde hissedin –onu yargılamadan gözlemleyin, tıpkı rüzgarda eğilip bükülen bir ağaç gibi. Sertlik tekrar baş gösterdiğinde, bu katılaşmayı hissedin ve egonun yerine Tao'yu hayata geçirerek, rüzgarın öylece esip geçmesine izin verin. Bu sertliğinizin kaynağını bulmaya çalışın ve hayatın fırtınalarına karşı daha çok esnek olmayı başarın. Tao enerjisine ulaşmak için bir tür fırsat olarak görüldüğünde fırtınalar, sahip olduğunuz gerçek sevgi doğasını bulmanıza yarayan, keyif verici olaylar olarak algılanabilir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, sizin görüşünüzün tam tersi bir görüş ifade eden birine kulak verin. Söz konusu herhangi bir alan olabilir; mesela siyaset, çevre, din, uyuşturucu, savaş, idam cezası ya da ne isterseniz. Kendi düşüncenizi karşınızdakine dayatmaktan kaçının; daha ziyade, ona şunu ifade edin: "Ben hiç bu açıdan bakmamıştım. Görüşlerini benimle paylaştığın için teşekkürler." Size ters gelen bir görüşü dinlediğiniz zaman, egoyu dikkate almamış ve Tao'nun esnekliğini kucaklamış olacaksınız.

23. Öğreti

Az konuşmak doğal olandır:
Şiddetli rüzgarlar bütün bir sabah boyunca esmezler;
bardaktan boşalırcasına yağan yağmur gün boyunca sürmez.
Bunları kim yapar? Yer ve gök.

Fakat bunlar, abartılı, şiddetli olaylardır;
ve işte bu nedenle fazla uzun sürdürülemezler.
Yer ve gök bile, böyle şiddetli bir eylemi sürdüremiyorsa,
bir insanoğlu ne kadar sürdürebilir ki?

Yol'u takip eden kişiler,
Yol ile bütünleşirler.
İyiliği takip eden kişiler,
iyilikle bütünleşirler.
Yol'dan ve iyilikten sapan kişiler,
başarısızlıkla bütünleşirler.

Eğer Yol'a uyarsanız,
onun gücü size doğru akar.
Eylemleriniz, doğanınkiler gibi,
yollarınız, cennetinkiler gibi olur.

Kendinizi Tao'ya açın
ve doğal tepkilerinize güvenin...
o zaman her şey yerli yerine oturacaktır.

Doğallığı Yaşamak

Meydana gelmiş olan her *şey*, eninde sonunda yok olacaktır. Burada, *şey* kelimesine vurgu yapmış olduğuma dikkat edin –çünkü Yeryüzü üstündeki her şey geçicidir ve sürekli bir değişim halindedir. Bu gezegende yaşıyor olduğunuza göre, siz de bu sürekli değişen ve sürekli yok olan prensibin bir parçasısınız. Tao Te Ching'in bu 23. öğretisinde sizler, doğanın davranışlarını gözlemlemeye ve onlarla uyum içinde yaşamayı seçmeye davet ediliyorsunuz.

Doğa, hiçbir şeyi sürdürme, itme ya da zorlama ihtiyacı duymaz; ne de olsa, fırtınalar sonsuza dek sürmez. Rüzgar sert esebilir, fakat sonra diner. Tao, ebedi bir perspektifle yaratır fakat bütün varlıklar yaratıldıkları andan itibaren ona geri dönen yolda yürümeye başlarlar. Bu nedenle Lao-tzu, eğer bu basit prensiple uyum içinde yaşarsanız, doğayla da uyum içinde olacağınızı söyler. Bir şeyleri ya da birilerini herhangi bir şeye zorlama isteğinizden kurtulun ve daha ziyade bilinçli olarak, doğanın döngüsel sisteminin bir parçası olmayı seçin. Lao-tzu sizlere, göklerin bile şiddetli bir eylemi uzun zaman sürdüremeyeceğini hatırlatır. Göklerin doğasında bütün eylemler geçicidir ve dinginlikle sonuçlanır. Biz olsak, bugünün lisanında bunu şöyle ifade ederdik: "Her şey gelir, geçer."

Bu pasajın öğretisi sizleri, bir öfke krizinin ya da gerilimin ortasında duraklamaya ve önünüzde sakinliğin ve huzurun durduğunu fark etmeye çağırır. Bu öğreti, her zaman bir seçeneğimiz olduğunu açıkça ifade eder. Karşı karşıya kaldığınız her bir durumda, abartılı ve şiddetli enerjiyi gözlemlemeyi seçebilirsiniz. Bu, herhangi bir

durumu kontrol altına almak için sözlü müdahalede bulunmak ya da hayatın gidişatına lanetler okumak olabilir. Böyle anlar Tao'ya, kaosun ve endişenin ortasındayken dahi açılmak için birer fırsat olabilir. İşte bu, "Yol'u takip etmektir": Rüzgarın nasıl da şiddetli estiğini ve sonra nasıl da yeniden dinginleştiğini hatırlayın. Tao'nun iyiliğini takip edin ve siz, iyiliğin kendisi olun. Unutmayın ki iyilikten saparsanız, başarısızlıkla bütünleşirsiniz. Siz, zamanın ve boşluğun yasasına tâbi olarak meydana geliyorsunuz ve yok oluyorsunuz. Doğadaki her şey kendi Kaynağı'na geri dönüyor... Asıl soru, siz, bu doğal iyilikle bilinçli olarak bir bütün mü olmak istersiniz, yoksa hayatınızı endişe ve başarısızlıkla mı geçirmeyi tercih edersiniz? Bu önemli soruya vereceğiniz doğru cevabı egonuzun içinde aramayın; çünkü o, elinizde bir kontrol gücü olduğuna, her şeye müdahale edebilme yetiniz olduğuna ve her zaman başkalarına hükmeden kişi olmanız gerektiğine çok ciddi bir biçimde inanır. Tao'ysa her şeyden Yol'un sorumlu olduğunu söyler, içten gelen bir doğallıkla. Sizlere, şimdiki zamanda aşırı yıkıcı görünen bir şeyin başka bir zamanda gayet yararlı olabileceğini hatırlatır. Evrenin doğallığına ayak uydurduğunuzda, size doğru akan bu yaratıcı güçle işbirliği içinde olursunuz. Ego kaynaklı planlarınızı askıya alın ve daha ziyade, sizi yaratmış olan güce katılın –onun, hayatınızdaki rehber güç olmasına izin verin.

İşte Tao Te Ching'in bu öğretisinde yatan 2500 yıllık perspektiften, Lao-tzu'nun sizlere, benim aracılığımla söylediği şey:

Doğanın davranışlarını aktif bir biçimde gözlemleyerek hayatınızı değiştirin.

Bardaktan boşalırcasına yağan yağmurları ya da şiddetli rüzgarları, yıkıcı ve uygunsuz olaylar olarak düşünmek yerine, öylece gelip geçen, geçici durumlar olarak görün. Güçlü ve rahatsızlık verici gibi görünen olaylar baş gösterdiğinde, doğal döngüyü arayın. Kendi kendinize şöyle deyin: *Bu, geçici bir problem. Kontrolü eline alan kişi olmaktan uzak duracağım.* Sonra, neler hissettiğinizi gözlemleyin ve söz konusu probleme pozitif yaklaşın. Bunun, doğanın yöntemi olduğunu hatırlayın. Zihninizin, evrensel Tao'nun sükûneti ve sabrıyla empati içinde olmasını sağlayın.

Yüz yüze geldiğiniz durumlara doğal bir biçimde tepki verme yetinize güvenerek hayatınızı değiştirin.

İlk olarak bu, herhangi bir duruma hemen tepki vermek yerine, kendinizi dostça gözlemlemenizi gerektirir. Görüşünüzün başkaları tarafından bilinmesini sağlamak için herhangi bir güdü hissettiğinizde, bu güdünün size *aslında* ne istediğini sessizce söylemesine izin verin. Bedeniniz, nasıl huzur içinde olunacağını ve hayatın fırtınalarının dışında nasıl durulacağını gayet iyi bilir; fakat gönderdiği işaretlere kucak açtığınızı ona hissettirmeniz gerekir. Durağan olun ve yaratıcı Tao'yla uyum içinde olmak için kendinize izin verin, kendinizi onun gücüne açın.

T.S. Eliot doğal döngüyü, "Ash-Wednesday[1]" adlı şiirinde dile getiriyor:

Zamanın her daim zaman olduğunu bildiğimden
Ve mekanın hep mekan
Ve gerçek olanın sadece tek bir zaman
ve tek bir mekanda gerçek olduğunu bildiğimden
Her şeyin keyfini, nasılsa öyle bırakarak çıkarırım...

İşte bu: Tao'nun durağanlığının *keyfini çıkarın.*

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bütün bir günü, doğayı ve onun organik olarak çevirdiği sayısız olayı gözlemlemeye ayırın. Hayata verdiğiniz tepkilerde daha doğal olmak için kendinize en az üç adet yöntem bulun. Güneşin altında miskin bir halde büzüşmüş bir kedi, olmak istediğiniz şeyi simgeleyebilir. Ya da karanlığı yavaş yavaş, hiçbir aciliyet belirtisi göstermeden boğan gün doğumu. Belki de, hiçbir şeyi yargılamaksızın, rahatça bir içeri bir dışarı girip çıkan hava akımına odaklanmayı tercih edersiniz. Her ne olursa olsun, kendi simgesel görüntülerinizi bulun ve onların Tao'daki eşdeğerlerini, içinizde serpilmeye çağırın.

[1] Ç.N. Hz. İsa'nın çöldeyken oruç tutmasının anısına Hıristiyan Kilisesi'nin oruç tutmaya, perhiz yapmaya ve tövbe etmeye adadığı, kırk gün süren ve Paskalya'dan önce gelen Lent adlı dönemin ilk günü.

24. Öğreti

Ayak parmaklarınızın ucunda durursanız, ayakta sağlam duramazsınız.
Büyük adımlar atarsanız, uzun yol kat edemezsiniz.

Gösteriş yapmak, aydınlanmış olmanın göstergesi değildir.
Böbürlenmek, başarıyı getirmez.
Ukalâ kişi saygı görmez.
Kendiyle böbürlenen kişi, uzun ömürlü olmaz.

Bütün bu davranış biçimleri tatsız ve çirkindir.
Gereksiz aşırılıklardır.
Onlar, midedeki bir acı,
bedendeki bir tümör gibidir.

Tao'nun yolunda yürürken bunlar,
sökülüp atılması ve geride bırakılması gereken şeylerdir.

Aşırılıktan Uzak Yaşamak

Bu öğretide Lao-tzu, Tao yolunun "aşırı kişisel önem" adlı yabani otlardan temizlenmesi gerektiğini söyler. Her şey bir yana, bütün başarılar, Lao-tzu'nun "Tao" dediği ve her şeyi yaratan Kaynak'tan gelir. Gördüğünüz, dokunduğunuz ya da sahip olduğunuz her şey, Tao'nun bir hediyesidir; bu nedenle, egonuzdan kurtulmak ve Tao'nun yaratıcılığı için minnettarlık duymak sizin göreviniz-dir. Bu şekilde, her zaman ve sürekli sınırsız bir verici konumunda olan Tao gibi olarak onun yolunda yürüyor olursunuz. Bu, Tao Te Ching'in bu 24. öğretisinin, geri dönmeniz için sizi teşvik ettiği konumdur.

Tao'nun doğal akışının nasıl işlediğini gözlemleyin: O, size ve diğer herkese sınırsız miktarda yiyecek, hava, su, güneş ışığı, toprak ve güzellik temin ederken, karşılında sizden hiçbir şey beklemez. O her zaman, herkesin çıkarını gözeterek yaratır. Onun gururla böbürlenmek veya verdikleri karşılığında bir şeyler istemek gibi bir gereksinimi yoktur.

Bu konuya açıklık getirmek için Hafız tarafından yazılan bu şiiri tekrar etme ihtiyacı duydum:

Geçen
Bunca
Zamana rağmen
Güneş, dünyaya asla şöyle demez:
"Bana borçlusun."

Böyle bir sevgiyle
Bakın
Ne olur.
O, bütün
Gökyüzünü
Aydınlatır.

Buradaki güneş, işlevsel olarak Tao'yu sembolize eder: O, herkese ısısını, ışığını ve yaşam enerjisini sunar, takdir edilme derdi olmaksızın bütün bir yer küreyi aydınlatır. Güneşin, bu çabaları karşılığında ilgi beklediğini ve takdir edilmek istediğini bir düşünün –en çok nerede takdir edildiğini hissederse orayı aydınlatırdı ya da bu hayat veren enerjisi karşılığında herhangi bir ücret ödendiği zaman ışığını yayardı! Bir zaman sonra, dünyanın bir kısmı güneşin ihtişamından mahrum kalır, "güneş tanrı"yı tatmin etme yolları üstüne savaşlar patlak verirdi ve sonunda bütün bir gezegen karanlığa bürünürdü. Lao-tzu'nun, ukalâlık ve kendini beğenmişlik gibi eğilimleri, "çirkin" ya da bir tür "tümör" olarak nitelendirmesinin nedenini görmek kolaydır.

Alıcı yerine verici olarak, insanlara iyilik yapıp karşılığında bir şey beklemeyerek Tao'nun yolunda yürüyün. Sonra, gösteriş yapma arzunuzu ve takdir görme isteğinizi, seyahatiniz esnasında yolunuza çıkan yabani otlar olarak görün. Sahip olduğunuz, örneğin, sanatsal becerilerinizden dolayı kendinizi önemli ve özel görmek, egonun yolunda yürümektir. Tao'nun yolunda yürümek, bir heykeli yaratmanızı sağlayan ellere sahip olduğunuzdan dolayı duyduğunuz minnettarlığı ifade etmek anlamına gelir. İşte sizlere Lao-tzu'nun, bütün çabalarınız ve başarılarınız karşılığında ego kaynaklı takdir görme arzunuzdan arınmış bir halde Tao'nun yolunda nasıl ilerleyebileceğiniz ile ilgili tavsiyesi:

Bilinçli bir biçimde şükran dolu olmayı seçerek hayatınızı değiştirin.

Olduğunuz, başardığınız ve aldığınız her şey için duyduğunuz minnettarlığı ifade ettiğinizde hayatınız değişecek. Uyanık olduğu-

nuz zamanlar boyunca, uyumadan önce ve uyandıktan sonra şu ifadeyi sessizce tekrarlayın: *Sana teşekkür ederim.* Tanrı'ya mı, Ruh'a mı, Allah'a mı, Tao'ya mı, Krişna'ya mı, Buda'ya mı, Kaynak'a mı yoksa öze mi teşekkür ediyorsunuz hiç fark etmez; çünkü bütün bu isimler, kadim bilgelik geleneklerini temsil eder. Güneş ışığı için, yağmur için ve içerdiği her şeyle bedeniniz için şükredin. Aklınız, kalbiniz, ciğeriniz ve hatta ayak tırnaklarınız için şükretme günleriniz olsun! Minnettarlığınızı ifade etmek, her şeyin gerçek Kaynağına odaklanmanıza ve aynı zamanda, egonuzun baskın duruma gelmesine izin verdiğiniz zamanlarda bunun farkına varmanıza yardımcı olacaktır. Bunu günlük, sessiz bir pratik haline getirin: Yatağınız için, örtünüz için, yastıklarınız için, geceleri içinde uyuduğunuz oda için şükredin ve sabahları, o gün içinde karşılaşacaklarınız için *Sana şükürler olsun* deyin. Sonra, güzel güne, gezegenin herhangi bir yerindeki bir insanoğlu için hoş bir şeyler yaparak başlayın.

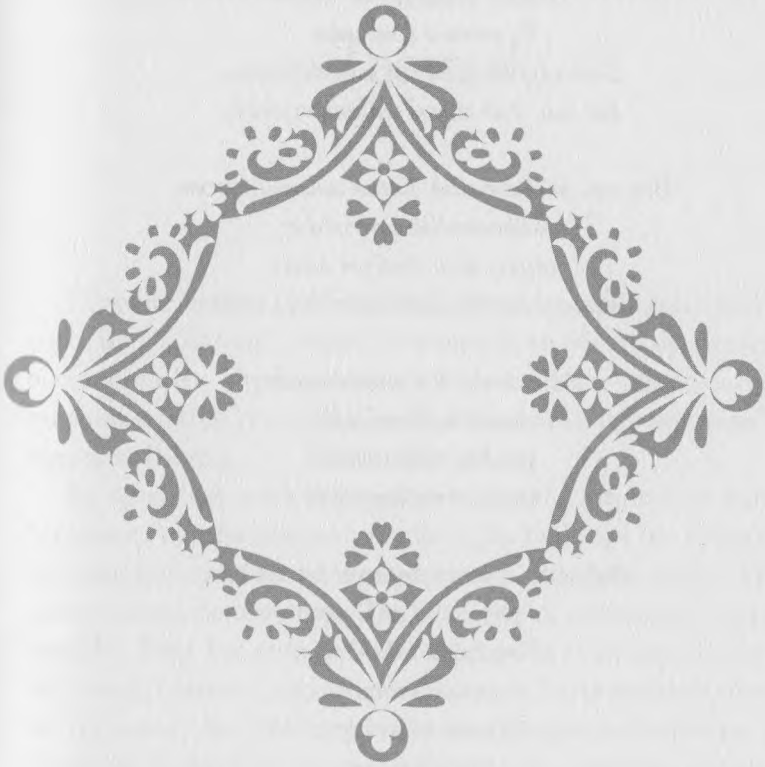
Gösteriş yapma ve ukalâ olma güdünüzü inceleme altına alarak hayatınızı değiştirin.

Sahip olduğunuz nitelikler ve elde etmiş olduğunuz başarılarla başkalarına caka satmaya meylettiğinizde, hemen o anda içinizdeki bu güdüyü duyumsayın ve Lao-tzu'nun şu tavsiyesini hatırlayın: "Bunlar, sökülüp atılması ve geride bırakılması gereken şeylerdir." Tao yolunda, ukalâlık ve gösteriş tamamen gereksiz iken, iç kanaat sağlıklı ve saftır. Böbürlenme alışkanlığınız olduğunu fark ettiğinizde, Tao Te Ching'in bu 24. öğretisini hatırlayarak, Tao yoluna geri dönmeyi seçebilirsiniz. O zaman, kibirli ve kişiyi yücelten ifadeler tarafınızca, gerçekten ihtiyaç duyulmayan yabani otlar olarak görülebilir. Radikal bir alçakgönüllülüğe dönmekle ve büyüklüğü herkesin içinde görmekle, kendi hayatınızı aşırı kendini beğenmişlikten temizlemiş olursunuz. İşte bu, Tao'nun yoludur.

Ç.N. Hz. İsa'nın çöldeyken oruç tutmasının anısına Hıristiyan Kilisesi'nin oruç tutmaya, perhiz yapmaya ve tövbe etmeye adadığı, kırk gün süren ve Paskalya'dan önce gelen Lent adlı dönemin ilk günü.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Yarın sabah, kibar bir davranışta bulunmanıza çok şaşıracak birisine, kibarlığınızı ifade eden bir şeyler yapın. Birilerine, ona olan sevginizi ve minnettarlığınızı ifade eden bir e-posta yollayın. Bir huzurevinde kendini belki de yalnız hisseden büyükannenizi ya da büyükbabanızı arayın. Sevdiğiniz ve yalnızlık çeken birine ya da belki de bir yabancıya çiçek gönderin. Başkalarına gösterdiğiniz şükranın, ego yolunuzu değil, Tao yolunuzu nasıl da beslediğini gözlemleyin.

25. Öğreti

Evren doğmadan önce,
formsuz ve kusursuz bir varlık vardı.
Dingin. Boş.
Yalnız. Değişmez.
Sonsuz. Ebediyen var olan.
O, evrenin Ana'sıdır.
Daha iyi bir isim var olmadığından,
ben onu, Tao olarak adlandırıyorum.

Ben onu, mükemmellik olarak adlandırıyorum.
Mükemmellik sınırsızdır;
sınırsız olan ebediyen akar;
ebediyen akarken, durmadan başa döner.

Bu nedenle, Yol mükemmeldir,
cennet mükemmeldir,
yeryüzü mükemmeldir,
insanlar mükemmeldir.

Dolayısıyla, insan doğasını bilmek için,
yeryüzünü anlayın.
Yeryüzünü bilmek için,
cenneti anlayın.
Cenneti bilmek için,
Yol'u anlayın.
Yol'u bilmek için,
içinizdeki mükemmelliği anlayın.

Sahip Olduğunuz Mükemmelliğin Bilincinde Yaşamak

Yüzyıllardır Tao Te Ching ile ilgili yazılar yazmış olan âlimlerin çoğu, bu 25. öğretiyi, bütün bir kitaptaki en önemli derslerden biri olarak görürler. Yapmış olduğum araştırmada şu sonuca vardım ki, bu pasajın bütün çevirileri, Tao'yu tanımlamak için *mükemmel* kelimesini kullanmış.

Bu öğreti her şeyin başlangıcından evvel, "formsuz ve kusursuz bir varlık" olduğu hikayesini anlatır. Bu herhangi bir forma sahip olmayan kusursuzluğun, "evrenin Anası" olduğunu söyler. Her ne kadar isimsiz de olsa, ona "Tao" denir ve o, mükemmel ile eş anlamlıdır. Yani Tao'nun içinde, mükemmelin zıddı olan bir şey yoktur –zayıf, önemsiz, güçsüz, anlamsız ya da hatta ortalama olan hiçbir şey yoktur. Bu hikaye, okuyucunun, gezegen üstündeki her şeyin içinde saf ve ebedi bir enerji olduğunu ve bu enerjinin, formun katı görüntüsü tarafından kirletilmemiş olarak varlığını sürdürdüğünü kavramasını ister gibidir. Bu 25. öğretinin son satırları, öğrencilere, yani sizlere, okuyucuya verilen bir direktif niteliğindedir. Bu "formsuz kusursuzluk"u bilmek için, "kendi içinizdeki mükemmelliği" anlamalısınız. Siz, bu harikulade hikayenin başkarakterisiniz!

Sizler, Tao tarafından hayat bulduğunuz için, bu hikayenin mükemmellik mesajı sizleri, yaşam tarzınızı değiştirmeye ve böylelik-

le yaşamakta olduğunuz hayatın nasıl da değişmekte olduğunu gözlemlemeye çağırır. Bu değişim sürecine, Lao-tzu tarafından yapılan ve tarih boyunca da başkaları tarafından onaylanmış olan o benzersiz gözlemle uyuşmayan düşüncelerinizi ve fikirlerinizi masaya yatırarak başlayabilirsiniz. 1954 yılında yayımlanan, *The Journey* adlı kitabında Lillian Smith, bunu şu şekilde tanımlıyor:

> Her ne kadar farkında olmasa da, bir insanın her gün gereksinim duyduğu şey, kendinden çok daha büyük, kendinden çok daha canlı, daha yaşlı fakat henüz dünyaya gelmemiş ve sonsuza kadar yaşayacak olan şey ile yakınlık kurmaktır.

Bu sonsuza dek var olan "şey", sahip olduğunuz mükemmelliği, sonsuzlukla olan sarsılmaz bağlantınızı teyit eder. Ortada, mükemmelliğin ta kendisi olan bir tür kıdemli ortakla ebediyen uyum içinde olma isteği vardır.

Lao-tzu sizlere, içinde bulunduğunuz gezegeni, bu gezegenin insanlarını ve gökyüzünü gözlemlemenizi ve mükemmelliği görmeye çalışmanızı tavsiye eder. Sonra, kendinize bakıp, kendinizin de tüm bunların bir parçası olduğunu görün. Yani, kendi içinizdeki mükemmelliği keşfederek, âlemin büyük esrarı olarak görülen şeye dostça yaklaşın ve sonra, gökle, yeryüzüyle ve onun üstündeki insanların tümüyle paylaştığınız mükemmelliği fark etmiş olmanın tadını çıkarın. Kendi "mükemmellik mirası"nıza ısrarla sarılmayı sürdürmekle, her daim var olan Tao'nun bilinçli bir şekilde ulaşılabilir bir yerde durduğundan emin olursunuz. Hayata bir mükemmellik perspektifinden baktığınızda, mükemmelliğin sadece ve sadece sizden meydana geldiğini görürsünüz; hayata, kendinizi başkalarından düşük bir seviyede görerek baktığınızdaysa, bu tür inanışlarınıza uygun olayları ve durumları kendinize çekmekten başka bir şey elde edemezsiniz.

Sahip olduğunuz mükemmelliği sınıfta, iş yaşamında, bir öğretmende ya da iyi niyetli aile üyelerinizden, arkadaşlarınızdan ya da sevgilinizden gelen pohpohlayıcı yorumlarda bulamazsınız. O, sizin içinizdedir. Size doğru sürekli akmakta olan mükemmelliğin bi-

lincinde olmak sizin için son derece önemlidir –bunu gerçekleştirebilmek için, sahip olduğunuz her şey için duyduğunuz minnettarlığı dile getirirken içinizdeki bu mükemmellikle tanışın ve mükemmel olmadığınız gibi tam tersi bir bakış açısı tarafından etkilenmeye son verin.

Özellikle de, iç diyaloglarınızdan doğan kritik yorumlara kulak verin ve onları gözlemleyin. Bu tür düşünceler zihninizde belirdiğinde, bırakın ne istediklerini size söylesinler. Bu tür "eh fena değil" gibisinden düşüncelerinizin konuşmasına izin verdiğinizde, istedikleri esas şeyin kendilerini iyi hissetmek olduğunu keşfedeceksiniz. Onlara, var olmalarının herhangi bir bedeli olmadığına inanmaları için gereksinim duydukları zamanı tanıyın; sonunda onlar da, içinizdeki mükemmelliğe hevesli ve mutlu bir biçimde katılacaklardır. Böyle bir niteliğe sahip olmak size, çok daha mükemmel bir bütüne, Tao'nun gücünün, korku yüklü öz yargının koyduğu sınırlar olmaksızın, özgürce aktığı yere katılma imkanı tanır. Bu mükemmellikten yararlanarak yaşam tarzınızı değiştirin, sonunda yaşamakta olduğunuz hayat da kelimesi kelimesine değişecek.

Sıradakiler, 25 yüzyıl kadar önce Tao Te Ching'in bu öğretisini yazarken Lao-tzu'nun sizlere iletmek isteyeceği düşüncelerdir:

Kendi mükemmelliğinize güvenin.

Siz, fâni ve geldiği hiçliğe geri dönmekte olan, içinde yaşadığınız bu bedenden ibaret değilsiniz. Siz kusursuz bir mükemmeliyetsiniz... Bütün bir yaşamı yaratan mükemmellikle aynı şeysiniz. Bu düşünceyi zihninizin en yüksek yerinde tutarsanız, benzer evren güçlerini kendinize doğru çekersiniz: Doğru insanlar ortaya çıkacak. Arzuladığınız şeyler eksiksiz bir biçimde gerçekleşecek. Gereksinim duyduğunuz para elinize geçecek. Çünkü mükemmellik, daha çok mükemmelliği çeker; tıpkı, yetersizlik ile ilgili düşüncelerinizden dolayı, eksikliğin kaderiniz olacağı inancına göre hareket etmeniz gibi. Şu ifadeyi, dünyaya karşı otomatik tepkiniz haline getirene kadar, tekrar ve tekrar yineleyin: *Ben mükemmellikten geliyorum. Ben mükemmelliği çekiyorum. Ben, mükemmelliğin ta kendisiyim.*

Mükemmel bir varlık olduğunuz gerçeğiyle çelişen düşüncelerinizi inceleme altına alın.

Vasat olduğunuz inancınızı yansıtan herhangi bir cümle kurarken kendinizi yakalayın. Bu inançla sessizce ve dostça konuşun, ona ne istediğini sorun. O, sizi herhangi bir hayal kırıklığından ya da acıdan korumak zorunda olduğunu düşünüyor olabilir; tıpkı daha önce de yapmış olduğu gibi. Fakat onu büyük bir sabırla ve sürekli bir inceleme altına aldığınızda, o his eninde sonunda, kendini mükemmel hissetmek istediğini size itiraf edecektir. O halde bırakın öyle hissetsin! Siz, bu gezegendeki hayata musallat olan geçici hayal kırıklıklarına ve acıya karşı ayakta durabilecek kadar iyisiniz –fakat mükemmelliği içermediğiniz düşüncesine inanarak kendinizi korumaya çalışmak, aşırıya kaçmaktır.

Bu yanlış inanışlarınızı inceleyin ve gerçekten olmak istedikleri (ve sizin de olmak istediğiniz) şeye dönüşmeleri için onlara bir şans tanıyın. Ne olmak ya da neyi kendinize çekmek isterseniz isteyin, zihninizde, *"Bu isteğim büyük olasılıkla gerçekleşmeyecek"*ten *"Bu isteğim her an gerçekleşebilir"*e doğru bir geçiş yapın. Sonra, geçirdiğiniz her bir dakikayı, isteğinizin her an gerçekleşebileceği gerçeğine bir kanıt olarak görün. Unutmayın ki şu eski genelgeçer kuralı zihninizde tutmak son derece önemlidir: *Ben düşündüğüm şeyi elde edebilirim, onu istesem de istemesem de.* Bu nedenle, mükemmelliğin içinizde yerleşik olmasından dolayı ne kadar şanslı olduğunuzu düşünün. Artık temel paradoksu yaşamaya hazırsınız: Aynı anda hem mükemmel hem de sıradan olma paradoksunu.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Şu kelimeleri bir yere yazın ve kendi üstünüzde uygulayın: *Ben mükemmellikten geldim. Gelmiş olduğum yer gibi olmalıyım. Kendi mükemmelliğime ve başkalarının mükemmelliğine olan inancımı asla terk etmeyeceğim.* Bu kelimeleri her gün okuyun; isterseniz görünür bir yere yapıştırın. Onlar, sahip olduğunuz mükemmellik gerçeğini size hatırlatacaklardır. Bugün, kendi iç mükemmelliğinize odaklanarak, on dakikalık bir meditasyon yapın.

26. Öğreti

Karanlık, ışığın kaynağıdır.
Huzursuzluğun efendisi dinginliktir.

Bunun bilincinde olan
başarılı kişi
bütün faaliyetlerin tam ortasında
ağırbaşlı ve ölçülüdür;
muazzam bir zenginlikle bile çevrili olsa
aklı çelinmez.

Ülkenin kralı
ortalarda neden bir ahmak gibi dolaşıp dursun?
Bir sağa bir sola savrulup durmanıza izin verirseniz,
kendi kaynağınızla olan temasınızı yitirirsiniz.
Huzursuz olmak, kişinin sahip olduğu öz kontrolü kaybetmesi demektir.

Sakince Yaşamak

Tao Te Ching'in bu bölümünde sizlere, çevrenizde gelişen olaylara rağmen dinginliğinizi korumanız tavsiye edilir. Ayrıca burada şu da ifade edilmiştir ki, gerçek bir üstat, sükûneti koruma yetisinin kişinin kendi içinde olduğunu bilir. Bu açıdan bakıldığında, ruh halinizden başkalarını sorumlu tutmak anlamsızdır. Suçlamanın ve eleştirinin ciddi bir biçimde yaygın olduğu bir dünyada yaşıyor olsanız dahi, kendi hislerinizi ve eylemlerinizi sahiplenmeniz, sahip olduğunuz ve sizinle birlikte daima var olacak o güçten dolayı, içinde bulunduğunuz şartların ruh halinizi belirlemediğini bilmeniz gerekir. Dinginliği bir tür yaşam tarzı olarak benimsediğinizde, kaosun ortasında olsanız dahi, hayatınızı değiştirebilirsiniz.

Tao Te Ching'deki bu öğretinin bilgeliği, her zaman bir seçeneğiniz olduğunu bilmeniz gerektiğini hatırlatır. Kendinizi bir kargaşanın içindeymiş gibi mi hissetmeyi tercih edersiniz yoksa sükûnet dolu bir yaşam sürmeyi mi? Bu size kalmış! Bu kavrayışla donatılmış halde bir Tao erbabı, herhangi bir olayın bir rahatsızlık kaynağı olmasına izi vermez. Lao-tzu size şunu söyler: Sükûnetten yoksun oluşunuzdan dolayı başkalarını suçlamanız, sizi, ulaşmak için mücadele ettiğiniz pozisyona asla götürmeyecektir. Öz kontrol sadece, hislerinizin bilincinde olduğunuz ve hislerinizin sorumluluklarını üstlendiğiniz zaman gelişir.

Tao Te Ching'in bu özgün pasajı, büyük olasılıkla sık sık içine gömülüp gitmek isteyeceğiniz bir şeydir. Her şey bir yana, insanların ve şartların, izniniz olmaksızın sizi kontrol ediyor olduğu hissin-

den arınmış bir biçimde yaşamınızı sürdürme özgürlüğünden daha güzel ne olabilir ki? Bunaldınız mı? Öfkelendiniz mi? Hüsrana mı uğradınız? Keyiflendiniz mi? Sırılsıklam âşık mısınız? Nasıl bir durumda olursanız olun, eğer değişen maddi durumunuzu ya da çevrenizde gelişen karmaşık olayları, içinde bulunduğunuz bu durumdan sorumlu tutuyorsanız –ve dolayısıyla ruh halinizi açıklamak için harici etkenleri kullanıyorsanız– kaynağınızla olan temasınızı yitirmişsiniz demektir. Neden? Çünkü siz, sürekli değişen şartlar tarafından "bir sağa bir sola savrulup durmanız"a izin vermektesiniz.

Huzurdan yoksun bir hayat için tek çözüm yolu, dinginliği seçmektir. Tao'nun sükûneti, 10 bin varlık dünyasındaki bütün hengamelere kapalıdır. Tao gibi olun, der Lao-tzu: "Huzursuzluğun efendisi dinginliktir." Her durumda bir seçeneğiniz mutlaka vardır; dolayısıyla, Tanrı'ya *ev sahipliği* yapmayı ve –Tao'nun ta kendisi olan– sükûneti gittiğiniz her yere taşımayı seçebilirsiniz. Ya da, kargaşaymış gibi duran şartlar altındayken kendinizi kaptırdığınız huzursuzluk hissine hiçbir zaman hâkim olamayacağınız iddiası üstünde ısrarla duran egonuzun rehinesi olursunuz.

İşte Lao-tzu'nun, sizin yaşamınızdan 2500 sene önce seçmiş olduğu sade hayatında kaleme aldığı bu son derece basit pasajda sizlere önerdiği şey:

Maruz kaldığınız şartlar karşısında sükûnet dolu tepkiler vermek için çaba göstereceğinize söz verin.

Herhangi bir huzursuzluğun ortasında –bu bir tartışma ortamı olabilir, sıkışık bir trafik, parasal bir kriz ya da herhangi başka bir şey olabilir– derhal, kendi içinizdeki sakinlik merkezini bulma kararı alın. Çevrenizde gelişmekte olan olayları düşünmek yerine, zihninizi yargılardan arındırmak için birkaç kez derin bir nefes almakla, zihinsel olarak "tıpkı bir ahmak gibi ortalarda dolaşıp durma"nızı imkansız hale getirirsiniz. Siz, başkalarını deliye döndüren durumlar karşısında sükûneti seçmek gibi doğuştan gelen bir yeteneğe sahipsiniz. Özellikle de öfke ve kaosun daha önceki seçimleriniz olduğu durumlar söz konusuyken böyle yapmaya istekli ol-

manız sizi, "huzursuzluğun efendisi"yle temasa geçirecektir. Ben de eskiden böyle bir şeyin imkansız olduğunu düşünürdüm. Şimdiyse biliyorum ki, en zor zamanlar karşısında bile verdiğim tepki sükûneti, yani Tao'nun yolunu seçmektir...

Kaynağınızla olan temasınızı yitirmeyin.

Evinizin ve iş yerinizin herhangi bir yerine stratejik olarak konuşlandırılmış yazılı bir ifade ya da bir resimle kendinize, sizin onayınız olmaksızın hiç kimsenin kaynağınızla olan bağınızı kaybetmenize neden olamayacağını hatırlatın. Şu sözleri sık sık tekrarlayın: *Çevremde ne tür olaylar gerçekleşirse gerçekleşsin ben, ağırbaşlılığımı ve ölçülülüğümü koruyacak yetiye sahibim.* Sonra da, muhtemel bir sonraki kaos esnasında bu yaklaşım tarzını uygulamaya dökeceğinize dair kendinize söz verin. Böyle bir durumu zihninizde canlandırarak bir prova yapın; sonunda, Lao-tzu'nun bu 26. öğretide bahsettiği öz kontrolü gerçekleştirmiş olacaksınız. Daha da önemlisi, esas amacınız olan şeyi, Tao'yla uyum içinde olmayı gerçekleştirmiş olacaksınız.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Sessiz bir yerde oturun ve uzun zamandır kendisiyle çatışma yaşadığınız birini gözünüzün önüne getirin. Şimdi yüksek sesle ve dolaysız bir biçimde o kişiye şunları söyleyin: "Seni affediyorum. Seni sevgiyle ve ışıkla kuşatıyorum ve aynı şeyi kendime de yapıyorum." Böyle yapmak, Tao Te Ching'in 26. öğretisindeki mesajın size bir dinginlik hissi getirmesini sağlayacaktır.

27. Öğreti

Gerçeği bilen kişi
ardında iz bırakmadan seyahat eder,
kimseyi incitmeden konuşur,
hesapsızca verir.
Kapattığı kapılar, kilit olmasa da,
açılamaz.
Attığı düğümler, ip olmasa da,
çözülemez.

Bir bilge olun ve bütün varlıklara ayrım yapmaksızın yardım edin,
kimseyi es geçmeyin.
Hiçbir fırsatı kaçırmayın.
İşte buna, ışığı takip etmek denir.

"İyi bir insan, kötü bir insanın öğretmeni"nden başka nedir?
"Kötü bir insan, iyi bir insanın yoğuracağı hamur"dan başka nedir?
Eğer öğretmen saygı,
ve öğrenci ilgi görmezse
kişi ne kadar zeki de olsa, kaos meydana gelir.
İşte bu, büyük sırdır.

İçinizdeki Işıkla Yaşamak

Bir an için, büyük bir tomar banknot dâhil, en değerli eşyalarınızın yatak odanızdaki bir masanın üstünde ya da içeriye girecek herhangi birinin gözünün rahatlıkla erişebileceği bir yerde durduğunu düşünün. Şimdi de bu değerli mücevher, nakit para ve önemli evrak yığınınızın tamamen güvende olduğunu düşünün –onları sigortalatmaya gerek yok ve hiç kimsenin hazinenizi çalma ihtimali bile söz konusu değil. Böyle bir eksiksiz güven mümkün mü? Bence mümkün, özellikle de Tao Te Ching'in bu 27. öğretisinde de teşvik edildiğinden dolayı: ". . .kapılar kilit olmasa da, açılamaz."

"Gerçeği bilen kişi" bir iç ışıkla yaşar. Bu ışık, hırsızlığın bir doğruluk yolu olmadığı gerçeği üstüne ışıldar; bu nedenle de bir şeyleri kilitli tutmak gereksizdir. Tao'nun mükemmelliğini yansıtan bir iç ışıkla yaşayan insanların arasında eşyalar güvendedir. Bu her zaman her yere yanınızda götürmeye, yardım ve yönlendirilme gereksinimi duyduğunuz zamanlarda kendisine danışmaya teşvik edildiğiniz Kaynak'tır.

Lao-tzu sizlere, hesapsızca vermeyi ve karşılığında herhangi bir şey beklememeyi tavsiye eder; çünkü bu, Tao'nun doğasıdır ve siz de Tao'ya aitsiniz. Bu aydınlık ile yaşadığınızda, vermenin almak ile eş anlamlı olduğunu fark edeceksiniz. İçinizdeki ışığın size rehberlik etmesine güvenin, çünkü o size kalmış olan mirastır. Kökeniniz, ebeveynlerinizden, kültürünüzden ya da ülkenizden çok, Tao'dandır.

Hayatı, daha az düşünerek, içinizden geldiği gibi yaşamanız da önemlidir –yaşamınızdaki her bir detayı sistematik bir biçimde dü-

zenlemek zorunda değilsiniz. Bunu kavradıktan itibaren, bütün olası senaryoları içeren bir plana bağlı olmaksızın özgürce seyahat edebilirsiniz. İçinizdeki ışık, bütün kılavuzlardan çok daha güvenilirdir ve o, sizin ve tanıdığınız herkesin yararına olacak yönü size gösterecektir. Tao'ya karşı bir güven duygusu geliştirdiğinizde, hayata olan bakış açınızı değiştireceksiniz. Görmeye başladığınız şeyin parlaklığı ve saflığından gözleriniz kamaşacak: Korku, endişe, stres ve huzursuzluk, Tao'nun ışığında görülebilen ayrıntılarınız haline gelecek; tıpkı size yol gösteren ve herkesi kendi parçanızmışçasına sevmenize yardımcı olan mum ışıkları gibi.

Lao-tzu sizlere, "bir bilge olmayı ve ayrım yapmaksızın bütün varlıklara yardım etmeyi, hiç kimseyi es geçmemeyi" tavsiye eder –yani, başkalarına yardım etmek için kimsenin kurallarına ihtiyacınız yoktur. Kendinizi başkalarına adamak, doğal tepkiniz haline gelecektir; çünkü siz, Tao'nun iç ışığını takip ediyor olacaksınız. Siz ve vermek bir bütünsünüz; siz ve almak bir bütünsünüz. Böyle bir düzende, siz olmayan hiç kimse yoktur.

Bu öğretinin en açıklayıcı satırları sizlere, iyi bir insanın, kötü bir insanın öğretmeni, kötü bir insanın, iyi bir insanın yoğuracağı hamur olduğunu hatırlatır. Bu, hayatı gözlemlemek, stresi ve öfkeyi ortadan kaldırmak için edinilmesi gereken çok önemli bir bakış açısıdır: Eğer kendinizi "iyi" bir insan olarak görüyorsanız, o halde "kötü" olarak adlandırdığınız kimseler –hüküm giymiş suçlular ve dünyanın diğer ucundaki düşmanlarınız dâhil– sizin öğrencinizdir! Burada olmanızın nedenini, kendinizi ve başkalarını eğitmek olarak görün ve bu çabaların tümünün, bütün bir evrenin kolektif enerjisini artırmak olduğunu kavrayın. Hepimizin içinde bir ışık olduğu düşüncesini geliştirin. Tao olun!

Şu ana dek incelemiş olduğum neredeyse bütün Tao Te Ching çevirileri, bütün insanlardan bir bütün olarak bahseder ve hepimizin burada birbirimize yardım etmek için var olduğumuzu söyler. Büyük sır şudur: Hiçbir fırsatı kaçırma, kimseyi es geçme, öğretmenlere saygı duy ve öğrencilerle ilgilen. Yirmi beş yüzyıl geçmesine rağmen Tao, çoğumuz için ulaşılmazlığını koruyor; çünkü ina-

nılmaz derecede nadiren tatbik ediliyor. Yine de, eğer Büyük Yol'un ışığında gerçekten yürümek istiyorsak onu içimizde büyütmeliyiz.

Tıpkı Lao-tzu'nun önerdiği gibi, kilitleri, zincirleri, haritaları ve planları unutarak, "gerçeği bilen kişi" olun. Ardınızda iz bırakmadan seyahat edin, bütün varlıkların özü olan iyiliğe güvenin ve aşırı derecede yaygınmış gibi görünen karanlığa sövmek yerine, o iç ışığa ulaşın ve onun, Tao'nun kendileri için sakladığı mirası göremeyen insanların üstünde ışıldamasına izin verin.

Sahip olduğu eski ruhani gücünden yola çıkarak Lao-tzu sizlere şu yeni yöntemleri uygulamanızı tavsiye ediyor:

Kendinize güvenin.

Sadece Tao'yla olan sarsılmaz bağlantınıza dayalı, içsel bir davranış kuralları zinciri geliştirin. Sizi yaratan o bilgeliğe güvendiğiniz zaman, kendinize de güvenmiş olursunuz. Şunu bilin ki, hiç kimsenin sizi, kendi dürüstlük kuralınızdan caydırması mümkün değildir; dolayısıyla hayatı bu standartla yaşayın. Diyelim ki, dikkatsiz bir kasiyer para üstünüzü yanlışlıkla fazla verdi, böyle bir durumda kuruşu kuruşuna dürüst davranın. Ya da, bir seyahate asgari miktarda planla çıkacak derecede kendinize güvenin. Bir başkası tarafından yapılmış planlara uymaktansa, size rehberlik etmesi için Tao'nun enerjisine güvenin.

Kendinizi ve başkalarını yargılamayın.

"Kötü insanlar" olarak değerlendirdiğiniz kişilerin davranış biçimlerini ya da dış görünüşlerini eleştirmeyin. Daha ziyade, düşüncelerinizi şu gibi ifadelere yoğunlaştırın: *Ben, kendimin öğrencisiyim ve işimin, yargılamaktan ziyade eğitmek olduğunu öğrenme fırsatına sahibim. Şu andan itibaren kendimi ve başkalarını eleştirmeye son veriyorum. Tao gibi olmaya çalışarak kendimi ve diğerlerini eğitiyorum.* Eğer 10 bin varlık dünyasının tümü, hepimizin bir bütün olduğu gerçeğini kavramış olsaydı, bence o zaman yeryüzünde savaş, düşmanlık, kaos ve hatta hastalık diye bir şey olmazdı.

Neden kendisine ve diğer herkese birer öğretmen *ve* öğrenci muamelesi yaparak saygı gösteren bir birey olmayı seçmeyelim? Dün-

yayı, insanlara yardım etmek için fırsatlarla dolu bir yer olarak gördüğünüzde, kendi iç ışığınızla yaşamayı başarmış olacaksınız.

Büyük Sufi şair Hafız, *Ayrılığa Son* adlı şiirinde bundan bahsediyor:

Bir zaman gelecek
Tanrı'yla olan
İlişkiniz
Şöyle bir şeye
Dönüşecek:

Bir dahaki sefere O'nunla ormanda karşılaştığınızda
Ya da kalabalık bir caddede

Artık "ayrılık" olmayacak.

Yani,

Tanrı
Cebinize tırmanacak.

Siz de sadece,
Öylece
Yürüyüp gideceksiniz!

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Başkaları tarafından "kötü" olarak etiketlenmiş birini bulun ve kendi görevinizi yerine getirmek için bu fırsatı kullanın. Ona bir şekilde ulaşarak ve bir sevgi mesajı yollayarak –mesela bir kitap hediye edebilirsiniz, bir e-posta ya da mektup yazabilirsiniz veyahut da telefon açabilirsiniz– iyi bir öğretmen olun. Bugün, "iyi" bir insan olarak bir şeyler yapın; hapis yatan bir yabancı için de olsa. O kişi, şu andan itibaren sizin ödeviniz.

28. Öğreti

Erkeğin gücünü bilin,
fakat kadının şefkatine sahip olmayı tercih edin!
Gökkubenin altındaki vadi olun;
eğer böyle yaparsanız, sonsuz erdem
kaybolup gitmeyecektir.
İnsan yeniden bir çocuk gibi olacaktır.

Beyazı bilin,
siyahtan ayrılmayın;
ve dünyanın modeli olun.
Dünyanın modeli olmak,
erdem yolunda durmadan ilerlemektir
tek bir yanlış adım dahi atmadan,
ve sonsuza geri dönmektir.

Alçakgönüllülüğünü kaybetmeden
ihtişamı kavrayan kişi,
ebedi güç ile uyum içinde hareket eder.
Dünyanın pınarı olmak
erdemce zengin bir hayat yaşamaktır.

Forma sahip olmayan şey, belli bir forma sokulduğunda
Baştaki nitelikleri kaybolur.
Başlangıçtaki niteliklerinizi koruyorsanız,
her şeye hükmedebilirsiniz.
Aslında, en iyi hükümdar, en az hükmedendir.

Erdemli Yaşamak

Bu öğretide, *erdem* kelimesi "doğa" ya da "Tao"yla eş anlamlıdır. Doğayla bir bütün olarak bilge kişi, Tao'yla işbirliği içindedir ve gündelik yaşamda erdemli biridir. Burada Lao-tzu sizin kişisel yolunuzdan ve insanlara hükmetmenin yönteminden bahseder. Bu insanlar aile üyeleriniz, iş arkadaşlarınız, iş ortaklarınız, arkadaşlarınız ve eğer siyasi bir konumdaysanız hükmetme sürecinin bütünü olabilir. Aslında, Tao Te Ching'in büyük bir kısmı, Tao'nun yüce prensipleriyle uyuşan bir yönetim tarzını nasıl yaratabileceğimizi bizlere öğretmek üzerine odaklanmıştır. Bu öğretileri, kendini "lider" olarak tanımlayan ve iktidar pozisyonuna gelme ihtimali olan ya da zaten iktidarda olan kişilerde bir değişim gerçekleştirmeye yarayacak şekilde dünyanın dört bir yanına yaymak, benim, gerçekleştirmeyi en çok istediğim emelimdir.

Her insan, ortak mirasımız olan dinginliğe, uyuma ve huzura yol açan muazzam değişimleri ateşlemek için gereken ve doğuştan gelen bir kapasiteye sahiptir. Lao-tzu bunu, "başlangıçtaki nitelikler"imizi korumak olarak adlandırır. Bu tür nitelikler, asgari derecede hakimiyet gerektirir; dolayısıyla ancak, sahip olduğumuz ve hakimiyetini asgari derecede hissettiren Tao doğasının gelişmesine izin vererek en iyi şekilde hüküm sürebileceğimiz gerçeğini görmek doğaldır. Erdemli yaşamak, Tao'nun size rehberlik etmesine izin verdiğiniz zaman gerçekleştirdiğiniz şeydir. Lao-tzu'nun, erdemli yaşamayı gerçekleştirebilmek için verdiği tavsiyeler bu öğretideki dört farklı imgede saklıdır:

1. "Gökkubbenin altındaki vadi olun" bir numaralı imgedir. Hayatın nehrinin size doğru akmasına izin verin. Gökkubbenin altında uzanan bir vadi gibi siz, her şeye açık olan ve her şeyin serbest olduğu verimli bir iyilik kaynağısınız. Bunu, 10 bin varlık arasında en düşük seviyedeki yer olarak ya da her şeyin üstünüzde aktığını görebildiğiniz bir nokta olarak görebilirsiniz. Bu tevazu mekanında, Tao'nun sonsuz erdemi asla kaybolup gitmez. Bana göre bu, hayatı radikal bir alçakgönüllülükle yaşamaktır. O halde, küçük bir çocuğun göz seviyesine inin (tabii yapabilirseniz). O çocuğa öylece bakın ve ondaki "baştaki nitelikler"in daha bir görünür olup olmadığını gözlemleyin. Üstüne serpilen tohumları kucaklamaya ve beslemeye hazır halde duran, gökkubbenin altındaki vadi gibi olun.

2. "Dünyanın modeli olun", sizleri erdemli yaşamaya davet eden ikinci imgedir. Doğayı, kültür tarafından bozulmamış haliyle görün, tıpkı yontulmamış bir ağaç kütüğünün mükemmelliği gibi. Dünyanın, insan elinin değmemiş olduğu modeli Tao'nun tasarımıdır. Dolayısıyla, değişmekte ısrar etmek ya da değişime direnç göstermek yerine, kayığınızı –ve yaşamınızı– nehrin *akışı yönünde* hareket ettirin. Sizi, başladığınız mükemmel yere seve seve geri götürmesi için Tao'nun mükemmelliğine güvenin. Lao-tzu basitçe şöyle der: Oluruna bırak, Tao'ya bırak. Kendi elinizle yaratmış olduğunuz egoyu kendinizden uzaklaştırın ve dünyaya olan bakış açınızı değiştirerek, dünyada var olmanıza izin verin.

3. "Ebedi güç ile uyum içinde hareket etmek", erdemli yaşamak için üçüncü imgedir. Bir an için zihninizde, asla yok olmayan, asla tükenmeyen ve orada, 10 bin varlığın geliş ve gidişlerinin ötesinde duran bir dünya pınarı tasarlayın. Bu tür bir güç, önce yaratan ve sonra yok eden, önce şekil veren ve sonra şekilsiz kılan bir güçtür. O her daim oradadır, erdem açısından zengin bir yaşama doğru fışkıran sonsuz bir pınar.

Kendi egonuzu terk ettiğinizde ve sahip olduğunuz pınardan akan Tao'nun bilincine vardığınızda, ebedi güç ile uyum içinde

olursunuz. Kendinizi, sizi diğerlerinden üstün gören fikirlerinizden ya da başkaları üstünde hakimiyet kurma gereksiniminizden değil de, bitmez tükenmez bir erdem Kaynağından ve ebedi doğanızla uyum içinde olan erdemden dışarı doğru akarken düşünün. Kendi imgenizi, "ebedi Tao'yla uyum içinde olan siz" ile değiştirdiğinizde, yaşamak istediğiniz erdem dolu hayat görünür hale gelecektir.

4. "Baştaki niteliklerinizi koruyun", erdemli yaşamanın dördüncü imgesidir ve sanırım dördü arasından en çok sevdiğim imgedir. Orijinal nitelikleriniz, daha siz diye bir şey yokken siz olan şeylerdir! İşte bu, İsa'nın "Ve şimdi, Tanrım, varlığınla beni yücelt, dünya var olmadan evvel seninle birlikte elde etmiş olduğum zaferle" (Yuhanna 17:5) derken kastettiği şeydir. Eğer yapabilirseniz, "dünya var olmadan evvel" ile neyin kastedilmiş olduğunu tahayyül edin. Lao-tzu'nun bahsettiği orijinal nitelikler sevgi, nezaket ve bir sıvı zerreciğine ve sonra da bir insanoğluna dönüştürülmeden önce, özünüzü belirlemiş olan güzelliktir. Diğer bir deyişle, erdemli yaşamanın kurallara uymakla, iyi bir vatandaş olmakla ya da başkalarının sizinle ilgili planlarını gerçekleştirmekle bir ilgisi yoktur.

Tao Te Ching'in bu bilgelik kokan öğretisi sizlere, erdemli bir hayatın nasıl yaşanabileceğini anlatıyor. Mütevazı bir insan olarak ve görünürde zıt olan şeylerin size doğru akmasına izin vererek, gökkubenin altındaki vadi gibi olun. Kendi dünyanızın modelini göre rek ve egoyu başkalarına zorla kabul ettirmeksizin uyum içinde yaşayarak, dünyanın modeli olun. Ebedi güç ile uyumlu bir halde, size bırakılmış bir miras olan iyiliğin ve erdemin sonsuz okyanusundan bilinçli bir biçimde akarak, gezegenin çağlayanı olun. Kendinizi, doğumunuzdan önce var olan ve sizin esas orijinal niteliğiniz olan, Tao'nun özüyle yeniden tanıştırarak ve bu özü geri kazanarak, sahip olduğunuz orijinal nitelikleri koruyun.

İşte Tao Te Ching'in bu 28. öğretisinde Lao-tzu'nun sizlere, 2500 yıllık perspektifinden aktardığı şey:

İnanmaya koşullandırıldığınız şeylerin tam tersine dikkatinizi yoğunlaştırın.

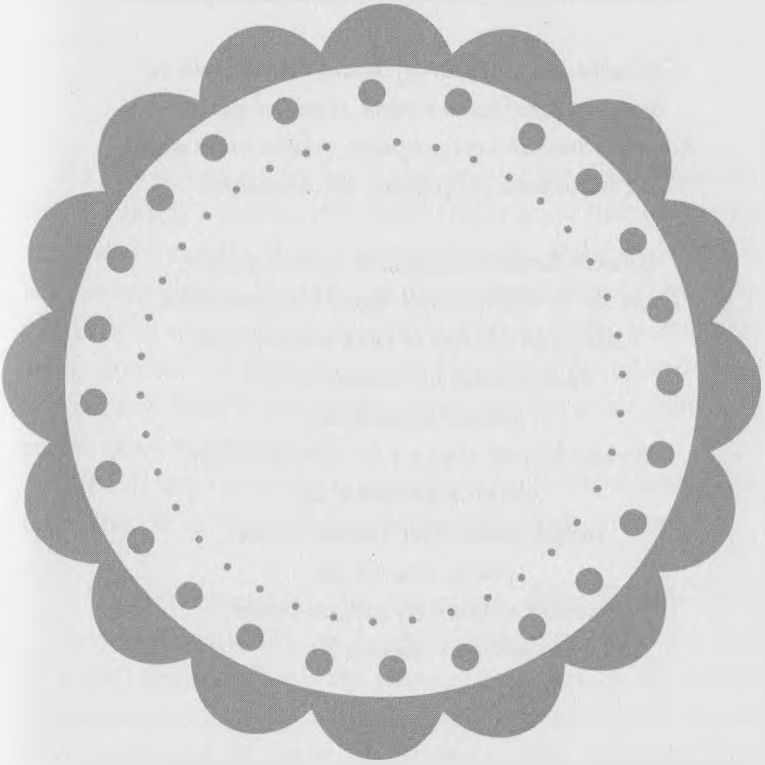
Kendinizi başkalarından üstün görmek için çırpınıp durmak yerine, örneğin, bir vadinin özelliklerine sahip olmayı tercih edin. Bu sağlam, verimli ve açık fikirli konumda, insanları dinlemeye ve onları anlamaya istekli olun. Birileri size bir tavsiye verdiğinde onu ilgiyle dinleyin. Kibirli, ego merkezli bir insan olmaktan ziyade, mütevazı bir kaynak olmayı seçin. 28. öğretinin son satırında Lao-tzu bunu gayet net bir biçimde açıklamıştır: "Aslında, en iyi hükümdar, en az hükmedendir." Bu, kendinizle ilgili sahip olduğunuz düşünceleri değersiz kılmak için verilmiş bir tavsiye değildir; burada daha ziyade, kendinizi kendi varlık Kaynağınıza, onun bir parçası olduğunuzu bilecek ve bundan emin olacak derecede güçlü bir biçimde bağlı olarak görmeniz tavsiye edilmiştir.

Bütün olumsuzlukların yerine sevgiyi koyun.

Lübnanlı şair Halil Cibran bir keresinde şunu tavsiye etmişti: "Eğer bir işi sevgiyle değil, tiksintiyle yapıyorsanız, işinizi bırakıp mabedin girişinde oturmanız ve işini severek yapan insanların sadakalarını toplamanız daha hayırlıdır." Sahip olduğunuz orijinal niteliklerinizi koruma sürecine, Ruh'un bir aracı olarak, aktif bir biçimde başlayın, özellikle de kendi erdemli özünüzü unutmanızın kolay olduğu yerlerde.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Günde en az bir kez çocuklaşın. Strese girdiğiniz tipik bir durumda, gökkubbenin vadisi olmayı tercih edin. İş yerinizde dahi olsanız, çalışmaktan ziyade oyun oynayın! Resmiyetinizi sürdürmekte ısrar etmektense kıkırdayın. Bir ya da birçok kez doğaya huşuyla yaklaşın. Mesela, bir örümcek ağı bulup, sizden önce var olan o mucizeyi seyredin: minicik bir yaratık, akşam yemeği için uçan böcekleri yakalamak üzere, kendinden çok daha büyük, kusursuz bir ağ örüyor... Vay be!

29. Öğreti

Evrene hükmedebileceğinizi ve onu iyileştirebileceğinizi mi düşünüyorsunuz?
Ben böyle bir şeyin gerçekleşebileceğine inanmıyorum.

Gökkubbe altındaki her şey kutsal birer kasedir ve
hiç kimse tarafından kontrol altına alınamaz.
Kontrol altına almaya çalışmak, yıkıma neden olur.
Yakalamaya çalıştığımız an, kaybederiz.

Bırakın hayatınız doğal bir biçimde gelişsin.
Onun da bir mükemmellik kasesi olduğunu bilin.
Tıpkı soluk alışınız ve soluk verişiniz gibi,
önde olmanın bir zamanı vardır,
arkada olmanın da;
hareket halinde olmanın bir zamanı vardır,
durup dinlenmenin de;
enerjik olmanın bir zamanı vardır,
bitkin olmanın da;
güvende olmanın bir zamanı vardır,
tehlikede olmanın da.

Bilge kişiye göre
yaşamın tümü, mükemmelliğe doğru yol alan bir devinimdir;
o halde neden
aşırılığa, abartıya ve uçlarda yaşamaya ihtiyaç duysun ki?

Doğal Kuralla Yaşamak

Bu öğreti, ego tarafından el sürülmemiş bir doğal kuraldan bahseder. Verdiği mesaj ne mi? Sizler hiçbir şeyin hükümdarı değilsiniz –asla olmadınız ve asla olmayacaksınız. Dolayısıyla burada sizlere verilen tavsiye, birilerini ya da bir şeyleri kontrolünüz altına almakla ilgili sahip olduğunuz bütün düşüncelerden kurtulmanızdır. Bu, çoğumuz için öğrenilmesi zor bir derstir. Ve öğretinin başında Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, "Ben böyle bir şeyin gerçekleşebileceğine inanmıyorum."

Yine de işte sizlere, dünyanın en tanınan bilim adamlarından Albert Einstein'ın bu kural üzerine yapmış olduğu yorum:

> [Bilim adamının] dini duyguları, doğal kuralın uyumu karşısında şaşkınlık ve hayranlık biçimini alır. Bu doğal kural, öylesine üstün bir zekanın göstergesidir ki, bununla karşılaştırıldığında, insanoğlunun bütün sistematik düşünüş ve eylemlerinin tamamen önemsiz birer yansıma olduğu gerçeğini kavrarsınız. İşte bu, bilim adamına yaşamında ve işinde rehberlik eden esas prensiptir...

Tao Te Ching'in 29. öğretisinin bilgeliğini hayata geçirirken dönmenizde ısrar ettiğim duygu işte budur. Dünyanın kutsal mükemmelliği karşısında bir şaşkınlık ve hayranlık duymak, birilerini ya da bir şeyleri kontrolünüz altına alma isteğinizden kurtulmanızı sağlayacaktır. Böyle yapmak, Einstein'ın tanımlamış olduğu gibi,

"doğal kuralın uyumu" içinde yaşamanızı sağlayacaktır. Lao-tzu sizlere, evrenin altındaki her şeyin, sizden gelecek herhangi bir katkıya ihtiyaç duymayan, kutsal birer kase olduğunu hatırlatır. Sizler de her şeyin bir parçası olduğunuza göre, yaşamınıza ve onun içinde gerçekleşen her şeye olan bakış açınızı değiştirmeye olduğu kadar, geleceğe olan bakış açınızı da değiştirmeye ihtiyacınız olabilir. İster katılın ister katılmayın, ister hoşunuza gitsin ister gitmesin, yaşamınızda gerçekleşen her şey, sahip olduğunuz egonun krallığı dışındadır. Onların hepsi, mevsimlerin bir diğerini takip etmesini, ayın doğuyor ve batıyormuş gibi görünmesini, balinaların okyanuslarda gezinmesini ve kuşların, bir harita yardımı ya da insan yapımı bir rehberlik sistemi olmaksızın göç edip geri dönmesini sağlayan aynı doğal kurala göre gelişmekteler. Yaşamınıza bu açıdan baktığınızda, onun organik olarak geliştiğini görmeye başlayacaksınız.

Tao, doğal bir kuraldır; o, sizi yönlendiren bir tür yönetici güç değildir. *Tao of Philosophy* [Felsefenin Tao'su] adlı kitabında Alan Watts bizlere, Lao-tzu'nun söylemiş olduğu bir sözü hatırlatır: "Büyük Tao her yere akar, hem sola hem sağa. O, her şeyi sever ve besler fakat kimseye patronluk taslamaz." Tao, Tanrı'nın bilgilendirici prensibidir, doğanın lordu ya da patronu falan değil. Güce susamış, ego odaklı bir iktidar düşkünü asla değildir! Üstünlük hissi, bir insan ürünüdür. Tao, kendini size ya da herhangi birine dayatmaya çalışan bir patron gibi hareket etmez. O sadece, bütün yaratıkların mükemmel bir zamanlamayla kendisini ortaya çıkarmasına izin verir. . .ve ortaya çıkarılan her şey kutsaldır, çünkü hepsi egodan müstesna olan Tao'nun birer parçasıdır.

Sizlere 29. öğretiyi tekrar tekrar okumak için kendinize fırsatlar oluşturmanızı ve yaşamınızdaki her şeyin kutsal doğası üstünde düşünmenizi tavsiye ediyorum. Geçmişte yaptığınız ve hep istemiş hatta beklemiş olduğunuz zenginlikten, sağlıktan ve mutluluktan sizi alıkoymuş olan şeyleri de işin içine katın. Her şeyin bir zamanı olduğu gerçeği üstüne de kafa yorun: Tıpkı soluk alıp verişinizin bir zorunluluk olması gibi, önde olmanın nasıl bir şey olduğunu ancak, arkada olmanın nasıl bir şey olduğunu yaşamış olmakla bile-

bilirsiniz. Kendinizi ihanete uğramış, terk edilmiş, istismar edilmiş, korkmuş, endişeli ve eksik hissettiğiniz anlar, kendinizi aynı zamanda üstüne düşülen, korunan, sevilen, rahat ettirilen biri ve bir bütün gibi hissetmenizi de sağlayan bir doğal kurala göre gerçekleşir. Her şeyin bir zamanı vardır, bugün yaşamakta olduğunuz şeyler dâhil.

Yaşamınızdaki her anın, Kutsal Tao'yla uyum içinde olduğunu fark etmeye başlayın. Böyle yaparak, yargılayıcı (ve belki de öfkeli) olmaktan –kendinizi hem yorgun hem dinç, hem korkmuş hem güvende, hem sevilmeyen hem üstüne düşülen biri gibi hissedebildiğiniz için– şükran dolu olmaya geçiş yapacaksınız. Bunların tümü, doğal kuralın birer parçasıdır. "Ego"nuz, yaşamınızdaki bazı duyguları elemeyi öğrenebileceğiniz üzerinde ısrar ederek sizi acıdan korumaya çalışır. Fakat içinizdeki bilge, Tao'nun mükemmelliğiyle daha bir uyum içinde olmayı arzular. Bunu nasıl gerçekleştirebilirsiniz? Lao-tzu sizleri, aşırılıktan, uçlardan ve abartıdan uzak durmaya ve her şeyin mükemmel bir biçimde geliştiğini bilmeye çağırır, her ne kadar düşünceleriniz size her şeyin hiç de mükemmel olmadığını söylese de. Bu düşüncelerin de kendi zamanları olmalı; doğal akış içinde onlar da yenileriyle yer değiştirecektir ki, bunu da zaman gösterecektir.

İşte, Lao-tzu'nun kaleminden çıkan bu öğretinin 2500 yıllık perspektifinden sizlere sunduğuna inandığım düşünceler:

Hakimiyet kurma gereksiniminizden kurtulun.

Bir "teslimiyet" ve "hayatınızın ve hayatınızdaki herkesin yapmaya karar vermiş olduğu şeyi yapmasına izin verme" programı başlatın. Teslim olmak, zihinsel bir süreçtir: Yargılayıcı bir ruh halindeyken ya da canınız sıkkınken kendinizi durdurmak için birkaç salisenizi ayırıp, hemen oracıkta kendinizle kısa bir konuşma yapmanızı içerir. Kendinize sadece bir geri adım atmayı ve bir kahramandan ziyade –yargılamakta olduğunuz duygu için bir sığınak temin edip– bir izleyici olmayı tercih etmeniz gerektiğini hatırlatın. Yaşadığınız şeyin ilerlemesine, onu eleştirmeden ya da kontrol altına almaya çalışmadan izin vererek, Kutsal doğa düzenini içeri davet

edin; bu şekilde, merkeze doğru hareket edersiniz. Hakimiyet kurma gereksiniminizi, Tao'nun yaşamınıza özgürce akmasına izin vermek için bir işaret olarak görün. Başlarda egonuz, her şeyin mükemmel akışından Tao'nun sorumlu olduğu düşüncesini alaya alabilir. Fakat egonun yaşamı kontrol edebileceği inancınızın bir illüzyondan ibaret olduğunu fark etmek size kalmış.

Her şeyin bir zamanı olduğunu kavrayın.

Zor bir durumun tam da ortasındayken, Lao-tzu tarafından size sunulan ifadeleri hatırlayın. Ben bunu, uzun süre aynı pozisyonda kalarak kendimi yorgun hissettiğim zamanlarda yoga yaparken uyguluyorum. Kendime şunu hatırlatıyorum: *Yorgun olmanın da bir zamanı vardır, enerjik olmanın da.* Bu, anında beni, *Kendini bu kadar yorgun hissetmemelisin* diyen, beklentileri yüksek egomdan kurtarır. Aynı şeyi siz de hayatınızın herhangi bir anında yapabilirsiniz. Acı, kayıp, korku, öfke ve hatta nefret bile, tüm bunların doğal kuralın mükemmel gelişiminin birer parçası olduğunu hatırladığınızda yok olur; çok yakında, rahatlık, huzur ve sevginin de zamanı gelecektir. Tao Te Ching'in bu öğretisini, suç, AIDS, açlık ve savaş gibi şeylerle karşılaştığınızda kendi kişisel ifadenizi yaratarak uygulayın. Mesela bu, şöyle bir ifade olabilir: *Evet, böyle şeylerin de bir zamanı var ve ben, içimdeki öfke ve burukluğu abartmaya niyetli değilim. Fakat bu durumlarla ilgili bir şeyler yapmak istiyorum –bu istek de, gelişen doğal kuralın bir parçası. Ben, bu durumları düzeltmek için içimde hissettiğim arzuya göre hareket etmeyi seçiyorum. Huzurlu olmayı sürdürerek ve aşırılıktan uzak durarak, Tao'nun ebedi bir biçimde gösterdiği aynı sevecen yolla, sevgimle ve inceliğimle dünyayı etkileyeceğim.*

Tao'yla temas halinde olmanızı sağlayan şey, çevrenizde görmekte olduğunuz şeyler değil, bu ebedi akışın nasıl işlediğini kavramaktır. Ralph Waldo Emerson'un ifade ettiği gibi, "Dünya atomlarla, küçük şeylerle işler. İbre önemsizdir, manyetizma her şey."

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Hakimiyet kurma ihtiyacınızın kendini yoğun olarak gösterdiği bir yer bulun ve bugün ondan kurtulun. Sizi ilgilendirmeyen şeylere burnunuzu sokma eğiliminizi boğun; böyle yaparken kendinize, her şeyin bir zamanı olduğunu ve hakimiyet kurmak yerine çevrenizde olup bitenleri huzur içinde gözlemlemenin sizi çok daha mükemmel kıldığını hatırlatın.

Naomi Long Madgett tarafından verilen bu tavsiyeyi, rahatlıkla okuyabileceğiniz bir yere yapıştırın ve hayatı doğal bir biçimde yaşama arzunuzu kendinize durmadan hatırlatın:

Yerinizde olsam bitkimle bu kadar uğraşmazdım.
Bu tür titiz bir yetiştirme tarzı ona zarar verebilir.
Bırakın toprak havalandırılmadan kalsın
Ve sulamak için kurumasını bekleyin.
Yaprak, kendi yönünü nasıl bulacağını bilir;
Kendisi için gereken güneş ışığını kendi bulması için ona bir şans verin.

Çoğu yetiştirme tarzı, aşırı dürtükleme,
ve gereksiz hassasiyetle dolup taşar.
Öğrenmemiz gereken,
sevdiklerimizi kendi başlarına bırakmaktır.

30. Öğreti

Bir lidere, hayatın yararına olacak şekilde rehberlik eden kişi,
zafer için silah kullanma konusunda onu uyarmalıdır.
Silahlar her zaman, silah tutan kişiye doğrultulur.

Orduların konuşlandığı yerde
doğa, çalı ve dikenden başka bir şey sunmaz.
Büyük bir savaşın ardından,
toprak lanetlenmiş, ekinler bozulmuştur;
arazi, Analığından koparılmış halde öylece uzanır.

Amacınıza ulaştıktan sonra,
başarınızla gösteriş yapmamalısınız,
yeteneğinizle böbürlenmemelisiniz,
kendinizle gurur duymamalısınız;
daha ziyade, savaşa engel olamadığınız için
pişmanlık duymalısınız.

Başkalarını güç kullanarak alt etmeyi asla düşünmemelisiniz.
Güç kullanılarak elde edilen her şey
çok yakında çürüyüp gidecektir.
Güç kullanmak, Yol ile uyum içinde olmamaktır,
Yol ile uyum içinde olmayan şeyin sonu
çok yakında gelecektir.

Şiddetten Uzak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 30. öğretisinde verilen tavsiyeye harfi harfine uyarsanız, çatışmadan arınmış bir konumda olursunuz. Bir düşünün! Dünya nüfusunun tümü, Tao Te Ching'in bu bölümündeki direktifleri kavrayıp hayata geçirseydi, sonunda, kavgadan doğan stresten ve savaşın –tarihsel kayıt tutulmaya başlandığından beri– gezegenin dört bir yanına yaymış olduğu tahribatlardan kurtulabilirdik. 29. öğretinin bizlere öğrettiği gibi, her şeyin bir zamanı vardır –şiddetten uzak yaşamak için doğru zaman *şimdi* olabilir mi?

İşte bu öğretide sizlere söylenmek istendiğini düşündüğüm şeyler: Şiddet, bir karşı-şiddet yaratır ve bu döngü, bütün kaynakların çekinilmeden kullanıldığı bir savaş hali alıncaya kadar, sürekli ve sürekli devam eder. Savaş bir patlak verdi mi, yıkım ve kıtlıkla sonuçlanır, çünkü toprak ekin üretemez hale gelir. Kendi özel yaşamınızda savaş yarattınız mı bu, sevgi, incelik ve mutluluk kıtlığına yol açar. Bu da sizi ve etrafınızdaki herkesi Kutsal Analık'tan koparılmış halde öylece bırakan şey olur. Lao-tzu sizleri, münakaşaları sonlandırmak için güç kullanmak dışında bir alternatif aramaya teşvik eder. Eğer kendinize başka bir seçenek bulamıyorsanız, o halde, kendinizi kazanan ya da galip gelen tarafmış gibi göstermekten tamamen uzak durmanız gerekir.

Şiddet, her türlü fiziksel ve –nefret ve hoşgörüsüzlük silahlarının kullanıldığı– zihinsel sömürüyü içerir. Şiddet karşısında her zaman bir karşı-şiddet olacaktır ve şiddete başvurma kararı almak "Yol ile uyum içinde olmak" değildir. Bu, eninde sonunda kaybedeceğiniz anlamına gelir –özellikle de, Martin Luther King, Jr.'ın şu

ifadesini göz önünde bulundurduğunuzda: "Bir düşmanı, bir dosta dönüştürmenin tek yolu sevgiden geçer."

Ne yazık ki, ne zaman şiddete başvurulsa, karşılık olarak verilen tepki kızgınlık ve sonunda intikam alma isteğidir. Savaş terimleriyle düşünecek olursak, düşman olarak görülen büyük bir insan topluluğunu öldürmek, onların oğullarını ve kızlarını bu kıyımcılara karşı nefretle büyümeye terk etmek demektir. Sonunda, bu çocuklar gün gelip, babalarını öldüren canilerden aynı şekilde öç almış olmak için, onların çocuklarına karşı silahlanırlar. Şiddete başvurmak, bütün nesilleri sürekli bir savaş içinde olmaya iter. Lao-tzu'nun ifade ettiği gibi, "Silahlar her zaman, silah tutan kişiye doğrultulur."

Tao'yla uyum içinde hareket etmek, yaşayabileceğiniz bütün çatışmalarda işinize yarar. Şiddete başvurduğunuzda eşinizle, çocuklarınızla, iş ortaklarınızla ve hatta komşularınızla aranızdaki çatışma daha bir yoğun hale gelir. İşte bu yüzden Tao'nun Büyük Yol'u, çekişmeden çok, işbirliğidir.

Her şeyi yaratan Kaynak, her zaman vericidir, verdikleri karşılığında herhangi bir şey istemez ve özü olan sevginin paylaşıldığı bir yerden gelir. O bilir ki, bütün insanlar 10 bin varlığın birer parçasıdır ve birbirleriyle işbirliği içinde olmalıdırlar, çünkü hepsi aynı kökeni paylaşır. Dolayısıyla, sizi güç kullanmaya sevk eden bir ruh hali içinde olduğunuzda, Tao'yla olan bağlantınızı görmekte güçlük çekiyorsunuz demektir. Ayrıca, kendi isteklerini karşı tarafa yaptırmak için silahlara başvuran (toplumlar ya da devletler gibi) herhangi bir insan topluluğu, Yol ile uyum içinde değildir. Onlar, yeryüzünü ve insanların kalplerini yaşanılmaz bir halde bırakırlar; orada sadece "çalı ve dikenler" kalır. Tao'yu hayata geçirmekteki kararlılığınız göz önünde bulundurulduğunda seçiminiz, Tao Te Ching'in bu güçlü pasajında verilen tavsiyeyi kavrayışınızı ihlal eden –ister fiziksel, ister zihinsel olsun– herhangi bir harekete katılmayı reddetmenizi içerir.

Burada verilen en basit ders belki de, güç kullanılarak elde edilen herhangi bir şeyle böbürlenmekten ya da gösteriş yapmaktan uzak durmamız gerektiğidir. Unutmayın ki bu tür bir yolla elde edilmiş her şey, eninde sonunda zaferinizin bir yenilgiye dönüşmesiyle so-

nuçlanacak bir karşı-şiddet yaratır. Eğer bir şekilde, kendinizi ve sevdiklerinizi korumak için güç kullanmaktan başka bir seçeneğiniz olmadığı hissine kapıldıysanız, hemen o anda, böyle bir yola başvurmuş olmaktan dolayı böbürlenmenize ya da kendinizle gurur duymanıza izin vermeyen bir pozisyona geçin. Nefretin baskın çıktığı o yerde, sevgi dengesini yeniden kurabilmek için çalışacağınıza söz verin ve güç kullanmakla vermiş olduğunuz bütün hasarları gidermek için elinizden gelen her şeyi yapın. İşte bu, Yol'dur. Aynı zamanda ona *wu-wei*, ya da "güç kullanmamak" da denir. Bu, kişinin bütün eylemlerinde asgari derecede direnç olması ve kişinin bu şekilde çok daha güçlenmesi anlamına gelir.

İşte, Tao Te Ching'in bu 30. öğretisinde Lao-tzu'nun vermiş olduğu tavsiyeden öğrenebileceğinize ve hayata geçirebileceğinize inandığım şeyler:

Karşı karşıya kaldığınız her durumda,
sözel ve/veya fiziksel güce başvurmaktan sakının.

Çatışma yaşadığınız ilişkileri masaya yatırın. Daha az kötü söz söyleme kararı alın ve kendinize, herhangi bir tartışmanın çözümünde fiziksel güce başvurmayı tamamen men edin. Hemen o anda bir dinleme pozisyonu alarak, şiddet içeren şeyler düşünmenizi engelleyin. Dilinizi tutun! Kendinize hâkim olun! Bir an için bütün tepkilerinizi dondurun.

Bunlar, Yol ile uyumlu hale gelmeniz için uygulamanız gereken fevkalade tavsiyelerdir. Unutmayın ki, her türlü güç kullanımı kesinlikle bir karşı-atak üretecektir; dolayısıyla, yıkıcı olmakta ısrar ederseniz, silahlarınız size çevrilecektir.

Şiddet içeren her tür eyleme katılmayı reddedin.

Şiddetin herhangi bir formu ile aranızda mesafe oluşturun. Bu, gezegenin dört bir yanında gerçekleşen ve şiddet içeren olaylarla ilgili televizyon ya da radyo haberlerini dinlemeyi ve hatta gazete yazılarını okumayı dahi içerir. Saldırganlık içeren bu tür faaliyetleri dinleme ya da okuma nedeninizin, "tam anlamıyla bilgilenmiş" ol-

mak olduğunu öne sürerek, yaptığınız bu şeyi meşrulaştırmaya çalışıp çalışmadığınızı gözlemleyin. Şiddetin her yerde, insanları hakimiyet altına almak için kullanıldığını kavradığınız an, bu tür haberlerin durmadan tekrarlanıyor olmasının, sizi de şiddetin içine kattığını fark edeceksiniz. Pasif bir gözlemci olarak dahi böyle bir enerjinin yaşamınıza girmesine engel olmakla, Yol ile uyum içinde kalmanızı sağlarsınız.

Sonunda, yeteri kadar insan, bu tür bir davranış tarzının hiçbir şeklini hoş görmeme konusunda hemfikir olduğunda, gezegenimizde şiddetin kullanılmasına dur demeye daha bir yaklaşmış olacağız. Unutmayalım ki, her tür güç kullanımı, en önemsizi dahi olsa, bir karşı-atak üretir.

İşte sizlere, 16. yüzyılın büyük şairi olan Aziz John'un tavsiyesi:

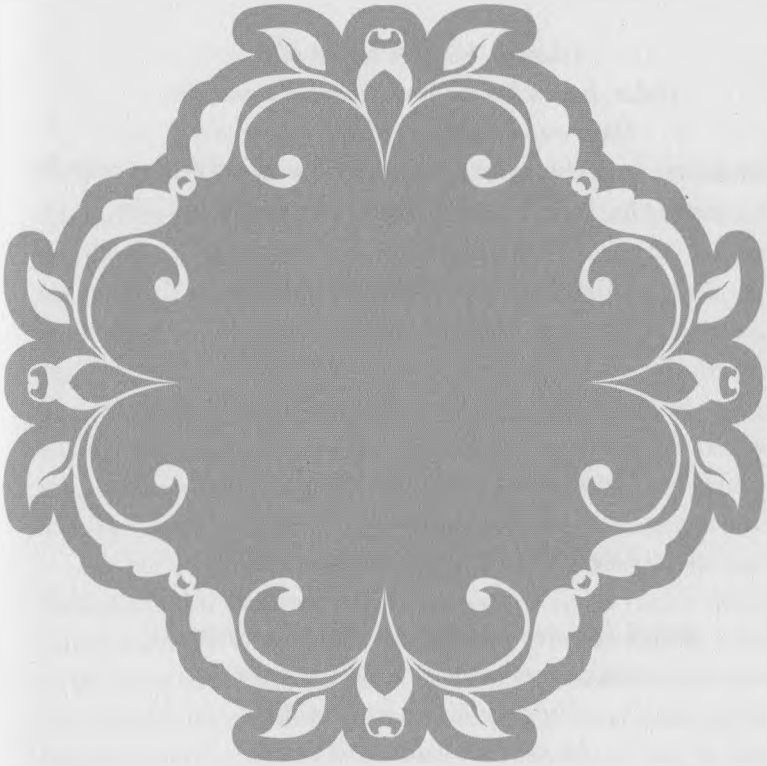
Eğer dua ediyorsanız
bütün bir dünyayı bir an için susturmalısınız.

Ve seviyorsanız, eğer
gerçekten seviyorsanız,

silahlarımız
inecektir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Dünyaya olan bakış açınızı değiştirme yolunda bugün, güç ya da şiddet kullanımını gösteren ya da dinleten bir görsel ya da işitsel malzeme kullanan bütün televizyon kanallarını ve radyo istasyonlarını değiştirin. Bu "şiddete tolerans yok" prensibinizi, dövüş, cinayet ve kovalamaca sahneleri içeren filmlere, videolara ve oyunlara da uygulayın.

31. Öğreti

Silah, bir şiddet aracıdır;
Aklı başında olan insanların tümü ondan nefret eder.
Bundan dolayı, Tao'nun tarafında olanlar onu asla kullanmaz.

Silahlar, kötülüğe hizmet eder.
Onlar, kadim kurala karşı çıkanların aracıdır.
Onlara sadece son çare olarak başvurun.
Çünkü huzur ve sessizlik, erdemli kişinin kalbine en yakın olan şeylerdir,
ve ona göre, zafer bile mutlu olmak için bir sebep değildir.

Güzel olanı yok etmeyi düşünen kişi,
öldürmeye istekli olan kişidir;
ve öldürmeye istekli olan kişinin
dünyaya hükmetmesine izin verilmemelidir.

Bir insanın iyi özelliklerinin öne çıkması
iyiye işarettir.
Kötü özelliklerinin öne çıkması ise kötüye.

Büyük bir insan topluluğunun katliamı sonucunda,
elimize geçen derin bir üzüntü ve kederdir.
Her zafer bir cenaze törenidir;
bir savaştan galip çıktığınızda,
zaferinizi yas tutarak kutlarsınız.

Silahlardan Uzak Yaşamak

Tao Te Ching'in 31. öğretisi kesin bir dille ifade eder ki, şiddet kullanmak kötülüğe hizmet eder. Lao-tzu şunu kesin bir biçimde bilirdi ki, öldürmek için tasarlanmış silahlar hiçbir işe yaramazlar ve eğer Tao'nun prensiplerine göre yaşamak isteniyorsa, onlardan uzak durulmalıdır. Bu, silahların dizayn, üretim, pazarlama, dağıtım sürecinden ve tabii ki silah kullanmaktan uzak durmayı içerir. Tao, yaşamla ilgilidir; silahlar ise ölümle. Tao, yaratıcı bir güçtür; silahlar ise yıkıcı. İnsanoğlu, silahların genel olarak ok ve yay, mızrak, balta ve bu gibi şeylerden oluştuğu zamanlarda yazılmış olan Tao Te Ching'in bu derin öğretisini öğrenmekte başarısız olmuştur.

Bir gözlemci ve Kutsal bir bilgelik varlığı olarak Lao-tzu şunun farkındadır ki, öldürme eyleminin gerçekleştiği hiçbir faaliyet sonunda zafer söz konusu olamaz. Neden? Çünkü coğrafik konumları ya da inanç sistemleri göz önünde bulundurulmaksızın bütün insanlar, kendilerini meydana getiren yaratıcı ruh tarafından birbirlerine bağlanmışlardır. Hepimiz Tao'dan gelir, içimizde Tao'yu barındırır ve tekrar Tao'ya döneriz. Birbirimizi yok ettiğimizde, Tao'nun bizi bilgilendirmesine, içimize ve içinde bulunduğumuz bedenin içine özgürce akmasına izin verme fırsatımızı da yok ederiz. Egomuza, kutlanması gereken bir zafermiş gibi gelen şey, aslında bir cenaze törenidir, bir yas tutma zamanıdır. Lao-tzu bizlere şunu hatırlatır ki, bir dövüşten galip çıkmaktan zevk almak, egonun öldürme isteğiyle uyum içinde olmaktır. Tao sadece yaratmak, beslemek ve sevmek ister. İçinde bulunduğumuz fiziksel düzlemde, iyi yanlarımız ken-

dini Tao'nun prensibine göre ifade ederken, kötü yanlarımız kendini yok etmek sürecine dâhil olarak ifade eder.

İnsanoğlunun yazılı tarihi savaşlarla doludur ve bizler medeniyetimizin sözde gelişmişliğini, silahlarımızın gelişmişliğiyle ölçeriz. Bizler sözde seviyemizi, yakın mesafe dövüşlerinde kullanılan basit mızraklardan, kısa mesafede kullanılan ok ve yaylara, çok daha uzun mesafeden iş gören tüfek ve patlayıcı maddelere ve son olarak da havadan atıldığında taş taş üstüne bırakmayan bombalara kadar yükseltmişizdir. Milyonlarca insanı ve diğer yaşam formlarını tek bir nükleer patlamayla yok etme becerimizi tanımlamak için *toplu imha* ve *kitle imha silahları* gibi terimler icat etmeye gereksinim duyacak seviyeye ulaşmışızdır.

Bu sözde gelişmişliğin son seviyesi, şimdiye dek toplamış olduğumuz silahlarla gezegenimizdeki bütün bir yaşamı yok edebilecek kapasiteye sahip olduğumuz anlamına gelir. Böyle tehlikeli bir durumun ortaya çıkmasının sebebi, Tao Te Ching'in temel prensibini görmezden gelmiş olmamızdır, özellikle de bu öğretideki sonsuz bilgelikte vurgulandığı gibi: "Silahlar kötülüğe hizmet eder. Onlar, kadim kurala karşı çıkanların aracıdır."

İnanıyorum ki Lao-tzu burada sadece fiziksel silahlardan değil, benzer şekilde yıkıcı olan ve fiziksel olmayan davranış tarzından da bahseder. Bu, insanoğlunun iyi özelliklerinden olmayan kötü sözleri, jestleri ve davranış biçimlerini içerir. Eğer dünyanıza olan bakış açınızı değiştirmeye niyetliyseniz, ağzınızdan çıkanların ve davranışlarınızın farkında olmayı da işin içine katmalısınız. Her koşulda yaşama hakkına değer verdiğini gösteren biri misiniz? Bir insana karşı, başka bir alternatifiniz kalmadıkça, –fiziksel ya da manevi– hiçbir silah türünü asla tutmayacak bir kişi misiniz? Eğer birini yaralamak mecburiyetinde kalsanız, bu sözde düşmanınıza acıyabilecek kapasiteye sahip bir insan mısınız? Öldürmek için dizayn edilmiş silahlar, Tao'nun özüne terstir. Bu nedenle, Tao'nun yaşam veren enerjisiyle barış ve uyum içinde olmak için her yolu denemelisiniz.

Modern toplumumuzda silahların yaygınlaşmasındaki bu ciddi artış, insanoğlunun yüksek özelliklerinin çok uzağına doğru atılan

muazzam bir adımdır. Bundan dolayı, silahlara sahip olma ve onları kullanma hakkınızı savunmakla Taocu bakış açınızı değiş tokuş edin. Daha ziyade, kolektif insan enerjimizin, öldürme düşüncesinin dahi mümkün olamayacağı yüksek bir seviyeye ulaştırıldığı bir zamanı gözleyin. Bu gözleme sürecine, silahların gerekliliğini sorgulayarak başlayabilirsiniz. Bu süreç her birimizle başlar ve bunun için ilk adımı, Tao Te Ching'in bize öğrettiği şeye kulak vererek atabiliriz. Bu 31. öğretiyi kendi kişisel prensibiniz yaparak, gezegenimizi yaşanmaz bir yer haline gelmekten kurtarabilecek kabiliyete sahip olacaksınız.

İşte Lao-tzu'nun bu 2500 yıllık perspektifinden sizlere birebir olarak söylemek istediğine inandığım şeyler:

Fiziksel ya da sözel silahların kullanımını, istenmeyen tepkiler olarak görmeye başlayın.

Kendinizi savunma ihtiyacınızın, varlık Kaynağınızın öğretilerini görmezden gelmekte olduğunuza bir kanıt teşkil ettiğini fark ederek bu ihtiyaçtan kurtulun. Ağzınızdan çıkan sözcüklere dikkat ederek ve kelime dağarcığınızdan *nefret* sözcüğünü çıkararak, her anlamda şiddet silahlarını kullanma düşüncesinden uzak durun. Silah sahibi olma ve kullanma hakkınızı savunmayı bir kenara bırakıp, bu tür araçların neden olduğu bütün ölümleri, Tao'nun bilgeliğinden kopmuş olmanın bir işareti olarak görün. Silahların varlığına izin vermeyebilecek çoğunluğa ulaştığımızda, dünyanın gidişatını değiştiriyor olacağız. Gezegenimizin medeniyet seviyesini artık, silahlarımızın gelişmişliğiyle değil, birbirimizi geliştirmeye ve sevmeye ne kadar muktedir olabildiğimiz ile ilgili Tao skalasına göre değerlendireceğiz. İşte o zaman medeni olmak, *medenileşme*deki kök sözcüğün ta kendisi olacak.

Ölümü ya da şiddetin her türlüsünü kutsamaya son verin.

Öldürmeyi bir tür eğlence olarak gösteren filmlerdeki ya da televizyon şovlarındaki ve ölümün üstünde duran haber bültenlerindeki ölümle ilgili görüntülerden kendinizi olabildiğince uzak tutun.

Çocuklarınıza ya da herhangi bir çocuğa, yaşamayı kutsallaştırmayı öğretin. Onlara sözde düşmanların, teröristlerin ya da anarşistlerin ölümüne sevinmemeyi öğretin –bu tür ölümlerin tümü, ister savaş alanlarında ister şehrin sokaklarında olsun, kolektif öldürme isteğimizin birer kanıtıdır. Kimseye nefret ya da öfkeyle yaklaşmayın; daha ziyade, kendinize ve başkalarına, silahlarla ulaşılan her zaferin yas tutulması gereken birer cenaze töreni olduğunu öğretin.

İşte sizlere, Tao Te Ching'in bu öğretisinde Lao-tzu'nun dile getirdiği şeyleri bizlere öğretmek için çabalamış, kutlu bir şahıs olan Aziz Thomas Aquinas'tan duygu yüklü birkaç satır:

Nasıl oluyor da gökyüzündeki milyarlarca yıldız
milyarlarca yıldır uyum içinde yaşıyor

insanların çoğu, en çok bir dakikayı
birilerine karşı zihinlerinde savaş ilan etmeden geçirebilirken?

Hiç kimsenin bayrak taşımadığı savaşlar vardır,
yine de bu, kayıpların artmasını
engellemez.

Kalplerimiz yeryüzünü sular.
Bizler, bir diğerinden önce var olan
tarlalarız.

Nasıl uyum içinde yaşarız?
İlk olarak şunu bilmeliyiz ki,

hepimiz
aynı Tanrı'ya
sırılsıklam aşığız.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, ne kadar uzakta olursa olsun, bir silahla öldürülmüş olduğunu bir yerlerde okuduğunuz ya da duyduğunuz her insan için dua edin.

32. Öğreti

Ebedi Tao isimsizdir.
Basit ve ince olmasına rağmen,
dünyadaki hiç kimse ona hükmedemez.

Eğer krallar ve lordlar 10.000 varlığa dizgin vurabilseydi,
onlar buna direnç göstermeden boyun eğerlerdi.
Yerler ve gökler,
tatlı çiğlerin düşüşüyle mutlu olurdu.
Herkes uyum içinde yaşardı,
resmi bir emirden dolayı değil,
kendi iyilikleri için.

Bütün, parçalara ayrıldı mı, parçalar isimlendirilmelidir.
Ortada zaten yeterince isim vardır;
nerede durulacağını bilmek gerekir.
Tehlikeyi engellemek için,
mantığın ne zaman sınırlar koyduğunu bilmek gerekir.

Dereler ve nehirler okyanustan doğarlar,
bütün yaratıklar da Tao'dan.
Tıpkı bütün suların, tekrar okyanus olmak için geriye doğru akmaları gibi,
bütün yaratıklar da tekrar Tao olmak için geriye doğru akarlar.

Tao'nun Mükemmel Bilgeliğini Yaşamak

Bu öğretide Lao-tzu, Kaynağımızla tam anlamıyla uyum içinde olmanın verdiği hazzı tanımlar. Samimiyet ve mutluluk olarak adlandırabileceğiniz şey, yaşamın tümünden sorumlu olan Tao enerjisinin "basit ve ince" akışıdır... Bu akışın, tarafınızdan gelecek hiçbir müdahaleye ihtiyacı yoktur. Lao-tzu bu öğretiye, bizlere, Tao olarak bilinen gücü hiç kimsenin –sizin, benim ya da en güçlü kral veya diktatörün bile– dizginleyemeyeceğini ya da kontrol altına alamayacağını hatırlatarak başlar. Eğer o, bizim kontrolümüz altında olsaydı, o zaman doğanın bütünü ve onun 10.000 varlığı bundan hoşnut olurdu; çünkü hepimiz barış ve uyum içinde yaşardık. Tao denen mükemmel bilgeliği yaşamaya ve solumaya kadir olduğumuzda savaşlar, kıtlık, düşmanlık ve insan ürünü olan diğer olumsuzlukların tümü ortadan kalkardı. Tao Te Ching'in bu 32. öğretisinde sorulan temel soru, içinde bulunduğumuz maddesel dünyamızda ebedi olan, varlıklara her daim biçim veren, her daim yaratan Tao'yla nasıl birlikte hareket edeceğimizdir.

Yaşamınıza katmayı arzuladığınız şeylere bakın; sonra da, bu hoş öğretiyi göz önünde bulundurarak, karşınıza çıkan her şey için minnettarlık duyun. Varlığınızın akışını sürdürerek ve bu akışa dostunuz olması için izin vererek, minnettarlığınızı ifade edin. Bu harikulade akışın kontrolünü elinizde bulundururken aynı zamanda tadını da çıkarabilirsiniz; fakat ona karşı gelmeyi seçerseniz, akımıyla tepe taklak olursunuz. Bu, hayatınızın her yönü için geçerli: Akışa karşı ne kadar kürek çekerseniz bir o kadar dirençle karşılaşırsınız.

Tutkularınızı gerçekten ateşleyecek faaliyetlere doğru sizi yönlendiren her şeyin farkında olun. Eğer gelişmeler sizi, mesela, iş hayatınızda yeni yönlere sürüklüyor gibi görünüyorsa ya da mesleğinizi veya pozisyonunuzu değiştirmeniz için size bir işaret veriyorsa, dikkat kesilin! Değişmekten uzak durarak, bildik sıkıcı rutinlere devam etmekte ısrar ederek ve değişme korkunuzu meşrulaştırmaya çalışarak tepe taklak olmayın. Hayatınıza doğru akan Tao enerjisini fark edin ve isteklerinizle savaşmaya son verin.

Ben, burada, Maui'de oğlumun yaz boyunca her gün sörf yapışını izliyorum. O, dalgayla birlikte yükselirken yaşadığı heyecanlı anları çok seviyor –dalgayı, genişleterek ya da farklı bir yöne kaydırmaya çalışarak kontrol etmeye kalkışmıyor. Ben bunu, kendi hayatım ve yazış yöntemim için bir metafor olarak kullanıyorum. Düşüncelerin ve fikirlerin içeri girmesine ve sayfaya doğru akmasına izin veriyorum. Alacağım bütün kararlarda Tao'nun muazzam dalgası tarafından taşınmama izin veriyorum ki bu da bana huzur veriyor. Çünkü ben, bana rehberlik etmesi, beni yönlendirmesi ve istediği yere götürmesi için Tao'nun bilgeliğine güveniyorum.

Sizler ve ben, Lao-tzu'nun bu öğretide bahsettiği dereler ve nehirler gibiyiz. Bizler Tao'dan, varlık Kaynağımızdan doğduk ve Tao'ya geri dönmekteyiz. Dönüş yolculuğu kaçınılmaz –onu durduramazsınız. O halde bu yolculuk boyunca bedeninizdeki değişimleri izleyin ve bedeninizin de tıpkı, okyanusla bir bütün olmak için ona doğru akan bir nehir gibi işlediğini görün.

Lao-tzu sizden, kendinize hükmetmeye ne zaman son vermeniz gerektiğini bilmenizi ister ve tekliğe doğru sıçramanızı ve "tehlike" olarak adlandırdığı her tür zorluktan uzak durmanızı tavsiye eder. Yaptığınız her işte Tao'yla birlikte akın. Egonuzun tetiklediği hâkimiyet kurma ihtiyacınızı askıya alın. Siz Tao'yu yönetemezsiniz... Kendinizi, güven ve sadakat ile onun kollarına bırakın ve sizi taşımasına izin verin.

Tao denilen harikulade dalganın üstünde sörf yaparken, Alan Watts'ın *Tao: The Watercourse Way* [Tao: Suyun Akışı] adlı eserinde vermiş olduğu şu tavsiyeyi göz önünde bulundurun:

Bırakın kulaklarınız neyi işitmek istiyorlarsa onu işitsin; bırakın gözleriniz neyi görmek istiyorsa onu görsün; bırakın zihniniz neyi düşünmek istiyorsa onu düşünsün; bırakın ciğerleriniz kendi ritimleriyle soluk alsın. Herhangi spesifik bir sonuç beklemeyin; bu, sözden ve düşünceden arınmış konumda, geçmiş ya da gelecek nerede olabilir ki? Nerede olabilir ki amaç kavramı?

Okumaya devam etmeden önce durun, bakın ve kulak verin. Evet, hemen şimdi Tao'nun mükemmel bilgeliğine ulaşın –iş hayatınızda, ilişkilerinizde, kariyerinizde, her şeyinizde! Durun ve tutkularınıza kulak verin; onlara doğru, evrenin –egonuzun düşüncelerine rağmen devam eden– bitmek tükenmek bilmez akımıyla götürülmek için kendinize izin verin.

İşte, Tao Te Ching'in bu 32. öğretisindeki ana fikri hayata geçirme konusunda Lao-tzu'nun, benim aracılığımla sizlere söylemek istediğini düşündüğüm şeyler:

Hayatınızdaki akışa dikkat kesilin.

Kendinize, hiçbir şey üzerinde hâkimiyet kurma zorunluluğunuz olmadığını hatırlatın –aslında, bir şeylere ya da birilerine hükmetmenin sizin için *mümkün olmadığını*. Lao-tzu'nun Tao olarak adlandırdığı isimsiz güç, her şeyi hareket ettirir; dolayısıyla ona karşı muhalif olmayı sürdürmeniz sadece hoşnutsuzluğa yol açar. Her gün, her şeyi oluruna bırakmayı deneyin ve nereye yönlendirilmiş olduğunuzu görün. Kimin ne zaman karşınıza çıktığına dikkat edin. Kaderle işbirliği içindeymiş gibi görünen ve sizi bir şekilde yeni bir yöne doğru yönlendiren "tuhaf tesadüfleri" gözlemleyin. Kendiliğinden ya da sizin kontrolünüz dışında ortaya çıkan durumların bilincinde olun.

Yeni ve pozitif bir his bulabilmek için içinize bakın.

Benzetme yapacak olursak, "kontrolü kaybetme" doğrultusunda ilerledikçe, size doğru akan Tao'nun coşkunluğunu gayet net bir bi-

çimde fark edeceksiniz. Akışın, egodan ziyade, Kaynağınız tarafından yönlendirilmesine izin verirken içinizde hangi tutkuların uyandığını gözlemleyin. Bu mutluluk dolu hisler, Lao-tzu'nun "[sizin] kendi bilgeliğiniz" olarak adlandırdığı şeyle yavaş yavaş uyum içinde olmaya başladığınızın birer kanıtıdır. Sahip olduğunuz açık fikirlilik, her şeyin mükemmel olduğunun göstergesidir; dolayısıyla bu enerjiye güvenin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, mesela on ikiyle dört arası, zihninizi, yaşamınızdaki gelişmeleri kontrolünüz altında bulundurma düşüncenizden bilinçli bir biçimde arındırmak için zaman ayırın. Yürüyüşe çıkın ve kendinizi özgür bırakın: Bırakın ayaklarınız, nereye gitmek istiyorlarsa oraya gitsinler. Her şeyi kendi görüş açınızdan gözlemleyin. Soluk alışınızı, işittiğiniz sesleri, rüzgarı, bulutların aldığı şekilleri, havadaki nemi, ısıyı –her şeyi. Akıntıya bırakılmanıza ve akıntı tarafından sürüklenmenize izin verin ve akışla birlikte hareket etmenin nasıl bir duygu olduğunu hissedin. Şimdi, özgürlüğü rehber edinmeye karar verin. Şunu fark edin ki, trafik, hayatınızdaki insanlar, borsa, hava durumu, akımlar vb.nin tümü, kendi seviyelerinde, kendi yöntemleriyle var olmakta. Siz de ebedi ve mükemmel Tao'yla birlikte hareket edebilirsiniz. *Tao olun...* Şimdi.

33. Öğreti

Başkalarını anlayan kişi, bilgili kişidir;
kendini anlayan kişi, bilge kişidir.
Başkalarına hükmetmek, zorbalık gerektirir;
kişinin kendine hükmetmesi ise güç gerektirir.

Yeteri kadarına sahip olduğunuzun farkındaysanız,
gerçekten zenginsiniz demektir.

Kendini statüye adayan kişi
elbette ki uzun yaşar.
Kendini Tao'ya adayan kişi
elbette ki sonsuza dek yaşar.

Öz Kontrolü Yaşamak

Günümüz dünyasında eğitimli kişi genelde, birkaç adet diploması olan, bütün konularda –özellikle de akademik alanda– akıllıca laflar edebilecek zekaya sahip biri olarak düşünülür. Toplamış oldukları akademik kredilere ek olarak öğrenim seviyesi yüksek insanlar genelde, başkalarını anlamaya ve onlara yardım etmeye heveslidirler. Aslında onlar sanki insanları "okuma" yeteneğine de sahiptirler. Bu kişilerin gücü ve statüleri, emirleri altındaki kadın ve erkek sayısıyla doğru orantılı bir biçimde artar; tıpkı bir üniversite rektöründe, bir işletmenin CEO'sunda ya da ordudaki yüksek rütbeli bir subayda olduğu gibi.

Tao Te Ching'in bu 33. öğretisinde Lao-tzu sizlerden, *bilgi* ve *güç* ikilisine olan bakış açınızı değiştirmenizi ister. Burada, sahip olduğunuz özkontrol seviyesini, bakışınızı kendi içinize çevirerek, dünyayı –ve dünyadaki yerinizi– yeni bir gözle görerek değerlendirmeye çağrılırsınız. Tao odaklı bir yaşam biçimi, başkalarının düşünceleri ve davranışlarından ziyade, kendinizi anlamaya odaklanır. Böyle bir yaşam biçimini seçtiğinizde, bilgi ve statü peşinden koşmayı bırakıp, her durumda kendinizi anlamaya ve kendinize hükmetmeye doğru büyük bir adım atmış olursunuz. Başkaları üstünde hâkimiyet kurma isteğiniz, özü Tao olan bir bilgelikle yaşamaya sizi teşvik eden bir iç güçle yer değiştirir.

Düşünüş tarzınızı değiştirdikçe, dünyanız da çok ciddi değişimler yaşayacak. Mesela, herhangi bir duruma karşı verdiğiniz tepkilerden kendinizin sorumlu olduğunu kavradıkça, başka insanların sizin üzerinizdeki hâkimiyeti ya da kontrolü son bulacak. *Bu kişi ne-*

den bu şekilde davranarak beni üzüyor? diye üzülmek yerine söz konusu durumu, kendinize yeni bir özkontrol perspektifinden yaklaşarak yeni bir özelliğinizi keşfetme daveti olarak görebilirsiniz. İç keşfiniz, kendinize karşı takındığınız hoşgörülü tavırla içsel tepkilerinizi analiz etmenizi ve onların rahatça akmalarına izin vermenizi sağlar. *Kendi* düşünce nehrinizi aradıkça ve onunla birlikte hareket ettikçe, başkalarının sergilediği davranışların üzerinizdeki etkisi kaybolur. Dünyanızın, ebedi (ve içsel!) bir biçimde size doğru akan Tao'nun uyumuyla çevrelendiğini görürsünüz.

Herhangi bir durumda –bu, ister "aile"yle ilgili bir durum olsun, ister "iş" ile isterse de "toplum" ile ilgili olsun ya da akşam haberlerinde gösterilen şiddet içerikli bir olayla ilgili olsun– üzerinizde hâkimiyeti olan "onlar" diye birilerinin var olmadığı bilincine varacaksınız. Varlığınızın kontrolünü bir başkasının ya da gelişmelerin eline bırakmayı reddederek, zorbalıktan ziyade, şahsi gücünüzü kullanıyor olursunuz. Tabii özkontrolünüzü de hayata geçiriyor olursunuz ve bu yeni içsel kontrol durumu ortaya çıkmış olur çünkü siz, Tao'yla uyum içinde yaşamayı seçmişsinizdir. Mutlu olmak için başkalarının onayına ya da daha fazla eşyaya sahip olmaya ihtiyacınız yoktur –kendinizi sadece, sonsuz öz ile her daim temas içinde olan biri ve ebedi Tao'nun Kutsal bir parçası olarak görün yeter.

Lao-tzu, aydınlanmanın Kaynağını görmek için içimize bakabilme yeteneğiyle, ebedi hayatın bizlere vermiş olduğu gücü bir tutar. O sizlere şunu hatırlatır ki, bilgi ya da başkaları üstünde hâkimiyet sahibi olma gibi dış özellikler, size uzun bir yaşam sunabilir; kendi kendinizin hâkimi olma durumuna geçmek ise sizlere sonsuz bir bilgelik ve ölümsüzlük için garanti verir.

İşte bu büyük üstadın, Tao Te Ching'in bu öğretisinden çıkarmanızı ve hayata geçirmenizi istediği dersler:

Başkalarını suçlayıp durmaktan ziyade,
kendinizi anlamaya odaklanın.

İnsanların sergiledikleri davranışlardan dolayı ne zaman üzgünseniz, acı çekiyorsanız ya da canınız sıkkınsa, bu durumunuzdan so-

rumlu tuttuğunuz kişiler üstünde odaklanmaya son verin. Zihinsel enerjinizi, o anda hissettiğiniz şey ile birlikte olmak için kendinize izin vermeye yönlendirin –hissettiklerinizden dolayı başkalarını suçlamaksızın, Tao'nun özgürce akmasına izin verin. Tabii kendinizi de suçlamayın! Sadece bırakın Tao gelişsin. . . . Kendinize hiç kimsenin, izniniz olmaksızın sizi üzecek güce sahip olmadığını ve bu izni şu anda hiç kimseye vermeye niyetiniz olmadığını söyleyin. Şu anda siz, duygularınızı "yanlış" olarak adlandırmaksızın ya da zihninizden uzaklaştırma ihtiyacı duymaksızın, özgürce deneyimlemek *istiyorsunuz*. Hemen şimdi Tao'nun akışına kapılın! Bu şekilde, canınız sıkkın olduğu bir anda bu basit egzersizi uygulayarak, özkontrolünüzü elinize almış olacaksınız.

Başkalarını suçlamaktan ve hatta onları anlamaya çalışmaktan kurtulmak önemlidir; siz daha ziyade, *kendinizi* anlamaya odaklanmalısınız. Bir şeye ya da birilerine vermiş olduğunuz tepkinin sorumluluğunu üstlenerek, kendinizi Tao'ya katmış olursunuz. Başkalarının üzerinizde kontrolü olduğu düşüncesinden kurtulduğunuzda kendinize, içindeyken sınırsız bir potansiyele sahip olduğunuzu bildiğiniz, yeni, harikulade bir dünyanın kapılarını açmış olacaksınız.

İnsanların kendi yaşamlarındaki Tao'yu keşfetmeleri için duyduğunuz arzuyu geliştirin.

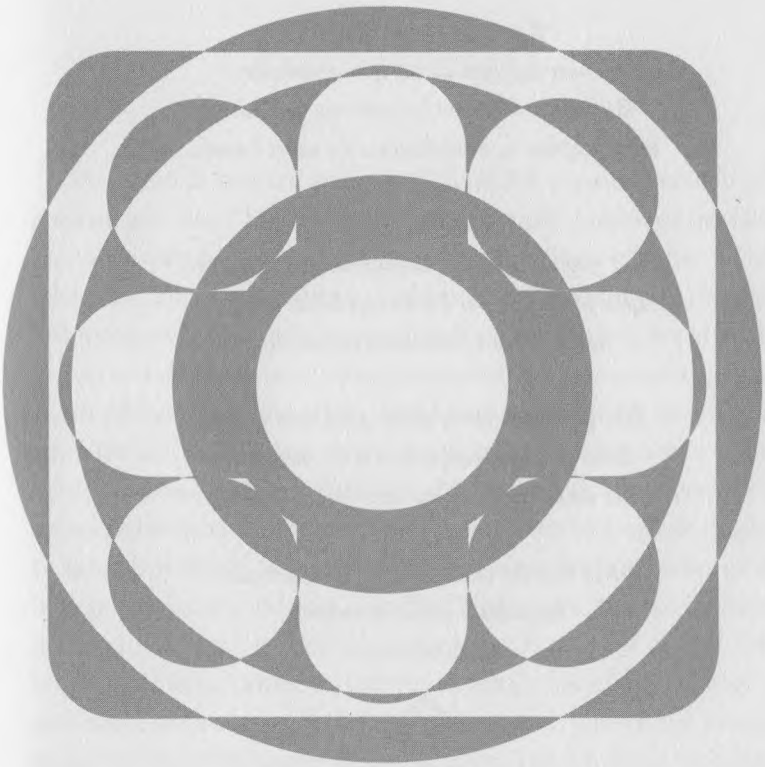
Eylemlerinizin ve kişiliğinizin güçlü doğasıyla başkaları üstünde hâkimiyet kurma arzunuzu zihninizden uzaklaştırın. Ego, başkalarının kendi hayatlarını idare edemeyeceğine inanır ve insanları zorla hâkimiyeti altına almak ister; bu yüzden, bu tür taktiklerden uzak durarak sahip olduğunuz iç gücün varlığını kanıtlayın. Kendinizi, başkalarına nasıl olmaları "gerektiğini" anlatırken yakalayın. Sizin müdahaleniz olmaksızın, öğrenmeleri gerekeni öğrenmeleri için onları serbest bırakmayı seçin. Başkalarına kendinizi dinletmek için ne kadar sıklıkla sözel güç kullandığınızı gözlemleyin. Kendinize sessiz kalmayı ve bir sevgi enerjisi yaymayı hatırlatın. Bu tür bir özkontrol, her ne kadar günümüz dünyasında nadiren uygulansa da, siz hayata geçirin. Siz, Tao'ya güvenecek kadar güçlüsünüz.

Yargılarınız baskın çıktığında, Tao'nun akışı yavaşlar. Başkalarının, onları Tao'nun mükemmelliğini kavramaya götürecek kendi hayat yollarını takip etmelerini samimi bir biçimde arzuladığınızda, dünyanın gözünüzün önünde nasıl da gerçekten değişiyor olduğunu fark edeceksiniz. Daha önce size, neyi nasıl yapmaları ya da nasıl yaşamaları gerektiğini kendilerine söylemenize ihtiyaçları varmış gibi görünmüş olan insanların hepsinin, Tao'nun bilgeliği ve gücü konusunda sizinle aynı seviyede olduğunu göreceksiniz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, Tao'nun gelişimini, sizi genelde üzen birini denek olarak kullanarak deneyimleyin. Söz konusu kişiyle –ki bu bir akrabanız, eski eşiniz, zorba bir tip olan bir iş arkadaşınız ya da ailenizden biri olabilir– kasıtlı bir biçimde bir diyaloğa girin. Bu diyalog esnasında kendinizi nasıl, ne gibi ve neredeymiş gibi hissettiğinizi gözlemleyin; bedeninizin içindeki hislerle sıcak ve hoşgörülü bir biçimde temas halinde kalın. İşte o anda, özkontrol alanına girmiş olacaksınız.

Son olarak işte sizlere, Tao Te Ching'in bu öğretisi üstüne *A Course in Miracles*'ta [Mucizeler Üzerine Dersler] söylenmiş olan sözler: "Bu, güzelliğe, mutluluğa, acıdan arınmış olmaya ulaşmak için yapmanız gereken tek şeydir... Sadece şunu söyleyin, fakat hiçbir tereddüt belirtisi göstermeden: *Ben, gördüğüm şeylerden kendim sorumluyum. Deneyimlemekte olduğum hisleri ben, kendim seçtim...*"

34. Öğreti

Büyük Yol evrenseldir;
o hem sağ hem de sol için geçerlidir.
Bütün varlıkların hayatı ona bağlıdır;
buna rağmen o, varlıkları asla sahiplenmez.

O hedefine ulaşır,
fakat yaptıklarından dolayı hak iddia etmez.
Tıpkı gökyüzü gibi bütün varlıkları kuşatır,
fakat onlara hükmetmeye çalışmaz.

Her şey, tıpkı evine döner gibi, ona döner,
fakat o, hiç kimseye üstünlük taslamaz;
belki de bundan dolayı ona "büyük" derler.

Bilge kişi bu tutumu kendine örnek alır:
Büyüklük iddia etmeden o,
büyüklüğe ulaşır.

Büyük Yolu Yaşamak

Bu öğretide Lao-tzu sizlerden, büyüklük algınızı yeniden gözden geçirmenizi ister. Büyüklük kavramının tipik tanımları genelde, bir bireyin hayatı boyunca biriktirmiş olduğu şöhret ve servet miktarına odaklanır. Bir önceki öğretinin altını çizmiş olduğu gibi, başkalarına hükmetme ve onları hâkimiyet altında tutma gücü de bu niteliğin bir kriteri olarak görülebilir: Muazzam orduların komutanları ya da dünyanın dikkatini üstüne çeken devlet başkanları büyük olarak görülürler. Yine de büyük adam ya da büyük kadın genelde, insan odaklı gelişmeleri pozitif yönde etkileyen, dünyayı gerek yerel gerekse küresel seviyede daha iyi bir yer haline getirebilen kişi olarak düşünülür. O halde büyüklük, kitlelerden sıyrılmış insanlar tarafından ya da onlar için yapılan bir iddiadır. Tao Te Ching'in 34. öğretisi ise büyüklüğü tamamen farklı bir şekilde tanımlıyor: Bu tür bir nitelik Tao'dur; bütün bitkilerin, bütün varlıkların ve bütün insanların kaynağı ve yaşam enerjisi olacak derecede her şeyi kapsayan, yine de hiç kimseye ya da hiçbir şeye hükmetme derdi olmayan Tao. O, ünün ve bilinilirliğin hiçbir türünü istemez; çünkü şöhrete sahip olmak ya da sunduğu her şey için takdir görmek gibi bir düşüncesi yoktur. Şöhrete olan kayıtsızlığı, onu büyük yapan esas etkendir.

Bu nitelik ile ilgili düşüncelerinizi değiştirdiğinizde, dünyanızı tamamen yeni bir gözle görmeye başlayacaksınız: Büyüklüğü artık, görünüşe ya da mala mülke göre değerlendirmeyeceksiniz ve başkalarının üzerinde hâkimiyet kurmak için ne kadar güce sahip olduğunuza ya da bir başkasının ne kadar güce sahip olduğuna dikkat etmeyeceksiniz. Daha ziyade,

edindiğiniz yeni bakış açısı, karşılaştığınız her insanda Tao'nun gelişimini görmenizi sağlayacak. Belki de hayatınızda ilk defa, her şeyi kapsayan Tao bakımından, başkalarının ve kendinizin içindeki büyüklüğün farkına varacaksınız. Gökyüzüne bakıp, verdikleri karşılığında hiçbir şey beklemeyen Tao'nun azametini görebilir hale geleceksiniz.

Kültürle yoğrulmuş büyüklük algınızı değiştirdikçe, çok daha farklı bir dünya görmeye başlayacaksınız. Her insanın önemli olduğunu kavrayacaksınız; eskiden zor ve tuhaf olarak nitelendirdiğiniz kişiler dâhil. Galaksileri meydana getiren kutsallığın sizin, benim ve herkesin içinde işlemekte olduğunu göreceksiniz. Büyüklüğün herkesin mirası olduğuna inanacaksınız. Tao her yerdedir; dolayısıyla büyüklük her şeyde ve herkeste size görünür hale gelecektir.

İşte Tao Te Ching'in 34. öğretisini gündelik yaşamınızda hayata geçirmeniz için size tavsiyelerim:

Başkalarının ne yapıp yapmamaları gerektiğine karar vermeye son verin.

Kendi kararlarını alabilecek kapasiteye sahip insanlara ne yapmaları gerektiğini söylemeyi içeren düşüncelerden ve faaliyetlerden kaçının. Aile üyelerinizden hiçbirine sahip olmadığınızı da unutmayın. Şair Halil Cibran sizlere şunu hatırlatır:

Çocuklarınız, sizin çocuklarınız değildir.
Onlar, Yaşamın kendine duyduğu özlemin oğulları ve kızlarıdır.
Onlar dünyaya sizin aracılığınızla gelebilirler, fakat sizden gelmezler...

Bu her zaman doğrudur. Aslında sizler *bütün* ilişkilerinizde hâkimiyet kurma ve sahiplenmeye çalışmaktan kaçınmalısınız. Konuşmaktan çok, dinleyin. Herhangi bir yargıda bulunmaya meylettiğiniz an kendinize dikkat kesilin ve bu dikkatin sizi nereye götüreceğini görün. "Sahiplenme mantığı" yerine "serbest bırakma mantığı"nı koyduğunuzda, kendi içinizde ve diğerlerinin içinde Tao'nun gerçek gelişimini görmeye başlayacaksınız. O andan itibaren, ego odaklı beklentilerinize göre hareket etmeyen insanların verdiği rahatsızlıktan arınmış olacaksınız.

"Büyüklük" kavramını yeniden tanımlayın.

Kendi kendinize büyüklüğün, hiçbir dış görünüş standardını ya da başarının geleneksel-görünür belirtisini içermeyen bir tanımını yapın. Çok veren, az böbürlenen, başkalarını geliştiren ve takdir ya da kredi kazanma gibi bir derdi olmayan insanları gözlemleyin ve onları büyüklük tanımınıza dâhil edin. Bu tür davranışları siz de pratiğe dökün. Tao'nun her daim nasıl da her şeyi temin eden, asla böbürlenmeyen, asla bir şey beklemeyen ve asla sahiplenmeyen bir şekilde akmakta olduğunu fark edin. Bunun ne kadar da büyük bir şey olduğunu görebiliyor musunuz? Gündelik yaşamınızda bu şekilde davranan birçok insanla muhatap olursunuz. Onları bulun ve selamlayın, yaptıkları şeyleri kendinize örnek alın. Unutmayın ki büyük bir bilge, büyük bir şahıs olduğunu asla iddia etmez; bu nedenle, büyüklük tanımınızı değiştirdiğiniz anda, bu niteliğin her yerde var olduğunu göreceksiniz, özellikle de kendi içinizde.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, Tao Te Ching'in bu öğretisindeki insan modeline uyan birkaç kişi bulmak için harcamaya karar verin. Bu kişilere sessizce, sahip oldukları büyüklüğü Tao'nun bir gelişimi olarak algıladığınızı hissettirin. Son olarak onlarla olan etkileşiminizin, yaşlarıyla, cinsiyetleriyle, unvanlarıyla, davranış biçimleriyle, giyim tarzlarıyla, kilolarıyla, boylarıyla, ten renkleriyle, dinle olan bağlantılarıyla ya da siyasi görüşleriyle ilgili yargılarda bulunmadığınızda nasıl da farklı olduğunu kavrayın.

35. Öğreti

Tüm insanoğlu ona gelecektir,
teklikten ayrılmayana...
Ona akın edecekler ve zararlı çıkmayacaklar,
çünkü onda huzuru, emniyeti ve mutluluğu bulacaklar.

Müzik ve yemek, geçici zevklerdir;
yine de onlar insanları durdururlar.
Tao'yla karşılaştırıldığında
bu dünyaya ait olanlar ne kadar da yavan ve tatsızdır!

Onu görmek için bakarsınız, görülecek bir şey yoktur.
Onu duymak için dinlersiniz, işitilecek bir şey yoktur.
Onu kullanırsınız fakat asla tüketemezsiniz.

Dünyevi Zevklerden Uzak Yaşamak

Bu bölümü okumaya başlamadan önce kendinize şu soruları sorun: *Keyif verici aktiviteler dendiğinde aklıma ilk neler geliyor? Bana eğlenceli gelen şeyler ile eğlenceli gelmeyenleri birbirinden nasıl ayırt ediyorum?*

Genelde zevk, duyular aracılığıyla deneyimlenebilen ve burada, içinde bulunduğumuz formlar dünyasında var olan şey olarak tanımlanır. Siz onu, belki muhteşem bir yemekte, en sevdiğiniz şarkıda ya da bir golf sahasında deneyimliyorsunuz; fakat kesin olan şey şu ki o, sizin için motive edici bir etkendir. Fakat bu tür zevk arayışları hayatın öncelikli odağı haline geldiğinde bazı problemler baş gösterebilir. Diğer bir deyişle, dünyevi zevkler üstünde gereğinden fazla durmak, hayal kırıklıklarına ve hastalıklara yol açarak sisteminizde gayet kolay bir biçimde dengesizliğe neden olur. Obezite, yeme-içme bozukluğu, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, her türlü diğer bağımlılık, plastik cerrahi takıntısı, istenmeyen sonuçlardan sadece birkaçıdır.

Zevkli olarak tanımlanan şeylerin çoğu geçicidir ve bu tür bir şeyden daha fazla ve daha fazla istiyorsanız eğer, o sizi avucunun içine almış demektir. İnanılmaz derecede arzulamakta olduğunuz şey, aslında hücrenizin gardiyanı haline gelmiştir ve size huzur, emniyet ve mutluluk getireceğini iddia ederek sizi oyalamaktadır. . .fakat asla getirmez. Dünyevi zevkler sadece, sizi kandırarak kendileri-

ne bağımlı hale getirirler ve hep daha fazlasını ister bir halde öylece ortada bırakırlar. Söz konusu asla tatmin edilemeyen bir arzudur: O zevki yeniden tatmak için, yediğiniz o harika yemekten bir porsiyon daha yemek istersiniz; çünkü o zevk, neredeyse karnınız doyar doymaz yok olmuştur. En sevdiğiniz şarkıyı çalmaya devam edersiniz; çünkü şarkı durduğunda eğlence de durur. Bütün bağımlılıklar şu can sıkıcı cümleyi bağıra çağıra tekrarlayıp dururlar: "İstediğin şeyden asla ve asla yeterince elde edemeyeceksin."

Lao-tzu'nun "yavan ve tatsız" olarak nitelendirdiği bu sıkıcı tabloyu Tao'nun verdiği vecit ile karşılaştırın. Bir an için, bu öğretiyi okurken her şeye Tao'nun perspektifinden baktığınızı düşünün ve bu "zevk" fikrine olan bakış açınızı değiştirip değiştiremeyeceğinizi görün. Tao'yla uyum içinde olan bir düşünce yapısına sahip olmanın yararları ilk satırlarda belirtilmiştir: Bütün insanlar size doğru akın edecek; böylelikle huzuru, emniyeti ve mutluluğu bulmuş olacaklar. Bu cevherleri bulmalarının sebebi, sizin bu tür nitelikleri etrafınıza yayıyor olmanız olacaktır. Üzerinde durduğunuz şey Tao'dur –o, sizsiniz ve dolayısıyla o, sizin etrafınıza yaymanız gereken şeydir.

Artık bakış açınızı yavaş yavaş değiştirmektesiniz; dolayısıyla, zevk ile ilgili düşünceleriniz, duyularınızın dünyevi dürtüsünden uzaklaşmakta. Yemeğinizin tadını alıyorsunuz fakat yediğiniz lezzetleri üreten mucize karşısında olduğu kadar, tükettiğiniz şeyleri yok eden ve yeniden kullanılır hale getirmeye devam eden o inanılmaz döngünün mükemmelliği karşısında da hayretler içindesiniz. Sürekli değişmekte olan bu dünyanın ardındaki kalıcı unsur, gösterdiğiniz hayret ve şaşkınlık belirtileriyle kendini ifade eden, yeni zevk Kaynağınız haline gelir. Evet, elbette ki yemeğinizin tadını çıkarmaya devam edersiniz fakat tatmakta olduğunuz zevk, bütün o yediklerinizi meydana getiren şey ile bir bütün olmanızdandır.

Siz, Kaynağın bulunmaz, işitilmez, görünmez ve dokunulmaz olmasına rağmen her yerde ve her zaman var olduğunu ve asla bitmeyeceğini bilirsiniz. Dinlediğiniz müzik Tao değildir; Tao, size keyif veren o boş alanları dolduran görünmez enerjidir. Hissettiği-

niz mutluluk, insan bedeninin fiziki sınırlarını aşmanın verdiği, her daim var olan ve arzulanan o keyiftir. Tao'ya dokunmak, bu aşkınlık isteğini tatmin edeceğine bir şekilde inandığımız bütün o duyusal zevklerden çok daha üstün bir yoldur.

Bağımlılık imkansız hale gelir çünkü artık siz, kendinizi tatmin etmek için dünyevi hazlar peşinden koşmaya çalışmazsınız. Bu tıpkı, daha hızlı ve daha hızlı koştukça uçar gibi olabileceğinizi, fakat yeterli hıza ya da hafifliğe asla ulaşamayacağınızı kavramak gibidir –uçma isteğinizi, hızlı koşmanın verdiği zevk ile tatmin etmeye çalışırsınız. Böylece doğanın işleyiş tarzını fark edersiniz: Onun asla daha fazlasını istemediğini, hiçbir şeyi asla silip süpürmediğini ve mükemmel dengeyi korumak için gerekenden fazlasını asla talep etmediğini açıkça görürsünüz. Geçici zevkler krallığı artık, kendinizi tanımlamak için kullandığınız bir yer değildir. Huzur içindesiniz, kendinizi güvende ve mutlu hissediyorsunuz çünkü ebedi Tao'yu işin içine katarak dünyaya olan bakış açınızı değiştirdiniz. . .eskiden bağımlısı olduğunuz şeyler bunun yanında nedir ki?

Huzurun, güvenliğin ve mutluluğun sayısız miktarda uyuşturucuyla elde edilebileceğine inanan bir eroinman düşünün. Böyle bir senaryo imkansızdır çünkü hapların vereceği zevk birkaç saniye sürer ve huzurun, güvenliğin ve mutluluğun tam tersi şeyler anında devreye girer. Bağımlı kişi daha hızlı koşarak uçmaya çalışır –sonunda kendi hayatından nefret etmeye başlar ve kendini yok eder. Bu, fiziki dünyanın sınırlarını aşma arzusunu ve sahip olduğu içgüdüsel yeteneği tatmin etmek için duyular dünyasındaki zevklerin peşinden koşan kişilerin ortak kaderidir.

İşte Lao-tzu'nun sizlere, Tao Te Ching'in bu derin öğretisinden verdiği mesajlar:

Her daim sizinle olan ebedi mutluluğu keşfedin—
hayatın güzellikleri görünür halde olmasa bile!

Kendinizi salt fiziksel bir varlık olarak görmekten vazgeçin. Gereğinden fazla büyütülen dünyevi zevklerin, fiziki olanın sınırlarını aşmak için tadılmak istendiğini, fakat bunun Tao'yla olan do-

ğal bağı harekete geçirmeden gerçekleştirilemeyeceğini kavrayın. Duyumsal zevkleri, sizin için her daim zaten var olan Tao kaynaklı mutlulukla bir tutmaya son verin. Deneyimlediğiniz her şeyden duyularınız aracılığıyla zevk alın: Leziz yemeğinizin tadını çıkarın, en sevdiğiniz şarkının melodisiyle kendinizden geçin ve cinsel enerjinizin verdiği heyecanı tadın. Fakat şunu bilin ki tüm bunları –bu dünyaya kolayca uyum sağlayabilen– duyumsama özelliğinizle algılamaktasınız. Sonra da fiziki olanın sınırlarını aşan "Tao özünüzü" arayın ve *onun* sunduğu zevkleri keşfedin.

Gerçek, kalıcı zevkin ne olduğunu yeniden değerlendirin. Tao ilk başlarda görme, işitme, dokunma, tat alma ve koklama duyularınıza etki etmese de, dünyevi zevk arayışlarıyla karşılamaya çalışıp durduğunuz isteklerinizi tatmin eder. Geçici bir eğlencenin peşinden koştuğunuzda, o eğlencenin o andaki ve oradaki değerini bilin, fakat onu çok daha büyük bir arzunuzu tatmin etmek için elde etmeye çalışmayın.

Gündelik yaşamınıza karşı sınırsız bir minnettarlık duyun.

Her daim sizinle birlikte olan ebedi Tao'nun varlığı için şükranlarınızı dile getirmeyi gündelik bir pratik haline getirin. Halinizden memnun bir gözle baktığınızda, daha önceleri arzulamakta olduğunuz dünya size farklı görünecektir. Tao'nun bilincindeyken, dünyevi zevklerin yokluğunda hissedilen yarım kalmışlık duygusu, sınırsız bir minnettarlıkla yer değiştirir. Önceleri, dünyevi zevklere karşı gereksinim –fiziki ve dünyevi sınırlardan ve kısıtlamalardan arınmış bir biçimde– Tao yanınızın farkında olmanın verdiği minnettarlık duygusu ve memnuniyet ile yer değiştirir. Tao'nun varlığına karşı bilinçli bir biçimde minnettarlık duyarak yaşamak, insanları ve farklı deneyimleri size doğru çekecek, ölüm ve yaşam bilincinizin dengesini geliştirecektir. Kendinizi Tao'nun sınırsız sevgisine ve cömertliğine açın, aynı sevginin ve cömertliğin çok daha fazlasını kendinize doğru çekeceksiniz. Dünyanız değişmiş olacak; çünkü önceleri sadece, dünyevi hazlara gereksinim duyan ölümlü yanınızı gördüğünüz yerde artık Tao'yu görüyor olacaksınız.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

24 saat boyunca oruç tutun. Açlık krizi geldiğinde, zihninizi her daim sizin yanınızda olan ebedi güce karşı duyduğunuz minnettarlığa odaklayın. Fiziksel yanınıza oruç sona erdiğinde doyurulacağını söyleyin; sonra da, açlıktan bihaber olan Tao yanınıza geçiş yapın. Tao yanınızın farklı doğasının tadını, bedeninize doğru akmakta olan enerjisini hissetmeye odaklanarak çıkarın. O kendini gösterecektir –belki memnuniyetle, belki coşkuyla, belki de mutlulukla. Dünyevi zevklerle karşılaştırıldığında, bunun nasıl bir duygu olduğuna dikkat edin.

36. Öğreti

Eğer herhangi bir şeyi avucunuza sığdırmak istiyorsanız,
bile bile genişlemesine izin vermelisiniz.
Eğer herhangi bir şeyi zayıflatmak istiyorsanız,
bile bile daha da güçlenmesine izin vermelisiniz.
Eğer herhangi bir şeyi yok etmek istiyorsanız,
bile bile çoğalmasına izin vermelisiniz.
Eğer herhangi bir şeyi kendinizden uzaklaştırmak istiyorsanız,
bile bile yaklaşmasına izin vermelisiniz.

Burada verilmek istenen derse
gölgede kalmışlığın bilgeliği denir.
Narin olan güçlü olandan uzun yaşar.
Muğlak olan belirgin olandan uzun yaşar.

Balık, derin sulardan ayrılamaz,
ve bir ülkenin silahları gün yüzüne çıkarılmamalıdır.

Kenarda Köşede Yaşamak

Büyüme çağınızda size verilen öğütlerin çoğu şu kelimelerin etrafında döner durur: *Beni fark et!* Sizlere hep, ne kadar çok dikkat çekerseniz –özellikle de "iyi bir ufaklık" olarak– akranlarınız (ve tanıdığınız yetişkinler) tarafından bir o kadar onay ve değer göreceğiniz öğretilmiştir. Bir numara ol, denmiştir size, o altın yıldızı kap, şu şampiyonluğu elde et, en yüksek notları al, okul birincisi ol, şu unvanı kazan, ödülleri topla, vesaire. Bu tür öğütlerin hepsi, kalabalığın bir adım ötesine geçmek ve kendinizi, etrafınızdakileri göz önünde bulundurarak değerlendirmekle ilgilidir.

Genel anlamda kendi konumunuzla ilgili düşüncelerinizi değiştirdiğinizde, "gölgede kalmışlığın bilgeliği"nin, hayatınızdan rekabeti silmenize ve sessizliğin gücünü geri kazanmanıza yardımcı olacağını keşfedeceksiniz. Diğer bir deyişle Lao-tzu sizlerden, hayatı ağırdan almanızı ve bakış açınızı tamamen yeni bir zemine oturtmanızı ister. Böyle yaptıkça dünyanız –sahip oldukları gücü, kendi statüleriyle başkalarınınkini karşılaştırarak ölçen tiplerden çok daha uzun yaşayan– narin ve alçakgönüllü bir ruhu yansıtacaktır.

Bu öğreti, maddesel dünyanın çelişkili doğasını kavrama düşüncesiyle söze başlar ve sonrasında sizleri, yaşamınızın derin bir gözlemcisi olmaya davet eder. Kendinizi önemsiz hissediyorsanız, önemli olmanın ne demek olduğunu biliyorsunuz demektir; güçsüz olma düşüncesi, güçlü olmanın ne demek olduğunu bilmekten doğar. Tao Te Ching'in bir çevirisinde (Witter Bynner tarafından çevrilmiş olan *The Way of Life According to Lao-tzu*'da) bizlere hatırlatıldığı gibi:

Kendini sönmüş gibi hisseden kişi
Bir zamanlar mutlaka şişkin olmuştur,
Kendini silahsız hisseden kişi
Bir zamanlar mutlaka silah taşımıştır.
Kendini yoksun hisseden kişi
Bir zamanlar mutlaka ayrıcalıklı olmuştur...

Sizi en başında o noktaya getiren düşünce biçiminizi aşarak, "kendinizi güçsüz ve önemsiz hissetme", "stres ve korku dolu olma" tuzaklarından uzak durun. Şunu unutmayın ki, eğer kendinizi güçsüz hissediyorsanız, geçmişte en az bir kez kendinizi güçlü hissetmişsinizdir. Eğer stres yaşıyorsanız, stresli olmamanın nasıl bir şey olduğu hakkında bilginiz var demektir. Kendinizi başkalarıyla kıyaslama ve standartlara uyma gereksiniminizden bağımsız hale gelmekle, Lao-tzu'nun "gölgede kalmışlığın bilgeliği" olarak adlandırdığı yolu seçmiş olursunuz –yani, başkalarının gözünde *daha büyük* olma gereksiniminizden kurtulursunuz.

Lao-tzu bu derin öğretiyi, derin sulardan ayrılan balık benzetmesiyle sonlandırır –balıklar suyun yüzeyini deneyimlemeye ve bu derinlikten "büyük dünya"yı görmeye çalıştıklarında, çok uzun süre hayatta kalamazlar, çünkü muhakkak bir ağ tarafından yakalanırlar. Böylece bu 36. öğretinin verdiği önemli dersi bulmuş olursunuz: Radarın dışında durun; fark edilmek için çabalayıp duran diğer herkesten çok daha uzun yaşarsınız. Böyle bir bakış açısı edindiğinizde, kenarda köşede durma arzunuz, güçlü ve diğer herkesten üstün görünme gereksiniminize baskın çıkar –ve hayata, almış olduğunuz ödüller arasında yalnız başınıza veda etmezsiniz!

İşte Lao-tzu'nun sizlere bundan 25 yüzyıl önce, bu ölümsüz bilgelik kaynağını yazarken söylemek istemiş olduğu şeyler:

Bir yandan zıtlıkların bilincinde olmaya,
diğer yandan tekliği kavramaya çalışın.

Zihninize teklik bilincini aşılamak için elinizden geleni yapın. Örneğin, diyelim ki yorgunsunuz, dinlenmiş olmanın nasıl bir şey olduğunu bildiğinizi kendinize hatırlatın. Karşıt hissin bilincinde olun; böy-

lece her ikisini de aynı anda hissedebilirsiniz. Aynı şeyi, deneyimlediğiniz bütün hisler için de yapın: Eğer kendinizi bunalmış, güçsüz, sevgiden mahrum –ya da herhangi bir şey– hissediyorsanız, o an hissetmekte olduğunuz şeyin antitezini deneyimleriniz arasında bulabilirsiniz. Karşıt hissi hemen o an bulmaya çalışın ve zihninizde onunla bir olun; çünkü o size, kendi içinizde huzurlu olmanın verdiği dengeyi temin edecektir. İşte bu tekliktir; o, uçları yaşadığınız ve hiçbir şeyi asla bölmeyen Tao gibi olmak için kafanızı kullandığınız yerdir. Teklik nasıl parçalara bölünebilir ki? Eğer onu bölebilseydiniz, ortada teklik diye bir şey olmazdı.

Kendinizi geriye çekin ve başkalarına yol verin.

Kendinizi başkalarıyla kıyaslama ya da "sistem"in içinde kalmaya çalışma eğiliminizi gözlemleyin. Söz konusu sistem, sizi tıpkı diğer herkes gibi davranmaya itmek ve kendi başarınızı va da mutluluğunuzu başkalarıyla kıyas yaparak ölçmeye teşvik etmek için tasarlanmıştır. Tao Te Ching sizlere, gölgede kalmışlığın peşinden koşmayı tavsiye eder: Dikkatleri kendi üstünüze çekmeyin ve fark edilmek için çırpınıp durmayın. Daha ziyade yol verin, yol verin, yol verin.

Bırakın başkaları, sahip oldukları güç ve popülariteyle böbürlenerek büyüsünler. Lao-tzu'nun dediği gibi, başkalarına genişleme hakkını bile bile tanımalısınız; siz kendi dersinizi, Tao odaklı ruhunuzun derin sularında sonsuza dek yaşayan o balıktan çıkarın.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün kendinize, gün boyunca elinizden geldiğince arka planda durma ödevi verin. Kendinizi başka herhangi biriyle kıyaslama ya da dikkatleri üstünüze çekme güdünüzü bastırın. Bunu, bugün sırf başkalarına odaklanacağınıza ve cümlelerinizde *ben* öznesi yerine *sen* öznesi kullanacağınıza dair kendinize söz vererek başarabilirsiniz. Dolayısıyla, "Bu tür işleri ben yıllarca yaptım; izin ver de sana işleri nasıl yürüteceğini anlatayım." gibi bir ifade yerine, "Yeni işinde gayet başarılı görünüyorsun." gibi bir ifade kullanın. Tao'nun lisanında, yumuşak ve narin olun, sonsuza dek yaşayacaksınız.

37. Öğreti

Tao hiçbir şey yapmaz
fakat hiçbir şeyi de yapılmamış bırakmaz.

Eğer güçlü adamlar
kendilerine onu merkez edinebilselerdi,
bütün dünya kendi kendini değiştirirdi,
kendi doğal ritmiyle.

Yaşam basit olduğunda,
bütün yapaylıklar yok olur;
esas doğamız ışıldar.

İstek söz konusu olmayınca, dinginlik var olur,
ve dünya kendi kendini yola koyar.
Sükunet var olduğunda
insan, evrenin dayanağını kendi içinde bulur.

Basitlikte Yaşamak

Ben bunu Tao Te Ching'in, "Dilini ısır, ağzına fermuar çek" öğretisi olarak adlandırıyorum. Bu öğretinin ilk iki dizesinde belirgin bir biçimde var olan paradoks, bende inanılmaz derecede bir merak uyandırıyor: "Tao hiçbir şey yapmaz, fakat hiçbir şeyi de yapılmamış bırakmaz." Bu öğretide bizden ne üstüne kafa yormamız istendiğini bir düşünün –hiçbir şey yapmayın, her şey halledilmiş olacaktır. Gayet açıktır ki bu, size ve bana şimdiye dek öğretilmiş olan şeylere ters düşen bir ifadedir. Kültürümüzde hiçbir şey yapmayan kişi tembel, başarısız ve büyük ihtimalle de değersiz biri olarak görülür. O halde bir an için, basitlikle yaşamak ve hiçbir şey yapmamak ile ilgili düşüncelerimizi yeniden şekillendirmeye çalışalım.

Medyadan duyduğumuz –savaş, terörizm, yoksulluk, düşmanlık, suç ve hastalık gibi– kötü şeylerin kaçı, evrenin doğal gelişimine müdahale etmiş olmanın bir sonucudur? Kendi öz doğamızın ya da gezegenimizin öz doğasının ne kadarı gözle görülebilir haldedir? Ülkelerin başındakiler, vatandaşlarının hayatlarına burnunu sokmasaydı, dünya nasıl bir yer olurdu? Ya da Allah'ın hiçbir kuluna düşman gözüyle bakılmasaydı? İnsan topluluklarının, başkalarını kontrol altına almak, gasp etmek ya da zapt etmek için bir araya gelmelerinin asla söz konusu olamayacağı bir dünyanın varlığı mümkün müdür? Ya okyanusların, dağların, doğal kaynakların, havanın, bitkilerin ve hayvanların saygı gördüğü ve hiçbir müdahale olmaksızın var olmalarına izin verildiği bir yer? Bu derece sade ve müdahaleden arınmış bir yerin var olduğunu düşünün... Bütün eylemlerde –hiç-

bir şey yapmayan ve buna rağmen hiçbir şeyi tamamlanmamış bırakmayan– Tao'nun örnek alındığı bir yer...

Şimdi de bu fazlasıyla hayal ürünü olan tabloyu bir kenara bırakıp, bu öğretide bahsi geçen "dünyayı değiştiren güçlü insanlar" ifadesiyle ne demek istendiği üstüne kafa yorun. Onlar, doğal akışa müdahale ettiklerinde eninde sonunda, Tao'yla uyuşmayan zor durumlara neden olurlar. Bir de, kendine Tao'yu merkez edinmiş liderleri gözünüzün önünde canlandırmaya çalışın –onlar düşmanca davranışlar sergilemekten ziyade, dillerine hâkim olur, çenelerini tutarlar ve gezegen üstünde var olan herhangi bir şeye zarar verecek faaliyetlere katılmayı reddederler. Evet, bu belki bir fantezi olabilir; fakat bir bilge ya da kendine Tao'yu merkez edinmiş biri gibi düşündüğünüzde, imkansız değildir.

Tao Te Ching'in 37. öğretisi, sizin kendinize olan bakış açınızı değiştirmenize de yardımcı olabilir. Diyelim ki, "başarı" düşüncesiyle "her şeye hükmeden insan tipi" fikrini bir tutmak size normal geliyor. Siz inanıyorsunuz ki, başarılı kişi başkalarına sorumluluk veren kişidir; çünkü o, insanlara neyi-nasıl yapmaları gerektiğini anlatma kabiliyetine ve güdüsüne sahiptir. Fakat bu bakış açısı, "hiçbir şey yapmayan" ve "hiçbir şeyi yapılmamış bırakmayan" Tao'yla uyum içinde olmaktan tamamen uzaktır. Sahip olduğunuz güce ve başarıya olan bakış açınızı değiştirdikçe, "şiddetli arzularınız", yerini "dinginlik dolu bir memnuniyet"e bırakacaktır. Evrenin temeli olan gerçek doğanızın gün yüzüne çıkmasına izin vermeye başladığınızda, hayata olan bakış açınızın tamamen değişmiş olduğunu fark edeceksiniz.

Ben bu "basitlik öğretisi"ni çocuklarımla başa çıkmaya çalışırken kullandım. Gidip onlara ". . ."yı nasıl yapmaları gerektiğini söylediğimde, bir dirençle karşılaştım. Fakat dilime hâkim olup, çenemi tuttuğumda ve sessizliğe büründüğümde onlar da bu durumumu fark etmekle kalmadılar, aynı zamanda şaşkınlıklarının yerini bir dinginlik enerjisi aldı. Öğrendim ki çocuklarım neyi-nasıl yapmaları gerektiğini zaten biliyorlar: Onların içinde de evrenin temeli bulunmakta. Onlar da kendilerine, "hiçbir şey yapmayan ve böylece

her şeyi halletmiş olan" Tao'yu merkez edinmişler. Onların da kulak verdikleri bir öz doğaları var. Bu gerçeklere güvenmeye –sırf çocuklarım için değil, aynı zamanda muhatap olduğum herkes için– alıştığımdan beri daha huzurluyum. Ve sonuç olarak tahmin edin ne oldu? Çocuklarımın çoğu hayatta başarılı oldu –müdahalelerimden kaynaklanan problemler olmaksızın.

Başarı ve güç ile ilgili düşüncelerinizi tümden değiştirin; çünkü bunlar, emirleri kayıtsız şartsız her koşulda yerine getirmenin bir sonucu değildir. Asgari müdahaleyle çok daha iyi işlediğini bildiğiniz bir dünyada yaşamaya başlayın. Anlayacaksınız ki, bütün insanlar başkalarına bilgiçlik taslamayı kesip, Tao'nun gelişmesine izin vermeyecek; fakat siz, insanların kendi güçleriyle böbürlenerek dikkat çekmeye çalışmalarını seyredeceksiniz.

İşte Lao-tzu'nun sizlere, bu öğretiyi günlük pratiğe dökebilmeniz için verdiği tavsiyeler:

Özgün ve doğal olan özünüzü güçlendirin.

Kendinizi, başkaları tarafından icat edilmiş yargılarla değerlendirmekten uzak durarak esas doğanızın gün yüzüne çıkmasını sağlayın. Kendinize, hiçbir şey yapmak zorunda olmadığınızı hatırlatın: Hiç kimseden üstün olmak zorunda değilsiniz. Her koşulda kazanan taraf olmak zorunda değilsiniz. 1 numara, 27 numara ya da bilmem kaç numara olmak zorunda da değilsiniz. Özgün ve doğal özünüze müdahale etmeyi kesin. Başkalarının gözünde üretken, zengin ya da başarılı olmak için içinizde duyduğunuz ağır yükü hafifletin ve kendinize, Tao'ya ulaşmanızı sağlayacak bir ifade bulun. Mesela şu ifadeyi benimseyin: *Ben kendime Tao'yu merkez ediniyorum. Kendimi yola koyabileceğime ve dünyanın da kendini yola koyabileceğine inanıyorum. Sessizliğe büründüyorum ve her şeyin yolunda olduğunu biliyorum.*

Sessizliğinizi sürdürerek, başkalarının esas doğasını görmeye çalışın.

Çevrenizdekilerin hayatlarına burnunuzu sokma girişiminde olduğunuz o can alıcı anda bilinçli bir şekilde çenenizi tutun ve ağzı-

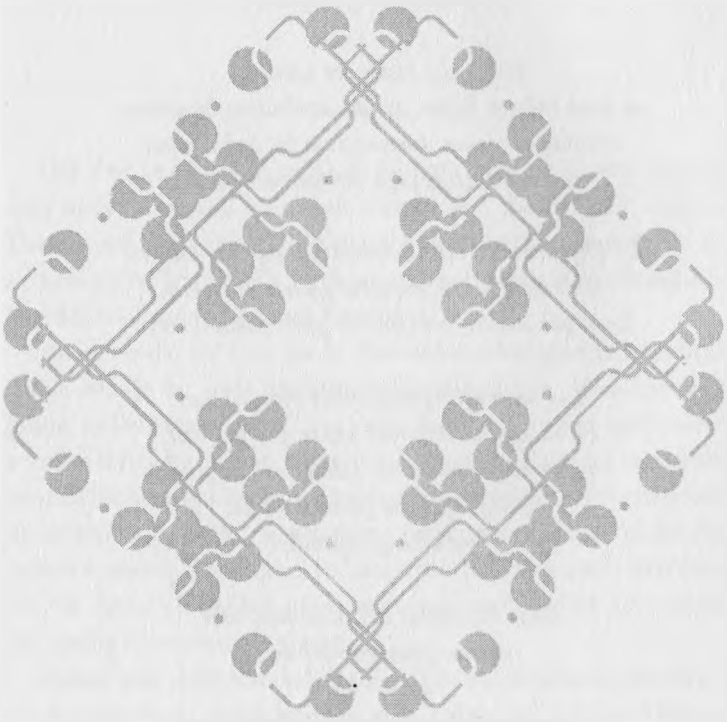
nızı fermuarlayın. Başkalarına, özellikle de aile üyelerinize, hayatlarını nasıl yönlendirmeleri gerektiğiyle ilgili nutuk çekme eğilimizin farkında olun. Bir başkasının işine karışmadan önce bir-iki saniyeliğine olsa dahi duraklıyorsanız, çevrenizdekilerin de kendi içlerindeki "evrenin temeli"ni aramalarına izin verme yolunda ilerliyorsunuz demektir. Başkalarının işine burnunu sokma alışkanlığınıza karşı, "müdahaleden önceki küçük bir duraksama" yöntemi, *dayatmak*tan ziyade *saygı gösterme* yanlısı olan birinin enerji alanındayken herkesin nasıl da her şeyin üstesinden gelebilecek kabiliyete sahip olduğunu görmenizi sağlayacaktır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bu 37. öğretinin ilk iki satırını bir yere yazın: "Tao hiçbir şey yapmaz, fakat hiçbir şeyi de yapılmamış bırakmaz." Bu sözcükleri ezberleyene kadar tekrarlayın; sonra yarım saatliğine bir yürüyüşe çıkın ve bu kelimelerin doğruluğunu kavrayın. Hava, gökyüzü, bulutlar, çimenler, rüzgar ve çiçekler... Gördüğünüz hiçbir şey yarım bırakılmamıştır, fakat aynı zamanda tüm bunları tamamlayan da bir şey yoktur. Bunların hepsi, yukarıdaki sözcüklerin doğruluğuyla meydana gelmiştir. Aklıma, Rumi tarafından 13. yüzyılda yazılmış olan ve Tao Te Ching'in bu kısmına mükemmel biçimde uyan, "Beni çiğne" adlı şiiri geldı:

Beni yavaş yavaş çiğne.
Hemen mideye indirme.
Her şeyi tamir edebilecek bir misafir
evine ne sıklıkla gelir ki?

Bırakın her şeyi bilen misafiriniz, siz hayatı akışında yaşarken her şeyi tamir etsin.

38. Öğreti

İyi insan, iyi olduğunun farkında değildir;
işte bu yüzden iyidir.
Ahmak insan, iyi olmaya çalışır;
işte bu yüzden iyi değildir.

Bilge kişi hiçbir şey yapmaz,
ve buna rağmen hiçbir şeyi de yapılmamış bırakmaz.
Sıradan bir insan durmaksızın bir şeyler yapar,
ve buna rağmen çoğu şeyi yarım bırakır.

En büyük erdem, bencil olmaksızın hareket etmektir.
En büyük iyilik, koşulsuz şartsız vermektir.
En büyük adalet, tarafsız bir gözle bakabilmektir.

Tao kaybedildiğinde, iyilik ortaya çıkar.
İyilik kaybedildiğinde, ahlak ortaya çıkar.
Ahlak kaybolduğunda, gelenek ortaya çıkar.
Gelenek, gerçek güvenin örtüsü,
kaosun başlangıcıdır.

Bilge kişi kendi doğasını takip eder
hayatın göstergelerini değil.
Denir ki:
"O üretkenliğin yanındadır, koflığun değil."
"O sağlam olanın yanındadır, çürük olanın değil."
"O doğrunun yanındadır, yanlışın değil."

Kendi Doğanızı Yaşamak

İşte Tao Te Ching'in çelişkili gibi görünen bu öğretisinin ardındaki mesaj: Doğanız iyi olmak zorundadır, çünkü sizler iyilik olan Tao'dan geldiniz. Fakat iyi olmaya *çalıştığınızda*, esas doğanız işlevsiz hale gelir. İyi, ahlaklı ya da uyumlu olmak için çabaladığınızda, Tao doğanızla olan bağınızı kaybedersiniz.

Bu öğretide, bu kısa yazıyı yazmadan evvel günler boyunca üstünde bayağı bir kafa yorduğum bir cümle var: "Tao kaybedildiğinde, iyilik ortaya çıkar." Bu ifade Tao Te Ching'in öğrettiklerine o kadar tersti ki, şaşırıp kalmıştım. Sonunda, Lao-tzu'nun resmine uzunca bir süre bakarak meditasyon yaparken bir an her şey kafamda netleşiverdi: *Doğa, iyi olduğunun bilincinde olmaksızın iyidir*, meditasyon sırasında duyduğum kelimelerdi. Bu (bana göre) kafa karıştırıcı 38. öğretiyle ilgili Lao-tzu'nun benden insanlara neyi söylememi istediğini sonradan anladım.

Kendi esas doğanızı, teklik olan Tao'yu, kendinize merkez edinerek yaşayın; o, ikilik barındırmaz. Fakat "iyi biri" olduğunuzun bilincine vardığınız an, "iyilik-kötülük" ikiliğini kavrarsınız ki bu da Tao'yla olan bağınızı kaybetmenize neden olur. Sonra yeni bir şey keşfedersiniz –fark edersiniz ki, iyi olamıyorsanız ahlaklı olmaya çalışabilirsiniz. Peki ahlak, korumaya çalıştığınız "doğruluk" ve "yanlışlık" standartlarından başka nedir? Tıpkı Lao-tzu'nun bana söylüyor olduğunu düşündüğüm şey gibi: *Tao tekliktir; onun uymanızı gerektiren herhangi bir standardı yoktur.* Diğer bir deyişle, Tao *sadece Tao'dur;* o hiçbir şey yapmaz ve buna rağmen hiçbir şeyi de ya-

pılmamış (yani yarım) bırakmaz. Ahlak diye bir şey yoktur; sadece bağımsız Tao vardır. O doğru ya da adil değildir; fakat esas doğanın ta kendisidir ve burada sizler, kendi doğanıza sadık olmaya teşvik edilirsiniz.

Ahlak kaybedildikçe, gelenek düşüncesi su yüzüne çıkar ve sizler, çevrenizdekilere yüzyıllar boyunca hükmetmiş olan kurallara ve göreneklere göre yaşamaya çalışırsınız. Fakat ben, Lao-tzu'nun bana söylemekte olduğu şeyi neredeyse duyar gibiyim: *Tao sonsuzdur ve o kimseyi dışlamaz.* Gelenekler sizi Tao'dan koparır ve siz onlara uymaya çalıştıkça onlar da kaybolur. Bu nedenle siz de kurallara sığınırsınız; çok daha kötüsü, kendinizi parçalara ayırır, kaosun içine sürüklersiniz. Yinelemek gerekirse, Tao sadece kendi gerçek, esas doğasıdır –onun kuralları, gelenekleri, ahlak ya da iyilik anlayışı yoktur. Onu gözlemleyin ve onun doğası içinde yaşayın. Diğer bir deyişle, kendi egonuz için endişelenmeden hareket edin. Tao'nun verdiği gibi koşulsuz şartsız –iyi, ahlaklı ve adil olma derdi gütmeden– verin. Lao-tzu'nun tavsiye ettiği gibi, herkese, taraf tutmaksızın verin.

İtiraf etmeliyim ki, bu 38. öğretiye göre yaşamak, hayatınız boyunca öğrenmiş olduğunuz şeylerin tam tersini yapmak anlamına gelebilir. Bu benim için bazen, hem entelektüel hem de davranışsal bir zorluğu temsil ediyor. Şu ana dek incelemiş olduğum bütün uzman kişiler Lao-tzu'nun bu (ve bir sonraki) öğretiyi, uymaları için insanlara spesifik emirler ve davranış kuralları sıralayan çağdaşı Konfüçyüs'e bir karşı tepki olarak yazmış olduğunu söyler. Lao-tzu'nun bana, meditasyon yoluyla söylediği şey şuydu: *Kendi esas doğanıza güvenin. Bütün ikilikleri boş verin gitsin. Görünmez teklikte, yani Tao'da yaşayın.* İyi/kötü, doğru/yanlış, uygun/uygunsuz, yasal/yasadışı, vesaire ikilikler zor olabilir –sadece şunu unutmayın, bunlar gün yüzüne çıktığında Tao kaybedilmiş demektir.

İşte benim aracılığımla, Lao-tzu'dan sizlere birkaç tavsiye daha:

Yapay prensipleri reddederek kendi öz doğanızda yaşayın.

Yukarıdan aşağı doğru sıralayacak olursak bu prensipler iyilik, adalet, dini törenler ve kurallardır. Yapay iyilik, hayatı "kötü" ol-

mamaya çalışarak yaşama girişimidir ve dolayısıyla siz, iyilik skalasında nerede olduğunuza başkalarının karar vermesine göz yumarsınız. Kendi kendinize şunu söyleyin: *Ben Tao'ya aidim, Tanrı'nın bir parçasıyım ve bunu kanıtlamak için insan ürünü hiçbir göstergeye ihtiyacım yok. İyilik ve Tanrı birdir; ben, kendime güveniyorum ve her şeye bu perspektiften bakarak hareket edeceğim. Ben bu doğrudan yanayım, yanlış olandan değil.* Buna ek olarak, Tao'nun adalet diye bir derdi olmadığını da görün –bunun, bir teklik perspektifinden bakıldığında var olması mümkün olmayan yapay bir ürün olduğunu bilin. Siz bu tekliktен geldiniz ve onunla ilgili düşünceleriniz ne olursa olsun, o tekliğe geri döneceksiniz. Bu nedenle, adil bir muamele görmeyi beklemeksizin elinizi cömertçe açın.

Modası geçmiş ailevi ve kültürel gelenekleri terk edin.

Hayatınız boyunca, özellikle ailenizde, öyle varolageldiğini görmüş olduğunuzdan dolayı uyma zorunluluğu hissettiğiniz dini törenleri terk edin. Huzur içinde kendinize şunu söyleyin: *Ben Tao'ya güvenerek yaşamakta özgürüm. Atalarım gibi olmak zorunda değilim. Artık işlevsiz olan, düşmanlığın ve ayrılığın sürmesinden başka şeye yaramayan eski ritüelleri terk ediyorum.* Kendinize hatırlatın ki iyilik, kurallara uymakla ulaşılabilecek bir şey değildir; daha ziyade o, kendi öz doğanızla var olabilecek bir şeydir. Neyin uygun, iyi, ahlaki, etik ya da yasal olduğuna karar vermeniz için hiçbir kurala ihtiyacınız yok. Fani kurallar tarafından baştan çıkarılmak yerine, kendi yüksek doğanıza teslim olarak sevginin bir aracı olacağınıza inanın.

16. yüzyıl'da Aziz John tarafından yazılmış, "Bir Tavşan Durumumu Anladı." adlı şiir, bu yaklaşımı çok güzel bir biçimde tasvir ediyor:

Kederli olduğum bir gün bir yürüyüşe çıktım;
öylesine bir yerde oturdum.

Bir tavşan durumumu anladı ve yanıma yaklaştı.
Bazen, kendinize yardım etmek için bundan daha fazlası gerekmez—

konuşmayan,
öylesine bilge,
öylesine sevgi dolu yaratıklara
yakın durmak,

onlar size, muazzam bir kavrayışla
sadece bakarlar.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, Tanrı'nın yaratıklarından birini gözlemleyerek geçirin –bu bir köpek, bir kelebek, bir güve, bir örümcek, bir karınca, bir balık, bir kedi, bir geyik, ya da ilginizi çeken herhangi bir canlı olabilir. Kendi iç doğanıza güvenme konusunda onlardan çok şey öğrenebilirsiniz. Onlar, tıpkı şairin dediği gibi, "bilgelik doludurlar."

39. Öğreti

Eski çağlardan kalma şu şeyler, tekliğin bir sonucudur:
Gökyüzü bütün ve berraktır.
Yeryüzü bütün ve sağlamdır.
Ruh bütün ve doludur.
10 bin varlık bütündür ve ülke ayaktadır.
Tüm bunlar bütünlüğün birer sonucudur.

İnsanoğlu Tao'ya müdahale ettiğinde,
gökyüzü kirlenir,
yeryüzü tükenir,
denge bozulur,
yaratıkların soyu tükenir.

Bu yüzden asalet, alçakgönüllülükten kaynaklanır;
yükseklik, alçaklıktan doğar.
İşte bu yüzden soylu kişiler kendilerini
yalnız, yetersiz ve değersiz olarak tanımlarlar.

At arabasının parçaları
bütünle uyum içinde hareket etmedikten sonra işlevsizdir.
Bir insanın hayatı
o kişi, bütün bir evrenle uyum içinde yaşamadıktan sonra yararsızdır.
Evrenle uyum içinde
bütünün parçası olarak yaşamak
gerçek tevazudur.

Gerçekten, gereğinden çok onur, onursuzluk demektir.
Elmas gibi parıldamak ve
çalan çanlar gibi çınlamak, bilgece değildir.

Bütünlüğü Yaşamak

Bizler bütünlüğü genelde, tamamlanmış bir şey olarak düşünürüz. "Dokuz yardın bütünü" mesela, bütün bir uzaklığı ifade eder. "Yemeğin tümünü yedim", bir şeyin tamamıyla tüketilmiş olduğuna işaret eder. Fakat Lao-tzu, bütünlük kavramına çok daha farklı bir açıdan bakar: Bütünlük, diye yazar Lao-tzu, tevazudan kaynaklanır. Alçakgönüllülük, bütünlüğümüzü uyandırdığında, "bütünün bir parçası olduğumuz" gerçeğini kavrarız. Her şeye bu tarz bir yaklaşımla baktığınızda, evrenin bütünüyle uyum içinde olmak istersiniz –bütünün diğer parçalarıyla işbirliği içinde olmayı ve onlara boyun eğmeyi. Bütünün herhangi bir parçasına müdahale etmek aklınızdan bile geçmez; çünkü siz de onun bir parçasısınızdır. Kendinizi başkalarına ya da 10 bin varlık dünyanıza göre uç bir konumda görmeye başladığınız an, Tao'ya müdahale ediyor olursunuz. Benim sizlere tavsiyem, bütünlük anlayışınızı, Tao Te Ching'in bu 39. öğretisini göz önünde bulundurarak, masaya yatırmanızdır. Sizi temin edebilirim ki, dünyaya bu gözlüklerle baktığınızda, dünyanın değişmiş olduğunu göreceksiniz.

Lao-tzu, evrenin bir bütün olduğu düşüncesinde ısrarla durur; yani, evren bir teklik durumundadır. Bu teklik durumundan kopmak isteyen hiçbir parça söz konusu değildir. Gökyüzü, yeryüzü, ruh ve 10 bin varlık, bütünün birer parçasıdır –ve dahası, bu onların doğasında vardır! Gökyüzü ve ağaçlar bütünleşmiş bir durumdayken, egonuz *sizin* ayrı, farklı ve genel olarak da üstün olduğunuz düşüncesinde ısrar eder. Fakat siz, egonuzun bu bakış açısını değiştirebilirseniz, hayatınız değişecektir. İşbirliğinden yana olduğunuzda ve tekliğin işaretlerini görmeye çalıştığınızda, her şeyin nasıl da birbirine bağlı olduğunu

görmeye ve hissetmeye başlayacaksınız. Örneğin bedeniniz, bir bütün olan evren için uygun bir benzetme olabilir. Bir bütün olan bedeniniz, her ne kadar birbirlerine bağlı olsalar da, trilyonlarca ayrı hücre içerir. Bütüne karşı kendini üstün gören tek bir hücre bile, *bütün* hücrelerin zarar görmesine ve sonunda yok olmasına neden olabilir; tıpkı, gökyüzünü kirleterek, yeryüzünü yağmalayarak, bütünün dengesini bozarak Tao'ya müdahale eden insanoğlu gibi. Yanındaki hücrelerle işbirliği içinde olmayı reddeden bir kanser hücresi, eninde sonunda onları da mideye indirir ve eğer kontrol edilmezse bütünü yok eder. Neden? Çünkü o kanser hücresinin bütünle herhangi bir ilişkisi yoktur. O kendini yok ettiği gibi, kendi yaşamı için gereksinim duyduğu ev sahibini de öldürür. Eğer sizin de, *yaşamınızı* avucunun içinde tutan Tao'nun yok edilmesinde payınız olursa, kendinizi yok edersiniz.

Eğer uyum içinde işlemiyorsa, bütünün ayrıymış gibi görünen her bir parçası (genelde yararsız ve) tehlikelidir. Tao Te Ching'in bu öğretisinde bahsi geçen at arabası için geçerli olan şey, sizin için de geçerlidir. Hayatınızın Tao'yla ilişki içinde olmaya gereksinimi vardır ve bu ilişki Lao-tzu tarafından, "tevazuyla güçlenen bir bağ" olarak tanımlanmıştır. Diğer bir deyişle, bütünlük ve alçakgönüllülük bir ve aynıdır; bu nedenle, hayatla olan ilişkinizle ilgili düşüncelerinizi yenileyin ve kendi rolünüzü "bütünle uyum içinde" olarak oynayın.

İşte, Tao Te Ching'in bu öğretisini okuyup yorumladıkça, Lao-tzu'nun sizlere vermek istediğini düşündüğüm mesajlar:

Gezegenle olan ilişkinizi geliştirin.

Rolünüzün "Tao'nun parçalarından biri olmak" olduğunu bilerek, bütünlüğün atmosferinde yaşayın. Kendinize hatırlatın ki siz, bir yandan Tao'ya müdahale edip, diğer yandan mükemmel bir hayat yaşayamazsınız. Mükemmel bir hayat yaşamak, bütünün bir parçası olarak dünya dostu bir tutumla yaşamak ve çevreye her yolla saygı göstermek demektir. Sıkı bir çevreci olun. Yeniden dönüşümü gerçekleştirilebilecek çöpleri ayırmak için zaman ayırın. Çevre dostu bir otomobil kullanın ya da en iyisi, gidebileceğiniz her yere yürüyerek gidin. Bütünlük, her şeyi temin eden, iyi ve sükunet dolu Tao'yla

dengede olmayı sürdürmek demektir. Ancak alçakgönüllülükle siz, kendi Kaynağınız tarafından yönetilen bu muazzam oyundaki ufak rolünüzü özümseyebilirsiniz. Ve Lao-tzu'nun, "Bir insanın hayatı, o kişi bütün bir evrenle uyum içinde yaşamadıktan sonra yararsızdır" diyerek ne demek istediğini anlarsınız.

Kendinizi ayrı bir varlık olarak düşünmeyi bir kenara bırakıp, karşılaştığınız herkeste kendinizi görmeye çalışın.

Bütünlükte yaşarken, egonuzun tercih ettiği kopukluktan ziyade, kendinizi hayatın tümüne nasıl da bağlı hissettiğinizi gözlemleyin. Karşılaştığınız herkeste kendinizi görün, gezegenimizdeki bütün yaratıklarda, ormanlarda, okyanuslarda ve gökyüzünde –böyle yaptıkça, rekabetten ziyade işbirliği içinde olmaktan yana durmayı isteyeceksiniz. "Öteki" kavramının varlığını reddetmeye daha bir meyilli hale geleceksiniz. Hayatı bu şekilde yaşamaya çalışın; göreceksiniz ki, hayatınız boyunca sizden kaçmış olan mutluluk, özümsemeye başladığınız tekliğin bir parçasıdır.
İşte Rumi'nin bu duyguyu ifade edişi:

Bütün yaratıklara hizmet etmek adına,
yüreğinizi dünyaya karşı benimle birlikte ortaya koyarsanız,
Sevgilimiz sizi kutsal krallığımızdan içeri sokar
ve bizler, bizler gerçekten
çok mutlu oluruz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün bir yürüyüşe çıkın ve yarım saatlik bir süre içinde karşılaştığınız her şeyi bütünlük terimleriyle düşünün. Başka türlü olsa yargılayacağınız insanlarda kendinizi görün –örneğin yaşlı, genç, obez, engelli ya da muhtaç kişilerde. Onlara bakarken kendinize şunu hatırlatın: Ben, *bu insanların her biriyle aynı yaradılış kaynağını paylaşıyorum.* Bu, "egonuz"dan "Tao'nun erdemi"ne geçiş yaparak, bütünü hissetmenize yardımcı olacaktır.

40. Öğreti

Geri dönmek, Tao'nun devinimidir.
Teslim olmak, Tao'nun yoludur.
10 bin varlık, var olmaktan meydana gelmiştir.
Var olmak ise, var olmamaktan.

Geri Dönerek ve Teslim Olarak Yaşamak

Tao Te Ching'in en büyük öğretilerinden birini, burada, 81 pasaj arasından en kısa olanında görüyorum. Bu dört satırdaki bilgeliği kavrayabilirseniz, herhangi bir bilge kadar mutlu, halinden memnun ve kendine Tao'yu merkez edinmiş biri olursunuz.

İlk kelimeyle –*geri dönmek* ile– sizler varlığınızın temel prensibini kavramaya yönlendirilirsiniz. Sizlerden, bedeninizi terk etmeniz gerekmeksizin, yaşarken ölmeniz istenir. Bunu, formlar dünyasında şimdiye dek görünmüş olan 10 bin varlıktan biri olduğunuz gerçeğini kavrayarak gerçekleştirebilirsiniz. Lao-tzu'nun burada, 40. öğretide ifade etmiş olduğu şey, kuantum fiziğinin yüzyıllar sonra doğruladığı şeydir: Zerrecikler, atomdan da ufak küçük zerreciklerden meydana gelmezler. İnanılmaz derecede küçük tanecikler, bir zerrecik siklotronunda çarpıştırıldığında, geriye "zerrecik-siz" enerji dalgalarından başka bir şey kalmaz. Çok daha büyük birer zerrecik olan sizlerin de bir şekle bürünebilmeniz için, bir yaradılış ruhundan gelmeniz gerekir. M.Ö. 6. yüzyılda Lao-tzu, kuantum fiziğiyle ilgili herhangi bir şey bilmiyor olabilirdi; fakat buna rağmen o temel bir gerçekten bahsediyordu: Hayat veren şey, ruhtur. Ve sizler, hayat veren Tao'nun bir parçası olarak kaderinizi yaşamak istiyorsanız, egonuzdan kurtulmalı ve ruha geri dönmelisiniz –ya da bedeninizin ölüm vakti gelene dek bekleyebilir ve dönüş yolculuğunuzu o zaman gerçekleştirebilirsiniz.

Lao-tzu'nun, Tao Te Ching'in 81 öğretisini yazışından altı yüzyıl sonra, Yeni Ahit'in büyük bir kısmını yazmış olan şahıs, nereden gelmiş olduğumuz hakkında da bazı şeyler söylemiştir. Kendisi eski çağlarda Tarsus'un Kralı olarak adlandırılan, sonraları Aziz Paul olarak bilinen, İsa Peygamber'in bir takipçisidir. Aziz Paul, Efes halkına yazdığı mektupta şunları ifade etmiştir: "Sizler, Tanrı'ya benzemek için yaratıldınız; bu nedenle O'nu memnun etmeli ve gerçekten dindar olmalısınız." (Ef. 4:24). Bu mektup, sevgi dolu, kibar ve asla dışlayıcı olmayan kaynağımıza dönmek için hepimize gönderilen bir davettir.

Peki, Aziz Paul'a ve –Tao Te Ching'in çoğu öğretisinde bu konuya parmak basan– Lao-tzu'ya göre bu dönüş nasıl gerçekleştirilebilir? Bunu, egonuzu terk ederek, teslim olarak ve mütevazı olmaya çalışarak gerçekleştirebilirsiniz. Ayrıca, Korinthos halkına yazdığı mektupta Aziz Paul, direkt olarak İsa'dan alıntı yapar: "Zarafetim size yeter; çünkü gücüm, zayıflıkta mükemmelliğe ulaşmıştır." Sonra mektuba kendi sözleriyle devam eder: "Bundan dolayı ben, kendi zayıflığımla çok daha büyük bir zevkle böbürleneceğim; işte belki o zaman, İsa'nın gücü bende var olabilir. İsa aşkına, işte bu yüzden zayıf olmaktan, aşağılanmaktan, sıkıntı çekmekten, zulüm görmekten ve zorluklar yaşamaktan zevk alırım. Çünkü zayıf olduğum an, güçlüyüm demektir" (2 Kor. 12:9-10). Elbette ki teslim olmak Tao'nun yolu olduğu gibi, yüzyıllar boyunca varlığını korumuş olan kutsal metinlerin hemen hepsine göre, yüksek bir varoluşun da anahtarıdır.

Hayatın tümüyle ilgili düşüncelerinizi gerçekten değiştirdiğinizde, dünya çok daha farklı görünmeye başlayacaktır. Herkesi ve her şeyi, sanki ellerinde bir tur seyahati bileti varmış gibi görmeye başlarsınız: Hepsinin bir kaynaktan geldiğini ve o kaynağa geri dönmesi gerektiğini bilirsiniz. Meydana gelen her şey muhakkak yok olur, bu sizin için önemli olsun ya da olmasın. Anlarsınız ki Yeryüzündeki hayat, özgürlükçü ve esprili bir bakış açısı için idam hükmü niteliğindedir. Sizler her gün, her an olabildiğince fazla yaşamayı seçersiniz, tıpkı var olmayan yanınız gibi.

Ruhani bir varlık olarak, içinde bulunduğunuz sınırlar dünyasına girmeden evvel sahip olduğunuz aynı sevgi deposunda barınmakla, fiziki formunuz içindeyken "dönüş bileti"nizi kullanmaya karar verirsiniz. Dönüş seyahatiniz sırasında sadece kendi ego-kimlik kartınızı yok etmekle kalmaz, evrenin yaratıcı gücü olan Kaynağınızın gücünü geri kazanırsınız. Egoyla ilgili her şeyi ortadan kaldıran bir varlığın tekliğiyle bütünleşirsiniz; ve görmekte olduğunuz dünya artık, mükemmel ve sonsuz olur. Artık ortada hiçbir endişe, hiçbir kaygı ya da kendini, sahip olunan mal mülkle tanımlama diye bir şey yoktur –artık özgür biri olmuşsunuzdur. Siz, başında, sonunda ve her zaman ruhani bir varlıksınızdır.

İşte Lao-tzu'nun sizlere, Tao Te Ching'in 40. pasajındaki bu kısa fakat derin öğretiyle anlatmaya çalıştığını düşündüğüm şeyler:

Geri dönmenin ve teslim olmanın üstünde durarak takip etmekte olduğunuz yönü izleyin.

Hayatınızın her alanında –kariyeriniz, ilişkileriniz ve sağlığınız dâhil –atmakta olduğunuz her bir adımın yönünü değerlendirmek için zihinsel bir çaba harcayın. Yani, kendinize şunu sorun: *Hangi yöne doğru ilerliyorum? Kaynağımdan uzaklaşıyor muyum yoksa ona gerimi dönmekteyim?* Böyle bir değerlendirme, Tao'dan uzaklaşmak yerine, ona doğruca geri dönmenize yardımcı olacaktır. Egzersiz yapma ya da daha besleyici besinler yeme azmi, varlığınızın kaynağı olan sağlığa sizi geri götürecek bir adımdır. Egonuzu askıya alma ve daha ziyade bir başkasının yararını gözetme kararlılığı, Tao'ya geri dönmek için bir adımdır. Eli sıkı olmaktan ziyade eli açık olma kararlılığı, geri dönüş yolunda atılan bir adımdır. Bütün bu eylemler, her şeyden önce izlemekte olduğunuz yönü masaya yatırmanızdan kaynaklanır –*yaradılış kaynağınızdan uzaklara doğru mu* yoksa *ona doğru mu?*

Teslim olun!

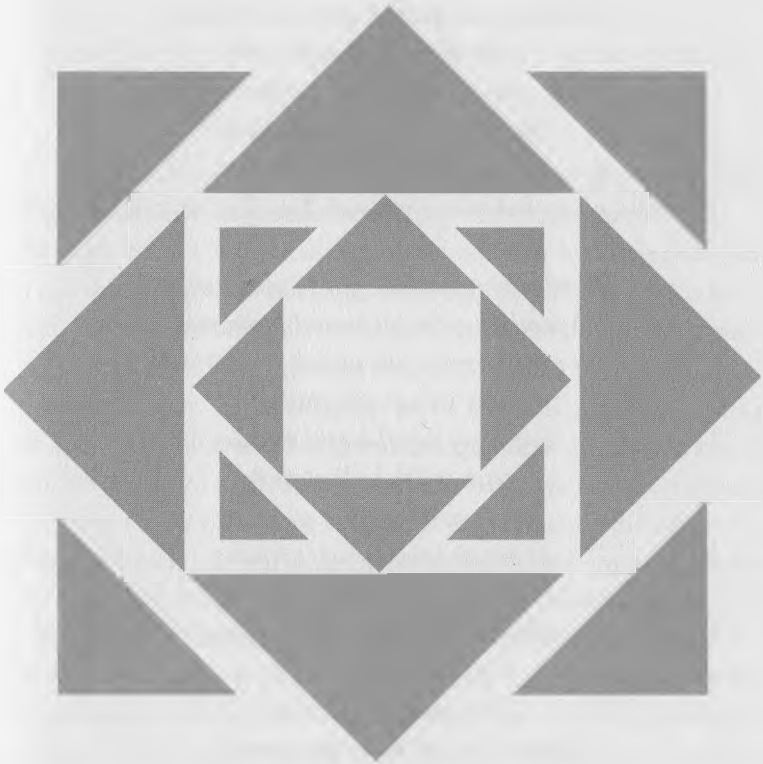
İşte oluruna bırakmak budur. Şunu kavrayın ki, o küçük egonuz hiçbir işe yaramaz; siz dâhil, her şeyi yaratan Tao'dur. Büyülü

yazı masamda oturup, şu kelimeleri kağıda döktüğümde farkındayım ki, kağıdın üstünde esrarengiz bir biçimde görünür hale gelen şeylerin sahibi ben değilim. Ben teslim olmuşum. Biliyorum ki bütün kitapları yazan, bütün şarkıları besteleyen, bütün binaları diken Tanrı'dan başkası değildir. Her şeyi yaratan bu güce boyun eğiyorum. "10 bin varlığın hepsi bir varoluş dünyasından meydana gelirken, varlığın kendisi var olmayıştan meydana gelir" diye düşünerek bir adım öteye gidiyorum. Teslim olduğum şey, işte bu var olmayış tinselliğinin, ya da Tao'nun, muhteşem halidir. Aynı şeyi sizin de yapmanızı ve her şeyin birlikte nasıl da mükemmel biçimde aktığını huzur içinde gözlemlemenizi isterim.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Genelde bir trafik işareti olarak bulunabilecek bir "dur işareti"ni stratejik olarak rahatça görebileceğiniz bir yere yerleştirin. Bu işareti, Tao'ya dönüş yapmanız için bir hatırlatıcı olarak kullanın. Her gün en az bir dafa, bir anlaşmazlığı sürdürmek yerine, hemen pes edin. Birilerine elde etmiş olduğunuz başarıları anlatırken ya da egonuzu şişirmenin tadını çıkarırken durun ve anında bir dinleme pozisyonu alın. Her gün ne kadar çok şeye teslim olabilirseniz, Tao'nun huzuruna ve uyumuna bir o kadar yaklaşmış olursunuz.

41. Öğreti

Büyük bir bilge Tao'yu işitir
ve onu hayata dökmek için azimle çalışır.
Vasat bir bilge Tao'yu işitir
ve bazı şeyleri aklında tutar, bazılarını unutur.
Bayağı bir bilge Tao'yu işitir
ve kahkahalarla güler.
Bu alaycı kahkaha olmasaydı Tao, Tao olmazdı.

Bunda yararlanabileceğin bir ders vardır:
Aydınlığa giden yol karanlık görünür,
ileri gitmek gerisin geri gitmek gibi görünür,
kolay yol zor gibi görünür,
gerçek güç zayıflık gibi görünür,
gerçek saflık kirli görünür,
gerçek netlik muğlak görünür,
en büyük sanat bayağı görünür,
en büyük sevgi sıradan görünür,
en büyük bilgelik çocukça görünür.

Tao saklı ve isimsizdir;
sadece o her şeyi besler ve tatmin eder.

Görünenlerin Ardında Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisi, bu kitaba vereceğim ismi *Hayatını Değiştirmek için Düşüncelereni Değiştir* kararlaştırmamda etkili oldu. Düşüncelerinizi Tao'yla uyum içinde olmaları için değiştirdiğinizde, o ana dek "gerçeklik" olarak adlandırdığınız şeylerin aslında bir formdan, bir görüntüden ibaret olduğunu görürsünüz. Başlarda, teklik ile ilgili düşünceleriniz, ego-kaynaklı alışkanlıklarınız tarafından bulanıklaştırılmıştır. Alışageldiğiniz şeyler size hâlâ gerçekmiş gibi gelir; ve Tao odaklı dünyanız her zaman belirgin değildir. Fakat yavaş yavaş, size gerçek*miş* gibi gelen şeylerin ardına bakmaya ve –önceleri sahip olduğunuz sınırlı bakış açısı tarafından dağıtılmamış bir halde– Tao'yu deneyimlemek için büyük bir kararlılıkla hareket etmeye başlarsınız.

Tao Te Ching'in bu 41. öğretisini yeniden okuyun ve verdiğiniz tepkiyi gözlemleyin. Kendinize, konu Tao'nun bilgeliğini kavramak ve hayata geçirmek olduğunda büyük, vasat ya da bayağı bir bilge olup olmadığınızı sorun. Mesela ben, Tao'yu incelemek ve onunla ilgili yazılar yazmak için yıllarımı harcadıktan sonra, hiç çekinmeden büyük bir bilge olduğumu iddia edebilirim. Onu kavradıkça, daha büyük bir azimle hayata geçirmeye çalıştım. Tao'nun prensiplerini hayata geçirmek için sonsuz sayıda gündelik fırsatla karşılaştım. Siz de kendi düşüncelerinizi masaya yatırdığınızda, belki bu eski öğretilerin nasıl pratiğe dökületeceğini öğrenmek isteyen bir yanınızı keşfedersiniz. Böylece, "Tao'yla ilgili çok az bilgisi olan, hatta onu alaya alan" biri olma durumundan kurtulup, "büyük bir "bilge" olursunuz.

Tao'nun her gün pratiğe dökülmesi, bir bilgenin büyüklüğünü belirler, o bilgenin Tao Te Ching'deki çelişkili gibi görünen kavramları zihinsel olarak kavrayıp kavramamış olduğunu değil. Lao-tzu'nun ifade ettiği gibi bayağı bilgelerin alaycı kahkahaları olmasaydı, Tao var olamazdı. Bir de çelişkili kavramları düşünün!

A Warrior Blends with Life: A Modern Tao adlı eserinde Michael LaTorra, 41. öğretiyle ilgili yorum yapar:

> Yol sadece, ne kadar budala olduklarını bilecek derecede bilge olan kişiler için çekicidir. Kendilerini bilge sanan diğer budalalar arasından alaycı tipler, gerçek bilgeleri Yol'u takip etmekten alıkoyamazlar. Yol'u takip etmekle bilge kişiler, karmaşık, sıradışı ya da belirgin olmazlar. Aksine, basit, sıradan ve geri planda olurlar.

Tao'yu her gün yaşamayı seçtiğinizde, kendi içinizde ve çevrenizde deneyimlediğiniz şeyler, göründüğünden çok daha farklı olur. Görünenden uzaklaşıp, Tao'nun mutluluk dolu dünyasına girersiniz; ve, her şey nasıl görünürse görünsün, bu gerçeğin yanında olmayı seçmeniz hayati önem taşır. Başkaları sizinle dalga geçebilir; fakat şu paradoksu unutmayın: Bu alaycı kahkaha olmasaydı Tao, Tao olmazdı.

Karanlıkta kaldığınız zamanlar olabilir fakat yeni bakış açınız iç dünyanızı eninde sonunda aydınlatacaktır. İlerlemek için çabalarken gerisin geri gidiyormuş gibi hissettiğinizde, Tao'nun saklı ve isimsiz olduğunu hatırlayın. Eğer kapınıza kadar gelseydi ya da tıpkı ağrıkesici bir hap gibi kolay ulaşılabilir olsaydı, o Tao olmazdı. Bu nedenle, yaşam zor gibi göründüğünde, orada durun ve huzura ulaşmak için bir tek adımınızın kalmış olduğunu fark edin. İşte o zaman, "Kolay yol, zor gibi görünür; gerçek güç, zayıflık gibi görünür" derken Lao-tzu'nun neyi kastetmiş olduğunu kavrayacaksınız. Kendinizi güçlü hissetmek için başkalarıyla savaşmanıza ya da onlara hükmetmenize gerek olmadığını göreceksiniz.

Kendine Tao'yu merkez edinmiş bir insan, dünyayı çok daha farklı görür; asıl gücün iç huzur olduğunu bilir. Daha az efor sarf et-

mek aslında daha kolaydır –kendi içinizi aydınlattığınızda ve önünüze hedefler koymaktan ya da başkaları tarafından oluşturulmuş standartları karşılamaya çalışmaktan ziyade, sonsuz Tao tarafından hareket ettirilmenize izin verdiğinizde her şey hallolmuş olacaktır. Tao'ya yol verin ve bu pozitif perspektiften kaynaklanan saflığı ve berraklığı görün. Birilerinin ya da bir şeylerin dış görünüşü berbat olabilir fakat bir Tao bakış açısı size, esas iyiliğin her daim orada olduğunu hatırlatır. O saklı ve isimsizdir; dolayısıyla, onu bulmak ve etiketlemeye çalışmakla zaman harcamayın.

Bu yolda ilerledikçe, her ne kadar muğlaklığını korusa da, Tao'yla uyum içinde yaşamak için azimle çalışan büyük bir bilge olursunuz. Aynı kavrayışı, kendinizi sevgiden yoksun bırakılmış hissettiğiniz zamanlarda da gösterin: Sevgisizlikmiş gibi görünen şeye baktığınızda, bütün kalbinizle bilin ki sevgi vardır. Tao'nun, sadakatini kanıtlama gibi bir derdi yoktur. O ilgisizmiş gibi görünür, fakat yine de her zaman yanınızdadır. Düşünce biçiminiz, "egonuzun dikte ettiklerini kabullenen bir durum"dan "egonuzun sınırlarını aşan bir durum"a geldiğinde, aydınlık bir dünyanın size kapılarını açmakta olduğunu göreceksiniz. Egonuz sizi, dünyayı soğuk ve sıradan bir gezegen olarak görmeye ikna ederken, egonun sınırlarını aşan Tao, bağlı olduğunuz her şeyi saf sevgiyle aydınlatır.

Burada oturup, bu kitabın okurlarına nasıl hizmet edebilirim diye kendi kendime sorarken, Lao-tzu'nun sizlere vermeye çalıştığı mesajın şunlar olduğunu düşünüyorum:

Azimli olun.

Eğer bu kelimeleri okuyorsanız, Tao konusunda bayağı bir bilge değilsiniz demektir. Eğer bu bilgeliğin "bazı kısımlarını aklında tutan, bazılarını unutan" vasat bir bilgeyseniz, büyük bir bilge olmak için çalışacağınıza söz verin. Her gün, bu öğretilerin sadece birkaçını pratiğe dökün. Bu konuda azimli olun –şaşkına dönme ya da muhalif olma eğiliminizi bir kenara bırakın; ve kendinize, sabırlı bir uygulayıcı olma özgürlüğünü tanıyın. Bir ifadeyi rehber edinmek ya da her gün bir öğretiyi yeniden okumak gibi küçük

şeyler bile, hayatı Büyük Yol'a göre yaşamanıza yardımcı olacaktır. Lao-tzu Büyük Yol'u, bu öğretileri hevesle uygulamaya dökerek yaşamayı önerir.

İşte sizlere, göründüğünüz kişi olmadığınız gerçeğini hatırlatması için, Walt Whitman'dan birkaç dize:

Ah sizinle ilgili öylesine görkemli ve destansı şarkılar söylerdim ki!
Kim olduğunuzu bilmezdiniz,
Hayatınız boyunca kendi üstünüzde uyurdunuz,
Göz kapaklarınız çoğu zaman kapalı olurdu...

Kim olursanız olun! her koşulda kendinizi kabullenin!
Sizinle karşılaştırıldığında, Doğu'nun ve Batı'nın görünüşleri yavandır;
Şu uçsuz bucaksız topraklar, şu sonsuz nehirler...
siz de onlar kadar uçsuz bucaksız ve sonsuzsunuz...

Tao gerçeği, fiziki terimlerle kanıtlanamaz.

Bir şeyi gerçek olarak kabul etmek için kanıta gereksinim duyma alışkanlığınızı bir kenara bırakın. Tao saklıdır, sonsuza dek saklı kalacaktır ve o adlandırılamaz; dolayısıyla bu gerçeği kabullenin. Onu maddi dünyada bulamazsınız; onun sınırları yoktur ve onu adlandırmaya çalıştığınız an, kaybedersiniz (bkz. 1. öğreti.) Tıpkı modern bilim insanlarının "kuantum zerreciklerinin, herhangi bir şekle sahip olmayan enerji dalgalarından ya da ruhtan meydana geldiği" gerçeğini, o her şeyi yaratan varlığı hiç görmeden kabul edişleri gibi siz de, Tao'ya inanmak için onu görme ya da ona dokunma gereksiniminizi bir kenara bırakabilirsiniz. Dünyaya bakış açınızı değiştirdiğinizde, kötülük, zorluk, zayıflık, umursanmazlık ve ölüm görüntüsünün ardındaki krallığı göreceksiniz.

Şair Rainer Maria Rilke'nin gözlemlemiş olduğu gibi,

...bizlere isimlerimizin verildiği dünyanın ardında
isimsiz olan vardır: gerçek arketipimiz ve evimiz.

Tao'yu Şimdi Harekete Geçirin

Bugün bir saatinizi bir çocukla geçirin; onun çocuksu davranışlarında ve inançlarında vücut bulan bilgeliği görün. Bizlere sıradan ve önemsiz gelen şeylere karşı duyduğu hayranlığı, aynı saçma cümleyi sürekli tekrarlayışını, huysuzluk nöbetlerini ya da kahkahalarını gözlemleyin. Çocuksu görünen bu tür güdülerin ardında yatan bilgelikle ilgili edindiğiniz izlenimleri bir kenara yazın ve bundan sonra yeniden çocuk olmak için kendinize daha sık zaman ayıracağınıza dair söz verin.

42. Öğreti

Tao bire hayat verdi.
Bir, ikiye.
İki de üçe.
Ve üç, 10 bin varlığa hayat verdi.
10 bin varlıklar yin'i taşır ve yang'ı bağrına basar;
onlar bu güçleri birleştirerek uyuma ulaşırlar.

İnsanlar ebeveynsiz, yiyeceksiz
ya da değersiz olma düşüncesinden korkarlar.
Halbuki bu, kralların ve lordların
bir zamanlar kendilerini tanımladığı durumlardı.
Çünkü kişi, kaybederek kazanır;
ve kazanarak kaybeder.

Öğrettiğim şeyler, başkalarının öğrettikleridir.
Şiddet yanlısı insanlar, doğal bir ölümle ölmezler.
Bu, benim temel öğretimdir.

Uyumun İçinde Eriyerek Yaşamak

Bu öğretinin başı, Tao Te Ching'in önceki 41 bölüm boyunca Lao-tzu'nun söylediği şeyi yineler: Tao, 10 bin varlığı oluşturan bütün yaratıklar ve maddeler gibi, teklik ya da bütünlük olarak düşündüğümüz görünmez varlıkları da yaratan saklı bir güçtür. Tüm bunlar, yin ve yang gibi ya da kadına ve erkeğe özgü ilkeler gibi zıtlıkları kucaklar. Bu öğreti, uyuma ulaşma yolunun, bu sözde zıt güçleri harmanlamak olduğu fikrini destekler.

Lao-tzu sizlere, muhtemelen acı çekmenize neden olacağını düşündüğünüz şeyleri hatırlatır; bu listenin başında yetim ve öksüz kalmak, açlık çekmek ya da kendinizi değersiz hissetmek vardır. Fakat sonra der ki, Tao bağlamında uyuma ulaşabilmek, kaybederek kazanmayı içerir. Yani Lao-tzu burada, evinizi, annenizi ve babanızı, sahip olduğunuz şeyleri ya da özgüveninizi kaybettiğinizde, gereksinim duyduğunuz her şeyi kazanacaksınız demek mi istiyor? *Ne?* Bu nasıl mümkün olabilir ki?

Kaynağı Tao olan ve Tao tarafından hayat bulan sonsuz yanınız, kendini ayakta tutmak için hiçbir şeye ihtiyaç duymaz. Ebeveynleriniz, sahip olduklarınız ve özgüveniniz sadece ölümlü yanınızın varlığı için gereklidir. Lao-tzu bu farkı, bütünün içindeyken fark etmenizi ister. Kendi Tao doğanızın farkındalığını, hayatınızın fiziksel koşullarına vurgu yapmayı bırakarak kazanabileceğinizi öğretir. Siz bir olmuşken, dünyevi arzularınıza verdiğiniz önemle karşılaştırıldığında, Tao duyarlılığınızı kaybetme ihtimaliniz daha

yüksektir. Bunun yanısıra Lao-tzu, ölümlü yanınızın ölümüne, hayatınızı nasıl yaşamış olduğunuzun şekil verdiğini söyler. *Nasıl yaşıyorsanız, öyle ölürsünüz* ifadesi, ölümlü yanın temel öğretisidir. Bu, Tao'yla birlikte uyumun içinde eriyip gitmek için gereken dengeleyici eylemdir.

42. öğretinin son birkaç satırı, onu incelerken, yazarken ve üstüne kafa yoraraken ısrarla dikkatimi çekti. Bu öğretinin birçok çevirisini inceledim, yazı alanımdaki görüntüsüne bakarak Lao-tzu'yla temasa geçmek için saatlerimi harcadım. Farkına vardım ki, bu spesifik öğretinin çevirileri hep aynı noktanın etrafında dönmekte. Bütün çeviriler hep şunlara benzer şeyler söylemiş: "Bunu, öğretilerin babası olarak görüyorum"; "İyi bilin ki bu, öğretilerimin temelidir"; "Bu, öğretilerimin özüdür"; "Kim ne derse desin, bu benim en sevdiğim öğretmenimdir"; ve benim burada kullanmış olduğum, "Bu, benim temel öğretimdir." Sonunda bu öğretinin son satırlarından çıkardığım sonuç şu oldu: Eğer –düşüncelerinizle, eylemlerinizle, ifadelerinizle ve inançlarınızla– şiddetten yanaysanız, o halde şiddet görerek ölmeyi seçiyorsunuz demektir. Elbette ki sizler, Tao Te Ching'in bu çarpıcı öğretisinden kendinize has dersler çıkarabilirsiniz.

Bu öğretinin bana ısrarla verdiği mesaj, Lao-tzu'nun benden bunun tam tersi olduğu gerçeği üstünde de durmamı istediğine inanmama neden oldu: Bir insan Tao'ya kucak açar, şiddeti ve nefreti bir kenara bırakırsa doğal bir biçimde yaşar ve ölür... Tao'nun mükemmelliğiyle uyum içinde. Dolayısıyla ben, Kaynağınızla uyum içinde olmaktan alıkoyan şeyleri algılayış tarzınızı değiştirmenizi tavsiye ediyorum. Her şeye hayat veren kaynak, "ölüm" denilen o anda, bedeninizi terk ederken geri döneceğiniz esas yerdir. Eğer uyumun içinde eriyip gitmek istiyorsanız, şiddetin yaşamınızdaki bütün formlarıyla aranızdaki bağı koparmaya istekli olmalısınız.

İşte, Tao Te Ching'in bu temel öğretisini özümsemeniz için Lao-tzu'nun sizlere verdiği tavsiyeler:

Unutmayın ki şiddet, yaşam ve ölüm arasındaki uyumu bozar.

Şiddetle aranızdaki bütün bağları koparark, Tao'yla uyum içinde yaşama kararı alın. Sizi şiddetin herhangi bir türüne sevk eden eğlence araçlarını desteklemeyi bırakın, mesela. Herhangi bir canlıya yönelik nefret ya da şiddet içreren sözcükleri kelime dağarcığınızdan çıkarmak için çaba gösterin. Anlaşmazlıkları barışçıl bir yolla çözmek için yeni yollar keşfedin; ve "şiddete hayır" diyen örgütlere katılın. Unutmayın ki, Tao Te Ching'in temel prensibi şudur: Eğer gaddarlığı kendinize yol edinirseniz, bu gezegendeki sonunuz gaddarca olacaktır. Ve buna, davranışsal olduğu gibi, zihinsel aktiviteleriniz de dahildir; dolayısıyla nefret ya da intikam beslemek yerine, kibar ve affedici olun. Hayatı şiddetten arınmış, siz yaşarken ve ölürken uyum içinde eriyen bir resim gibi görün.

"Kaybederek kazanırsın; kazanarak kaybedersin" ifadesini göz önünde bulundurarak kendinizi bağlı hissettiğiniz şeyleri masaya yatırın.

Nesnelerle, statüyle, kültürünüzle ve hatta diğer insanlarla olan bağınız sizi, Tao'nun Büyük Yolu'nda özgürce ilerlemekten alıkoyar. Ne kadar çok şeye sahip olursanız, onları o kadar çok gözlemeniz, garantiye almanız, onlar için endişe etmeniz, onları korumanız, bakımını yapmanız ve kendinizi onlarla ifade etmeniz gerekir. Sahip olduklarınızı bir kenara bırakın ve sahip olduğunuz nesnelere veya kişilere duyduğunuz ihtiyaçtan kurtulun. Sahip olduğunuzu sandığınız herkes ve her şeyle aranızda bir ip olduğunu düşünün; sonra bu ipleri temsili bir biçimde kesin ve bir "sahiplenici" olmaktan ziyade, bir "gözlemci" olmayı seçin. Tao'yla uyum içinde erimeyi işte böyle başarabilirsiniz.

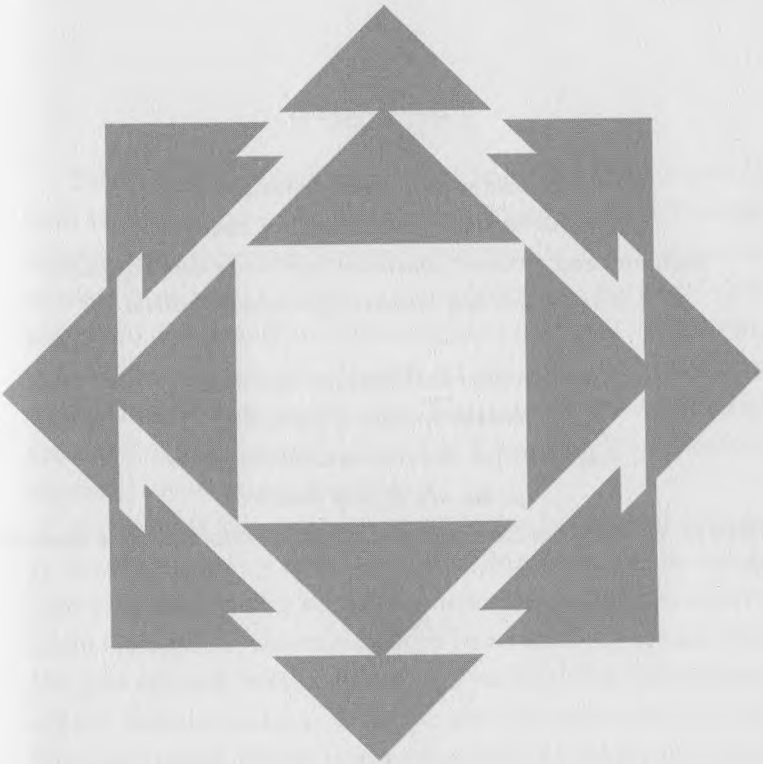
Şair Hafız, şöyle der:

Her şeyi Tanrı gibi görmeye başlayın
Fakat bunu bir sır olarak saklayın

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir zamanlar size kazık atmış birini aklınıza getirin: sizi yalnız bırakmış ya da size kötü muamelede bulunmuş, sizden bir şeyler çalmış ya da sizi aldatmış, sizi kötü emellerine alet etmiş ya da sizinle ilgili çirkin dedikodular yaymış birini. Bir gününüzü, bütün intikam dolu düşüncelerinizi bir kenara bırakıp, bu insana karşı affedici olmaya ve ona sevgi beslemeye çalışmakla geçirin. Şiddet içeren düşüncelerden zihninizi uzak tuttuğunuzda bedeninizin ne tür değişimler gösterdiğini gözlemleyin... işte bu, Tao'nun temel öğretisidir.

43. Öğreti

Bütün varlıkların en yumuşağı,
bütün varlıkların en sertinden üstündür.
Belli bir cismi olmayan, ufacık bir açıklıktan dahi geçebilir.
İşte bu nedenle ben, eylemsizliğin değerini bilirim.

Kelimeleri kullanmadan öğretmek,
hareket etmeden iş yapmak
–dünyada çok az insan bunu kavrayabilir–
işte bu, ulu kişinin yoludur.
Elbette ki, bu dünyanın cömertliğinden yararlanabilen insan çok nadirdir.

Yumuşaklığı Yaşamak

Tao Te Ching doğayla paralellik içindedir; aslında bütün öğretilerin saf özü, doğayla bir bütün olarak, ilham kaynağı Tao olan bilgeler haline gelmemize yardımcı olur gibidir. Bu 43. öğretinin ilk satırları bana suyun akışını, yumuşaklığını ve her yere –girmesinin mümkün olmadığını düşündüğümüz her yere– girebilir nitelikte olmasını hatırlattı. Su, Taoizm ile ilgili çoğu kaynakta sembolik olarak kullanılmıştır; tıpkı, Alan Watts'ın dikkate değer çalışmasının başlığında olduğu gibi, *Tao: The Watercourse Way*. Yumuşaklığı yaşamak, suyun akışını yaşamaktır.

Bu öğretide Lao-tzu sizleri, sertliğe olan bakış açınızı değiştirmeye davet eder. Size göre bu kavram muhtemelen güç ile eşdeğerdir. Spor yaparsınız çünkü kaslarınızı ne kadar sıkılaştırırsanız, o kadar güçlü olacağınıza inanırsınız. Ya da belki siz de bir elması, volkanik kül gibi elinizde hemen dağılıveren yumuşak bir mineralden daha değerli bulanlardansınız. Belki de, zor işler yapmanın sizi daha iyi bir insan kılacağı fikrine inanıyorsunuzdur. O halde şimdi de su gibi olduğunuzu düşünün, doğaya şekil veren temel element olan su gibi (her şeyden önce o, hem dünya yüzeyinin hem de vücudumuzun yüzde 75'ini oluşturur). Suyun akış biçimini düşünün, en aşağı yerlere kadar akışını; onu deneyimlemek için avucunuza aldığınızda elinizden nasıl da kayıp gittiğini düşünün. Onu deneyimlemek için kendinizi rahat bırakmalı ve parmaklarınızı hafifçe içine sokmalısınız.

Sert bir taşla ya da mermerle karşılaştırıldığında suyun ne kadar yumuşak kaldığını ve buna rağmen onları nasıl da şekillendirdiğini

düşünün. Yumuşak su, sertliğe baskın çıkar –granit dağlar tarafından çevrelenmiş derin vadiler, sabırlı, sessiz ve hareket eden sıvı tarafından yüzyıllar boyunca oyulmuştur. Geçilmesi neredeyse mümkün olmayan ufacık bir delikten içeri sızabildiğinizi, az konuşarak kendinize alçak, daha az gürültülü ve gözlerden ırak bir yer –diğer herkesin size gelmeyi arzuladığı bir yer– ararken uyumunuzu bozmadan hareket edebildiğinizi hayal edin.

Su gibi doğal ve çaba sarf etmeden akabilmenin eylemsizliği çok değerlidir. Ben bir saat ya da belki daha fazla süre boyunca yüzmek için okyanusa girdiğimde bunu düşünmeden edemem. Akıntıya karşı yüzmek yerine akıntıyla birlikte hareket etmeyi tercih ederim; bu nedenle yaptığım ilk iş, suyun akıntı yönünü saptamaktır. Suda hareket ederken onun doğallığını kendime örnek alırım, içgüdülerime güvenirim ve kollarımı ve bacaklarımı yönlendirmeye çalışmadan yüzerim. Bunu, "yapmak fakat müdahale etmemek" olarak görürüm –yani ben, zihnimin bedenime nasıl hareket etmesi gerektiğini söylemesine engel olarak, bedenimin kendini suyla uyum içinde hareket ettirmesine izin veririm. "Sertlik" ve "yumuşaklık" la ilgili düşüncelerimi değiştirdiğimden beri, yüzerken suda bulunmaktan başka yapmak zorunda olduğum bir şey kalmadı. Ben yüzmeyi, tarafımca çok az efor gerektiren yumuşak, sessiz bir aktivite haline getirmeyi seçtim. Ve artık yüzmek benim için kolay, eğlenceli ve neredeyse hiç çaba gerektirmeyen bir faaliyet oldu. Lao-tzu'nun bu öğretide ifade etmiş olduğu gibi, "eylemsizliğin değeri"ni kavradım. Yani, hareket etmeden iş yapmanın ne olduğunu...

Aynı bakış açısını hayatınızdaki her şey için geçerli kılın: İşler kolaylaşacak, performans seviyeniz yükselecek ve aşırı derecede üstün bir güç kullanarak başkalarından daha iyi olma isteğiniz son bulacaktır. Başkalarının gösterdiği çabaların kendi güç kaynağınız olmasına izin vererek, Uzakdoğu sporlarında bulunan barışçıl uyumun bilgeliğiyle doğal bir biçimde işbirliği içinde olacaksınız. Yumuşaklığınız, başkalarının sertliğine üstün gelecek. Bu prensip, büyük şampiyonları kendi spor dallarıyla uğraşırken izlediğinizde size gayet aşikar görünür. En büyük golf oyuncuları, vuruş yaparken pek

bir efor sarf etmezler. En başarılı beyzbol oyuncuları, çoğumuzu ağzı açık bırakacak derecede büyük bir yumuşaklıkla koşar, atlar, topu yakalar ve fırlatırlar –güç kullanmazlar ve buna rağmen nasıl başarılı olduklarını anlatacak sözü kendileri de bulamazlar. En yetenekli sanatçılar efor sarf etmeden, yumuşakça dans ederler; güç sarf etmeden, büyük bir sükunetle resim yaparlar; ve kelimelerle cebelleşmeden, kelimelerin onlara doğru gelmesine izin vererek, rahatça yazı yazarlar. Lao-tzu'nun sizlere hatırlatmış olduğu gibi, bu kişiler Tao'nun yolunu yaşayan istisnai varlıklardır. Bu bilge kişiler, bu dünyanın –sizin için de var olan– cömertliğinden yararlanırlar.

Lao-tzu'nun tavsiyesi üstünde kafa yordukça anlıyorum ki kendisi benden, sizleri Tao Te Ching'in bu 43. öğretisinde bulunan "suyun akış ruhu"nu hayata geçirmeye teşvik etmemi istemekte:

Hayatınızı, yumuşak ve eylemsiz
bir hareket tarzıyla tanıştırın.

Eylemsiz hareketler yapmaya ya da çaba sarf etmeden iş yapmaya çalışın. Sizi öne doğru sürekli iten iç dürtünüzden kurtulduğunuzda göreceksiniz ki, çok fazla çabaladığınız zamankinden çok daha iyi şeyler başarıyorsunuz. Davranışlarınızı ve tutumunuzu yumuşatarak, iş hayatınızda başarılı olma dürtünüzü hafifletin. Göreceksiniz ki, müşterileri ve çok daha büyük fırsatları kendinize çekiyorsunuz. Peki bu neden böyledir? Çünkü bu şekilde, Tao'nun mükemmel akışına müdahale etmemiş olursunuz; tıpkı yaşamak için gereksinim duyduğu besini görünür kılması için akıntının yavaşlamasına izin veren büyük, gri bir balıkçıl kuşu gibi. Hayata olan bakış açınızı değiştirdiğinizde, hayatınızın nasıl da değiştiğini görürsünüz.

Çaba sarf etmeden iş yapmayı, yaşamınızın diğer alanlarında da uygulayın. Örneğin bazı maraton koşucuları rahatlamayı, kendilerini itmeyi bırakmayı ve bedenleri birkaç mil sonunda o inanılmaz yorgunluğu deneyimlemeye başlayınca bacaklarının, kollarının ve gövdelerinin öylece hareket etmesine izin vermeyi öğrenmiş olduklarını söylerler. Zihinsel müdahaleleri ve talimatları kapalı konuma getirdiklerinde, kendilerini bitiş çizgisinde bulduklarını ifade eder-

ler. Yumuşak olan her daim üstün gelir, çünkü o suyun akış biçimidir... yani Tao'nun işleyiş biçimi.

Arzularınızı, hayal gücünüzden özgürce akmaya teşvik edin.

Bu hayattan beklediğiniz şeylerin kilitli bir kapının ardında olduğunu düşünün. Önceleri kendinize zenginlikle, sıhhatle, iyi şansla, iş başarılarıyla veya özlem duyduğunuz –ne kadar uğraştıysanız uğraşın bir türlü ulaşamadığınız– mükemmel ilişkilerle ilgili anlatmış olduğunuz şeyleri masaya yatırın. Sonra kendinizi, bu kilitli odanın kapısına doğru akan bir su gibi düşünün. Bu akışı zihninizde yumuşak, hafif bir biçimde ve sessizce gerçekleştirin. Diğer bir deyişle, Tao'nun su misali akışını pratiğe dökmeye alışmak için kendinize biraz zaman ayırın.

Yumuşaklığın, hayatınızın bir parçası olmasına izin verdikçe, karşınıza çıkan zorluklar hafifleyecektir. Bu tür bir eylemsizliği, bütün isteklerinizi gerçekleştirmek için hayata geçirin. Ralph Waldo Emerson'a göre, "Bu, yaratıcılık durumudur –doğayla evlenin, onu zevkiniz için kullanıp atmayın." Ben de sizleri bu tür bir evliliği göz önünde bulundurmaya çağırıyorum.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü sükunetle geçirin. Kimseye karşı sesinizi yükseltmeyin; daha ziyade, kendinize ve başkalarına ne yapmaları gerektiğini söylemeden, yumuşaklığı hayata geçirip geçiremeyeceğinizi izleyin ve görün. Bir zamanlar, Tanrı'nın tek sesinin sessizlik olduğunu söylemiş olan Herman Melville'nin bu güçlü ifadesini göz önünde bulundurun.

44. Öğreti

Hangisi sizin için daha çok şey ifade eder?
Siz mi yoksa şöhretiniz mi?
Hangisinin size daha fazla yararı dokunur?
Sizin mi yoksa sahip olduklarınızın mı?
Ben derim ki, kazandığınız şeyler başınıza,
kaybettiklerinizden çok daha fazla iş açar.

Sevgi fedakarlığın,
zenginlik cömertliğin meyvesidir.

Halinden memnun kişi, asla hayal kırıklığı yaşamaz.
Ne zaman durması gerektiğini bilen kişi, tehlikeden korunur;
ancak bu şekilde hareket ettiğinizde uzun yıllar varlığınızı sürdürürsünüz.

Ne Zaman Durulacağını Bilerek Yaşamak

44. öğreti size der ki, yaşamınızdaki öncelikleri sıraya koyma yönteminizi değiştirmeniz, verimli bir hayat yaşamanızı garanti eder. Ben bunu, Tao Te Ching'in "Az ve öz" öğretisi olarak adlandırıyorum. Yaşamınızdaki en önemli şeylere karşı bakış açınızı değiştirdiğinizde, içinde bulunduğunuz dünya gözünüze çok daha farklı görünmeye başlayacaktır. Lao-tzu burada sizleri, kalbinizin içine bakmaya ve sizin için nelerin gerçekten önemli olduğunu aramaya davet eder.

Tao Te Ching'in önceki öğretileri, yaşamınızdaki temel misyonun ölümünüzden evvel başlangıç Kaynağınıza geri dönmek (ya da onun bilincinde olmak) olduğunu söyler. Diğer bir deyişle, geri dönüş yolculuğunuzu gerçekleştirmeniz için ölmeniz gerekmez! Tao'yla olan bağınızı, yaşarken hissetmek sadece mümkün değil, aynı zamanda gereklidir de.

Ne zaman durulacağını bilmek sizi, şöhret ve servet sahibi olma gereksiniminizin var olmadığı özünüze götüren yolun bir parçasıdır. Görürsünüz ki, Tao'yla aranızda yaşayan bir bağ kurmaktan sizi alıkoyan şey, servet ya da tanınma isteği değildir –yolu kapatan asıl şey, sizin onlara olan *bağlılığınız*dır. Bundan dolayı, başarıya ve sahip olduklarınıza verdiğiniz –ve Tao'yla olan bağınızı muğlaklaştıran– önemi azaltmaya bakın. Daha fazlasını istemenin, sizi "çabala-

mak ve asla ulaşamamak" gibi bir kısır döngünün içine kıstıran şeylerin peşinden koşarak kendinizi yormanın ya da sizi tatmin edecek şeyler aramanın anlamsızlığını kavrayın. Bu öğreti sizleri, ne zaman durmanız gerektiğini bilmeye zorlar.

Eminim ki çevrenizde, hayatlarının tümünü her şeyin daha fazlasını –daha fazla mal mülk, daha fazla para, daha çok bilinirlik, daha çok ödül, daha çok arkadaş, gidilecek daha çok yer, daha çok eşya ya da daha çok yiyecek– elde etmek için koşuşturarak harcayan insanları rahatça görebiliyorsunuzdur. Eğer siz de hayatı aynı felsefeyle yaşıyorsanız, kendiniz için düşkırıklığı ve tatminsizlik dolu bir yaşamı garantilemişsiniz demektir; çünkü bu koşuşturmanın kendisi eninde sonunda, gardiyanınız haline gelecektir. O halde Lao-tzu'nun, "kazandığınız şeyler başınıza, kaybettiklerinizden çok daha fazla iş açar" şeklinde bir cümleyi neden sarf etmiş olduğunu kavramak gayet basittir. Hayatınızdaki öncelikleri yeniden sıraladığınızda göreceksiniz ki sevgi ve zenginlik hissi, arzuladığınız ve arzulamakla yetinmek zorunda olduğunuz şeyler değildir; bunlar sizin için zaten halihazırda var olan şeylerdir; çünkü siz, dünyaya olan bakış açınızı değiştirmişsinizdir. Bu yeni bakış açısıyla birlikte, kendinizi sevilen ve her açıdan zengin biri gibi hissedersiniz.

Fark ettim ki Lao-tzu burada da çelişkili gibi görünen kelimeler kullanarak kendini ifade ediyor. Fakat o sizlere, dünyaya karşı bakış açısını değiştirmiş olarak ve böylece dünyasının da nasıl değişmiş olduğunun altını çizerek geliyor. O artık, sevgiyi ve zenginliği her yerde görüyor –buna rağmen sezgisel olarak biliyor ki bunlara, peşlerinden koşularak sahip olunamaz; çünkü bunlar hiçbir zaman onun ulaşabileceği mesafede olmayacaktır. Bu nedenle de o, Tao'ya bakar ve kendine hiçbir şey saklamayan, yaşam veren özünü özgür bırakmak isteyen ve sahip olduklarını herkesle paylaşmaya hevesli olan Büyük Yol'u görür. Sizler de kendinizi, karşılığında herhangi bir şey beklemeden ve tanınma ihtiyacınıza gem vurarak, birilerine ya da bir şeylere adadığınızda, halinizden çok daha memnun olacaksınız. Bir şeylerin peşinden koşmaya son verdiğiniz an, zenginliğin ve sevginin meyveleri hemen oracıkta görünür hale gelecek.

Bu 44. öğretideki bilgeliğin güzelliği sizlere, nesnelere ya da varlıklara olan bağlılığınızdan kurtulmanızı tavsiye etmesindedir; ki bu benim, nerede durulması gerektiğini bilmek ile kastettiğim şeydir. Eğer bir şeyleri elde etmek için gerçekleştirmekte olduğunuz kovalamaca sağlığınızı tehdit ediyorsa, durun! Eğer bu kovalamaca, ilişkilerinizin bozulmasına neden oluyorsa, durun! Eğer bu kovalamaca sizi yoruyorsa, durun! Eğer bu kovalamaca, hayattan zevk almanıza engel oluyorsa, durun! Ne zaman durmanız ve bir şeylere ne zaman son vermeniz gerektiğini bildiğinizde, bu tür tehlikelerin hepsinden korunmuş olursunuz ve Tao'yla temas halinde, uzun ve mutlu bir yaşam sürersiniz.

Sıradaki başlıklar, bu öğretiyi hayata geçirmenin getirileridir:

Tao'yla olan ilişkinizi,
öncelikler listenizde ilk sıraya koyun.

Tao'yla olan ilişkinizi sahip olduğunuz en önemli ve temel sorumluluk konumuna getirerek, hayatınızdaki öncelikleri yeniden sıralayın. Öncelikli ilişkiniz *kendinizle* aranızda olandır; ailenizle, işinizle, ülkenizle, kültürünüzle ya da etnik kökeninizle aranızda olan değil. Kendinize şunu söyleyin: *Hayatımdaki bir numaralı öncelik, varlık Kaynağımla olan ilişkimdir.* İlk olarak, diğer bütün seçeneklerden önce, kendi varlık Kaynağınıza gidin; başka hiçbir şeyin daha fazlasını istemez hale geleceksiniz. Herhangi bir çaba sarf etmeden Tao gibi olmaya başlayacak, yeryüzünde cenneti yaşayacaksınız.

Ne zaman durmanız gerektiğini bilin.

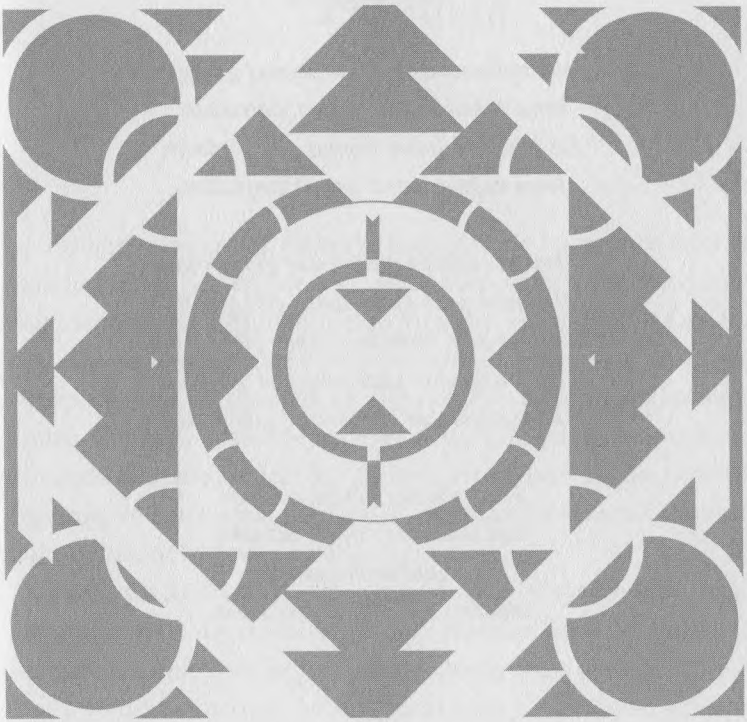
Daha fazlasını istemeye, bir şeylerin peşinden koşmaya, konuşmaya, yürümeye, çalışmaya, uyumaya, oynamaya, alışveriş yapmaya, mızmızlanmaya, çabalamaya vb.ne son vermek için iyi bir zaman olduğunu düşündüğünüzde kendinizi uyarın. Bir şeylere son vererek, o anda sizin için hayatta en önemli olan şeyi öncelikler listenizde ilk sıraya koyarsınız. İşletmeniz başarılı mı? Bırakın daha fazla büyümesin. Mideniz dolu mu? Yemeği kesin. Bankada yeterli miktarda paranız mı var? Karşılığında bir şey beklemeden ya da cömertliği-

niz için takdir edilmeyi ummadan, bir kısmını birilerine verin. Bir şeylere gereksinim duymaya, bir şeyleri istemeye ve sahip olmaya ne kadar bağlıysanız, Tao'yla olan ilişkiniz o kadar kopuk demektir. Ne zaman durmanız gerektiğini bildiğinizde, "ömür boyu çabalama"yı "ulaşmış olma"ya tercih eden kişilerin başından eksik olmayan dertlere hoşçakal demiş olursunuz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Nerede durmanız gerektiğine karar vererek hayatınızdaki herhangi bir şeyle olan bağınıza son vermeye çalışın. Örneğin, alışveriş için ayırdığınız süreyi kısaltın ya da bir süpermarketteyken alışveriş listenizde olmayan herhangi bir şeyi satın almaktan sakının. İşyerinizde kendinizi bir fincan daha kahve içmekten ya da bir tane daha kişisel e-posta yazmaktan alıkoyun. İlişkilerinizde, hiçbir yere varmayacağı önceden belli olan bir tartışmayı uzatmaktan vazgeçin. Tüm bunlar, bir şeyler yapmaya ve bir şeyler olmaya olan düşkünlüğün örnekleridir.

Herhangi bir şeyle olan bağınızı koparmayı, o şeyi başka birine vererek de gerçekleştirebilirsiniz. Örneğin, daha geçenlerde, oğlum tam da böyle yaparak ikimizi de şaşırttı. Oğlumun daha yeni satın almış olduğu bir tişörtü çok beğeniyordum; o da bana dedi ki, "Baba sen bu tişörtü çok seviyorsun. Bu benim de en sevdiğim tişörtüm olmasına rağmen, senin olmasını istiyorum." Bu, bir düşkünlüğe son vermenin basit ve anlık yöntemiydi; ve ikimiz de cömertliğin meyvesi olan zenginliğin tadına varmıştık.

45. Öğreti

En büyük mükemmellik kusurluymuş gibi görünür,
buna rağmen onun yararı sınırsızdır.
En büyük doluluk boşmuş gibi görünür,
buna rağmen onun yararı sonsuzdur.

Mükemmel düzlük yamukmuş gibi görünür.
Mükemmel zeka aptallıkmış gibi görünür.
Etkileyici hitap, beceriksizceymiş gibi görünür.
Büyük doğrular yanlışmış gibi görünür.
Büyük tartışmalar önemsizmiş gibi görünür.

Faal olmak, soğuğu alt eder;
faal olmamak, sıcağı alt eder.
Durgunluk ve sakinlik
evrendeki her şeyi düzene sokar.

Yüzeysellikten Uzak Yaşamak

Bu öğreti sizlerden, dünyaya yeni gözlerle bakmanızı ister. Muhtemelen sizler hemen her şeyi, üstünkörü ve kısa bir bakış sonunda değerlendirmeye koşullandırılmışsınızdır. Fakat burada Lao-tzu sizleri, dünyaya ego odaklı kültürünüzden bakmaya son verip, her şeyin içinde var olan durağan ve sükunet dolu o görünmez mekanı fark etmek için çaba göstermeye davet eder. Yüzeysellikten uzak durduğunuzda fark edeceksiniz ki, önceleri size kusurlu, boş, beceriksizce yapılmış ve hatta aptal gibi görünmüş olan şeyler artık mükemmel, dolu, etkileyici ve zekice görünüyor.

Dünyayla ilgili eski düşünce tarzınız size, dünyanın kusurlarla dolu olduğunu söylemiştir –hayatınızdaki insanlar farklı olmalıydılar, politikacılar sizinle aynı değerleri paylaşmalıydılar, hava durumu tutarlı ve güvenilir olmalıydı, insanlar daha barışçıl olmalıydı, gençler daha çok çalışmalı, yaşlılar daha anlayışlı olmalıydı. Bu tür değerlendirmeler acımasızca sürüp gider; ve bunların hepsi, o ana dek benimsemiş olduğunuz düşünce kalıplarına dayanır. Bu düşünceler mantıklı ve doğru görünse de, söz konusu şeylere yüzeysel bir bakış açısıyla yaklaşmanın sonuçlarıdır. "Bir dakika durun," der gibidir Tao Te Ching'in bu öğretisi, "Buna bir de şu açıdan bakmaya çalışın. Kusurluymuş gibi görünen şey mükemmel olabilir; boş ve yanlışmış gibi görünen şey, doğruluğunu kanıtlayan derin bir gerçeğe sahip olabilir."

Buradaki çelişki gayet belirgindir: Açlık, dünyada Tao'nun mükemmelliğinin bir unsuru olarak vardır ve açlık çeken insanlara yardım etmek de bu mükemmelliğin bir diğer unsurudur. Bu öğretide sizlerden, gördüğünüz şeyleri kusurlu, aptal ya da boş olarak nitelendirmekten ziyade, içinizdeki –bu yüzeysel görüntülere getirebileceğiniz– durgunluğu ve sakinliği aramanız istenir. Sadece görünür olanı esas alarak yargıda bulunmaktan kaçındığınızda, değişimin gerçekleşmesine vesile olursunuz.

Bu öğretinin ilk satırları üzerine kafa yorun. Kusurluymuş gibi görünen şeyler tüketilemezdir; boşmuş gibi görünen şeyler sonsuzdur. İçindeki nefis buzlu çayı bardağınıza defalarca dökmüş olmanıza rağmen asla boşalmayan bir sürahi düşünün. "Bu imkansız!" dersiniz; fakat bu Tao'nun kelimesi kelimesine yapmakta olduğu şeydir. O, asla ve asla azalmaz. Asla azalmamıştır ve asla azalmayacaktır. O tüketilmesi mümkün olmayandır. Siz de burada bu tükenmez, her daim dolu olan Tao gibi olmaya çağrılırsınız –yargılayıcı olmayan, durgun ve her şeyden önemlisi, sükunet dolu Tao gibi. Bırakın dünya ve içindeki bütün yaratıklar serpilsin ve gelişsin, fakat siz tüm bunların gerçekleşmesine izin veren görünmezlikle birlikte olmayı sürdürün. Bu sessiz ve huzurlu yerdeyken kendi derinliklerinizde hissettiğiniz şeylerin sizi gerçek kaderinize doğru yönlendirmesine izin verin.

Geçen gün dostum, iş arkadaşım ve akıl hocam olan Ram Dass'in verdiği bir konferansa katılmıştım. Kendisi, 1997 yılında konuşmasını etkileyen bir felç geçirmişti ve hâlâ uyanık olduğu zamanların çoğunu bir tekerlekli sandalyede geçiriyor. Katıldığım bu toplantıdaki konuşması neredeyse 45 dakika sürdü. Konuşmasının sonunda katılımcılar tarafından ayakta alkışlandı ve ben kendimi, o katılımcıların arasında olmaktan dolayı çok şanslı ve çok mutlu hissettim. Dinleyiciler arasında muhtemelen bu duruma yüzeysellikle yaklaşmış olan kişiler vardı –onlara göre konuşma gayet yavaş ve kesintilere uğrayarak ilerliyordu; ve onlar bunu yüz kızartıcı, herhangi bir entelektüel değeri olmayan bir konuşma olarak nitelendirdiler. Sevgili dostumun konuşması sessizlikle sürekli bölündü ve bu konuşma bazılarına, her zaman ustaca ve akıcı bir biçimde yaptığı önceki ko-

nuşmalarıyla karşılaştırıldığında gayet beceriksizce göründü. Fakat ben burada oturmuş bu cümleleri yazarken sadece şunu diyebilirim ki, bu deneyimle ilgili bakış açımı değiştirdiğimden bu yana benim için her şey çarpıcı bir biçimde değişmiş oldu.

Ram Dass'in ağzından çıkan kelimeler az olsa da, verdiği mesaj gayet net, özlü ve dolaysızdı. Başkalarına anlaşılmazmış gibi görünme ihtimali olan sözleri beni, görünür olanla maskelenmiş bir parlaklık misali çarptı. Bir başkasına beceriksizceymiş gibi görünme ihtimali olan konuşması, benim için gayet anlaşılır ve her açıdan mükemmeldi. Ben sevgi dolu ve anlayışlı bir kitleye hitaben, uzun ve hoş sessizliklerin arasında yapılan mükemmel bir sunum izlemiştim. Konuşma boyunca ben ve diğer bütün dinleyiciler sakinliğimizi ve durgunluğumuzu koruduk. Tao Te Ching'in 45. öğretisinin sonunda Lao-tzu'nun dediği gibi, "durgunluk ve sakinlik evren(imiz)deki her şeyi düzene sokar."

Şu anda burada, bir öküzün üstünde oturan bu güzel ihtiyar adamın (Lao-tzu'nun) resmine bakarken onun varlığını hissedebiliyorum. O sanki beni, sığlıktan uzak yaşamaktan kaynaklanan büyük bilgeliğin nasıl hayata geçirilebileceğini size anlatmaya zorluyor:

Kusurları mükemmelmiş gibi görün,
egonuz bunu kavrayamasa da.

İnsanları, mekanları ve şartları mükemmelden daha düşük seviyedeymiş gibi değerlendirmeye sizi yönelten koşullanmış tepkilerinizin farkında olun. Kusurluymuş gibi görünen şeylerin ardındaki kusursuzluğu görün. Örneğin, çocuklarımın gelişimini izlerken belli bir yaştan sonra bazı şeylere karşı çıkışlarını görmek bana göre gerçekten mükemmeldi. Mesela, bazı besleyici gıdaları yemeyi reddettiklerini gözlemledim; fakat bunun, geçmeleri gereken bir safha olduğunun farkındaydım. Sebze yemeyi ısrarla reddetmek aptalca ya da saçma bir şey değildi –bu onlar için bir zamanlar mükemmel ve gerekliydi. Siz de aynı sabırlı sakinliği kendi dünyanıza uygulayabilirsiniz. Biz hepimiz, santim santim Tao tarafından dövülen demir yığınları misali şekillenmekteyiz.

Tarihteki büyük mistik düşünürlerden Meister Eckhart, bundan birkaç yüzyıl önce bunu şiirsel bir dille ifade eder:

Her nesne, her yaratık, her insan, her erkek,
kadın ve çocuk bir ruha sahiptir ve
Tanrı'nın gördüğü gibi görmek, Tanrı'nın bildiği gibi bilmek,
Tanrı'nın hissettiği gibi hissetmek ve
Tanrı'nın Olduğu gibi Olmak
hepsinin kaderidir.

Görünürdeki bütün kusurlarınıza rağmen, mükemmel olmak için kendinize izin verin.

Kendinizi her şeyden önce Tanrı'nın yaratmış olduğu bir varlık olarak görün –ki bu sizin mükemmelliğinizdir. Mükemmelliğinizin dış görünüşle ya da kendinize çekmiş olduğunuz sözde hatalar ve başarısızlıklarla herhangi bir ilgisi yoktur, her ne kadar bu önyargılar, sahip olduğunuz bedenin içinde yaşadığınız sürece devam etse de. Fiziki yanınızın Kaynağı olan ebedi Tao, kusursuz ve mükemmeldir; o, gerçeğin bir ifadesidir. Mükemmel olmadığını düşündüğünüz yanlarınız görünür hale geldiğinde ve siz bunlardan hoşnutsuzluk duyarak ya da bunları yargılayarak acı çekmenize neden olduğunuzu fark ettiğinizde, sözde hatalarınızı sahiplenmek için Tao olan özünüzü yardıma çağırın. Bunları sevgiyle sarmaladığınızda, yüzeysel görüntüler ve sevgiden mahrum bırakılmışlığın verdiği his azalacaktır.

13. yüzyılın mistik şairi Rumî, bu kısa gözleminde bu durumu mükemmel bir biçimde özetlemiştir:

Siz baştan ayağa gerçeksiniz.
Peki şimdi başka ne bilmek istersiniz?

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Kusurlu, anormal ya da aptal olarak nitelendirdiğiniz 10 şeyin listesini yapın. Sonra her birini teker teker ele alıp, her birine karşı bedeninizde duyduğunuz hissi yok edin. Bunu gerçekleştirirken hissettiğiniz şeyleri sevgiyle gözlemlemeye ve aklınızda tutmaya çalışın. Bunu kendinizi rahat hissettikçe gerçekleştirin ve Tao'nun var olmasına izin verin. Bu alıştırmayı yaparken unutmayın ki, Tao yargılayıcı değildir ve herkese her şeyi eşit miktarda sunar. Güneş ışığının keyfini de çıkarabilirsiniz, kendinizi onun altında patates cipsine de çevirebilirsiniz. Tao sadece Tao'dur ve tercihleriniz onu ilgilendirmez!

46. Öğreti

Dünya, Yol'u takip ettiğinde
güçlü atlar toprağı işlemek için kullanılır.
Dünya, Yol'dan saptığında,
savaş atları kırlık alanda özel olarak yetiştirilir.

Tao'yu kaybetmekten daha büyük bir kayıp yoktur;
açgözlülükten daha büyük bir bela,
hoşnutsuzluktan daha büyük bir trajedi yoktur;
hataların en büyüğü–sürekli–daha fazlasını istemektir.

Halinden memnun olmak tek başına yeterlidir.
Elbette ki, sonsuzluğun zevki
memnuniyette bulunabilir.

Barışçıl Yaşamak

Eğer kendi başarı seviyenizi, şu ana dek ne kadar çok şey elde etmiş olduğunuzu göz önünde bulundurarak değerlendiriyorsanız, kişisel tatmin ve memnuniyet anlayışınızda köklü bir değişim yapmaya hazırlanın. Tao Te Ching'in 46. öğretisi sizleri, daha barışçıl ve tatminkar bir başarı anlayışını keşfetmeye davet eder. Daha fazlasını elde etme hırsınız zayıfladıkça edindiğiniz yeni bakış açısı, bildik dünyayı sizin gözünüzde daha farklı kılar. Başarının gerçek göstergesinin, iç barışa ulaşmış olup olmamak olduğunu görürsünüz.

Bu 46. öğreti, gezegenimiz Tao'yla olan temasını yitirdiğinde olabileceklerle başlar söze: Ülkeler daha fazla yer fethetme gereksinimi duyar... daha çok toprak ve daha çok güç sahibi olma ve başkaları üstünde daha çok hakimiyet kurma arayışında, savaş için her daim hazır olmalıdırlar. Lao-tzu burada atları sembolik olarak kullanır: Tao'yla temas halinde olunduğunda, hayvanlar toprağın verimini artırmak için kullanılır; Tao'yla olan bağ kopuk olduğunda, o güzel yaratıklar savaş için yetiştirilir.

Tao Te Ching'in modern çevirisinde, dostum Stephen Mitchell bu mesajı günümüz terimleriyle yorumluyor:

Bir ülke Tao'yla uyum içinde olduğunda,
fabrikalar kamyon ve traktör üretir.
Bir ülke Tao'ya karşı geldiğinde,
cephaneler şehirlerin dışında depolanır.

Şu acımasız bir gerçektir ki, Lao-tzu'nun altını çizdiği üzere, dünyamız Yol ile temasını ciddi bir biçimde yitirmiş durumda. Şu sıralar enerjimizin büyük bir kısmı, topraklarımızın bereketini artırmak ve böylece barış içinde yaşamak için ayrılmış kaynakları kullanmak pahasına, savaş atları yetiştirmeye harcanıyor. Birleşmiş Milletler, kitle imha silahlarıyla hıncahınç dolu. Bizler silahlarımızı, gezegenimizin bütününü yaşanmaz bir yer kılabilecek derecede tehlikeli hale getirebilmek için sürekli fon ayırmaya devam ediyoruz. "Daha fazlasını arzulama" hastalığı, Lao-tzu'nun şu ifadesini doğrulayan bir ortam yaratmış durumda: "Memnuniyetsizlikten daha büyük bir trajedi yoktur." Fakat Kutsal özlerimizin büyük bir çoğunluğu hoşnutsuzluk ateşiyle çevrelenmiş gibi görünse de, *sizler* Lao-tzu'nun tavsiyelerini hayata geçirerek değişim sürecine başlayabilirsiniz.

Barışçıl yaşamanın ne demek olduğunu gerçekten kavradığınızda, "daha fazlası için duyduğunuz arzu"nun yerini "tatmin olmuşluk" alacaktır. Kendi yaşamınızı değiştirdikçe ve sonra yakın akrabalarınızın, komşularınızın, iş arkadaşlarınızın ve sonunda ulusunuzun ve gezegenin tümünün yaşamına da değişim enerjisi yaydıkça, dünyanız huzur dolacaktır. Her şeyin daha fazlasını istediğinizin farkına vardığınız an işe, Aziz Francis'in yazmış olduğu ünlü *Dua*'nın ilk satırları üstünde düşünerek başlayın.

Şu sözleri sessizce tekrarlayın: *Tanrım, beni Senin barışının bir aracı kıl; nefretin olduğu yerde, sevgi ekmemi sağla.* Barışın bir aracı olarak, yakın çevrenizdeki insanlara huzur yaymış olacaksınız; ve belki de hayatınızda ilk kez, memnuniyetin içinde yeni ve farklı bir başarı olduğunu kavramanın mutluluğunu tadacaksınız. Tao'dan kopmayı reddederek, başkaları ne kadar kopuk olursa olsun ya da iktidardakiler ne yapmayı seçerse seçsin, uyum içinde yaşarsınız. Tao'yla aranızdaki bağ, Lao-tzu'nun "en büyük trajedi" olarak nitelendirdiği memnuniyetsizlik uçurumundan dünyayı yavaş yavaş uzaklaştırarak değişime yol açmanızı sağlayacaktır.

Büyük şair Hafız, bahsettiğim türden bir başarıyı "Bunun Tuhaf Olduğunu Düşünür Müydünüz?" adlı şiirinde çok güzel bir biçimde özetliyor:

Hafız şöyle deseydi, bunun tuhaf olduğunu düşünür müydünüz?
"Ben bütün kiliselere,
Bütün camilere,
Bütün sinagoglara
Ve her türlü kutsal mekana
Âşığım.
Çünkü biliyorum ki buralarda
İnsanlar aynı Tanrı'nın farklı isimlerini zikrediyorlar."

Lao-tzu'ya geri dönecek olursak, işte kendisinin sizlere, güçlü bir ifadeye sahip olan bu 46. öğretiyle verdiği ve özel yaşamınızda uygulamaya dökebileceğiniz mesajlar:

Nefes aldığınız her bir gün için memnuniyet ve şükran duyun.

Her sabah ayaklarınız yere değer değmez, istisnasız şunu söyleyin: "Halimden memnun bir yaşam sürmem için bana tanıdığın bu fırsattan dolayı Sana şükürler olsun." Tao'nun büyülü enerjisini size doğru özgürce akmaya ve tepkilerinizi gün boyunca kontrol etmeye çağırın. Halinizden memnun olduğunuzda ve sahip olduklarınız için şükrettiğinizde, Kaynağınızla uyum içindesiniz demektir.

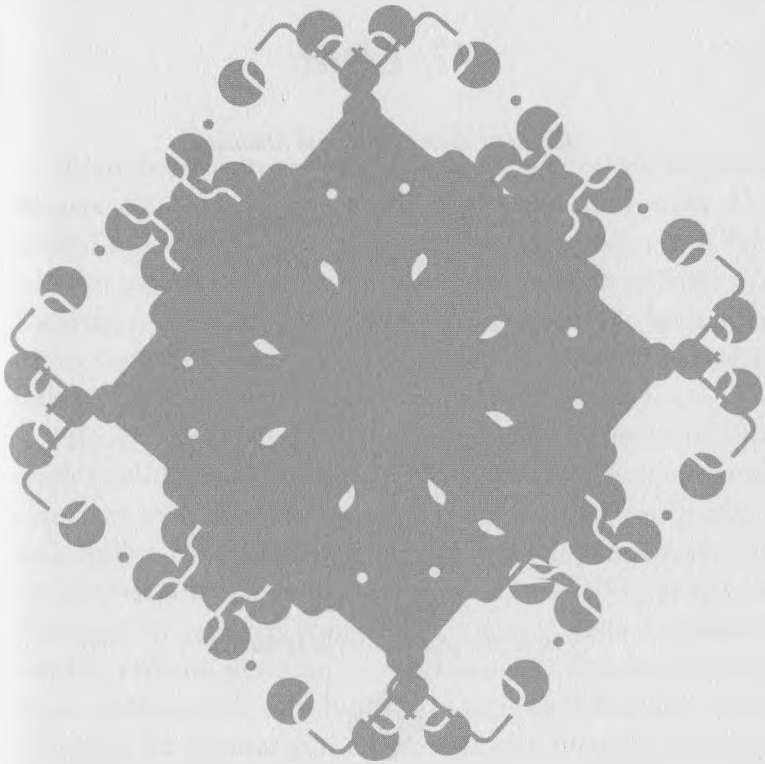
Doğanızla bir bütün olun.

Günden güne daha fazla şiddet üretiyormuş gibi görünen bir dünyada barışa aracı olmayı seçen biri olun. Bırakın doğanız toprağı sürmek, açlığı doyurmak ve sakatlara ya da daha muhtaç kişilere rahatlık sağlamak için beslenen "atlar" gibi olsun. Hayatı, sanki Tao ve siz bir bütünmüşsünüz gibi yaşayın –ki doğal olduğunuzda zaten öylesiniz.

Yeteri kadarımız bunu yapabilecek duruma geldiğinde, ciddi bir kitle oluşturmuş olacağız ve sonunda Büyük Yol, egonun isteklerine baskın çıkacak. Beyzbol terimleriyle konuşacak olursak, ben bütün kalbimle inanırım ki, "son atış"ı her zaman doğa yapar.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Düşman olarak gördüğünüz birine ya da bir grup insana barışçıl bir enerji göndermek için bilinçli bir çaba sarf edin. Bu kişi bir rakibiniz olabilir, aranızın soğuk olduğu bir akraba olabilir, farklı dine mensup bir kişi olabilir ya da ülkeyi yöneten ve aynı fikirleri paylaşmadığınız birileri ya da bir parti olabilir. Sonra eğer isterseniz bu şahıslara ya da gruplara bir demet çiçek, bir kitap ya da bir mektup gibi bir şeyler gönderin. Asla ayrımcılık yapmayan Tao'ya teslim olma ve gerçek başarıyı kavrama çabanızı bugün başlatın, hemen şimdi.

47. Öğreti

Kapıdan dışarı adımınızı atmadan
dünyayı tanıyın.
Pencereden dışarı bakmadan
cennetin yollarını görebilirsiniz.

Kişi ne kadar uzağa giderse,
o kadar az şey bilir.

İşte bu nedenle bilge kişi, dışarı çıkmaz
yine de bilir,
dışarı bakmaz
yine de tasvir edebilir,
didinip durmaz
yine de her şeyi başarıyla tamamlar.

Sadece Var Olarak Yaşamak

Sizleri, başarı için gereken şeylerin güç sarf etmek ve çabalayıp durmak olduğuna dair inancınızı değiştirmeye çağırıyorum. 47. öğretide Lao-tzu der ki, bunlar uyumu deneyimlemekten ve Tao tarafından sunulan başarıya ulaşmaktan sizi alıkoyan şeylerdir. *Çabalamak*tan ziyade, *sadece var olarak* yaşamak farklı bir bakış açısıdır; Lao-tzu'nun ifade ettiği gibi, pencereden dışarı bakmadan çok daha fazla şey görebilir ve çok daha fazla şey başarabilirsiniz.

Peki, bu nasıl mümkün? Bu karmaşıklığı netleştirmek için bir örnek verelim. Şu anda sizden, bütün dikkatinizi Tanrı'nın yaratmış olduğu en mükemmel varlıklardan birine vermenizi istiyorum. Tabii ki kalbinizden bahsediyorum, durmadan çarpan ve nereye gitseniz beraberinizde götürdüğünüz o damar, kas ve kan yumağından. Herhangi bir çaba sarf etmenize ihtiyaç duymadan o durmaksızın *küt, küt, küt*lerini sürdürür, siz uyurken dahi. Onun küt küt atmasını siz sağlamazsınız –ona bilinçli bir biçimde dikkatinizi vermeseniz bile o, bir okyanus gibi mükemmel işler. Onun sürekli atışı insana deniz yüzeyindeki dalgaları anımsatır.

Kalbiniz, yaşamını sürdürdüğü sürece büyüleyici bir şeydir; kalbiniz aslında sizsiniz. Göğsünüzdeki bu organ, "varlığını sürdürerek yaşama" öğretisini kavramak ve yaşamak için iyi bir örnektir. Kalbiniz başarıya (sizin yaşamınızı sürdürmeye) dışarı çıkmayarak, içinde bulunduğu göğüs boşluğundan öteye bakmayarak ya da çırpınıp durmayarak ulaşır. Siz orada oturmuş bu kelimeleri okurken o, sadece "varlığını sürdürerek" -sizi canlı tutar siz bunu hissetmezsiniz bile.

Sizden kendinizi, tam olarak ne yapması gerektiğini içgüdüsel olarak gayet iyi bilen bir kalp olarak düşünmenizi istiyorum. Dünyayı tanımanız için hiçbir yere gitmeniz gerekmez, çünkü zaten *siz* dünyanın kendisisiniz. Kendi kalbinizin atışını kontrol etmeye çalıştığınız an, bunun beyhude bir çaba olduğunu anlarsınız. Ne kadar uğraşırsanız uğraşın hiçbir şey değişmez; çünkü kalbiniz, hiçbir şey yapmayan fakat hiçbir şeyi de yapılmamış bırakmayan Tao'yla olan doğal bağı sayesinde işler.

Michael LaTorra, *A Warrior Blends with Life* adlı eserinde, bu öğreti üstüne yaptığı yorumda bunun altını çizer:

> Bilgelerin en akıllısının bildiği üzere, esas varlığın kaynağı kalptedir, özellikle de kalbin atış mekanizmasında. Esas varlık sarmallarının parlaklığı, zihni aydınlatmak için buradan yukarı doğru yükselir. Bu mekanizma hiçbir teknoloji ürününde yoktur. O sizin içinizde vardır... Ve (sığ duygulardan ziyade) derin hisleriniz sayesinde onunla tam anlamıyla temas kurabilirsiniz... Kişiyi aydınlatan asıl eylem, tam olarak hiçbir hareket gerektirmez.

O halde siz artık, Lao-tzu'nun bu öğretide tanımladığı çelişkili durumun sadece mümkün olduğunu değil, aynı zamanda şu anda her yerde, milyonlarca insan kalbinde gerçekleşmekte olduğunu da biliyorsunuz. Üstüne üstlük bu durum *bütün* varlıkların kalpleri için geçerli olduğu gibi, Yeryüzündeki bütün ağaçların, çiçeklerin ve çalılıkların da yaşam sistemleri için de geçerlidir. Ve bahsettiğimiz sadece, sayılabilmesi mümkün olmayan miktarda gezegen barındıran muazzam bir evrendeki tek bir gezegendir.

21. yüzyıl genelde, "enformasyon çağı" olarak adlandırılır: Bizler, ufacık çiplerde insanlık tarihinde hiç olmadığı kadar veri saklanabilen bir zamanda yaşamaktayız. Şunu da kolayca görmekteyiz ki, çabalarımız sayesinde daha çok şey öğrenmekteyiz. Aslında belki siz de, tüm bunları mümkün kılacak derecede büyük çabalar sarf eden şu bilgisayar uzmanlarından birisinizdir. Fakat buradaki asıl konu, enformasyonun bilgiyle ve bilgelikle olan ilişkisidir.

Dilerseniz söylemek istediğim şeyi netleştirmek için içinde bulunduğumuz çağın ismini –"enformasyon"u– inceleme altına alalım. Siz belli bir formun (yani bedeninizin ve maddi dünyanın) içindeyken, enformasyonla ödüllendirilirsiniz. Fakat formun *ötesine* geçtiğinizde (yani ruhtan ibaret hale geldiğinizde), rehber bir ışık tarafından aydınlatılırsınız. Bundan dolayı, enformasyon her zaman bilgi değildir ve bilgi her zaman bilgelik değildir. Bilgelik, uyanık olduğunuz zamanlarda sizi kalbinize bağlar; o, iş başındaki Tao'dur. Lao-tzu sizlerden, "daha fazla şey bilmek için koşuşturup durmak" ile "olduğu haliyle bir bütün olan dünyada sadece varlığını sürdürmek" arasındaki farkı kavramanızı ister. Bu bilgelik perspektifiyle ya da Tao'yla temas halinde yaşadıkça dünya gözünüze çok daha farklı görünecek.

Siz, insanlık denen kalpte tek bir atışsınız. Pencerenizden dışarı bakmanıza ya da dışarı çıkmanıza gerek yok –yapmanız gereken tek şey, kalbiniz gibi *olmak.* Bundan 2 bin 500 sene önce bu yapılabilmesi zor bir şeydi ve hâlâ da öyle olduğunun farkındayım ama yapmalısınız! Tao gibi olmanın zarafetini tatmadan, enformasyon peşinde deli gibi koşulan bir dünyada siz, Tao bilgeliğinin özgürce akmaya devam etmesini –sadece varlığınızı sürdürerek– sağlayan kalp atışlarından birisisiniz.

Lao-tzu, benim aracılığımla sizleri, bu tür bir bakış açısı edinmeye ve şu tavsiyeleri hayata geçirmeye davet ediyor:

Kalbinize güvenmeye başlayın.

Kalp atışlarınızı dinlerken, Tao'nun hiçbir şey yapmadığını fakat aynı zamanda hiçbir şeyi de yapılmamış bırakmadığını açıkça görürsünüz. En derin hisleriniz, sizinle konuşmakta olan kalbinizin yansımalarıdır. Bu iç derinliği aktif hale geçirmek için hiçbir şey yapmanız gerekmez; sadece bırakın kalbiniz sizinle konuşsun. Onun sessiz ve sürekli atışını gözlemlemeye ve fark etmeye başlayın –bu atışın devam etmesini sağlayan enerji her neyse, bırakın onun göğsünüzdeki varlığı, Tao'nun işlemekte olduğunu size sürekli hatırlatsın.

Her daim sahip olduğunuz "kavrayış kabiliyeti"ne güvenin.

Siz dışarı adımınızı atmasanız da, iç *kavrayış*ınız hep sizinledir –gözleriniz kapalı olduğunda ya da siz koltuğunuzda öylece otururken bile. Bu, bir tembel teneke olmanız gerektiği anlamına gelmez. Gezegenleri güneşin etrafında döndüren Kaynak tarafından yönlendirilmek için kendinize izin vermelisiniz; ve onun sizi, müdahalenize gerek duymaksızın, mükemmel bir biçimde yönlendireceğine güvenmelisiniz. Tanrı vergisi yaratıcılığınızı, her şeyin nasıl da mükemmel bir biçimde yerli yerine oturduğunu hayranlıkla izleyen bir gözlemci olarak tecrübe edin. Akan bir suyun asla durgunlaşmaması gibi siz de, müdahaleniz olmaksızın içinizde tamamlanmak isteyen doğal bir güç tarafından hareket ettirileceksiniz. Bu kavrayışla, meditasyon yaparak temasa geçebilirsiniz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Kendinize bir kalp resmi bulun ya da çizin; ve bugün onu, göğüs boşluğunuzda çaba sarf etmeksizin işleyen Tao'nun bir hatırlatıcısı olarak görmeye çalışın. Gün içinde herhangi bir zamanda –resim yapmak, şiir yazmak, parkta yürüyüş yapmak, kişisel bir projeye başlamak, vs. gibi– içinizden gelen herhangi bir şeyi yapmak için Tao tarafından yönlendirilmenize izin verin. Hiçbir şekilde kendinizi riske atmaya gerek duymadan, kendinizi Tao'nun yapacağı rehberliğe bırakın. Ve Tao'nun bu büyüsünü, hayatınızın bütün alanlarına daha sık taşıyın.

48. Öğreti

Öğrenmek, gündelik deneyim gerektirir.
Tao'yu hayata geçirmek, gündelik azaltmaları gerektirir;
azaltmak ve azaltmak, tüketene kadar azaltmak.
Hiçbir şey yapılmadığında, her şey halledilmiş olur.

Gerçek hakimiyet
her şeyi oluruna bırakarak kazanılır.
Her şeye müdahale etmekle değil.

Azaltarak Yaşamak

"Ne kadar çok şey biriktirirsen, bir insan olarak o derece değer görürsün" diyen bir toplumda yaşıyoruz. Burada, Tao Te Ching'in 48. öğretisinde, sizlerden bakış açınızı değiştirmeniz istenir. Daha çok şey kazanarak kendinizi başkalarına kabul ettirmeye çalışmaktan ziyade, bu kalıplaşmış *artırma* fikrini, bir tür "hayatı kavrama kriteri"ne dönüştürebilirsiniz. *Azaltarak* yaşamanın yararı, dünyanızı farklı bir biçimde görmenizi sağlamasıdır –ki ister inanın ister inanmayın, *azaltarak yaşamak* ile bu dünyada çok daha büyük bir tamamlanmışlık hissini tadarsınız.

Okul yıllarınız boyunca size öğretilen her şeyin daha fazlasını öğrenmeye teşvik edildiniz: Daha çok matematik formülü, daha çok dilbilgisi kuralı, daha çok tarih bilgisi, insan vücuduyla ilgili daha çok bilgi, daha çok din bilgisi, kimyasal bileşimlerle ilgili bilgiler, vesaire, vesaire, vesaire. Bu biriktirme ve depolama yolculuğunuzu özetleyen ve eğitim seviyenizin birer kanıtı olarak görülen bir sürü karne ve diploma biriktirdiniz. Lao-tzu sizlere, bu durumu yeniden gözden geçirmeyi tavsiye eder; çünkü ancak bu şekilde kendi başarı seviyenizi, şu ana dek elde etmeye çalıştığınız şeylerin tam tersini baz alarak değerlendirebilirsiniz. Tao sizlerden, eğitim seviyenizin göstergesi olan şeylerden kurtulmanızı ister. Öğrenmek, enformasyon ve bilgi toplamakla ilgiliyken Tao, enformasyondan ve bilgiden arınmanızı ve Kaynağınızla uyum içinde yaşamanızı gerektiren bilgelikle ilgilidir. Tao'yu hayata geçirmek ve hayatı onun prensipleriyle yaşamak için burada sizden, nesnelere olan bağımlılığınızı azaltmanız istenir.

Daha önce de bahsetmiş olduğum üzere, hayatınıza kattığınız her şey sizi eninde sonunda kendi içine hapseder: Eşyalarınızı sigortalatmanız, potansiyel hırsızlardan ya da doğal afetlerden korumanız gerekir; üstüne üstlük onlara bakım yapmanız, boyamanız, temizlemeniz, saklamanız, paketlemeniz ve bir yerden bir yere taşımanız gerekir. Tao Te Ching'in bu öğretisinde Lao-tzu'nun bahsettiği görüşlerde sonsuz bir bilgelik vardır, özellikle de "gerçek hakimiyeti ancak, nesnelerle olan bağınızdan kendinizi arındırarak ve sahip olduğunuz şeyleri azaltarak kazanabilirsiniz" görüşünde.

Bu görüş üstünde ciddi anlamda düşündüğünüzde ve sahip olduğunuz şeylere olan bakış açınızı değiştirdiğinizde fark edeceksiniz ki aslında siz, hiçbir zaman hiçbir şeye gerçek anlamda sahip olamazsınız. Amerikan vatandaşlarının sözcük dağarcıklarında bir zamanlar, "toprak sahibi olmak" ile ilgili terimler yoktu; bugün, modern bir bireyin bir parça toprak satın alabilmesi için –isim araştırması, ipotekler, avukat masrafları, gayri menkul rehni, vergi pulları, vb. dahil– bir ton yasal işlemi yerine getirmesi gerekiyor. Bizler, geçici olarak kullandığımız bir parça toprağı satın almak ve onun sahibi olma konumumuzu sürdürebilmek için kendimize bitmek bilmez engeller yaratmışız. Lao-tzu sizden, kendinizi bu dünyada bir mal sahibi olarak görmekten çok, bir misafir gibi görmenizi ister. Çevreye olan etkinizi asgari dereceye indirerek, doğaya müdahale etmeyi kesin. Meydana geldiğiniz ve eninde sonunda döneceğiniz yer olan "*hiç-lik*" ile uyum içinde yaşayın. Lao-tzu der ki yaşamınızı, yani sonsuzluk içinde açtığınız parantezi, her daim azalan Tao'yla uyum içinde olmak için bir fırsat olarak görmeli ve şu tavsiyeleri uygulamaya dökmelisiniz:

Aza kanaat etmenin ya da günlük alımınızı azaltmanın değerini bilin.

Daha fazla şey satın alma ihtiyacınızı bilinçli bir biçimde azaltmaya başlayın. Şunu unutmayın ki, reklamcılık dünyası, mutluluğunuzun reklamı yapılan ürüne bağlı olduğuna sizi ikna etmek amacıyla tasarlanmıştır –dolayısıyla daha fazla şey satın almak yerine, sahip olduğunuz şeylerden kaçının yeniden dönüştürülebilir ol-

duğuna bakın. Sizi temin ederim ki, bir şeylere sahip olma arzunuz azaldıkça ve sahip olduğunuz nesnelere olan takıntınızdan arındıkça ferahlatıcı bir özgürlük hissi tadacaksınız. Lao-tzu derdi ki, buraya *hiçbir şey* ile geldiniz ve buradan *hiçbir şey* ile ayrılacaksınız; bu nedenle yaşamınıza gelen her şeyden büyük bir zevk alın. Şunu bilmek çok daha büyük bir zevktir ki, huzurlu ve mutlu bir hayat sürmenizin, hayatınıza ne kadar çok nesne eklemiş olmanızla herhangi bir ilgisi yoktur. Azaltarak yaşamak, Tao'nun yoludur.

Mutluluğu, mal sahibi olmakta değil,
doğal yaşamda arayın.

Tıpkı sizin gibi, sürekli var olan ve yok olan bir evrende mal sahibi olmanın budalalığını görün. Lao-tzu der ki, gerçek olan şey asla değişmez çünkü o, biçimden yoksundur. Dolayısıyla, her şeyin doğal bir biçimde gelişmesine ne kadar çok izin verirseniz, Tao'yu bir o kadar uyum içinde yaşarsınız. Gördüğünüz bütün çiçeklerden, bulutlardan, günbatımlarından, fırtınalardan, yıldızlardan, dağlardan ve karşılaştığınız *bütün* insanlardan zevk almasını bilin. Dünyayla *birlikte* olun, onun içinde ve ona hayranlık duyarak, onu sahiplenme ihtiyacı duyarak değil. İşte bu, huzurun yoludur. İşte bu, Tao'nun yoludur. Beş yüz küsur yıldır Kabir, Hindistan'ın en saygın şairlerinden biri olagelmiştir. En bilinen sözlerinden biri, Tao Te Ching'in bu 48. öğretisini güzel bir biçimde özetler:

Denizde kalmış olan balığın
iyi bir danışmana ihtiyacı vardır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Hemen şimdi, sahip olduğunuz beş nesneyi, başkalarının bulabilmesi için bir geri dönüşüm kutusuna koyun. Sonra sizin için ayrı bir değeri olan bir şeyi seçin ve onu birilerine verin. Bunun gerçekten sevdiğiniz bir nesne olması önemlidir; çünkü bir nesneyle olan bağınız ne kadar fazlaysa ondan vazgeçmenin vereceği mutluluk o derece büyük olacaktır. Bu, 48. öğretiyi hayata geçirmek için iyi bir uygulamadır.

49. Öğreti

Bilge kişi sabit fikirli değildir;
o başkalarının ihtiyaçlarının farkındadır.

O, iyi olan insanlara iyi davranır.
Kötü olan insanlara da iyi davranır
çünkü iyi davranmak onun doğasında vardır.

O, kibar olan insanlara karşı kibardır.
Kibar olmayan insanlara karşı da kibardır
çünkü kibarlık onun doğasında vardır.

O, vefalı olanlara karşı vefalı olduğu gibi,
vefasız olanlara karşı da vefalıdır.
Bilge kişi, gökyüzünün altındaki herkesle uyum içinde yaşar.
Her şeyi kendiymiş gibi görür;
herkesi kendi çocuğuymuş gibi sever.

O, küçük bir çocuk misali
herkesi kendine çeker.

Yargıdan Uzak Yaşamak

Güçlü bir ifadeye sahip olan bu öğretide bizler, gezegenimiz üzerinde yaşayan hemen herkese olan bakış açımızı değiştirmeye teşvik ediliriz. Lao-tzu yargıdan uzak yaşayarak uyum içinde var olma potansiyelini görmüştür; bu nedenle Tao Te Ching'in bu 49. öğretisi bizleri, bu tür bir barışçıl dünyayı keşfetmeye davet eder. Bizleri, *ötekini* eleştirmek yerine, eleştiriden arınmış bir *biz* anlayışını benimsemeye teşvik eder. Hayatımızdan önyargıyı çıkardığımız ve "gökyüzünün altındaki her şeyle uyum içinde" yaşayabildiğimiz takdirde insanlık için var olabilecek olasılıkları bir düşünün.

Yargılamayla ilgili fikrinizi değiştirmeye, onu önemli bir şeymiş gibi görmeye son vererek başlayabilirsiniz. Kendinizi yargıladığınız zamanların farkında olun. Sonra, *yargılamanın* yerine *gözlemlemeyi* koyun; bu bakış açısıyla şunu gayet kısa sürede fark edeceksiniz ki, kendinizi eleştirmekten ziyade, yapmakta ve hissetmekte olduğunuz şeyleri gözlemlemeyi tercih ediyorsunuz. Davranışlarınızı "iyi" ya da "kötü" olarak değerlendirmek ve rekabeti, cezalandırmayı ya da hoşnutsuzluğu birer güdüleyici faktör olarak kullanmak, kendinizle ve başkalarıyla aranızın açılmasına neden olur –nefret, öfke ve tehditler gerekli hale gelir çünkü sevgi, kabullenme ve kibarlık güvenilmeyecek şeyler gibi görünür.

Kendinizi yargılamaktan uzaklaştıkça, Lao-tzu'nun "sabit fikirlilik" olarak adlandırdığı şeye ihtiyaç duymayacak ve öyle olmak istemeyeceksiniz; bu sayede, *öteki* olarak düşündüğünüz insanlarla aranızın açılmasına neden olan fikirler yok olmaya başlayacak. İnsan-

ları etiketlemenize yardımcı olan sayısız yargılar, bu yargıların sözde değerlerine olan bakış açınızı değiştirdiğinizde tamamen fuzuli ve önemsiz görünecek. Doğduğunuz ülke, doğumunuzla birlikte size dayatılan din, gözünüzü kör eden kültür ve hatta sizi büyüten aile tarafından koşullandırılmış olmanıza rağmen, yargıdan uzak yaşamak tercihiniz haline gelecek. Hiçkimseyi dışlamayan ve ayrılık ya da bağlılık gibi kavramlarla ilgisi olmayan Tao'yla uyum içinde olacaksınız. Tao'nun tekliği, başkalarının ayrı olduğuna dair bütün inançlarınızdan sizi uzaklaştıracak.

Bu, savaşları ve çatışmaları ortadan kaldırmak için basit bir çözümdür. Yargılamayı kesip, kendinizi başkalarında görmeye başladığınızda fark edeceksiniz ki, her bir bireyin özgünlüğünü sevmekten ve onları kendi çocuklarınızmış gibi görmekten kendizi alıkoyamıyorsunuz. Tao'nun tekliği bir şeylere bağlı olup, diğerlerini dışlamaktan ziyade, istisnasız herkesi kucaklar. Örneğin, *Tanrı Amerika'yı* (ya da içinde bulunduğunuz ülke hangisiyse onu) *koru*sundan ziyade, *Tanrı tüm insanları korusun,* ya da *Krişna inananları kutsasın* deyin; söz konusu, *insanlığı kutsayan Tanrı'dır –izin verin de istisnasız herkese iylik ve kibarlıkla davranabileyim, tıpkı ruhani saydığımız bilgelerin bizlere örneklerle öğretmiş oldukları gibi.*

Hayata olan bakış açınız değiştikçe, karşılaştığınız herkese iyi davranacaksınız. Fark edeceksiniz ki, kötü muamele gören insanlar için içinizde, yargılayıcı olmayan bir merhamet duygusu hissediyorsunuz, o kişilerin bakış açısı sizin ve yakınınızdakilerin acı çekmesine neden olsa da. Siz, sadece kibarlık karşılığında kibar olmayı değil, kabalık karşısında da kibar olmayı başarabilirsiniz. Neden? Çünkü, Lao-tzu'nun bu etkileyici öğretide sizlere hatırlatmış olduğu üzere, "kibarlık sizin doğanızda vardır." Olduğunuz gibi görünmemeniz mümkün değildir ve siz yargılayıcı biri değilsiniz. İnsanları ya da kendinizi eleştirme gereksinimi duymadan, kendinizi başkalarında görmelisiniz.

Düşünce biçiminizi değiştirin ve yargıdan uzak yaşayın –ve bu yolda ilerlerken sendelediğinizde *kendinizi* "kötü" olarak ya da başarılı olduğunuzda "mükemmel" olarak görmeyin. Şunu unutma-

yın ki siz tıpkı hepimiz gibi, açık fikirlilik ile sabit fikirliliğin bir karışımısınız. Bu nedenle, sadece bazen kendinizi yargıda bulunurken yakalamanız, fakat bundan dolayı da kendinizi yargılamamanız gerekir.

İşte Lao-tzu'nun sizlere bu 49. öğretiyle vermek istediğini düşündüğüm tavsiyeler:

Kendinize yönelik bakış açınızı değiştirin.

Eğer sabit fikirli olmaktan gurur duyuyorsanız, bunun genelde önyargıdan kaynaklandığını bilin. Daha ziyade, esnek olmaya çalışın, çünkü açık olmak büyük bir erdemdir. İyiliğinizi ve kibarlığınızı her tarafa yaymaktan gurur duyun. *Yargılamak*tan ziyade, *gözlemlemeyi* tercih edenlerden olun. Taraf tutmaktan ve koşullar ne olursa olsun tarafınıza bağlı kalmaktan kaçının; daha ziyade, *bütün* insanlarla uyum içinde olun, özellikle de fikirlerinize ters düşen düşüncelere sahip insanlarla! Ve kendinize karşı da nazik ve yargısız bir biçimde yaklaşmayı unutmayın.

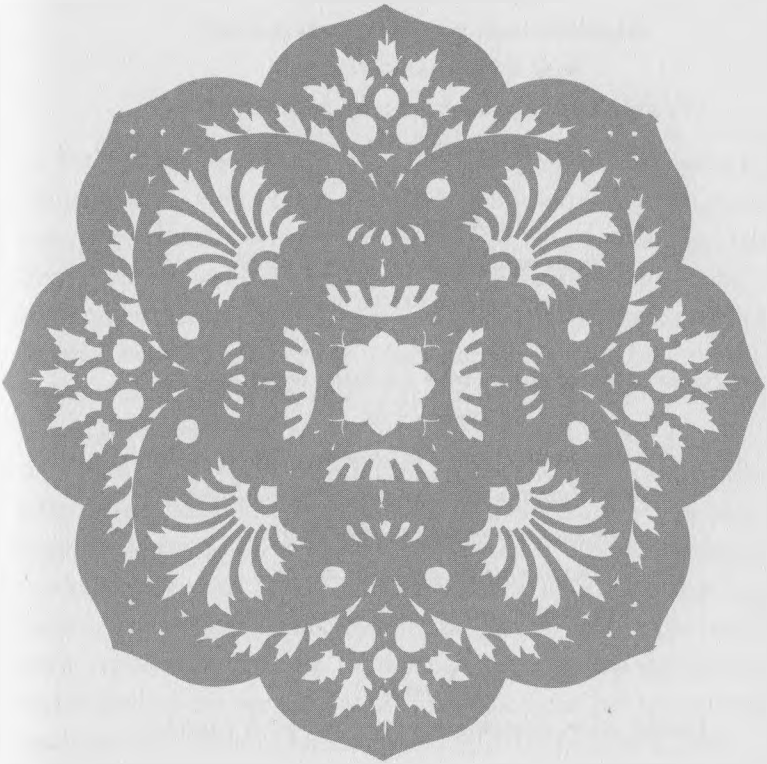
Başkalarına olan bakış açınızı değiştirin.

Bu öğretinin bir versiyonu der ki: "Ben, doğru söz söyleyen kişilere güvenirim, yalan söyleyen kişilere de güvenirim. Eğer yeterince içtensem, başkalarının kalp atışlarını kendiminkilerin üstünde hissederim." Başkasını kötü, tembel, yalancı, aptal ya da çirkin olarak düşünmeyi, ister "yargılamak" isterseniz de "etiketlemek" olarak adlandırın ama böyle yaptığınız zamanların farkında olun. Sonra kendi kendinize şunu söyleyin: *Ben kendimi bu insanda görüyorum ve onu yargılamaktan ziyade ona iyilikle yaklaşmayı seçiyorum.* Sanskritçede *Namaste* diye bir kelime vardır ve size bu konuda yardımcı olabilir. Bir selamlama şekli olarak kullanıldığında, kabaca şu şekilde çevrilebilir: "Hepimizin bir bütün olduğu bu yerde bulunmaktan gurur duyuyorum." Herkesi kendi çocuğunuzmuş gibi sevmeniz gerektiğini kendinize hatırlatmak için insanlara içinizden ya da sesli olarak "Namaste" deyin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Sizi yargıda bulunmaya iten koşullarda kibar olmayı seçin. Bir dilenci, nefret ettiğiniz bir akrabanız, bir politikacı ya da sizi eleştiri yapmaya itecek şekilde konuşan bir televizyon yorumcusu hakkındaki düşüncelerinize dikkatinizi verin. Yargılayıcı olmaktan ziyade gözlemci olmayı seçin ve insanlara hürmet ve iyilikle daha sık yaklaşırken, eleştirel yaklaşımınızı asgariye indirin.

50. Öğreti

Doğumla ölüm arasında,
insanların onda üçü yaşamın takipçisidir;
onda üçü ölümün takipçisidir.
Ve doğumdan yaşama öylece gelip geçen insanlar da
onda üçlük bir kesim oluşturur.

Bu neden böyledir?
Çünkü onlar, yaşama sıkıca tutunur
bu fani dünyaya sımsıkı yapışırlar.

Fakat derler ki, onda birlik bir kesim hayattan o kadar emindir ki
sadece kaplanlar ve vahşi boğalar bunu anlayabilir.
Savaş alanında silahlar onlara yöneltilemez,
gergedanlar onlara boynuz geçiremez,
kaplanlar onlara pençe atamaz,
ve askerler onlara kılıç saplayamaz.

Peki neden?
Çünkü onlar, ölümün giremeyeceği bir yerde yaşarlar.

Kendi özünüzün farkında olun ki,
sonu olmayan nihayete şahit olun.

Ölümsüzmüş gibi Yaşamak

Bu pasajda Lao-tzu sizlerden ölümlülüğünüze olan bakış açınızı değiştirmenizi ister. Tao bizlere, ölümün korkmayı ya da mücadele etmeyi gerektirmeyecek kadar önemsiz bir ayrıntı olduğunu öğretir. Tao Te Ching'in bu öğretisinin sizlere bildirmiş olduğu gibi, "ölümün giremeyeceği bir yer" vardır. Siz değiştikçe hayatınızın da değişeceğini hesaba katın. Ancak ölüm korkusu hemen her insanın korkuları arasında bir numaradır. Eğer kendinizi fiziksel bir ölümlüden ibaret görüyorsanız, o halde bu pasajın "yaşamın takipçileri", "ölümün takipçileri" ya da "doğumla ölüm arasında öylece geçip giden kişiler" olarak adlandırdığı ve insan nüfusunun yüzde 90'ını oluşturan kesimin bir üyesisiniz demektir. Burada sizler, ölümlülük düşüncesinin kalplerine ya da genel olarak yaşamlarına nüfuz etmesine izin vermeyen, kalan yüzde 10'luk kesimin bir parçası olmak için hevesli olmaya teşvik ediliyorsunuz. Ölüme olan bakış açınızı değiştirerek bu seçkin grubun bir parçası olabilirsiniz. Kendinizi her şeyden önce ruhani bir varlık olarak görerek sonsuzluğunuzu hissedeceksiniz.

Yaşamı tehdit eden olaylardan duyduğunuz korkudan arınmış bir halde hareket etmekten büyük bir zevk alacaksınız. Kendinizin ve karla kaplı dağ ile bir bütün olan korkusuz bir kayakçı gibi yaşamın üstünden kaymanıza izin veren Tao'yla olan bağınızın bilincinde olacaksınız. Yargıya başvurmaksızın, dolandırıcılığa, formalitelere, sıradanlığa, doğal afetlere, suça veya her şeye burnunu sokan akrabalara sürekli kurban giden insanları fark edeceksiniz. Kendine Tao'yu merkez edinmiş sonsuz özünüzün farkında olmakla, kendi-

nizi mağdur duruma sokmaktan kaçınacaksınız ve başkalarının takılıp kaldığı şeylerle daha az uğraşır hale geleceksiniz. Diğer bir deyişle, sahip olduğunuz sonsuz doğanın bilincindeyken ve her günü sizi yönlendiren bu bilinçle yaşarken, içinizde ölümlülüğün girmesini sağlayacak hiçbir yer kalmayacak. Eğer yıkıcılık size zarar vermek ya da yok etmek için herhangi bir girişimde dahi bulunamıyorsa, içinizde kancasını takacak bir yer asla bulamayacaktır.

Özünüzde var olan ruhani varlığı görerek ölümle ilgili düşüncelerinizi değiştirin ve böylece bu dünyanın bir parçasından ibaret olduğunuz inancından kaynaklanan korku olmaksızın hayatın tadını çıkarabileceksiniz. Ölümsüzlüğünüzü Tao'nun akışı sayesinde bildiğinizde, Tao'yu dünyevi bir kavram ya da bir din olarak nitelendirmenize gerek kalmayacak. Ve bedeniniz olarak adlandırdığınız ceketi çıkarmanın vakti geldiğinde, Lao-tzu der ki, "sonu olmayan nihayete şahit olacaksınız."

Tao Te Ching'in öğretileri üstünde kafa yorun ve gerçek anlamda asla öldürülemeyeceğinizi ve hatta birilerinin size zarar vermesinin dahi mümkün olamayacağını kavrayın. Bu bakış açısıyla, içinizdeki savaş alanını, esas özünüzün üstüne üstüne doğru durmaksızın yürüyen inanç ordularından arındırmış olacaksınız. Endişe ve korku, sizi asla tehdit edemeyecek ve incitemeyecek silahlardır. Gergedanların boynuzları ve kaplanların pençeleri ile sembolize edilen doğal unsurlar dahi herhangi bir zarara neden olamayacaktır; çünkü onlar size saldırmaya kalktıklarında, zarara sebep olmalarına izin veremeyecek kadar sağlam bir duvara boynuz geçirmiş ve pençe atmış gibi olurlar. Siz, ölümün giremeyeceği bir yerde yaşarsınız –artık 10 bin varlığa sıkıca tutunmayacak ve beşikten mezara olan kısa seyahatinizi tek ve esas yaşamınız olarak görmeyeceksiniz.

Lao-tzu bundan 25 yüzyıl önce yaşamış olsa da, o hâlâ gayet canlı. Hissediyorum ki o sizleri, aşağıdaki bilgelik kırıntılarına kulak vermeye çağırıyor:

Olumlu ifadeler yaratın.

Kendinize şunu hatırlatın: *Hiç kimse ölmez, ben dahil.* Şunu bilin ki siz asla incitilemez veya yok edilemezsiniz, çünkü siz sadece be-

denden ibaret değilsiniz. Bu gerçeğin farkında olarak yaşadığınızda, fiziki varlığınıza istila etme girişiminde bulunmuş olan tehlikeleri otomatik olarak defedeceksiniz. Hint dervişi Muktananda ölüm döşeğinde yatarken, talebeleri etrafını çevirmiş ve "Lütfen bizi bırakma" diye yalvarıyorlarmış. Muktananda şöyle cevap vermiş: "Aptal olmayın –nereye gidebilirim ki?" Büyük derviş, gerçek özünü kavramıştı ve sonu olmayan nihayete ulaştığını biliyordu.

Yaşarken ölün!

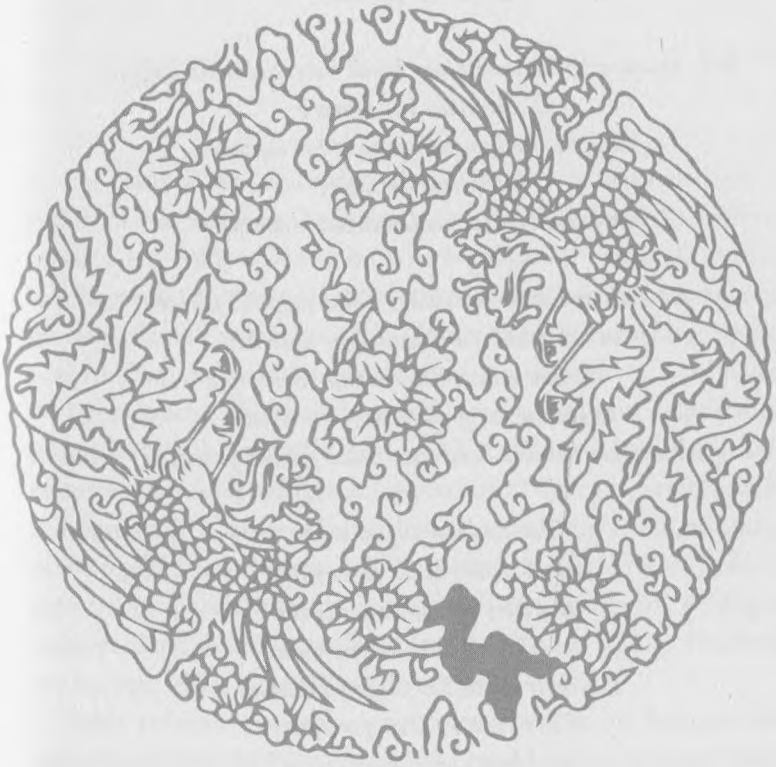
Fiziki kabuğunuzun ölümünü gözünüzün önünde canlandırın: Orada ölmüş halde yattığınızı düşünün ve kendinizi bu cesetle tanımlamadığınızı fark edin. Şimdi de aynı dikkati her sabah uyanan ve günlük işleri halletmeye koyulan bedeninize verin. Hiçbir şey, sahip olduğunuz bu insan bedenine ölü olduğunda zarar veremez ve hiç kimse size şu anda da zarar veremez çünkü siz, o bedenden ibaret değilsiniz –siz görünmez özsünüz. Önceleri, kendinizi tanımlamada öncelikli unsur olarak kabul ettiğiniz dünyevi taşıyıcınızın ölümünü deneyimlemiş olmanın bilinciyle bunun farkında olun. Bu yeni bakış açısı sayesinde siz artık özgür ve sarsılmaz bir varlık haline gelirsiniz. İşte Tao Te Ching'in bu öğretisindeki mesajı, Leonarda da Vinci'nin ifade edişi: "Nasıl yaşamak gerektiğini öğrendiğimi düşünürken, meğer nasıl ölmek gerektiğini öğreniyormuşum." Siz de böyle yapın, hâlâ hayattayken.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Tao'nun bu egzersizi, kendinizi zarara karşı bağışık olarak resmettiğiniz bir içgörü arayışıdır. Tehlike olarak düşündüğünüz şeyi gözünüzün önünde canlandırın ya da yaşamınızı tehdit edebilecek şeylerden bazılarını Tao Te Ching'in 50. öğretisinde görebilirsiniz. Kaplanlar üzerinize atlar fakat sizi ıskalarlar, kılıçlar size saplanır fakat hiçbir zarar vermezler, bombalar patlar ama siz yara almadan kurtulursunuz... Kendinizi, bedeninizin içinde neler gelişirse gelişsin asla zarar görmeyen bir varlık olarak düşünmeye devam edin.

Sonra, düşüncenizdeki "siz"i gerçekleştirmenize yardımcı olacak pasif konumdaki koruyucu güçleri aktif hale getirmenize yardımcı olması için "ölümsüzlüğünüze tanık olma" fikrini aklınızdan çıkarmayın.

51. Öğreti

Yol, yaşayan bütün varlıkları kendi Kaynaklarına bağlar.
O, bir anda var oluverir
bilinçsiz, mükemmel ve özgür bir biçimde;
bir bedene bürünür;
şartların onu tamamlamasına izin verir.

Bu nedenle bütün varlıklar, Yol'a saygı duyarlar
ve sahip olduğu erdeme değer verirler.
Kimse onlara Tao'ya tapınmayı
ve erdeme saygı göstermeyi emretmez,
fakat onlar bunları kendi içlerinden gelerek yaparlar.

Tao, onlara yaşam verir.
Erdem onları besler ve büyütür,
yetiştirir, barındırır ve korur.
Tao üretir fakat sahiplenmez;
Tao verir fakat karşılığını beklemez;
Tao büyütür fakat yönetmez.
İşte buna, saklı erdem denir.

Saklı Erdemle Yaşamak

Bu pasaj sizleri, içinizde var olan ve sizi "yönetmeksizin", otomatik olarak koruyan, besleyen ve barındıran o niteliği keşfetmeye teşvik eder. Saklı erdemle bilinçli bir biçimde yaşamak muhtemelen, hayattaki rolünüz olarak benimsemiş olduğunuz şeylerin çoğunu değiştirmek anlamına gelir. Ve bu değişimin başlangıç noktası, yaşamın başlangıcındaki gizemi açıklama yönteminizde olmalıdır.

Eğer yaradılışınızın nasıl gerçekleşmiş olduğunu anlatmanız gerekseydi, büyük ihtimalle, biyolojik ebeveynlerinizin birleşmesi sonucunda meydana geldiğinizi söylerdiniz. Eğer bu, varlığınızın tek açıklamasıysa, o halde "saklı erdemle yaşama"nın size sunduğu gizemi ve içgüdüyü tamamen dışlıyor demektir. Bu öğretide bahsedilen yeni bakış açısıyla hayatı yaşamak, meydana gelişinizi ve doğumunuzu yeniden tanımlar ve daha detaylı biçimde açıklar ve edindiğiniz bu yeni bakış açısı sayesinde dünya da değişir.

Saklı erdemle yaşamak, yaşamınızın büyük bir kısmına hakim olmanızı sağlar; çünkü o, yaşamınızı nasıl harcayacağınızın size kalmış olduğunu görmeniz anlamına gelir. Saklı erdemle yaşa*ma*mak, diğer yandan, aileniz ya da kültürünüz içindeki rolünüzün doğumunuzla (ve hatta meydana gelişinizle) birlikte belirlenmiş olduğunu ve hayatınızı nasıl yaşamanız gerektiğiyle ilgili düşüncelerin daha o zamanlardan benimsenmiş olduğunu gösterir. Eğer durum böyleyse günleriniz, biyolojik olarak aranızda bağ bulunan insanları memnun etmek için gerçekleştirdiğiniz stres dolu girişimlerle dolup taşar. Yaşınızın ya da aileniz içindeki konumunuzun bas-

kısından kurtulmak için içinizde duyduğunuz o rahatsız edici arzunun yanı sıra, ebeveynlerinizden ya da akrabalarınızdan birini hayal kırıklığına uğratmakta olduğunuzu size durmak bilmeden hatırlatan, dırdırcı özeleştirinize maruz kalırsınız. Bu şekilde hayatınızı sürdürmeye çalışmak sizi, sevimsiz ve hoşgörüsüz bir köleye ve bağımlıya dönüştürür.

Tao Te Ching'in 51. öğretisinde Lao-tzu sizlerden, bakış açınızı genişletmeyi ve kendinizi Tao'nun yarattığı bir varlık olarak görmeye başlamanızı ister. Bir zamanlar siz olan o minnacık tohumun başka bir parçacıktan değil, görünmez bir Kaynaktan meydana geldiğini düşünün. Ve sizi varlığa bürüyen bu Kaynak, yani burada geçen "Yol", ne yapmanız, kimi dinlemeniz, nerede yaşamanız ya da nasıl ibadet etmeniz gerektiğini size dikte etmek için hiçbir önyargılı doktrine sahip değildir. Kaynak, yani sizin büyük Ana'nız, kişisel yolculuğunuz boyunca yapacağınız hiçbir seçime karışmaz –o bilir ki, bir zamanlar siz olan o tohum, hangi yolu seçerse seçsin, kendini tamamlayabilecek derecede mükemmel ve özgürdür. Tao olan bu Ana, sizden hiçbir şey beklemez... hiçbir talep, savaşmanız için hiçbir çatışma ya da dövüş, yaşamış olmanız gereken hiçbir geçmiş.

Çinliler, sizi meydana getiren bu saklı öğeye *Te* derler. Ben burada *Te* yerine "erdem" ya da "karakter" sözcüklerini kullanıyorum. Jonathan Star'ın Tao Te Ching çevirisinde *Te,* şu şekilde yorumlanıyor:

Tao, her şeye hayat verirken
Te, onları geliştirendir.
Te onlara bakan, onları büyüten
tamamlayan ve eğiten,
rahat ettiren ve koruyan
o büyülü güçtür.

O halde Te, sizin ve diğer bütün varlıkların içindeki derinliklerde var olan erdemdir. Bu, fiziksel kabuğunuzun asla ölmeyeceğini garantileyen bir güç değildir; daha çok, bedeninizin içindeyken

maddi dünyada, yaratıcı güçle mükemmel bir uyum içinde hareket etmenizi sağlayan bir niteliktir. Bu öğretiyi, esas yaradılış Kaynağınız tarafından korunmakta ve tamamlanmakta olduğunuzu size hatırlatan bir metin gözüyle okuyun; fakat unutmayın ki bu koruma ve tamamlama, içinde bulunduğunuz bu sıradışı dünyada güvenliğinizi garantilemek anlamına gelmez. Hellen Keller, şu ifadesinde bundan bahsediyordu: "Güvenlik genel olarak bir batıl inançtır. Öyle bir şey doğada bulunmaz..."

51. öğreti, hayata bakış açınızı, işin içine Te'yi ya da saklı erdemi dahil ederek değiştirmekle ilgilidir. Kendinizi teklik ailesinin bir üyesi olarak, diğer bütün varlıklarla aynı ebeveynlere sahip biri gibi görmenizle ilgilidir. Kendi özgürlüğünüzü tam anlamıyla hissetmenizle ilgilidir –sahiplenmeden üretmek ve kendinizi de sahip olunabilecek bir şey olmaktan uzak tutmak ile ilgilidir. Bu nedenle, karşılık beklemeden verin ve başkalarının beklentilerine kurban gitmeyin.

Lao-tzu'nun resmine bakarken ve kendimi onunla bir bütünmüş gibi hissederken, bu büyük üstadın sizlere vermek istediğini düşündüğüm tavsiyeler şunlardır:

Güvende ve korunmakta olduğunuzu hissedin.

Her gününüzü, hem *içinizde* hem de sizi *yaratan*da var olan saklı erdeme güvenerek yaşayın. Unutmayın ki, güvende, korunmakta ve ilgilenilmekte olduğunuz hissi, sahip olduğunuz şeylerden kaynaklanmaz. Daha ziyade bu his, varlığınızın her hücresinde yatan erdem yüklü bir güç ile kesintisiz bir temas halinde olduğunuzu farkına vardığınız zaman ortaya çıkar. Bu saklı güç, varlığınızdan sorumludur.

Siz, Tao'nun erdemi tarafından meydana getirilirsiniz ve soluduğunuz her bir nefes ve gerçekleştirdiğiniz her bir eylem, yaşamınız olan iç erdeme saygı duyar, her ne kadar böyle yapmaları onlardan istenmemişse de. Bu güç, ben bu kelimeleri yazarken ellerimde ve sizin bu sayfayı okumakta olan gözlerinizdedir. Ona güvenin. Ona tapının. Saklı kalmayı sürdüren o gücün içinde kendinizi gü-

vende hissedin. İşte bu, kendinizi tamamlanmış hissetmek için size gereken tek şeydir.

Unutmayın ki Tao üretir –sahiplenmez.

Aynı şeyi siz de yapın ve bu öğretideki bilgeliğe erişin. Bir bakıcı olun, bir sahip değil. Hiçkimseyi kontrolünüz altına almaya çalışmayın; daha ziyade, hakimiyet kurmadan ya da yönetmeye çalışmadan başkalarını geliştirmeye çalışın. Eğer bir danışman konumundaysanız, saklı erdemlerini aktif hale getirmeleri için insanlara olabildiğince fırsat tanıyın. Kendinizi güvende hissetmek istediniz an, size ve karşılaştığınız *herkese* hayat veren o görünmez güce güvenin. Burada "herkes" kelimesine vurgu yaptım çünkü istisnai durumlar asla söz konusu değildir.

Tao Te Ching'in bu 51. öğretisinin çevirisinde Witter Bynner şöyle der:

Yaratılmış olan bütün varlıklar vericidir, varlıkları
cömertliklerine bağlıdır...
Siz de aynı şekilde:
Koruyucu olun, sahiplenici değil,
Hizmetkar olun, efendi değil.
İtaat etmiş olmak için değil, yarar sağlamak için ilgi gösterin,
Böylece, yaşamın merkezine varmış olursunuz.

Ben sizleri, "Siz de aynı şekilde," ifadesini aklınızın bir köşesinde tutmaya ve saklı erdem ile yaşamaya davet ediyorum.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, her şeyi boş vermeye ayırın: Düşünmeyi boş verin ve zihnin her şeyi kucaklayan doğasını keşfedin. Önyargıları ve fikirleri boş verin ve her şeyi, gerçekte nasıllarsa öyle deneyimleyin. Başkaları üstünde hakimiyet kurma gereksiniminizi boş verin ve onların aslında ne kadar becerikli olduklarını görün. Şu soruya verece-

ğiniz cevapları bulmak için kendinize zaman ayırın: *Eğer boş verseydim ne olurdu?* Bu egzersizi yaparken, hayatınızda ne kadar da fazla saklı erdem olduğunu keşfedip şaşırabilir ve böylece, kendinize olan bakış açınızı değiştirebilirsiniz.

52. Öğreti

Gökyüzünün altındaki her şey, ortak bir başlangıca sahiptir.
Bu başlangıç, dünyanın Ana'sıdır.
Ancak Ana'yı tanıyarak
onun çocuklarını da tanıyabiliriz.
Çocukları tanıdıktan sonra
Ana'ya geri dönmeli ve ona tutunmalıyız.

Dilinizi tutun,
hislerinizi kontrol altına alın,
yaşamınız her daim dolu olacaktır.
Ağzınızı açın,
hep bir şeylerle meşgul olun,
yaşamınız umuttan uzak olacaktır.

Ufak olanı görebilen kişi zekidir;
esnek olmayı sürdürebilen kişi güçlüdür.
Parlayan aydınlığı takip ederek,
tekrar ışığa dönersiniz
ve kendinizi talihsizlikten kurtarmış olursunuz.

İşte buna,
ebedi ışığı yakalamak denir.

Ana'ya Dönerek Yaşamak

Bu öğreti sizlere, yaşamınızın, zaman ve boşluk içinde gerçekleşen lineer bir tecrübeden çok daha fazlası olduğu gerçeğini kavramanızın önemli ve gerekli olduğunu söyler. Muhtemelen sizler Yeryüzündeki zamanınızı, meydana gelişinizden doğumunuza, gelişim evrelerinize ve son olarak da, sizi Diğer Taraf'ta bekleyen gizem ile tanışacağınız an olan, ölümünüze doğru giden düz bir çizgi olarak görmektesiniz. Lao-tzu burada sizleri, varlığınızın, gezegen üstündeki bütün varlıkların meydana geldiği yere doğru gerçekleşen bir dönüş yolculuğu olduğunu görmeye davet eder. Sizden, fiziki *sonunuz* gerçekleşmeden evvel bu gizemli *başlangıcın* tadını çıkarma kabiliyetiniz olduğunu fark etmenizi ister. 10 bin varlığın tek tek her birinin içinde var olan bu gizem, Lao-tzu tarafından "Ana" ya da başı ve sonu olan her şeyin ardında yatan simge olarak adlandırılmıştır.

Tao Te Ching'in bu öğretisindeki ilk iki satır üstüne kafa yorarak, Ana'ya olan dönüş yolculuğunuzu başlatın: "Gökyüzünün altındaki her şey ortak bir başlangıca sahiptir. Bu başlangıç, dünyanın Ana'sıdır." Bırakın bu düşünce, fiziksel varlığınızdan içeri süzülsün ve *hiç-lik*ten meydana gelen varlığınızla ilgili sizi dehşete düşürsün. Şunu bilin ki, bu görünmez ve her şeye can veren Kaynak size de can verdi. Tıpkı bir kanal boyunca akan elektrik gibi, gizemli hiçlik de akar ve siz dahil, her şeye hayat verir. O, duyularınızla algılamanızın imkansız olduğu, asla görünmez, işitilmez ve kokusuz bir güçtür.

Sizin (ve benim) olan ebedi Ana'yı tanımak için her gün birkaç dakikanızı ayırmanız şarttır; ki bu da basitçe, onun varlığını kabullenerek ve

onunla sessizce temasa geçerek gerçekleştirebileceğiniz bir şeydir. Onu tanımaya ve ona saygı duymaya karar verdiniz mi, siz dahil, onun bütün çocuklarına olan bakış açınızı değiştirmeye başlayacaksınız. 10 bin varlığın tümünü, Ana'nın birer evladı olarak göreceksiniz ve Tao'nun gelişimini görmek için bu varlıkların geçici dış görünüşlerinin ardına bakacaksınız. İşte bu Lao-tzu'nun sizlerden, çocukları Ana'dan ayrı birer varlık olarak değil, Ana'nın kendisi olarak görmenizi isterken kastettiği şeydir. Bu nedenle bütün yaratılanları Ana'da meydana gelen şeyler olarak görün ve sonra "geri dönüp Ana'ya tutunun."

Peki, ebedi Ana'nıza olan dönüş yolculuğunuza nasıl başlayabilirsiniz? Lao-tzu sizlere, ruhunuzun dünyevi faaliyetlerle harcanmıyor olduğundan emin olmak için dilinizi tutmanızı, kulaklarınızı tıkalı tutmanızı tavsiye eder. Diğer bir deyişle, içinizdeki anneyle daha çok vakit geçirin ve küçük büyük her canlıda Tao'yu görerek berraklığa ulaşın. Sert olmamaya çalışın ve daha ziyade, gücünüzü artırmak için esnekliğinizi geliştirin. Lao-tzu bu öğretiyi, hayata bu şekilde bakmanın "ebedi ışığa ulaşmak" olduğunu ifade ederek sonlandırır. Bu ışığı en ufak böcekte ve hatta bu minnacık yaratığın bacağını oluşturan görünmez parçacıklarda görün. Bu ışık, kalbinizin çarpmasını sağlayan ve evreni bir arada tutan ışığın ta kendisidir –bu nedenle kendinize, bu böceğe sırf hayran kalmak için değil, o böceğin kendisi *olmak* için de izin verin. Bu şekilde, yani "küçük olanı görebilmek" sayesinde gerçek bir berraklık kazanmış olur ve bu yeni perspektifinizin sağlamlığını esnek bakış açınızla artırırsınız. Yeryüzündeki varlığınızla ilgili lineer düşüncelerinizi değiştirin ve hayatınızın da gözlerinizin önünde değişmekte olduğuna şahit olun!

Günümüz dünyasında "ebedi ışığa ulaşma"da size yardımcı olması için Lao-tzu'nun benim aracılığımla sizlere aktardığı tavsiyeler şunlardır:

Ağız açık = ruhun kaçışı.
Ağız kapalı = ruhla temas harika!

Ağzınızı, ruhunuzu koruyan bir kapı olarak düşünün: İnsanlarla konuşurken, bu kapıyı ne zaman kapatmanız gerektiğinin farkında olun ve ruhunuzun içinizde güvenle barınmasına izin verin. Aynı şeyi kulaklarınız için de yapın: Söz konusu, dedikodu ya da gereksiz lakır-

dılarsa onları tıkalı tutun. Daha az konuşun; daha çok dinleyin; ve nasihat vermekten, söz kesmekten ve dedikodu yapmaktan kaçının.

Gücünüzü, konuşma ve işitme yetilerinizi ne zaman devreye sokacağınıza bilinçli bir biçimde karar verme esnekliğiyle artırın. Başkalarının işine burnunuzu sokmaya meylettiğinizde, ebedi Ananızın tek sesinin sessizlik olduğunu hatırlayın. Siz de onun gibi olun; kendinizi ona özgür ve mutlu bir biçimde tutunmuş ve bundan dolayı da yaşarken ona dönüyormuş gibi hissedeceksiniz!

En ufak gizemi görmek, en büyük gizemi görünür kılar.

Dikkatinizi küçük olana yoğunlaştırmakla, bir şeyleri kavrama arzunuzu kamçılarsınız. Sizi canlı kılan mikroskopik boyutlardaki canlılarda aynı kıvılcımı görmek, yaşamın bir çıkmazdan çok, bir dönüş yolculuğu olduğunu keşfetmek için bir yöntemdir. Yaşamın en ufak gizemi olarak görülen şeyler, karşılaştığınız her şeye duyduğunuz hayranlıktan kaynaklanan parlak ışığı görmenizi sağlar. Siz, sizi doğuran Ana ve diğer herkes bir bütünsünüz. Küçük olanı görebilerek bu berraklığı kazanırsınız; ki bu berraklık, yaşarken gerçekleştirmeye teşvik edildiğiniz dönüş yolculuğunuzdur. Hayat veren ruhu her yerde gördükçe, dünyanız gözünüze çok daha farklı görünür. Artık sizin için hiçbir şey sıradan, kötü ve istenmeyen değildir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, bulabileceğiniz en ufak yaşam formlarını inceleyerek geçirin. Ağ ören bir örümceği, kumsalda seğirten bir yengeci, pencerenin dibinde vızıldayıp duran bir sineği seyredin. İçinize doğru hayali bir yolculuk yapın ve bağırsaklarınızda, damarlarınızda ya da gözünüzün içindeki bir dokuda yaşayan yaşam formlarını –ancak güçlü bir mikroskop altında görebileceğiniz bütün yaratıkları– inceleyin. Bu minnacık bakterileri var olmanız için yaratan Ana'yı düşünün. Bedeninizi, sizin bir parçanız olan ve üzerinizde etkisi bulunan inanılmaz derecede ufak bir canlının gözünden görün. Ana'ya dönerek yaşamak size, daha önce asla sahip olmadığınız bir açıklık kazandıracaktır.

53. Öğreti

Azıcık aklım varsa,
Büyük Yol'da yürürdüm,
ve tek korkum yoldan sapmak olurdu.

Büyük Yol gayet pürüzsüz ve düzdür,
buna rağmen insanlar dolambaçlı yolları seçerler.
İşte bu yüzden düzenbazlık baş gösterir,
tarlalar ekinsiz,
tahıl ambarları bomboştur.

Görkemli bir giysi giymek,
keskin bir kılıç kuşanmak,
mideyi yiyecek ve içecekle tıka basa doldurmak,
nereye harcayacağını bilemeyecek kadar
büyük bir servet toplamak,
tıpkı soygunculuk gibidir.

Ben derim ki, bunca yoksula rağmen bu derece şatafat içinde yaşayanların
çalıp çırpmakla övünen hırsızlardan farkı yoktur.
Bu, Tao'nun yolu değildir.

Onurlu Yaşamak

Dünyaya onur ve teklik gözlüklerinden bakabildiğinizi düşünün: Baktığınız her yerde Büyük Yol'u görürsünüz... ve gördüklerinizin tümünü, sanki sizmişsiniz gibi algılarsınız. Bu açıdan baktığınızda var olmuş ve var olacak olan bütün insanların, Kaynağınız tarafından hayat verilen parçalarınız olduğunu keşfedersiniz. Yaşamın tümü –insanlar, toprak, okyanuslar ve bitki örtüleri– Tao tarafından birbirlerine bağlanmışlardır. Her şeyi bu gözle gördüğünüzde, dünyanız çarpıcı bir biçimde değişecektir. Eğer ciddi sayıda insan bu bakış açısına sahip olsaydı ve yeryüzünü kendi parçaları olarak görseydi bu, bedenlerinin sağlığı için var olan bütün yaşam formlarına saygı göstermek anlamına gelirdi. Ve bu birlik, Lao-tzu'nun bu pasajda tarif ettiği manzarayı imkansız kılardı.

Bunca teknolojik gelişmeye rağmen, büyük Çinli üstadın 2 bin 500 sene evvel yazmış olduğu kelimeler hâlâ geçerliliğini korumakta. Ne yazık ki bizler, Büyük Yol'da yürümekten ciddi bir biçimde uzağız çünkü bütünlüğü görmek yerine, büyük farklılıkları görmeyi ısrarla sürdürüyoruz. Bu öğretinin sonunda Lao-tzu'nun bizleri ihtar etmiş olduğu gibi, "Bu, Tao'nun yolu değildir." Tao Te Ching'in bu 53. öğretisinin en sevdiğim çevirilerinden biri, Witter Bynner tarafından 1944 yılında yazılmış. O bu durumu mükemmel bir biçimde ifade ediyor:

Sarayların nasıl da ihtişamlı olduğunu görün
Ve çiftliklerin ne kadar perişan,
Köylülerin ambarlarının ne kadar çıplak olduğunu görün
Asilzadeler süslü elbiseler giyip

Keskin silahlarını saklarken.
Onlar ne kadar çok şeye sahip olsalar, o kadar çok şeyi gasp ederler,
Böyle bir insan nasıl olabilir
Açlık nedir bilmeyen, susuzluk nedir bilmeyen
Yine de patlayana kadar yiyip, içen!

Aynı şeylerin günümüzde de var olduğunu görebilirsiniz: İktidar sahibi birkaç şahıs bolluk ve gösteriş içinde yüzerken, bir kıta dolusu insan açlık çekiyor. Milyonlarca insan yoksullukla boğuşurken, birileri hâlâ kitle imha silahlarına bütçe ayırıyor. İnsanlar ailelerini doyurmak ve evlerini ısıtabilmek için didinip dururken, liderler servetlerine servet katıyorlar. Tao'nun o pürüzsüz ve düz Yol'una varana kadar daha çok fırın ekmek yememiz gerekiyor; çünkü bizler hâlâ "dolambaçlı yollar"dan gitmeyi tercih ediyor ve bu seçimin acı verici sonuçlarına her gün şahit oluyoruz.

Fakat ben bu sözcükleri, dünyayı bir çırpıda değiştirmeye çalışmak için yazmıyorum; daha ziyade sizleri, *kendi* dünyanıza olan bakışınızı değiştirmeye teşvik etmek için yazıyorum. Eğer bu değişimi gerçekleştirebilirseniz, başkaları da onurlu yaşamaya meyledecektir. Yeteri kadarımız bunu başardığında, "hırsızların çalıp çırpmalarıyla övünmesi"ni ortadan kaldırabilecek derecede ciddi bir kitleye ulaşmış olacağız.

İşe, kendinizi doğanın içindeki bir organizma olarak değil, onun kendisi gibi görerek başlayın. Ben, yaşam formlarının ayrı ayrı parçalardan ziyade, bir bütün olduğu anlamına gelen bir kelime bile icat ettim: *doğorganizma.* Şunu kavrayın ki siz, parçanız değilmiş *gibi görünen* şeyler olmaksızın yaşamınızı sürdüremezsiniz –çünkü siz havasınız, susunuz, bitkisiniz, hayvansınız ve gezegendeki diğer herkessiniz. O halde birileri açlık çektiğinde ya da yoksulluk içinde yaşadığında, siz de öylesiniz demektir. Kendinizi diğer bütün insanlarda görün; özgün ve farklı olduğunuz inancınızın yerini alan şefkati, sevgiyi ve içtenliği keşfedeceksiniz.

Lao-tzu, eski Çin'de gözlemlemekte olduğu katı kalplilikten ve kayıtsızlıktan usanmıştı; bu nedenle de o bütün insanları, ayrılı-

ğa değil, Tao'ya öykünerek şereflice yaşamaya çağırmıştı. Ve o şimdi de *sizler*den, dünyanızdaki aşikâr dengesizliklere olan bakışınızı değiştirmenizi ve onurlu yaşadığınızda dünyanızın nasıl da Tao'yla uyumlu hale gelerek değiştiğini görmenizi istiyor.

İşte onun, hemen bugün uygulamaya dökebileceğiniz tavsiyeleri:

Merhameti, felsefenizin
temel prensibi haline getirin.

Şu ana dek biriktirmiş olduğunuz servetinizden dolayı kendinizi suçlu hissetmek ya da açlık çekenlerin acısına ağıt yakmak hiçbir şeyi değiştirmez, fakat merhameti yaşam felsefenizin temel prensibi haline getirmek her şeyi değiştirir. Bu, önemli sayıda insana ulaşmak için en önemli yollardan biridir. Bu sayı büyüdükçe, sevgi dolu kalpler ve eylemler gezegenimizi yeniden düzene sokacak: Bu insanlarla aynı görüşü paylaşan liderler ortaya çıkacak, istikrarsızlıklar azalacak ve sonunda yok olacak. Rahibe Teresa, tek bir insanın dünyaya olan bakış açısının, bütün bir dünyayı nasıl da değiştirdiğine çarpıcı bir örnekti: "[Gördüğüm] her insanda," der Rahibe Teresa, "İsa'nın en çok ıstırap veren ifadesini görürüm."

Bağış yaparak ya da merhametli oluşuyla bilinen bir başkan adayını destekleyerek "Büyük Yol'da yürüyün." Ve yaşamınız boyunca bu Yol'dan sapmamak için –insanları kınamayı ya da "kötü" veya "kusurlu" olarak sınıflandırmayı reddetmek gibi– gündelik hayatınızda farklılıklar göstereceğinize söz verin. Her şey bir yana, son zamanlarda gezegenimizde tüm şiddetiyle yaşanan savaşlar, Tao Te Ching'in bu öğretisinde belirtilen dengesizliklerin sürmesine yol açan din düşmanlığından kaynaklanmakta. Büyük peygamber Hz. Muhammed, İslam'ın takipçilerine merhametli olmayı öğütler. O'nun bu öğretilerini, yaşamınız boyunca uygulamaya dökmek için kullanabilirsiniz:

Akrabanız, ahbabınız ya da bir yabancı olan
komşunuza iyi davranın.

Komşusuna kötü davranan
inançlı sayılmaz, sayılamaz da.

Komşusu açken tok yatan
inançlı olamaz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Sizden daha muhtaç birini gördüğünüzde, kalbinizi merhametle açın. Onu hor görmek, alaya almak, suçlamak ya da görmezden gelmek yerine, onun için sessizce dua edin. Aynı şeyi, herhangi bir çatışmada "karşı taraf"tan kaç kişinin öldüğünü duyduğunuzda da yapın –düşmanları öldürmüş olmanın mutluluğunu yaşamaktan ziyade, onlar için sevgi ve merhametle dua edin.

Onurlu yaşayın; bu sadece "azıcık akıl" gerektirir.

54. Öğreti

Tao'da filizlenen kişi
kökünden sökülüp atılamaz.
Tao'ya tutunan kişi
savrulup gitmez.

Nesiller nesillere yorulmak nedir bilmeden hürmet gösterir.
Erdem, kişinin özünde ekildiğinde filizlenir;
kişinin ailesinde ekildiğinde, dallanıp budaklanır;
toplumda ekildiğinde, gelişir ve serpilir;
ülkede ekildiğinde muazzam bir büyüklüğe ulaşır.

Tao her yerdedir;
o her şeydir.
Onu gerçek anlamda görebilmek için, olduğu gibi görün.
Bir insanda, Tao'yu bir insan olarak görün;
bir ailede, onu bir aile olarak görün;
bir ülkede, onu bir ülke olarak görün;
dünyada, onu dünyanın kendisi olarak görün.

Bunun doğru olduğunu nasıl mı biliyorum?
Kendi içime bakarak.

Varlığınızla Dünyayı Değiştiriyormuşsunuz gibi Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisinde sizler, gezegenimizi değiştirmedeki rolünüzü görmeye çağrılırsınız. Kendinizi, milyarlarca insan arasında önemsiz biri gibi görmek yerine, Tao'nun kendisiymiş gibi görmeye teşvik edilirsiniz. "We Are the World" (Biz Dünyayız) *herkesin* şarkısıdır. Siz *elbette ki* fark yaratmaktasınız!

Evren üzerinde potansiyel olarak sonsuz bir etkiye sahip olduğunuz gerçeğinin bilincinde yaşadığınızda, etrafınıza Tao bilincini yayarsınız. Tıpkı bir odayı aydınlatan enerji dalgası gibi olursunuz –herkes bu ışığı görür ve ondan etkilenir. Sahip oldukları Tao doğasından bihaber olanlar onun farkına varırlar ve Tao doğalarının bilincinde *olanlar* –fakat hayatlarının çok da önemli olmadığını düşünerek yaşayanlar– da etkilenip, değişmeye başlarlar. Dolayısıyla hayatınızı Büyük Yol'u bilerek ve onun bir parçası olduğunuzun bilincinde olarak yaşayın ve dünyanın denge kazanmasına yardımcı olun.

Bu 54. pasajda Lao-tzu sizlere, mükemmelliğinizi keşfetmenizi ve görkeminizin tadını çıkarmayı önerir. Şunu bilin ki siz, içinizdeki sessiz boşlukta –Tao'nun verdiği enerji sayesinde aldığınız her solukta ve aklınızdan geçen her düşüncede– fark yaratmaktasınız. Sıradakiler, Lao-tzu'nun 21. yüzyılın diliyle sizlere verdiği tavsiyelerdir:

Fark yaratmak için kendinize bir alan seçin.

Dünya üzerindeki etkinizden şüpheye düşmeyin; daha ziyade, önünüze dünya ile ilgili bir hedef koyun ve –bu ister büyük, isterse de küçük bir hedef olsun– onu gerçekleştirme yolunda bir şeyler yapmaya gayet muktedir olduğunuza inanın. Nefretin, saygısızlığın ya da şiddetin olmadığı, doğanın korunduğu ve saygı gördüğü, kanser ve AIDS gibi hastalıkların, açlığın, çocuk istismarının, her türlü silahın ya da diğer bütün zararlı ve alçaltıcı şeylerin yok olduğu bir dünya düşünün.

Antropolog Margaret Mead, şu ifadesinde bu görüşe değiniyor: "Bir avuç düşünceli ve fedakar vatandaşın dünyayı değiştirebileceğinden asla şüphe etmeyin. Aslında bu, şu ana dek olmuş tek şeydir."

Hayatınızın ne kadar önemli olduğunu fark edin.

Bir kelebek kanatlarını çırptığında, enerjisinin binlerce mil öteye aktığı söylenir. Düşündüğünüz ve yaptığınız her şey dışarı doğru yayılır ve çoğalır. Hayatınızı şunu bilerek yaşayın ki, gerçekleştirmeyi seçtiğiniz farklılık bütünleştiriciliğe doğrudur, yıkıcılığa değil. Hiç kimse bilmese ya da fark etmese de, kaba bir davranış, içinde evrenin bütününü etkileyen bir enerji barındırır. Bunun yanı sıra, başkaları için dua etmek ya da onlara sevgiyle yaklaşmak evrenin her yerinden hissedilebilecek bir titreşime neden olur.

William Blake'in şu mısraları bu düşünceyi ifade eder:

Görmek bir kum tanesinde bir dünya,
Ve bir cennet bir yaban çiçeğinde,
Tutmak sonsuzluğu avucunda,
Ve ebediyeti bir saatin içinde.

Evrenin tümü için ne kadar önemli olduğunuzun bilincinde olun.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü ailenize, topluma, ülkenize ve dünyaya pozitif düşünce ve davranışlar yaymaya adayın. Ailenizde, özgüven sorunu yaşayan birine destek olun. Dışarıdayken yerde gördüğünüz bir çöpü alın ve onu yere atmış olan kişiyi yargılamadan o çöpü çöp kutusuna atın. Birkaç dakikanızı ülkenize dua etmeye ve ülkeyi yöneten insanlara sevgi enerjisi yaymaya ayırın –sonra da aynı şeyi dünya için yapın ve duanıza sözde düşmanlarınızı eklemeyi unutmayın.

55. Öğreti

Tao'yla uyum içinde olan kişi
yeni doğmuş bir bebek gibidir.
Ölümcül böcekler onu sokmaz.
Vahşi hayvanlar ona saldırmaz.
Yırtıcı kuşlar onu parçalamaz.
Kemikleri zayıftır, kasları yumuşak;
buna rağmen sıkı tutunabilir.

O, erkeğin ve kadının bütünleşmesini
deneyimlememiştir,
fakat kendisi bir bütündür.
O güçlü ve cesurdur.
Sesi kısılmadan bütün gün çığlık atabilir.
İşte bu, mükemmel uyumdur.

Uyumu bilmek, değişmeyeni bilmektir;
değişmeyeni bilmek, kavrayış sahibi olmaktır.
Tao'yla uyum içinde olan şeyler varlıklarını korurlar;
güç kullanarak yaptırılan şeyler bir an için büyür,
sonra hemen solarlar.
Bu, Tao değildir.
Ve Tao'ya karşı olan her şey, çok geçmeden yok olur.

Oluruna Bırakarak Yaşamak

Çevrenizde gayet şanslıymış gibi görünen, başkalarının hayatlarında zarara neden olacak şiddetli saldırılara karşı dayanıklıymış gibi duran insanlara rastlamışsınızdır. Mesela çevrenizde, grip salgını olduğu sıralarda sürekli öksüren ve aksıran insanlarla yakın temasta bulunmasına rağmen çok nadiren hasta olan, hatta hiç hasta olmayan birilerini tanıyor musunuz? Peki, bir suç mahallinin tam ortasından sağ salim çıkan birilerini? Bu şanslı azınlığın, kendilerini bu pasajın ilk satırlarında sembolik olarak bahsedilen "ölümcül böcekler"in, "vahşi hayvanlar"ın ve "yırtıcı kuşlar"ın vereceği zararlardan koruyan koruyucu melekleri olduğunu düşünebilirsiniz. Fakat Lao-tzu bilir ki, bu insanlar sadece Tao'yla uyum içindedir; tıpkı doğru zamanda doğru insanlarla tanışan kimseler ya da en ihtiyacı olduğu anda bir yerlerden para temin edebilen kişiler gibi.

Lao-tzu bizlere, yaradılış Kaynaklarından kopuk oldukları inancına henüz sahip olmayan yeni doğmuş bebeklere bakmamız gerektiğini söyler. Onlar, "büyülü" güçler olarak nitelendirilebilecek şeylere sahiptirler: Bütün gün çığlık atabilirler ve buna rağmen bağırıp çağıran bir yetişkin gibi sesleri kısılmaz. Gelişmemiş kaslarına rağmen, güçlüdürler. Üstelik bebekler, yetişkin bir insanın kemiklerini kırabilecek derecede sert bir düşüşe karşı esnek ve neredeyse dayanıklıdırlar. Tüm bunlar Lao-tzu tarafından "mükemmel uyum" olarak adlandırılmıştır.

Tao Te Ching'in 55. öğretisi sizleri, şans dediğiniz şeyin rastgele gerçekleşen bir şey olmadığını kavramaya davet eder –her şeyi oluruna bırakmaya karar verdiğinizde şans artık hep sizden yana ola-

caktır. Hayatınızı kontrol etme ihtiyacınızdan kurtulduğunuzda, Tao'nun işbirlikçi gücünü kendinize çekersiniz. Bu nedenle düşünce biçiminizi değiştirin ve hayatınızın da nasıl değiştiğini, ne kadar şanslı olacağınızı görün.

Hayatı oluruna bırakın ve kendi bağışıklık sisteminizi kurmak ve hastalıklara ya da olumsuzluklara karşı direnç gösterebilecek kadar "şanslı" olmak için Tao'yla uyum içinde olun. Tehlikelerden korunmak için hiçbir şey yapmamak gerektiği düşüncesinin çelişki içerdiğinin farkındayım ve sanırım siz de böyle olduğunu düşünüyorsunuz. Fakat bunu, yaşamın doğal ritminin sizin müdahaleniz olmaksızın akıp gitmesine izin vermek için bir yöntem olarak görmeye çalışın. Her şeyi oluruna bırakarak yaşamak endişeden, stresten ve korkudan arınmak anlamına gelir. Başkalarının gözünde tehlikeli olan şeyler karşısında korkulacak hiçbir şey yokmuş gibi davrandığınızda, Kaynağınızla olan uyumunuz sizi, güç kullanma güdünüzden kurtaracaktır. Lao-tzu sizlere burada şunu hatırlatır: "Güç kullanarak yaptırılan şeyler bir an için büyür, sonra hemen solarlar."

Bu etkileyici öğretide ima edilen koruyucu güce ulaşın ve şu anda içinde yaşamakta olduğunuz dünyada edineceğiniz aşağıdaki görüşler sayesinde "değişmez olan"ı keşfedin:

Kendinizi zarar verilemez bir varlık gibi görün.

Sizi, tehlikeymiş gibi algılanan şeylerden koruyan bir varlık düşünün. Fiziksel bedeninizin görüntüsünü zihninizden silin ve bir düşünce ya da bir ruh kadar kalıcı olan yanınızı görün. Bu sizin özünüzdür ve ona hiçbir şekilde zarar verilemez. Bu açıdan bakıldığında sizi cinayetten kansere, sıradan bir soğuk algınlığından vahşi hayvanlara kadar hiçbir tehlike tehdit edemez. Kalıcı olan yanınızla uyum içinde yaşadığınızda, kendinizi asla zarar verilemez bir varlık gibi hissedeceksiniz. Yaşamı boyunca her türlü tehlikeyi sağ salim atlatan o şanslı kişi siz olacaksınız.

Şanslı biri olma potansiyelinize olan bakış açınızı değiştirin.

Kendinize "*Bendeki bu şansla hiçbir şey benim lehime olmaz*" yerine "*Ben önüme çıkacak olan her şeye açığım. Bana yol göstermesi için şansa güveniyorum*" deyin. Düşünce tarzınızdaki bu değişim, Tao'yla birlikte akarak yaşamanız için sizi yönlendirecektir. Stresin yerini huzur, cebelleşmenin yerini uyum, müdahalenin ve zorlamanın yerini olduğu gibi kabullenme, korkunun yerini iyi şans alacaktır. Düşündüğünüz şey olacaksınız ve daha önceleri kötü şansın kanıtı olduğuna inandığınız şeyleri bile artık, sizi daha büyük bir uyuma doğru götüren şeyler gibi göreceksiniz.

Oluruna bırakarak yaşamak, Lin Yutang'ın *The Importance of Life*'ta geçen şu muzip ifadesini kavramanızı sağlayacaktır: "Eğer bütün bir öğleyi hiçbir şey yapmadan geçirebiliyorsanız, nasıl yaşanılacağını öğrenmişsiniz demektir."

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir hafta boyunca, müdahaleniz ya da yaptırımınız olmadan "yolunda giden" şeyleri bir kenara not alın. Bu, sonuca müdahale etmek için içinizde var olan otomatik güdüyü bastırmış olduğunuz durumları bilinçli olarak görmeniz anlamına gelir. Gerilmeye meylettiğiniz anlarda gevşeyin ve kendinize olabildiğince güvenin. Haftanın sonunda, düşünce tarzınızı değiştirmiş olmanın hayatınızı nasıl da değiştirdiğini gözlemleyin.

56. Öğreti

Bilen konuşmaz.
Konuşan bilmez.

Bütün geçişleri tıkayın!
Ağzınızı kapatın,
duyularınızı köreltin,
keskinliğinizi törpüleyin,
bağlarınızı çözün,
her zaman "parlamayın",
ateşinizi söndürün.
İşte bu esas birliktir, ya da gizli kucaklayış.

Bu sırrı bilen kişi
bağlılık ve nefretle hareket etmez,
kâr ya da zarar onu etkilemez,
saygı görmek ya da aşağılanmak onun umurunda olmaz.
O, insanoğlunun umursadığı şeylerden çok uzaktadır
yine de insanların kalbindeki tahtta yerini almıştır.

İşte bu yüzden bu, bir insanoğlu için yüksek mertebedir.

Sessiz Bilgeliği Yaşamak

Büyük ihtimalle bu, Tao Te Ching'in en bilinen öğretisidir. Aslında ilk satırlar "Bilen konuşmaz. Konuşan bilmez" öylesine yaygın kullanılır ki, neredeyse bir nevi klişe halini almıştır. Buna rağmen bu pasajın temel mesajı çok az kavranılmakta ve nadiren hayata geçirilmektedir.

Lao-tzu sizleri, sessiz bilgeliğin en yüksek mertebesinde, hiç kimseye açıklanması mümkün olmayan, içinizin derinliklerindeki o yerde yaşamaya çağırır. Sonuç olarak, "bilge" ya da "eğitimli" gördüğünüz kişiler hakkındaki düşüncelerinizi değiştirmek isteyebilirsiniz. Dile hakim, ikna kabiliyeti yüksek kişiler –sesi gür çıkan ve fikrini savunurken rahat olan kimseler– genelde daha çok bilgiye sahipmiş gibi görülür... fakat Lao-tzu bunun tam tersinin doğru olduğunu söyler. Konuşan kişiler, der Lao-tzu, sessiz bilgeliği yaşamazlar ve dolayısıyla hiçbir şey bilmezler.

İlk varsayıma olan bakış açınızı değiştirdikçe, dünyanızın görünüşünde de birçok değişiklik meydana geldiğini göreceksiniz. Fark edeceksiniz ki, karşısındakini ikna etmek ve söylediklerine inandırmak için cebelleşip duran kimseler genelde bir şeylere bağlı ya da düşkündürler –belki bir görüşe, haklı taraf olmaya, kazanan kişi olmaya ya da bir şekilde çıkar sağlayan taraf olmaya. Ve ne kadar çok konuşurlarsa, bu şeyleri o kadar çok önemsiyorlardır aslında.

Fark edeceğiniz ikinci şey kendi içinizdedir: Başkalarını ikna etmeye veya inandırmaya olan eğilim*iniz*i ya da arzu*nuz*u görmeye başlarsınız. Sonra karşınızdakini daha dikkatlice dinlersiniz ve kendinizi, Lao-tzu'nun tanımladığı "esas birlik"in "gizli kucaklayış"ında bulursunuz. Bilgili görünme ve baskın taraf olma isteğinizin yerini,

tüm bunların gereksiz şeyler olduğu düşüncesi alır ve başkaları tarafından onay görme arayışına olan ilginiz bir anda yok olur. Sessiz bilgeliği yaşamak, varlığınıza farklı bir ışık altında şekil veren esas süreç haline gelir –daha az gergin olursunuz ve kendinizi daha sakin, yumuşak ve dengede hissedersiniz.

Zeki ya da akıllı olmanın ne anlama geldiğiyle ilgili düşüncelerinizi değiştirdikçe, Tao Te Ching'in bu mükemmel ve çelişkili öğretisini özetleyen ironiyle temasa geçersiniz. Lao-tzu der ki, Tao'nun yanında yaşayan bilge kişi, "insanoğlunun umursadığı şeylerden çok uzaktadır" ve buna rağmen insanların kalbindeki "tahtta" yerini almıştır. Ben olsam bu ifadeyi şu şekilde özetlerdim: *Bir kimse başkalarından onay görmeyi ne kadar az umursarsa, o kadar çok onay görür.* Bu kişiler başkaları tarafından nasıl görüldüklerini umursamadıkları için –ister saygıdeğer, isterse de aşağılanacak biri gibi görülsünler– davranışları karşısında övülmeyi ya da saygı görmeyi beklemezler. Sahip oldukları sükun dolu bilgelik, mesafeli ve soğuk görünmelerine neden olsa da, sonunda herkesin saygısını kazanırlar.

Bu sessiz bilgelik şu anda içinizde bulunmakta. Ve sıradakiler, Tao Te Ching'in bu öğretisindeki çelişkili ifadeleri kendi dünyanıza uyarlamak için Lao-tzu'nun verdiği tavsiyeler:

Bütün geçişleri tıkayın!

Başkalarının onayını ve sevgisini kazanma isteğinizin olduğunu kendinize itiraf edin. Fakat siz hiç kimseye hiçbir şey kanıtlamak zorunda değilsiniz ve durmadan konuşmakla hiçbir şey elde edemezsiniz. Unutmayın ki "konuşan kişiler bilmez" ya da bu öğretinin başka bir çevirisinde basitçe ifade edildiği gibi, "ağzınızı kapalı tutun." Sessizlik, bilgeliğinizin kanıtıdır. İnsanları ikna etmek için durmadan konuşmak, onların sizi dinlemeye ihtiyaçları olduğunun değil, sizin haklı taraf olma gereksiniminizin bir göstergesidir! Dolayısıyla insanları ikna etmeye çalışmak yerine, sessiz kalın... ve sadece, gayet tatmin edici olan o iç farkındalığınızın tadını çıkarın.

Bu öğretideki dört direktifi hatırlamanız için

KBHA kısaltmasını kullanın.

– *Keskinliğinizi törpüleyin.* Yargılarınızın, karşınızdaki kişiye zarar vermesine izin vermeden evvel kendinize kulak verin. En iyi eylem bazen sadece dinlemektir; ve sonra hem kendinize hem de muhatabınıza sevgi dolu bir merhametle yaklaşın.

– *Bağlarınızı çözün.* Sizi dünyevi şeylere bağlayan her şeyden kurtulun. Kâr sağlamaya ya da zafer kazanmaya adanmış bir yaşama sizi bağlayan ipleri çözün ve "gizli kucaklayış"taki Tao'yu sessizce düşünün.

– *Her zaman "parlamayın".* Haklı taraf olma gereksiniminizin aşırı derecede ortaya çıktığı zamanları gözlemleyin; ve sert tutumunuzun yerini, varlığınızın yumuşak tarafının almasına izin verin. Bazı durumlarda içinizde duyduğunuz birdenbire parlama isteği, iç bilgeliğinizle temasınızın koptuğuna işarettir.

– *Ateşinizi söndürün.* Hemen köpürmeyin! Başkalarının nasıl davranmaları gerektiğiyle ilgili düşüncelerinizi söylemek için içinizde karşı konulmaz bir patlama arzusu duyduğunuz zamanların farkında olun. Masayı yumruklarken ya da öfkeyle bağırırken durun ve kendinizi gözlemleyin. Duygularınız okyanustaki dalgalar gibi olduğundan, onların ferah, sakin ve her şeyi bilen Kaynağa dönüşünü izlemeyi öğrenin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir saatinizi, bir gününüzü, bir haftanızı ya da bir ayınızı sizden istenmediği takdirde tavsiye vermemeye çalışarak geçirin. Bir an için kendinizi durdurun ve sahip olduğunuz sessiz bilgeliği devreye sokun. İnsanlara öneride bulunmaktan ya da hayatınızdan bir örnek vermekten ziyade soru sorun ve sonra kendinizi ve karşınızdaki kişiyi sadece dinleyin. Lao-tzu'nun bilmenizi isteyeceği gibi bu, "bir insanoğlu için en yüksek mertebedir."

57. Öğreti

Büyük bir lider olmak istiyorsanız,
Tao'yu takip etmeyi öğrenmelisiniz.
Hakimiyet kurmayı kesin.
Değişmez planları ve kavramları boş verin,
dünya kendi kendini idare edecektir.

Bunun böyle olduğunu nereden mi biliyorum?
Çünkü bu dünyada
ne kadar çok kısıtlama ve yasak varsa,
o kadar çok insan yoksul demektir;
bir ülkenin silahları ne kadar çok gelişmişse,
o ülkenin insanları o kadar karanlıkta demektir;
bir plan ne kadar kurnazca ve şeytaniceyse,
elde edilen sonuç bir o kadar gariptir;
ortada ne kadar çok kanun varsa,
bir o kadar hırsız var demektir.

Bu nedenle bilge kişi der ki:
Hiçbir eylemde bulunmam, insanlar ıslah olur.
Huzurun tadını çıkarırım, insanlar dürüst olur.
Hiçbir şey yapmam, insanlar zenginleşir.
İnsanlara bir şeyleri dayatmaktan uzak durursam,
kendileri olmayı başarabilirler.

Baskıcılıktan Uzak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu ve bundan sonraki birkaç bölümünde Lao-tzu, 2 bin 500 yıl öncesinin yöneticilerine nasıl ve neden iyi bir lider olunması gerektiğini anlatır. Verdiği tavsiyeler günümüz dünyasında, 21. yüzyılda da, ülke yöneticiliği, işletme yöneticiliği ve özellikle de anne-babalık dâhil, *tüm* liderlik biçimleri için uygulanabilirdir.

57. öğretinin temel mesajı, *müdahale etmek*ten ziyade *izin vermek*tir. Ben bunu, küçük bir bebeğin caddenin ortasına doğru emeklemesine izin vermek ya da küçük bir çocuğu bir yüzme havuzunun kenarında yalnız bırakmak olarak yorumlamıyorum –elbette ki sizler, kendilerine ya da başkalarına zarar verebilecek konumda olan kişilerle ilgilenirken dikkatli olmalısınız. Lao-tzu'nun burada söylemek istediğine inandığım şey, izin vermenin en önemli liderlik özelliği olması gerektiğidir. O, aşırı kısıtlamaların ve yasakların olduğu toplumlarda daha çok insanın yoksul olduğunu söyler; aynı şey, sorgusuz sualsiz uyulması gereken kuralları olan aileler için de geçerli olabilir. Bir sistem ne derece baskıcıysa, kural tanımazlık bir o kadar yaygındır.

Diğer yandan, bir ailedeki çocuklar sorgulayıcı olmaya teşvik edildiğinde, birilerinin idaresine çok da ihtiyaç duymaksızın ellerinden gelenin en iyisini yapmaya sevk edilirler. Dolayısıyla kuralların gerekliliğiyle ilgili düşüncelerinizi değiştirdiğinizde ailedeki herkes, alacağı kararı sırf kendisi için iyi olanı değil, herkes için iyi olanı göz önünde bulundurarak almaya meyilli olur. Örneğin genç çocuklarınız için belli bir eve geliş zamanı koyup, onlardan eve geliş

saatleri ile ilgili hassas olmalarını ve eğer normalden daha geç bir vakitte eve geleceklerse size haber vermelerini istediğinizde bilin bakalım ne olur. Onlara hükmetmeye kalkışmadığınızdan dolayı, onları kısıtlayan katı eve geliş saatleri olduğu zamankilerden belki çok daha erken gelirler eve.

Aileniz içinde yürürlüğe koyduğunuz kısıtlamaları masaya yatırın. Unutmayın ki, başarılı ebeveynler çocuklarının kendilerine bağımlı olmasını istemezler; bağımlılığı ortadan kaldırmak isterler. Her şey bir yana sizler, çocuklarınızın sorumluluk sahibi, sağlıklı, başarılı ve dürüst bireyler olmasını istersiniz –sırf siz orada onların başındasınız diye değil, böyle şeyler onların doğasında var diye. Dolayısıyla onlar için iyi bir örnek teşkil edin ve hem kendi başlarının çaresine bakıp hem de inanılmaz derece başarılı olabileceklerini görmelerini sağlayın. Onlara, doğru olanın hangisi olduğuna karar vermek için bir kurallar kitabına başvurmak gerektiğinden çok, sahip oldukları yüce doğaya güvenmeyi öğretin.

Emirlerin, kuralların ve yasakların gerekliliğine olan bakış açınızı değiştirin ve eli sopalı bir kural koyucu gibi davranmanıza gerek olmadığını görün. Ve bu yeni liderlik anlayışınızı, hayatınızın "patron" olarak görüldüğünüz her alanına yaymanın tadını çıkarın.

Sıradakiler, bundan 2 bin 500 sene evvel yazılmış olan bu öğretiye dayanarak verilebilecek 21. yüzyıl tavsiyeleridir:

Kendinizi rahat bırakmaya çalışın.

Buna, gündelik yaşamınızda çok daha plansız ve daha az disiplinli olmanıza izin vererek başlayın. Mesela hiçbir plan yapmadan bir seyahate çıkın. İçgüdüsel olarak yönlendirildiğiniz yerlere gidin. Baskıcı tarafınıza biraz dinlenmesini söyleyin. Şu ifadeyi benimseyerek kendinize ve dünyaya farklı bir yanınızı gösterin: *Ben, kendim olmakta özgürüm. Bir başkasının koyduğu kurallara göre yaşamak zorunda değilim ve davranışlarıma yön vermek için kurallara duyduğum gereksinimden arınıyorum.*

Başkalarını rahat bırakmaya çalışın.

Çocuğunuza ya da başında bulunduğunuz herhangi birine "hayır" demiş olmanızı meşrulaştırmak için herhangi bir kuralı öne sürmek üzereyken kendinizi yakalayın ve hiçbir şey söylememenin, sadece gözlemin getireceği sonuçları göz önünde bulundurun. Bir lider olarak kendinize olan bakış açınızı değiştirdiğinizde fark edeceksiniz ki, kendi işlerini yoluna koymak için insanların çok az kurala ihtiyacı vardır. Her insan ne yapmak istediğini, ne gibi engelleri olduğunu ve hayallerini nasıl gerçekleştirebileceğini gayet iyi bilir. Tao gibi olun –insanları rahat bırakın ve bir lider olarak baskıcı olmayan tutumunuzun insanları kendileri olmaya nasıl da teşvik ettiğini görün.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Daha önce hiç yapmamış olduğunuz bir şeyi yapmak için kendinize zaman ayırın –yağmurda yalınayak yürümek, yoga dersi almak, bir kokteylde söz almak, Amerikan futbolu oynamak, uçaktan paraşütle atlamak ya da şimdiye dek hep yapmak istediğiniz herhangi bir şey olabilir. Yeni ve farklı deneyimler yaşamaktan alıkoymak için kendinize hep sınırlar koymuş olduğunuzu fark edin; ve hemen şimdi kişisel kurallar kitabınızı kapatıp, daha önce hiç gitmemiş olduğunuz yerlere koşun. Aynı şeyi yapabilmeleri için emriniz altındaki insanlara da bu fırsatı verin ve sizin müdahalenizin minimum derecede olduğu ya da hiç olmadığı zamanlarda ne kadar da başarılı olabildiklerini görmenin tadını çıkarın.

58. Öğreti

Yönetici kendi konumunun bilincindeyken,
yönetilenler doğal ve saftır.
İnsanların hayatlarına burnunu soktuğunda ise,
yönetilenler huzursuz ve rahatsız olurlar.

Kötü talih, iyi talihin dayanağıdır;
iyi talih, kötü talihi içinde barındırandır.
Bu sürecin sonunu kim bilebilir ki?
Genel geçer doğru diye bir şey var mıdır?
Normal olan şey çok geçmeden anormal hale gelir;
insanların kafalarındaki karışıklık asla son bulmaz.

Bu nedenle bilge kişi, insanlara örnek olmaktan
ve isteklerini onlara dayatmamaktan memnundur.
O sivri uçludur ama batmaz;
güç verir ama zarar vermez;
aydınlatır ama göz kamaştırmaz.

İyi veya Kötü Talihten Etkilenmeden Yaşamak

10 bin varlık dünyasına aynı zamanda "değişim dünyası" da denir. Değişim, her şeyin sabit ve tahmin edilebilir olmasını istediğiniz zamanlarda bile yaşamınızdadır. Gezegenimiz üstündeki her şey sürekli bir hareket içindedir. Albert Einstein'in ifade etmiş olduğu gibi, "Bir şeyler hareket etmeden hiçbir şey olmaz." Tao Te Ching'in bu 58. öğretisi, dünyayı farklı açıdan görmenin mümkün olduğu üstünde durur; sizin iyi ya da kötü talihten etkilenmeyeceğinizi neredeyse garantileyen bir bakış açısıdır bu. Dünyanın sırf durmadan değişme özelliğini görmek yerine, bu öğreti sizleri, değişmez Tao'ya odaklanmak için kendinize izin vermeye çağırır.

Çoğu insan gibi büyük olasılıkla siz de etrafınızdakilerin kalıcı, sabit, sağlam, güvenli ve öngörülebilir olmasını istiyorsunuzdur. Fakat gerçek, şüphe götürmez bir biçimde bunun tam tersini ve şu ana kadarki bütün deneyimlerinizde var olan belirsizliği göz önünde bulundurmanızda ısrar eder. Her şey bir yana, çevrenizi saran manzara bile intizamlı olmaktan uzaktır: Sıra dağlar göğe kadar yükselir ve sonra vadilere kadar alçalırlar. Ağaçlar, kısa çalıların arasından kule gibi yükselir; bulut kümeleri bazen boğucu bir karaltıya, bazen de yumuşacık bir beyazlığa bürünür. Güzel, güneşli günlerde saklı bir fırtına vardır; ve bardaktan boşalırcasına yağan bütün yağmurlarda sırasını bekleyen bir kuraklık yatar. Yukarıda ve aşağıda olan ve öngörülemeyen şeyler, doğanın normlarıdır; 10 bin varlığın izlediği yol, tepeler ve vadilerle doludur.

Hayattaki bütün zirvelere ve alçak yerlere olan bakış açınızı değiştirin ki bu iki deneyimdeki saklı olan şeyi keşfetmeye çalışın. Bir şeyleri *iyi* ya da *kötü talih* olarak nitelendirmekten ziyade bir *bütün* olarak görün. Zıtlıkları, can sıkıcı sürprizler olarak görmekten ziyade, tekliğin parçaları olarak algılayın. Saf bir Taoist birliğin olduğu bir dünyada, iyi ya da kötü şans diye bir şey yoktur; bu birlik bölünemezdir. "Kötü" talih olarak adlandırdığınız şey, içinde ortaya çıkmayı bekleyen bir "iyi" talih barındırır; çünkü bu, bütünün diğer yarısıdır.

58. öğretiyi bugünün dünyasında hayata geçirmemiz için Laotzu'nun bizlere vereceği tavsiye muhtemelen şunları da kapsardı:

İyi ya da kötü talih olarak nitelendirdiğiniz şeylerdeki bütünlüğü görün.

Herhangi birini –sahip olduğu mutlu ilişkiden, finansal başarısından, sıhhatli oluşundan, mükemmel bir işi olduğundan ve terfi ettirilmiş olmasından ya da çalışkan çocuklara sahip oluşundan dolayı– talihli saydığınız durumlarda, tüm bunların değişime açık olduğunu bilin. Elde edilmiş servet, içinde yoksulluğu saklar; sıradanlık, popülerliğin altında gizlenmiştir. Ve elbette ki aynı şey, genelde talihsizlik olarak düşünülen süreçler boyunca da geçerlidir.

Yaşamınızın ta kendisi, iyi ya da kötü talihten etkilenmeme kabiliyetinizden yararlanmak için mükemmel bir yerdir; çünkü sizler hayatınızın her basamağında bütünlüğü görme fırsatına sahipsiniz. Bu nedenle gençliği bir tür "iyi talih", yaşlılığıysa "kötü talih"in göstergesi olarak görmekten ziyade, şunu bilin ki, bir zamanlar yaşamış olduğunuz gençlik ile yaşayacağınız ya da yaşamakta olduğunuz yaşlılık bir bütünün iki yarısıdır. Yaşlılık haliniz, değişimin seviyeleri boyunca yaşadığınız "fiziksel gelişim" denen bütünün bir parçasıdır. Yaşam, ölümü içinde saklar. Bu nedenle kendi konumunuzun bilincinde olun ve davranışlarınızın Tao'yla uyum içinde olmasına izin verin –batmayan bir iğne, zarar vermeyen bir güç ve göz kamaştırmayan bir parlaklık olun.

Kendinizi kötü talih tarafından köşeye sıkıştırılmış gibi hissettiğinizde, kötü talihin içindeki iyi talihe güvenin.

Umutsuzluk vadisine doğru inerken kendinizi aşırı derecede çaresiz hissettiğiniz an her şeyin buraya kadar olduğunu düşünürsünüz. İçinde bulunduğunuz koşullara ya da duruma çok daha geniş bir açıdan bakamayacak durumdaysanız, kendinize iyi talihin bu kötü talihinizin altında yattığını hatırlatın, tıpkı kapkaranlık bir geceyi takip eden aydınlık bir sabah gibi. Bu tür zamanlarda kendinize bütünlüğü esas alarak, gündüzün geceyi takip ettiği inancınıza güvenin. Şunu unutmayın ki, vadinin yüzeyine kadar indiğinizde gideceğiniz tek yön yukarısı olacaktır. Her şey kesinlikle çok daha iyi olacak; şans size gülecek ve kıtlık bolluğa dönüşecektir. Çünkü iyi talih, umutsuz olduğunuz tüm zamanlarda aslında görünmez bir halde sizinledir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, hayattaki hangi şeylerin "talih" ya da "talihsizlik" olarak sınıflandırıldığını gözlemlemeye adayın. Günün sonunda tüm gözlemlerinizi bu iki başlık altında listeleyin ve sonra her birini tek tek inceleyin. Her birini bedeninizde fiziksel olarak hissetmeniz ya da zihninizde canlandırmanız için kendinize izin verin. İncelemekte olduğunuz şeyi herhangi bir şekilde değiştirmeye çalışmadan, gözleriniz kapalı halde gözlemlemeye çalışın. Tıpkı bir kaleydoskoptan bakarcasına onu izleyin ve size doğru akmasına izin verin –tıpkı gökyüzünde salınan bulutlar, gündüze dönen geceler, buharlaşan yağmurlar... ve iyi ya da kötü talihten etkilenmeden yaşadığınızda gelip geçen kafa karışıklığı gibi.

59. Öğreti

İnsanlara hükmetmede ve doğaya hizmet etmede
hiçbir şey tutumluluktan ve ölçülülükten âlâ değildir.

Kısıtlama, kişinin kendi fikirlerini bir kenara bırakmasıyla başlar.
Bu, geçmişte yapılanlar sayesinde sahip olunan erdeme bağlıdır.
Eğer kişi yeterince erdemliyse, onun için hiçbir şey imkansız değildir.
Eğer hiçbir şey imkansız değilse, sınır diye bir şey yok demektir.
Eğer bir insan sınır tanımıyorsa, önderlik için en uygun kişidir.

İşte bu, Tao'da kök salmanın ve filizlenmenin yoludur,
uzun süren bir ömrün ve ölümsüz düşüncelerin sırrıdır.

Azla Yetinerek ve Ölçülü Olarak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu pasajının çoğu çevirisinde sürekli tekrarlanan dört kelime vardır: *kısıtlama*, *tutumluluk*, *ölçülülük* ve *azla yetinme.* Burada Lao-tzu sizlere, bir denetleyici ve bir ebeveyn olarak bu sıfatlara olan bakış açınızı incelemeyi tavsiye eder –bir köşede oturup, hiçbir şey yapmamanız gerektiğini değil, kendinizi kontrol etmeye çalışmanız gerektiğini söyler. Eğer yeterince erdemli bir lider olmayı başarabilmişseniz, sizin için hiçbir şey imkansız olamaz; çünkü sınırlar ortadan kalkmıştır. Azla yetinerek ve ölçülü olarak yaşamak, doğanızdaki cömertlik sayesinde dünyayla uyum içinde olmanız anlamına gelir. İnsanları durmadan dürtüklemekten, onlara hükmetmeye çalışmaktan, emirler yağdırmaktan, kurallar koymaktan ve onlardan bu kurallara boyun eğmelerini istemekten ziyade, Tao'yla uyum içinde yaşayarak erdem dolu bir ambar inşa eden bir lider olmak önemlidir. Yapmanız gereken şey bu olduğu zaman, insanlara daha az müdahale etmeye başlayacaksınız. Teşkil etmekte olduğunuz emsalin, insanların doğru kararlar almalarına yardımcı olduğunu görmenin mutluluğunu yaşayacaksınız; çünkü bu, Tao-cu liderliğin özüdür. Lao-tzu'nun özellikle ifade etmiş olduğu gibi, "Eğer bir insan sınır tanımıyorsa o, önderlik için en uygun kişidir."

Yaşamlarını kurallara, dogmalara ve korkulara göre devam ettiren kimseler, sadece kendilerine söylenmiş olan şeyleri yapabilirler... daha fazlasını değil. Körcesine itaatkar olan kimseler için irade seçeneği diye bir şey yoktur; bu nedenle, insanların nasıl davranmaları gerektiği ko-

nusunda fikirlerinizi beyan ederken ölçülü ve tutumlu olmaya çalışın. Kendilerinden bu sıkı itaatin beklendiği bir ailede büyümüş olan çocuklar, birer yetişkin olduklarında çok ciddi bir biçimde önyargılı olurlar. Neden? Çünkü onlara, kendilerini yetiştiren kişiye göre kabul edilemez olan bir şeye "önyargı" ile yaklaşmak öğretilmiştir. İşte bu yüzden çocuklarınıza, onları kendi inançlarına göre kararlar almaya teşvik eden örnek bir lider olmanız hayati önem taşır.

Kızım Saje'nin bana hediye etmiş olduğu, masamın üstünde duran ve HİÇBİR ŞEY İMKANSIZ DEĞİLDİR olarak adlandırdığım bir şey var. Bu, bir kaya parçasının içinden filizlenmiş bir bitki –ne kum, ne toprak... sadece sert bir kaya parçası... ve yine de o, hepimizin inandırıldığı şeye rağmen serpilip gelişiyor. Saje bu hediyeyi bana verdiğinde, hiçbir şeyin imkansız olmadığına olan inancımı her fırsatta dile getirdiğim için bunun ona beni hatırlattığını söylemişti. Bitkim bana, doğanın sınırlarının olmadığını ve benim bu kaya parçası ve içinde büyümekte olan bu yeşillik kadar doğanın bir parçası olduğumu hatırlatıyor.

Lao-tzu sizlere, "eğer hiçbir şey imkansız değilse, sınır diye bir şey yoktur" der. Bu nedenle, erdemli olmaya çalışarak ve böyle bir kişi olarak başkalarına örnek olarak sınırsızlığı yaşayın. Bunu başardığınızda, bir şekilde liderliğini yapmak için seçilmiş olduğunuz insanlardaki sınırsız üretkenliği keşfedeceksiniz; onlar da sizdekini keşfedecek. Bu 59. öğretideki bilgeliği yaşamak için şu tavsiyelere uymaya çalışın:

Olabildiğince erdemli biri olmaya çalışın.

Yıllar boyunca hiç farkında olmadan erdemli biri olma yolunda oldukça ilerleme kaydetmişim. Şimdiye dek insanlara ve çeşitli kuruluşlara kendi cebimden yüz binlerce kitap yolladım; her bir güne bu güzel ve sevgi dolu faaliyetle başlamayı alışkanlık haline getirdim. Kazandıklarımın çoğunu başkalarıyla paylaştım ve neredeyse hepsinde ismimi gizli tuttum. O zamanlar farkında değildim fakat yapmakta olduğum şey, daha çok erdemli olmaktı ya da benim şakayla karışık adlandırdığım gibi "Tanrı'dan yüksek puan almak"tı.

Sonra fark ettim ki, hayatımın tümü yükseklerde ya da zirveler-

de geçmiyor. Yine de, üstümde bir dağmış gibi hissettiğim yükün altından kalkmakta başarılı olduğumda, neredeyse hiç yara almamış olduğumu gördüm. Çünkü ben, Tao'da öylesine kök salmış ve onda öylesine filizlenmiştim ki, sahip olduğum ileri görüşlülük sınır tanımaz, dış koşullardan etkilenmez hale gelmişti.

Egonuzu yatıştırmaya çalışın.

Egonuzu yatıştırarak, yaşamınıza olan bakış açınızı değiştirin. Kendinizi "alan" bir varlıktan ziyade "veren" bir varlık olarak görün ve tüketim çılgınlığına kapılmak yerine ihtiyacınız olduğu kadarını tüketerek yaşamınızı sürdürün. Fark etmeye başlayacaksınız ki hedefiniz, egonun direktiflerini yerine getirmek değil, bir Tao bilincine sahip olmaktır. İsteklerinizi yatıştırdığınızda ve sadece sizin ve ailenizin ihtiyacı olan şeyleri kullandığınızda, "almak"tan ziyade "vermek" sayesinde erdemli olmak hususunda yüksek puanlar toplayacaksınız. Lao-tzu sizlere şunu hatırlatır ki, bu, "uzun süren bir ömrün ve sonsuz bir ileri görüşlülüğün sırrıdır."

William Shakespeare bunu, Lao-tzu'nun ölümünden 2 bin sene sonra, *The Third Part of Henry the Sixth*'de anlatır:

Kraliyetim kalbimdedir, başımda değil;
Kraliyetim mücevherlerle ve Hint taşlarıyla süslenmiş değildir,
O görülemez de. Benim kraliyetime memnuniyet denir;
Bu öyle bir kraliyettir ki, çok az kral ona sahiptir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün Tanrı'dan beş puan kazanmak için çalışacağınıza söz verin. Bütün 10 bin varlığın Kutsal Kaynağı'nın, yaşamın oluşum döngüsünü sürdürmek için nasıl işlemesi gerektiğini tahayyül edin ve siz de bu işleyişe denk gelecek beş şey yapın. Mesela başka birinin çöpünü çöp kutusuna atın, muhtaç birine isimsiz olarak bir hediye yollayın ya da daha çok erdemli olmanızı ve Tao'da derin bir biçimde kökleşmiş olarak kalmayı sürdürmenizi sağlayacak herhangi bir şey yapın.

60. Öğreti

Büyük bir bölgeyi yönetmek
küçük bir balığı kızartmak gibidir.
Onu sürekli dürtükleyip durarak berbat edersiniz.

Evrene Tao'yla yaklaşın
kötülüğün hiçbir etkisi kalmayacaktır.
Bu, kötülüğün güçsüz oluşundan değil,
sahip olduğu gücün
başkalarına zarar vermek için kullanılamaması sayesinde olacaktır.
Kötülük sadece başkalarına değil,
bilge kişinin kendisine de zarar veremez hale gelecektir.

Eğer hükümdar ve halkı
birbirlerine zarar vermekten sakınabilselerdi,
hayatın bütün güzellikleri
o krallıkta toplanırdı.

Kötülüğe Karşı Bağışıklık Kazanarak Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisinde size verilen ödev, kişisel dünyanızdaki ve gezegenin bütünündeki kötülüğün varlığına olan bakış açınızı değiştirmektir. Bunu, Tao'nun koruyucu sisteminde merkezde yer aldığınız takdirde kötülüğün sizi asla etkileyemeyeceğine dair içsel farkındalığa vararak yapabilirsiniz. Eğer Büyük Yol ile uyum içinde yaşarsanız ve kendinize ve başkalarına karşı kırıcı düşünceler barındırmayı reddederseniz, kötülük ve zalimlik güçlerini aciz bırakmış olacaksınız.

Tao'nun yıkıcılıkla ya da başkalarına zarar vermekle bir ilgisi yoktur; o, istisnasız herkese yaşam enerjisi verir. İnsanlar bu prensibi çiğnediğinde savaşlar patlak verir ve ailelerde ve toplumda çatışmalar çıkar. Olumsuzluk, daha çok olumsuzluğu beraberinde getirir ve daha geniş insan toplulukları kaosa düştükçe ülkenin liderleri ya da yöneticileri eninde sonunda yok edilir.

Dünyada var olan kötü niyetlilikle ilgili düşüncelerinizi değiştirin ve şu ifadeyi üstüne basa basa yineleyen bir bakış açısı benimseyin: *Dünyanın herhangi bir yerindeki kötülük, sevdiklerime ve bana asla zarar veremez, vermeyecektir de.* Kötülüğe bu şekilde yaklaştığınızda, içinizdeki manzara da olumlu yönde değişmeye başlayacak. Dolayısıyla, şiddet odaklı düşüncelerle ve eylemlerle ilgili bir haber izlediğinizde ya da dinlediğinizde, vereceğiniz tepki şu olmalı: *Bu, benimle ilgili değil. Ben, başkalarına yönelik şiddet içerikli düşünceler beslemekten uzak durmayı seçiyorum. Ben bir sevgi ve ışık kaynağıyım ve dolayısıy-*

la zihnimde belirebilecek düşüncelerin tümü, sevgi dolu Tao'yla uyum içinde olacaktır. Diğer bir deyişle, başkaları yüzünden karşınıza ne çıkarsa çıksın, hiçbir şey sizde bir intikam planı yapma ihtiyacını doğuramayacaktır. Çünkü siz, kendinize Tao'yu merkez edinerek, kendinize olumsuzluklara karşı bağışıklık kazandırmış olacaksınız.

Bunun çok yüzeysel ve basit bir çözüm olduğunu düşünebilirsiniz, fakat bir sürü insanın böyle düşünmeye başladığını bir düşünün –ve yöneticilerin de bu tür bir bilinçle hareket ettiklerini... Bu öğretide Lao-tzu'nun belirtmiş olduğu gibi, "Eğer hükümdar ve halkı birbirlerine zarar vermekten sakınabilselerdi, hayatın bütün güzellikleri o krallıkta toplanırdı." Dünyamız eninde sonunda bu prensiple işlemek zorundadır, yoksa insanlık diye bir şey kalmayacak... unutmayın ki bunu engellemek hepimizin elinde.

Tao bilinci bir bireyde, bir ailede, bir toplumda ve bir ülkede yerleştikçe, öncelikler değişmeye başlayacak. Enerjimizi, bu gezegene istediğimiz her şeyi yapabileceğimize olan inancımızın göstergesi olan şeylerden ziyade, çevre dostu araçlar ve evler yapmaya harcayacağız. Akla hayale sığmayacak kadar korkunç bir tehlike arz eden kitle imha silahı depolarını yok etmenin bir yolunu bulacağız. Nefretin ve şiddet içerikli düşüncelerin yerini işbirliği alacak. Bu, Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, ülke yöneticilerinin ve halkın birbirlerine zarar vermemeye karar vermesiyle gerçekleşecek.

Tao Te Ching'in bu pasajını yeniden incelerken, onun gündelik yaşamınızda nasıl bir etki yaratabileceğini görün. Herhangi bir olumsuzluğun size yönelik olduğunu hissettiğinizde, içinizdeki o sevgi ve iyilik dolu bölgeye sığının ve bu hissi başınızdan defedin. Unutmayın ki, dövüşmeyi reddeden biriyle dövüşmek mümkün değildir! Bu nedenle, savaşa girmeyi reddedişiniz, kötülüğe karşı en güçlü silahınızdır. Siz, size zarar vermeye niyeti olan öfkeli bir insanı, kendinizi onun seviyesine indirmeyi reddederek durdurabilirsiniz. Öfkeli bir sürücünün ağzından çıkan küfürden, canı sıkkın bir memurun ya da üzgün bir akrabanın sarf ettiği kaba sözcüklere kadar her türlü taşkınlık gösterisini, dengede durabildiğiniz sürece kolayca atlatabilirsiniz. Bu tür zarar verici düşünce ve eylemlere kar-

şı, hiçbirinin sizinle bir ilgisi olmadığı inancını benimseyerek, bağışık hale gelmeyi başarabilirsiniz.

Bundan yaklaşık 2 bin 500 sene evvel bu 60. öğretiyi yazarken Lao-tzu, bütün bir insanlığı düşünmüştü. O biliyordu ki yeterli sayıda insan, rekabet veya intikam duygusu yerine işbirliğini ve sevgiyi hayatının merkezi haline getirmeye istekli olduğunda, kırıcı davranışlar asgari dereceye indirilebilir. O şimdi de sizlerden, kötülük ve kötülüğün sizin ve dünyanın üstündeki potansiyel etkisiyle ilgili düşüncelerinizde aşağıda bahsedilen değişiklikleri gerçekleştirerek, bu öğretinin bilgeliğini hayata geçirmenizi istiyor:

Zihninizdeki kötü düşünceleri kontrol altına alarak olumsuzluğa karşı bağışıklığınızı güçlendirin.

Zihninizde kendiniz ve başkaları için zararlı bulduğunuz yargılayıcı düşünceler beslediğinizi hissettiğiniz an kendinizi yakalayın. Örneğin, eğer kendinizi sayılmaya değer biri gibi görmüyorsanız bu, kendinize doğru yönlendirdiğiniz zararlı bir düşüncedir. Böyle bir durumda bu düşüncenizin yerine şu ifadeyi benimsemelisiniz: *Ben Kutsal sevgiyi hak ediyorum ve sadece ondan mahrum bırakılmamayı umuyorum. Kutsal sevgiyi kendime doğru çekiyorum.* Nefret ve kötülük kokan herhangi bir haberle karşılaştığınızda, bu haberdeki faillere karşı zihninizde tasarladığınız intikam fantezilerini kafanızdan atın. Bu yıkıcı zihinsel enerjinizi şöyle bir şeyle değiştirin: *Ben herkese karşı sevgi dolu ve nazikçe yaklaşmayı seçiyorum ve bu sevginin, beslediklerı nefretin ne kadar saçma olduğunu insanların görmesini sağlayacağına inanıyorum.* Zihninizden geçenlerin bilincinde olun, gerekirse en yoğun oldukları an onları başka yöne doğrultun. Tao'nun güzelliklerini dünyamıza taşıyan o insanlardan biri de siz olun.

Kendinizi, zarar verici tehlikelere karşı bağışık bir varlık olarak görün.

Etrafınızda sizi, dünyada kötülük olarak algılanan şeylere karşı koruyan koruyucu bir kalkan olduğunu düşünün. Kalkanınız sadece Tao'yla uyum içinde olan enerjiye karşı geçirgendir. Sevgi, kibar-

lık ve yardım gibi iyi şeylerin hepsine karşı bu kalkan iniktir –fakat herhangi zarar verici bir şey yanınıza yaklaştı mı, kalkanınız tarafından geri püskürtülecektir. Bu kalkanın varlığına olan inancınız, Tao'ya büyük bir güven duygusu besliyor olduğunuz anlamına gelir. Böyle bir iç güvenle kötülük, etrafınızda bütün hiddetiyle kendini gösterdiğinde bile üstünüzde direkt bir etkiye sahip olamaz. Kendi hayatını ve çevresindekilerin hayatını yöneten ve asla incitilemeyen bir bilge, bir lider olmak için çaba gösterin ve tehlikenin ortasında özgürce yürüyün. Bu, güvenlik anlayışınızın gerçekçi olmadığının değil, Tao'yla bir bütün teşkil ettiğiniz bilincine sahip olduğunuzun göstergesidir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Kendinizi bir yabancının, ailenizden birisinin ya da bir iş arkadaşınızın zihnindeki kötü düşüncelerin hedefi olarak gördüğünüz zaman bu duruma, Tao olan iç dünyanızdan yola çıkarak tepki vermek için elinizden geldiğince çaba gösterin. Söz konusu kişiye sevgiyle ve nezaketle karşılık verin ve sonra, kendinizi zarara karşı bağışık kılma sürecine başlamış olmanın sessiz ve huzurlu bilincine sığının. Evrene karşı savunmacı olmaktan ziyade, ona kalbinizdeki Tao'yla yaklaşın.

61. Öğreti

Büyük bir ülke, bütün nehirlerin kendisine doğru aktığı
düz ve alçak bir arazi gibidir.
O, gökyüzünün altındaki her şeyin havzası,
dünyanın dişilidir.
Dişi, erkeği sükûnetiyle,
kendini sessizliğe doğru çekişiyle alt eder.

Bu nedenle büyük bir ülke
küçük bir ülkenin karşısında alçakgönüllü olabilirse,
dostluk ve güven kazanır.
Ve küçük bir ülke
büyük bir ülkenin karşısında alçakgönüllü kalabilirse,
o "büyük" ülkenin kalbini fetheder.
Biri kendini alçaltarak kazanır;
diğeriyse alçak kalarak.

Alçaklarda Yaşamak

Çoğumuza şu ana dek öğretilen şey, hayatın her alanında başkalarından yukarıda olmanın önemli olduğudur. Bizlere hep, "zirveye ulaşmak", "kalabalığın içinden sıyrılmak", "en iyisi olmak" ve rakiplerini yerle bir eden "şampiyonlara saygı duymak" gerektiği söylendi. Bizlerden, en çok parayı kazanan, en çok mala sahibi olan ve güç sahibi oluşundan dolayı insanda korku ve itaatkâr olma zorunluluğu uyandıran insanlara karşı saygı göstermemiz beklenildi. Ve sıradan bir hayat sürmeyi seçen insanlar, saygımızı hak eden son kişiler olmalıydılar. Tao Te Ching'in bu pasajı bizleri, bu inanışları yeniden gözden geçirmeye davet eder.

Okyanusa bakın: O, gezegen üstündeki en kuvvetli güçtür; çünkü ona doğru ister istemez ve kaçınılmaz bir biçimde akan nehirlerden alçaktadır. Irmaklar onunla bir bütün olmak için aktığından, okyanus, gökyüzünün altındaki her şeyin havzası olmaya kadirdir. İşte bu, Tao Te Ching'in bütününde Lao-tzu'nun bahsettiği "büyük Ana" ya da "dünyanın dişili"dir. Bu dişi enerji, ya da yin, her şeyin gerçek alıcısıdır; sessiz ve sakin kalmayı başarabilerek o, erkeğin (Yang'ın) zaptetme ve galip gelme çabalarını alt eder.

Tao Te Ching'in 61. öğretisinde Lao-tzu, bir ülkeye, alçaklarda yaşamayı sürdürerek hükmetmenin avantajlarından bahseder. Hem büyük hem küçük ülkelerin birer okyanus gibi olması gerektiğini söyler. Güçlerinin sınırlarını zorlayarak birbirlerini mağlup etmek için savaşan ülkeleri gözlemlerken Lao-tzu, barışın ve uyumun ancak ve ancak bu ülkelerin Tao'yla uyum içinde hareket etmeleri halinde mümkün olacağını görmüştür –yani, komşularını değil, kendi egolarını zaptetmeye çalışmalarıyla. Bu bölümde Lao-tzu, ülkelere ve siyasi liderlere

seslenmekte; fakat ülkeler tek tek kadınlardan ve erkeklerden meydana gelir. Bizler, bu büyük Çinli üstadın bizlere sunduğu bilgelik yolunda ilerlemeye hevesli olan ciddi bir insan kitlesi oluşturmalıyız. Kendimiz ve başkalarıyla ilgili düşüncelerimizde çarpıcı değişiklikler gerçekleştirmenin değerini kavramalıyız. Evet, bunun için tam bir "u dönüşü" yapmamız gerekebilir, fakat ego odaklı düşünce tarzımızı terk etmeye başlarsak, dünya, Lao-tzu'nun çok eski zamanlarda vermiş olduğu mesajı er ya da geç kavrayacaktır. Dünyanın dört bir yanındaki uluslar anlayacaklar ki, dişil yin enerjiye sahip liderler ülke için daha yararlıdır. Her şey bir yana bu, doğanın... Tao'nun işleyiş tarzıdır.

Bu öğretideki bilgeliği –erkeksi baskınlığın yang yaklaşımı içinde başkalarından üstte olmaya çalışmanın, ilerlemek için tek yol olduğu düşüncesinden sıyrılarak– işyerinizde ya da herhangi biriyle olan ilişkinizde tatbik edebilirsiniz. Dişil açık fikirliliğin ve sakinliğin yin yaklaşımı sayesinde güven ve dostluk kazanmanın değerini kavrayabilirsiniz. Bu yeni düşünce ve hareket tarzını benimsemeye çalışırken, sıradaki tavsiyelerden gelen enerjinin hayatınızı etkilemeye başlamasını sessizce izleyin:

Güç ile ilgili kişisel düşüncelerinizi yeniden gözden geçirin.

Alçakgönüllülükteki, durağanlıktaki, alçaklarda gezinmedeki ve gözden ırak yaşamlardaki gücü görebiliyor musunuz? Uzakdoğu sporlarında en güçlü dövüşçü, minimum derecede güç sarf ederek rakibinin hamlesini kendi lehine çevirebilendir. İnsanlık tarihi boyunca var olagelmiş şiddetin sürekli tekrarlanan hikayesine bakın: Güç sahibi olma takıntısı olan kimseler, sonunda zalimliğe başvururlar ve sonra aynı şiddete kendileri maruz kalırlar. Aynı şey sizin kişisel yaşamınızda da geçerlidir. Sakin durmayı ve kendinizi kontrol altında tutmayı başardığınız takdirde, başkaları eninde sonunda size doğru akacak ve sizinle yeni bir dostluğa ve karşılıklı güvene adım atacaklar. Bu yin, dişil, Kutsal-Ana olarak kalmayı sürdürdükçe etrafınıza bir enerji ve güç dalgası yayacak, insanların kalbini fethedeceksiniz... değişime karşı alerjisi olanların bile. Kendinizi okyanus gibi düşünün ve insanların size doğru akmalarına izin verecek kadar alçakta olun; kendinize "büyük bir ülke" yaratın ve onu istediğiniz yere konuşlandırın.

İnsanlığa şiddete başvurmaksızın yön vermeyi başarmış olan kişileri kendinize örnek alın.

Alçakta yaşayan, dinginliğin ve yin enerjinin timsali olan birçok kişi vardır. Hz. İsa, Buda, Hz. Muhammed, Zerdüşt, Assisili Aziz Francis, Gandi, Rahibe Teresa ve yüksek tinsel inançlara sahip olan diğer kişiler, bizler için mükemmel birer rol model teşkil ederler. Güç kullanımı olarak bilinen şeyden kaçınarak onlar, insanlık tarihinin gidişatına yön verdiler. Üstelik onlar şimdi, bütün insanlar tarafından saygıyla anılmaktalar. Siz de yakın çevrenizde böyle bir lider olabilir, kendinizi o alçak ve sabırlı okyanus gibi görerek mutlu olabilirsiniz. Sizden üste çıkmaya hevesli olan kimseler, eninde sonunda size doğru akacaklardır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Ailenizde, ülkenizde ve genel olarak hayatta iyi bir lider olmayı nasıl başarabileceğiniz üstünde her gün kafa yorarken, Sai Baba'nın şu tavsiyesini uygulayın. Bu onun, ne yapmaları ve nasıl düşünmeleri gerektiğini bilemedikleri anlarda insanlara tavsiye ettiği şeydir:

Gözleriniz
hayatın zalimliği tarafından korkutulduğunda...
Ağzınız kuruduğunda,
ve konuşamayacak durumda olduğunuzda,
Size uzattığım
bir yudum soğuk sudur.
Beni düşünün.

Bir kriz anında, alçalarak ya da alçak kalarak sevginizi kazanmış olan birinin zihninizdeki görüntüsüne sessizce *Beni düşün* deyin. O an yolunuzu bulacaksınız, sanki o kişi sizi dişil-Tao doğanızdan koparan kavganın, bağımlılığın ve ego odaklı düşüncelerin üstesinden gelmeniz için yönlendiriyormuş gibi.

62. Öğreti

Tao hazine evidir,
gerçek doğa
ve her şeyin gizli Kaynağıdır.
O, iyi insanın hazinesi,
kötü insanın sığınağıdır.

Eğer bir insan kötüymüş gibi görünüyorsa,
onu dışlamayın.
Sözlerinizle onu kendine getirin,
davranışlarınızla ona örnek olun,
iyiliğinizle yarasını sarın.
Onu değil,
onun kötülüğünü dışlayın.

Bu nedenle, yeni bir lider başa getirildiğinde,
ona servetinizle ya da bilginizle
yardımcı olmayı teklif etmeyin.
Ona Tao'yu düşünmeyi öğretin;
onu öğretmeyi önerin.

Neden eskiler Tao'yu büyük bir şevkle takip etmişti?
Bu onun, bütün iyiliklerin Kaynağı,
ve bütün kötülüklerin çaresi oluşundan değil miydi?
İşte bu yüzden o, dünyadaki en yüce şeydi.

Tao'nun Hazine Evinde Yaşamak

Her varlığın kutsal Kaynağı olan şeye sığınabileceğiniz ve onunla temas kurabileceğiniz çok özel bir mekâna girdiğinizi düşünün. Burada, "iyilerin hazinesi"ni ve kötülerin affedileceği yeri buluruz. Burası, büyük liderlerin ve aramızdan en bilge olanların kendilerine yüklenen ağır sorumlulukları taşıyabilme konusundaki sıkıntılarına çare aradıkları ve bizlere bütün kötülükleri, kimseyi kişisel olarak dışlamaksızın, yok etmek gerektiği sırrının verildiği yerdir. Bu harikulade mekanda, iyinin Kaynağı olan şeyin aynı zamanda kötülüğe çare olduğunu biliriz.

Bu pasajı incelerken ve üstüne kafa yorarken ona, "Elinizdekilere şükredin" öğretisi adını verdim. O bana, içimde bulunan kutsal hazine evine ulaşmaya kadir olduğumu hatırlatıyor, tıpkı siz ve diğer bütün bilinçli varlıklar gibi. O bana, dünyamızdaki karanlığın görüntüsüne olan bakışımı değiştirmem gerektiğini hatırlatıyor. O bana, Tao'nun harikulade kaynağının içimde olduğunu hatırlatıyor. O bana, kendime ve 10 bin varlıktan biri olarak buradaki rolüme olan bakışımı değiştirmeye hevesli olmam gerektiğini hatırlatıyor. Siz de çoğu şeye olan koşullandırılmış yaklaşım tarzınızı, nefret, kötülük ve şer yüklüymüş gibi görünen kimselere farklı bir açıdan yaklaşarak değiştirebilirsiniz. Lao-tzu'ya göre hiç kimse kötü veya kötü huylu değildir; Tao'nun öğretisinin tersi bir yaşam sürenler, sadece *öyleymiş gibi görünürler.* Onları dışlamak veya bir kenara itmek yerine sizler, onlara Büyük Yol ile yeniden temasa geçmekte yardımcı olmalısınız. Bu nedenle, her varlığı kucaklayan, her

şeyi bilen Tao'yla uyum içinde olacak şekilde düşünüp hareket ederek dengenizi ve dinginliğinizi koruyun; ve bu Kaynağın hiçkimseyi incitmediğini, dışlamadığını ve yargılamadığını –sadece her şeye yaşam verdiğini– aklınızdan çıkarmayın.

Herhangi bir olumsuzluk gördüğünüz yerde, maddi dünyada kutsal bir mekan arayışına yanlışlıkla yönlendirilmiş olan saf sevgi ve iyiliği görmeye çalışın. Bu enerji güçlüdür ve kendi yaratılış noktası olan tinsel döngüye geri dönmek ve bu döngünün içindeki yerini yeniden almak yerine, Kaynağından gittikçe uzaklaşmaktadır. Sözde kötülüğü algılayışınızı değiştirmeyi başardığınızda, başkalarını da farkı görmeye çağırın. Edindiğiniz yeni bakış açısı sayesinde, maddi dünya nimetleri ile Tao'nun zenginlikleri arasındaki farkı gayet rahat bir biçimde dile getirebileceksiniz. Ve sizden istendiği takdirde karşınızdakine, Tao'nun kutsal hazine evine giden yolu gösteren bir harita dahi çizebileceksiniz.

Gia-Fu Feng ve Jane English tarafından yapılan bir Tao Te Ching çevirisinde, 62. öğreti şu sözlerle bitiyor:

Neden ilk başlarda herkes Tao'yu bu kadar çok sever?
Onda aradıklarını bulduklarından ve günah işlediklerinde affedilişlerinden değil mi?
İşte bu yüzden o, evrenin en büyük hazinesidir.

İşte Lao-tzu'nun bu "Elinizdekilere şükredin" öğretisinde sizlere verdiği tavsiyeler:

Hazine evinin size açık olan kapısını görmeye çalışın.

Kendinizi, ebedi Tao'nun kutsal bir varlığı olarak görün ve size her daim açık olan kutsal mekana adımınızı atın. Şunu bilin ki, negatif olduğunu düşündüğünüz hiçbir şey, eğer hazineyle dolu olan Tao'ya girebiliyorsa, negatif olamaz. Kapısı size açık olan ve sizi, içindeki kutsal sıcaklığın keyfini çıkarmaya davet eden bir ev düşünün ve içeri girdiğiniz andan itibaren bütün korku ve endişelerinizi

dışarıda bıraktığınızı hayal edin. Tao'nun bu evini, bu tahayyül tekniğiyle rahatça girebileceğiniz kişisel bir sığınağınız haline getirin. Bu, kutsal mükemmelliğin ta kendisidir ve istediğiniz zaman sığınak olarak kullanabileceğiniz yerdir.

Hoş olmayan şeylerle karşılaştığınızda affedici olmaya ve yargılayıcı olmaktan sakınmaya çalışın.

Kötüymüş gibi görünen insanlarla muhatap olurken, zihninizde onları kötü davranışlarından ayırarak Lao-tzu'nun vermiş olduğu tavsiyeyi uygulamış olun. Unutmayın ki onlar da Tao'nun Kutsal varlıklarıdır, fakat hayatı egonun yönetmesi gerektiği gibi yanlış bir inanışa kapılmışlardır. Düşüncelerinizden, kötülüğü, zalimliği ve bağımlılık yaratıcı ve zarar verici eylemleri silin; ve bırakın bu insanlar, kötü niyet içeren eylemlerden arınmış biçimde istedikleri gibi hareket etsinler. Onların da içindeki Tao'nun gelişimini görün ve onları, ego tarafından aşırı derece gaza getirilmiş masum çocuklar gibi düşünün. Kötü davranışlarını affetmeye ve bu çocuklara sevgiyle kucak açmaya çalışın.

Lao-tzu size, kendinize de aynı şekilde yaklaşmanız gerektiğini söyler: Sevmediğiniz bir davranışınızı yapmamaya çalışın; bu süreçte mutlaka zorluk yaşayacaksınız fakat sonunda kendinizi bu davranış biçiminden arındırmış olacaksınız. Bunu başarmış bir halde, kendinizle barışık olun. Kendinizi, sahip olduğunuz Tao özellikleriyle yüceltin ve başkalarına olduğu kadar kendinize de kibarca yaklaşın. İşte bu, kötülüğe çare olan Tao'nun bu öğretisini nasıl uygulamaya dökeceğinizdir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, herhangi birinin bu öğretinin prensibi üstüne, birkaç dakikalığına da olsa, kafa yormasını sağlayın. Fakat bunu o kişiye Tao Te Ching'ten ya da bu kitaptan bahsetmeden yapın. Daha önceleri öfkelenmenize yol açmış bir durum karşısında, sevgi ifadelerine başvurun. Ya da örneğin, yöneticiliğe yeni terfi ettirilmiş birine, üzerinde Tao'nun durumla alakalı öğretilerinden birinin yazılı oldu-

ğu bir tebrik kartı yollayın. Ne yaparsanız yapın, amacınız o kadına veya adama, kendi hazine evlerinin kapılarını açmak için gereken anahtarları Tao odaklı düşünce ve eylemleriniz biçiminde vererek yardımcı olmak olmalıdır.

63. Öğreti

Eylemsizliği eyleyin.
Hiçbir şey yapmadan çalışın.
Tatsızı tadın.
Küçüğü büyük gösterin, azı çoğaltın.
Acıyı ilgiyle ödüllendirin.
Karmaşık olanda basitliği görün.
Küçük şeylerde mükemmelliğe ulaşın.

Zorlukları halen kolayken halledin;
büyük şeyleri halen küçükken yapın.
Bilge kişi, büyük işlere kalkışmaz,
ve bu sayede mükemmelliğe ulaşır.

Bir fikre çok çabuk katılırsanız, insanlar size çok az güvenir;
bilge kişi her zaman zorluklarla karşı karşıya kaldığından,
hiçbir zaman zorluk çekmez.

Zorluk Çekmeden Yaşamak

Bu öğreti, çok az sözle çok şey anlatır. Lao-tzu'nun bu sözlerini her okuyuşumda, bu bilgece tavsiyeyi kabul etmeye istekli olduğum takdirde, hayatta zorluk çekmemin imkansız olacağını düşünürüm. O bizlere, günler, haftalar, aylar, yıllar ya da bir ömür boyunca değil, dakikalar boyunca düşünmeyi öğrenmemiz gerektiğini söyler. Elimizde olan tek şey, şimdidir –o kadar. Bu nedenle, küçük şeyleri abartmaktan ya da belki de hiç yaşamayacağımız bir gelecek için endişelenmekten uzak durmalıyız. Dünyamızda fark yaratan şeyler hep küçük şeylerdir ve hayatı basit kılmak, kaosu engellememizi sağlar. Lao-tzu'nun bizlere hatırlattığı gibi, "Karmaşık olanda basitliği görün... büyük şeyleri hâlen küçükken yapın."

Ben bu tavsiyeyi, bu kitap üzerinde çalışırken uyguladım. Tahmin edeceğiniz gibi, gelmiş geçmiş en çok saygı duyulan ve en kalıcı kutsal metinlerden birindeki 81 adet öğreti üstüne yazılar yazmak, oldukça göz korkutucu bir iş! Böyle bir proje, en az bir yıllık bir araştırma, okuma, yazma ve gözden geçirme süreci gerektirir. Buna rağmen bu projenin zorlukları üstüne odaklanmak yerine ben, "basitliği görmeyi" ve "zorlukları halen kolayken halletmeyi" seçtim. Her sabah tek bir öğretinin içine daldım ve kelimelerin kalbimden çıkıp kağıdın yüzeyine akmasına izin verdim. Kendimi, "insan zorluklarla karşı karşıya kaldığında, zorluk çekmez" diyen 63. pasajın bu ironik satırlarını iyice öğrenmiş biri gibi hissediyorum.

O halde bu, bu öğretinin ana mesajıdır: Şimdide yaşadığınız, sadece şu anda yapabileceğiniz şeyi yaptığınız takdirde zorluk diye bir şey söz konusu değildir. Dolayısıyla, hayatınızda zorluk olarak ad-

landırdığınız şeyleri yeniden gözden geçirin. Yapmak durumunda olduğunuz her işe, sadece yapılabilir değil, aynı zamanda kolay ve basit gözüyle bakabilir misiniz? Mesela, tamamlanması birkaç sene sürecek zor bir çalışmanın üstesinden nasıl gelebilirsiniz? Şimdilik geleceği düşünmeyerek ya da şimdiki zamanınızı endişelenmekle mahvetmeyerek. Uzun ve zor bir hamilelik sürecini nasıl geçirirsiniz? Bu süreci an be an yaşayarak. Sekiz yılda beş çocuk doğuran karımın aynı anda hem hamilelik, hem de süt verme dönemindeyken aynen böyle yaptığını gözlemledim. Lao-tzu'nun söylemiş olduğu gibi, eğer büyük bir işe kalkışmazsanız, mükemmelliğe ulaşırsınız.

Ben hemen hemen her sabah, yüksek ısılı bir ortamda 90 dakika boyunca 26 farklı pozisyonda yoga hareketi ve iki adet nefes egzersizi yaparım. 40 dereceden daha yüksek ısılı bir ortamda bir buçuk saat boyunca bu derece yoğun bir faaliyette bulunmak sadece büyük bir şey değil, aynı zamanda çok zordur. Ben, fazlasıyla zevk aldığım bu gündelik rutin ile ilgili düşüncelerimi değiştirmeyi öğrendim ve şimdi gayet kolay buluyorum. İlk nefes egzersizine başladığımda, zihnimi ve bedenimi o anda yapmakta olduğum şeye tamamen odaklıyorum. Eğer zihnim, önümdeki bir saat içinde yapacağım şeylere kayıyorsa, onu şimdiye geri getiriyorum. Aynaya bakıp kendime bu egzersizin ya da pozisyonun kolay ve basit bir şey olduğunu hatırlatıyorum. *Bingo* –zorluk ortadan kalkıyor!

İçinde bulunduğum anda yaşayarak ve yapmakta olduğum faaliyete basit gözüyle bakmayı öğrenerek, 90 dakikalık yoga aktivitemi bir çocuk oyuncağı haline getirdim. Küçük gelişmelerdeki ya da ilerlemelerdeki mükemmellik olarak gördüğüm ve doğal bir biçimde gerçekleşen şeyi başarmıştım. İşte bu, hiçbir şey yapmadan çalışmak ve eylemdeki eylemsizliktir; çünkü ben, başkaları tarafından zor olarak düşünülebilecek bir şeyle karşı karşıyaydım. Ve sonuç olarak herhangi bir zorluk çekmiyorum.

Lao-tzu sizleri, 21. yüzyılın dünyasına olan bakış açınızı aşağıdakileri yaparak değiştirmeye teşvik eder:

Karmaşık olarak adlandırdığınız şeylerdeki basitliği,
içinde bulunduğunuz anda
çok da zor olmadıklarını görerek fark edin.

Yarınla ve geleceğinizi oluşturan diğer bütün yarınlarla ilgili tasalarınızı kafanızdan atın. Dostum Byron Katie (ki eşi, Stephen Mitchell, Tao Te Ching'i öylesine mükemmel bir biçimde çevirdi ki, onun çevirilerini de bu kitaba dâhil ettim) bana, *deliliğin* mükemmel bir tanımını yapmıştı: "Sahip olmadığınız bir şeye ihtiyacınız olduğuna inanmak, deliliktir." Ben olsam bu tanıma şunu eklerdim: "Gelecek zorluklarla doluymuş gibi göründüğünden, şu anda mutlu ve hayatından memnun olamayacağına inanan bir insan, bir tür delilik yaşıyor demektir."

Sahip olduklarınıza bakın ve şu anda, şu halinizle gayet iyi olduğunuzu görün! *A Course in Miracles*'da bu görüş çok güzel bir biçimde ifade ediliyor: "Problemleriniz olduğunu düşünseniz dâhi, hiçbir probleminiz yoktur."

Küçük düşünün.

"Büyük düşünmek" yerine küçük düşünün ve işlerinizi hallettmiş olun. Gözünüzü korkutacak derecede devasa göründüğünden bir türlü başlayamadığınız işleri masaya yatırın. Sonra bu işin, bugün, bu değerli şimdiki zamanınızda yapabileceğiniz kısmını görün ve resmin bütününe bakmayı reddedin. Küçük şeyleri teker teker hallettiğinizde elde ettiğiniz bu küçük başarılar, çok daha büyük sonuçlar elde etmenizi sağlayacak.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, hayatınızdaki en büyük zorluğa odaklanmak için kendinize biraz zaman ayırın. Bu zorlu iş her neyse onu bugün, hemen şu anda yapabileceğiniz tek bir şeye indirgeyin. Büyük resmi silin –sadece, şu anda yapabileceğiniz şeyi yapın ve geriye kalan her şeyin silinip gitmesine izin verin. Romanınızın ilk paragrafını yazın. İnşa etmek istediğiniz evin krokisini çizin. Yakınınızdaki bir kursa yazılın. İki dakikalık bir koşuya çıkın. *Şimdide olun.* Küçük ve basit kalarak Tao'yu şimdi hayat geçirmenin, nasıl da büyük sonuçlar getirdiğini görün.

64. Öğreti

Durgun olan, kolayca idare edilebilir.
Henüz gerçekleşmemiş olanın önüne kolayca geçilebilir.
Kırılgan olan kolayca parçalanır;
küçük olan, etrafa kolayca saçılır.

İş işten geçmeden harekete geçin;
daha da büyümeden önce sorunlarınızı çözün.
Unutmayın:
Bir insanın kucağını dolduracak kalınlıktaki bir ağaç, bir tohumdan büyür.
Dokuz katlı bir kulenin inşasına tek bir tuğlayla başlanır.
Binlerce mil sürecek bir yolculuk, tek bir adımla başlar.

Yapın ve yok edin;
kavrayın ve kaybedin.
Bilge kişi eylemde bulunmaz ve bu sayede mağlup edilemez.
O, hiçbir şeyi tutmaz ve bu sayede kaybetmez.
İnsanlar, başarının eşiğine vardıklarında genelde başarısız olurlar.
Bundan dolayı, bir şeye başlangıçta gösterdiğiniz ilgiyi, sonda da gösterin,
o zaman başarısızlık diye bir şey olmayacaktır.

Bilge kişi, elde edilmesi zor şeylere değer vermez.
O, değerli eşyalar toplamaz;
sabit fikirli olmamayı öğrenir.
10 bin varlığa kendi doğalarını bulmakta yardımcı olur
fakat onlara körü körüne rehberlik etmeye kalkışmaz.

Şimdiki Zamanı Yaşamak

"Binlerce mil sürecek bir yolculuk, tek bir adımla başlar" Tao Te Ching'deki en ünlü cümledir. Bu cümlenin çok sık kullanılmasının nedeni, bizlere bir şeyleri sürekli ertelemekten sakınmamız ve söz konusu şeye bulunduğumuz yerde, hemen şimdi başlamamız gerektiği mesajını vermesidir. Toprağa ekilen ve yetiştirilen ufacık bir tohum, gün gelir bir ormana dönüşür; bir maraton o ilk adımın atılmasıyla başlar. Bence, Alman şair ve oyun yazarı Johann von Goethe bu eski öğretiyi şu ritmik kelimelerle çok hoş bir biçimde özetlemiştir:

Düşünüp durun, sadece beyniniz ısınacaktır,
başlayın, iş tamamlanmış olacaktır.

Tao Te Ching'in en çok bilinen bu 64. öğretisinin özü şudur: Her hedefe buradan ulaşılabilir! *Buradan* kelimesinin altını çiziyorum. Bu ifade, çok ciddiymiş gibi görünen problemler söz konusu olduğunda özellikle geçerlidir. Bu problemlere olan bakış açınızı değiştirdiğinizde, sahip olacağınız bu yeni ve özgün bakış açısı, sorunlarınızın ciddiyetinin sizin gözünüzde azalmasını sağlayacaktır.

Bilge kişi zor işleri tek bir çırpıda halletmek yerine, kolayca üstesinden gelinebilir adımlara böler. Hakimiyeti eline almak ve insanları yönetmek ya da her şeyi kendi başına halletmeye kalkışmak yerine Tao'nun takipçileri, problemleri, baş göstermeden *evvel* çözmenin bir yolunu bulurlar. Lao-tzu bizleri de aynı şeyi yapmaya teşvik eder.

Sizin, ailenizin, toplumun ve ülkenizin karşı karşıya kaldığı güçlükleri yeniden masaya yatırın. Her şey olup bitmeden evvel ilgilendiğiniz ya da bu problemlerin sorumlusu olan fikirlere takılıp kalmayı reddettiğiniz takdirde bu güçlüklerin çoğunun nasıl da kolayca önüne geçilebilir olduğunu görün.

Aydınlanmaya giden ve çoğu insanın inip çıktığı üç basamak vardır:

1. İlki *acı çekmek*tir. Yaşamınızdaki büyük problemler öylesine ciddi bir hal alır ki, uzun bir ıstırap ve pişmanlık sürecine girersiniz; çünkü siz, "gerçekleştirilmesi zor bir şeye kalkışmışsınızdır." Sonunda öyle bir yere varırsınız ki, geriye dönüp o –hastalık, kaza, bağımlılık, iflas, çocuklarınızla ilgili problemler ve boşanma gibi– devasa güçlüklere baktığınızda, aslında onların bir zamanlar problemmiş gibi görünen hediyeler olduğunu görürsünüz. Fakat bu, ne Tao'nun yolu, ne de bilge kişinin hayatını idare ediş biçimidir.

2. İkincisi, *şimdiki zamanda yaşamak*tır. Bu basamakta, bir kriz anında kendinize şu soruyu sorarak Tao'ya daha çok yaklaşmış olursunuz: *Bu deneyimden ne öğrenmem gerekiyor? Ben biliyorum ki, bu talihsizliğin içinde benim için bir hediye saklı ve ben bu hediyeyi bulmaya odaklanacağım.* Bu, bir Tao odaklı düşünme biçimiyse de, Lao-tzu'nun bizlere bu 64. öğretide vermek istediği dersin tümü değildir.

3. Üçüncüsü, *büyük problemlerin yolunu kapamak*tır. Bu, zorluklar baş göstermeden harekete geçmeniz, size doğru gelmekte olan problemi hissetmeniz ve henüz gelişim evresindeyken onu ortadan kaldırmanız anlamına gelir. İşte *bu*, Tao'nun yoludur. "Küçük olan kolayca yok edilebilir" der Lao-tzu. Dolayısıyla burada siz, doğayla tamamen uyum içinde olan keskin gözlemcisiniz. Sahip olduğunuz ileri görüşlülükle size doğru gelmekte olan problemi hisseder, onu bir saniye içinde kafanızda canlandırabilir ve o negatif enerjiyi nötrleştirebilirsiniz. Böylece, önceki problem-üreten yöntemlerinizi kullanmamış ve bu sayede de Tao'yla uyum içinde hareket etmiş

olursunuz. Bu basamakta siz, problemleri çözmekten ziyade, onların *önüne geçersiniz.*

Bu öğreti sizleri, üçüncü ya da Tao odaklı metodu öğrenmeye çağırır. İşte sizlere, bunu başarmanız için birkaç tavsiye:

Kendinize, Tao Te Ching'teki en kalıcı cümleyi –"Binlerce mil sürecek bir yolculuk, tek bir adımla başlar"– hayata geçirmenin esas önemini hatırlatın.

Sonuçları boşverin: Hep olmak istediğiniz yere vardığınızda, yeni bir yolculuğa başlarsınız. Dolayısıyla, yol boyunca attığınız her adımın tadını çıkarın ve unutmayın ki her hedefe buradan ulaşılabilir. Sadece her gün tek bir şey yapın yeter.

İşte size kendi hayatımdan bir örnek: Alkol içeren bir içki içmeyeli neredeyse 20 yıl oluyor. O zamanlar 20 yıl boyunca içmeyeceğime dair söz vermiş olsaydım, bunu gerçekleştirmek benim için gerçekten çok zor ve meşakkatli olurdu –fakat bunu başardım, gün be gün. Önümüzdeki 20 yıl için bir şey diyemem ama şu anda emin olduğum bir şey var ki, o da bugün, sadece bugün içmeyeceğimdir. Bir adım... bir an... gün be gün...

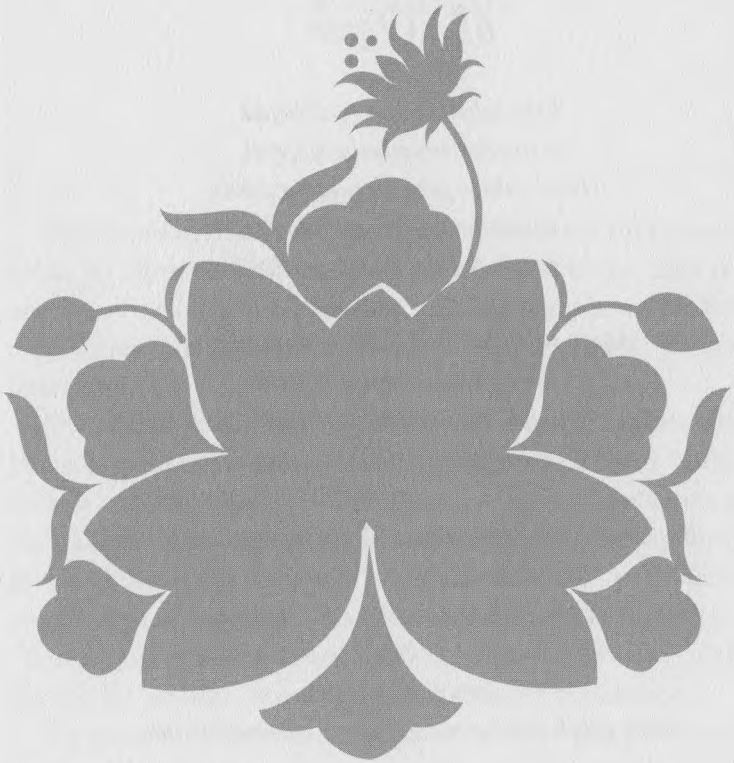
Usta bir müneccim olun.

Problemlerin önüne, yaşamınızda karşınıza çıkmalarından evvel geçebilecek kapasitede olduğunuza inanın. Mesela sağlığınızı ele alalım. Sağlığınızla ilgili sorunların baş göstermesini beklemekten ziyade, bu sorunların gerçekleşmesine engel olun. Dengeli beslenmeyi bir yaşam biçimi haline getirerek –ya da vücudunuzdan toksinlerin atılmasına yardımcı olan ek besinler alarak, daha çok meyve ve sebze, daha az hayvansal besinler tüketerek, egzersiz ve meditasyon yaparak– büyük problemlerin yolundan çekilmiş olursunuz. Küçük problemi ortadan kaldırma ve ciddi bir problem baş göstermeden çok önce sağlığınızı Tao'yla uyum içinde koruma kapasitesine sahip olduğunuzda, ne yapmanız gerektiğini gayet iyi bilirsiniz. Usta bir müneccim gibi ha-

yatınızın diğer hangi alanlarında problemlerin önüne geçebileceğinize de bakın.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Terk etmek istediğiniz bir alışkanlığınızı ele alın; bu, sizin için bir tür zaaf ya da bağımlılık teşkil ettiğine inandığınız herhangi bir şey olabilir. Sadece bugün ve yarın ya da gelecek için hiçbir söz vermeksizin, bu alışkanlığı ortadan kaldırmak için tek bir adım atın. Sigara içmeyin ya da kafein almayın, sadece bugün için. Sadece sebze ve meyve yiyin, sadece bugün için. Kaba komşularınıza arkadaşça yaklaşın, sadece bugün için. Ve bugünün sonunda kendinizi nasıl hissettiğinize dikkat edin. Sonra ve sadece sonra kendinize, kelime kelime, gün be gün yazılmış olan ve 25 yüzyıldan fazla bir süredir yaşamakta olan Tao Te Ching'in bilgeliğini yarın sabah da hayata geçirmeyi isteyip istemediğinizi sorun.

65. Öğreti

Eski liderler alçakgönüllüydü
ve sıradan insanlarla iç içeydi.
Onlar dikkat çekmeye çalışmazlardı;
ve akıllarıyla yönetmezlerdi,
bu sayede halkları gayet mutluydu.

Bütün cevapları bildiğine inanan insanlar,
yönlendirilmesi zor kişilerdir.
Bilmediğini bilen insanlar ise,
kendi yollarını bulabilirler.

Bir ülkeyi yönetirken kurnazlığa başvurmayan liderler
o ülke için büyük nimettir.
En basit örnek, en anlaşılır olandır.
Sıradan bir yaşam sürmekten mutluysanız,
bütün insanlara
kendi gerçek doğalarına giden yolu gösterebilirsiniz.

Alçakgönüllülüğü Sürdürerek Yaşamak

Eğer şu anda, ülkeyi yönetenler arasında önemli bir pozisyondaysanız, bu öğretiyi ciddiye almanızı tavsiye ediyorum. Eğer değilseniz, Tao Te Ching'in bu pasajını, genelde başkalarına önderlik etmeyi içeren özel hayatınızı göz önünde bulundurarak ele almanızı öneriyorum.

Denetleyici ya da ebeveyn konumunda olmanız, başında bulunduğunuz kişilere bürokratik kurallar koymanız ya da onları "varsayılan" zekanız ve üstünlüğünüz ile büyülemeye çalışmanız anlamına gelmemeli. Başkaları üstünde gerçek anlamda etkili olabilen kişi kurnaz değildir, "kendini öne çıkarmaz", "aklıyla yönetmez" ya da sorumlusu olduğu kişilere korku aşılamaz. Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, "Bilmediğini bilen insanlar, kendi yollarını bulabilirler." Diğer bir deyişle, iyi bir lider, insanları kendi doğalarına yönlendirir.

Burada göz önünde bulundurmanız gereken şey, görevinizin, insanlara *bilmedikleri gerçeği* öğrenmede yardımcı olmak olduğudur. Bilgi sahibi olduklarına inandıkları sürece insanlar, kendi Tao doğalarına giden yolu asla bulamazlar. Çünkü onlar, kendilerine, gerçek özlerinin fiziksel ya da maddi dünyayla olan özdeşleşmişlik olduğunu söyleyen egolarına güvenirler. Tao'yu kendine rehber edinerek yaşamına yön veren kişiler bilir ki, ego, insanları kendi gerçek doğalarını bilmekten alıkoyan sahte bir rehberdir. Liderliğini yaptığınız insanlara üstünlük ya da ukalalık taslamaktan uzak durarak bu

öğretinin verdiği dersleri uygulamaya dökün. İnsanlar için en iyisinin ne olduğunu bilmediğinizi ve hatta kendi hayatınızın gidişatının bile nasıl olması gerektiğine dair kesin bir bilgi sahibi olmadığınızı kabullenmeye istekli olarak, insanlara bir Tao perspektifiyle nasıl yaşanılacağını gösterin. Bırakın insanlar, sizin de yardıma ihtiyacınız olduğunu bilsinler. Onlara, ne onların ne de kendi başınıza gelenlerin "sorumlusu" olmadığınızı gösterin. Bırakın sizde alçakgönüllü, yaşamın döngülerinde huzur içinde yaşayan ve mütevazılığını koruyan o kişiyi görsünler.

Liderlikle ilgili düşüncelerinizi değiştirdikçe göreceksiniz ki, egolarından sıyrılmaya hevesli olan kimseler, Tao enerjileriyle temasa geçmeyi başarırlar ve alçakgönüllü liderler oluverirler. Artık tek dertleri, başında bulundukları bütün insanlara, kendilerinin de hiçbir şey bilmediğini fark ettirmek olur. Lao-tzu bu hoş çelişkiyi sizlere anlatırken muzip muzip gülümser gibidir.

Şu yeni düşünce ve davranış biçimlerini benimsemeye çalışarak, denetlemek durumunda olduğunuz kişilerin arasına karışın:

Başında bulunduğunuz kimselere gururla şöyle deyin: "Bilmiyorum."

Bu ifade zayıflığın değil, gücün göstergesidir; dolayısıyla onu özgürce kullanın. Aynı şeyi yapmayı başkalarına da öğrettiğinizde, onlar da Büyük Yol tarafından yönlendirilmelerine izin vereceklerdir. Unutmayın ki doğa, hiçbir şeyi büyümeye asla zorlamaz, fakat sessiz ve görünmez bir biçimde her daim vardır. İnsanları hakimiyetiniz altına almaya çalışmayarak ya da düşüncelerinizi onlara dayatmayarak, aynı şeyi siz de sahip olduğunuz en üstün yetenek için yapın (bir yetişkinin alabileceği sorumlulukları almak için çok genç ya da olgunlaşmamış olan kişiler için ise yararlı önlemler almayı unutmayın).

Gerçek şu ki, ne biz ne de başkaları, kendimiz ya da başkaları için neyin ideal olduğunu bilebiliriz. Sürekli işlemekte olan sessiz bir kader vardır; herkesin yaşamında şans*sızlık*lar olduğu kadar, şans da vardır ve bunlar bizim kişisel görüşlerimizden bağımsızdır.

Yaşamınızı basit ve sade bir biçimde sürdürmeye çalışın.

Liderlik etmek durumunda olduğunuz kişilere, yaşamı basit ve sade bir biçimde sürdürme konusunda örnek olun. Bir durumu her açıdan analiz etmek ya da bir soruna en pratik çözümü bulmaya çalışmak yerine, içgüdülerinize güvenin ve en basit, en kolay yolu seçin. "Fare pislikleri üstünden sırıkla atlamayın" –önünüzdeki seçenekler üstüne tek tek kafa yoracağınıza, bu kemirgen pisliklerini basit bir süpürgeyle toplayıp çöpe atsaydınız, sorunu çoktan halletmiş olurdunuz. İşte size ve bürokratik kurallara neredeyse işlevsiz hale gelecek kadar takılıp kalmış ülke liderlerine iyi bir tavsiye: *Kolaylaştırın.*

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Lao-tzu'nun liderlere "sıradan bir yaşam sürmekten mutlu olun" derken kastettiği şeyden anlamış olduğunuz şeyi elinizden geldiğince uygulamaya dökün. Bir gününüzü, üstünüzde "ebeveyn", "denetleyici" ya da "patron" etiketiniz olmadan geçirin ve kendinizi, sizden kendilerini yönlendirmenizi bekleyen kişilerle aynı kefeye koyun. Kendinizi, başında bulunduğunuz herhangi biri gibi görün– hatta bir gün için bile olsa, o kişiymiş gibi davranın. Bu size, Tao'yu hemen şimdi hayata nasıl geçireceğinizle ilgili bir fikir verecektir.

Ben fark ettim ki, yukarıda bahsettiğim şeyleri çocuklarımla olan ilişkimde uyguladığımda, onlar kendi gerçek doğalarıyla tepki veriyorlar. Örneğin, genç kız olan kızıma, "Biliyorum ki ben şehir dışındayken, sen sorumluluk alabilecek ve mantıklı davranabilecek konumdasın; ve ben senin bu özelliğini çok seviyorum" dediğimde, üstümden "otoriter ebeveyn" etiketini çıkarmış ve ona, bana davranılmasını istediğim gibi davranmış oluyorum. Bu, bir kaide halini aldığında, Lao-tzu'nun haklılığı gayet aşikar bir biçimde görünür: "En basit örnek, en anlaşılır olandır."

66. Öğreti

Deniz neden yüzlerce nehrin kralıdır?
Çünkü o, nehirlerden alçakta uzanır.
Ona gücünü veren, alçakgönüllülüğüdür.

Dolayısıyla, başkalarından üst bir konumda
olmayı arzulayan kişiler, tevazuyla konuşmalıdır.
İnsanlara liderlik etmek isteyenler,
başkalarının takipçisi olmayı bilmelidir.

İşte bu yüzden bir bilge, insanlardan üst bir konumda bulunduğunda,
kimse onun ağırlığını hissetmez;
ve insanlara önderlik ettiğinde,
kimsenin canı yanmaz.

Bilge kişi, alçaklarda yaşar
bu nedenle dünya onu yüceltmekten yorulmaz.
O, bir hizmetkâr olmayı sürdürür
bu nedenle dünya, onu kendi kralı yapmaktan usanmaz.

Denize Öykünerek Yaşamak

Davranışlarınızın, cehennem cezasına çarptırılmanıza neden olabileceği bir evreni yaratmış olan Tanrı algısının tersine Tao, doğal bir enerji olarak algılanır. Yaşamın Kaynağı, yeryüzündeki varlıklarını bir kral ya da diktatör gibi gözlemleyen bir tanrı gibi görülmez; çünkü o, insanları cezalandırmaz ya da ödülden mahrum bırakmaz. Lao-tzu bizlere, Tao'nun sizlerden sadece doğayla uyum içinde yaşamanızı istediğini öğretir.

Lao-tzu için, doğanın en mükemmel sembolü sudur; ve o, 81 pasajın çoğunda sudan bahseder. Bu elemente öykündüğünüzde, yargının ve dışlamanın Tao'da hiçbir yeri olmadığını görmeye başlarsınız. Deniz gibi olun, der Lao-tzu, dünya sizi yüceltmekten asla yorulmayacaktır. Bu öğretide ve Tao Te Ching'in diğer çoğu öğretisinde verilmek istenen mesaj, okyanusun her şeyin kralı olduğudur, çünkü o, alçak kalmayı bilir. Bütün ırmaklar eninde sonunda denize doğru akmalıdırlar ve bu süreç içinde deniz, her şeyin hizmetkârı oluverir. Buradaki ders gayet açıktır: Alçakgönüllü olun. Kendinizi kimsenin yukarısına koymayın, ya da hiç kimseden üstün görmeyin. Asıl güç, yol veren bir vadi gibi olmaktır. Bir hükümdar değil, bir hizmetkâr olun.

En ufak su kanalları dâhi kendi hallerine bırakıldığında, kendilerini denize götüren bir yol açarlar. Ve büyük okyanus, ırmaklar ve nehirlere üstünlük ya da büyüklük taslamaz: Onlardan yukarıda olmaya çalışmaz ve kendisine tapınsınlar istemez ya da onunla birleşmeyi reddettiklerinde onları cezalandırmaya veya yok etmeye kalkışmaz. Deniz içgüdüsel olarak bilir ki, nehirler ve ırmaklar, kendilerinden alçakta olana doğru doğal bir biçimde çekileceklerdir.

Bu metaforu Tao Te Ching'in bütününde kullanarak Lao-tzu sizlere, insanların da aynı şekilde, alçakgönüllülükten ve alçaklarda yaşamaktan kaynaklanan doğal ihtişama doğru içgüdüsel olarak çekilmeye meyilli olduğunu hatırlatır. Ve bu görüş, sadece bu büyük üstadın öne sürmüş olduğu bir şey değildir. Hz. İsa'nın bir hizmetkârı ve havarisi olan Peter, neredeyse benzer bir mesajı, Lao-tzu'nun ölümünden yüzyıllar sonra Yeni Ahit'te verir:

> Gözetiminiz altında bulunan "Tanrı'nın sürüleri"ne çobanlık edin, onlara bir emanetçiymiş gibi hizmet edin –öyle yapmanız gerektiğinden değil, öyle yapmak istediğinizden, Tanrı böyle istediğinden; para konusunda değil, hizmet etme hususunda açgözlü olun; size emanet edilenlere üstünlük taslamayın, daha ziyade onlara örnek olmaya çalışın (1 Pet. 5:2-3).

Sabırlı ve her şeye açık olan, kendisine doğru akan nehirlerden alçakta bulunan ve devasa bir yaşam kaynağı olan denize bakarak, liderlik anlayışınızı değiştirin. Sonra, egonuzdan arınarak ve birilerine ya da bir şeylere hükmetme ihtiyacınızı yok ederek, su gibi olun. Başında bulunduğunuz insanlar size ve Tao'nun doğal akış yatağına doğru çekilecektir.

Bu öğretide sizlere, suyun işleyişinden bir şeyler öğrenmeniz ve elinizden geldiğince ona benzemeye çalışmanız tavsiye edilmiştir. İşte sizlere, bu öğretinin bilgeliğini bugün hayata geçirmeniz için birkaç yöntem:

Hiç kimse için en iyisinin ne olduğunu bildiğinizi sanmayın.

Başkalarından daha yaşlı, daha bilgili, daha zengin de olsanız ya da onlardan daha çok güce ve nüfuza sahip de olsanız, hiç kimse için en iyisinin ne olduğunu bildiğinizi düşünmeyin. Daha ziyade kendinizi, küçük nehirlerin kendine doğru akmasına izin veren ve onları buna teşvik eden büyük bir okyanus gibi düşünün. Alçaklarda yaşayın, tatlılıkla konuşun ve alçakgönüllü olun –ve bırakın insan-

lar, kendi yaşamlarını olabildiğince kendileri yönetsinler. Kendinizi, her şeyi kucaklayan deniz gibi gördüğünüzde, egoyu resimden silmiş olursunuz ve böylece, Tao Te Ching'in bu öğretisinde bahsedilen liderlerden biri gibi olmayı başarırsınız. Hiç kimse, hakimiyetinizin ağırlığınızı hissetmemeli ya da verdiğiniz talimatlardan dolayı acı çekmemeli.

Bu tavsiyeyi uygulamamı sağlayan bir durum, tam da bu yazıyı yazdığım gün gerçekleşti. Ben Maui'de yaşıyorum ve 90 yaşındaki annem, kızım Saje'nin de ikamet ettiği Florida'da yaşıyor. O sıralar annem, almış olduğu bazı yan etkisi olan ilaçlardan dolayı mide ağrısı ve mide bulantısı çekiyordu; bu nedenle ben de kızımı arayıp, yoğurdun ona iyi gelip gelmeyeceğini sordum. Saje'nin ilk tepkisi şu oldu: "–ben büyükanneme götürürüm." Ona emir vermek ya da büyükannesiyle ilgilenmesi gerektiğini söylemek yerine ben, olabildiğince geri planda kalarak, onun kendi isteğiyle büyükannesine hizmet etmesini sağlamış oldum.

Hizmetkâr olarak kalın.

Kendinizi, bu gezegende başkalarına yardımcı olmak için bulunan bir varlık olarak görün. Birilerine yardımcı olabileceğiniz fırsatları kollayın, özellikle de önderliğinize ihtiyacı olan kimselere. Unutmayın ki, deniz, cömertliğinden yararlanmak isteyen herkese kucak açan ve yaşam veren bir hizmetkârdır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, başkalarına emirler yağdırmaktan ziyade, hizmet etmeye adayın. İnsanlara müdahale etme ve ne yapmaları gerektiğini söyleme alışkanlığınızı bastırın ve daha ziyade, insanların size doğru akmasına izin verin. Birisine, emirlerinize uymaktan ziyade, kendi kararını kendisinin alması için destek olarak bu öğretiyi hayata geçirme konusunda bir şeyler yapabilirsiniz.

67. Öğreti

Dünya, benim Tao'm hakkında konuşuyor
çok biliyorlarmış gibi–
ne budalalık ama!
Tao, pazaryerinde bulunabilecek bir şey değildir
ya da babadan oğula geçen.
O, bilgiyle kazanılan
ya da unutmakla kaybedilen bir şey değildir.
Tao böyle bir şey olsaydı,
çoktan kaybedilir ve unutulurdu.

Sıkıca sarıldığım
ve gözüm gibi baktığım üç hazinem vardır.
İlki, merhamettir.
İkincisi, tutumluluk.
Üçüncüsü, mütevazılık.

Cesaret, merhametten gelir.
Cömertlik, tutumluluktan...
Liderlik, mütevazılıktan gelir.
Bir kişi cesursa ve acımasızsa,
cömertse ve müsrifse,
kibirliyse ve başa geçmişse,
hayatta kalması zordur.

Sevgi, bütün saldırganların hakkından gelir;
o, iyi bir savunma silahıdır.
Cennet birini korumak istediğinde,
oraya bir ordu mu yollar?
Hayır, onu sevgiyle kollar.

Üç Hazineyle Yaşamak

Burada sizler, yaşamınızı, Tao stili bir başarı için gereksinim duyduğunuz üç şeyi size öğreten Tao Te Ching'in bu eski öğretisinin çerçevesinden görmeye çalışarak değiştirmeye çağrılırsınız:

–*Merhamet*, ilk hazine için burada kullanılmış olan isimdir, fakat diğer çevirilerde *şefkat, iyi kalplilik, sevgi, nezaket* ve *yardım* gibi kelimeler de kullanılmıştır. Şimdiye dek çoğumuza başarının mal mülkle, parayla ya da başkaları üstünde sahip olunan güç ve nüfuzla ölçüldüğü öğretilmiştir. Başarılı kişiler genelde, kendi hedeflerine inanılmaz bir biçimde odaklanmış, zirveye ulaşma dışındaki diğer her şeye kayıtsız olan ve peşinde olduğu şeyi bir başkasının elde etmesine engel olma yolunda sınır tanımayan kimseler olarak görülür.

Fakat Lao-tzu der ki, en önemli hazine, gerçek cesaretin kaynağıdır, acımasız ve katı bir tutumun değil. Ve o, merhametin olmadığı yerde cesaretin varlığının, ölüm için bir reçete olduğunu ekler. Dolayısıyla burada sizler, başarınızı kanıtlamak için dışsal göstergelerin peşinden koşmak yerine, başkalarına ve hatta düşmanlarınıza dahi hizmet etmeye, onlara sevgi ve kibarlık göstermeye hevesli olarak, kendinizden önce onları düşünmeye teşvik edilirsiniz.

Shakespeare, *The Merchant of Venice*' de *(Venedik Taciri)* bu ilk hazineden bahseder:

Merhamet zorla edinilecek bir şey değildir,
O, cennetten yağan hoş bir yağmur gibidir...
Fakat merhamet iktidar asasının üstündedir,
ve kralların kalbindeki tahta oturmuştur.

Büyük oyun yazarı sonraki satırlarla bizlere, Lao-tzu'nun neden merhameti en değerli hazine olarak gördüğünü hatırlatır:

Bu, Tanrı'nın kendisine atfedilen bir niteliktir;
Ve dünyevi güç Tanrı'nın tezahürü olur
Merhamet, adalete can verdiğinde.

Merhamet, şefkat ve iyi kalplilik Tanrı'nın ve Tao'nun özellikleridir. Lao-tzu bu gerçeği, Shakespeare'den yüzyıllar önce görmüştür.

–İkinci hazine *tutumluluk*tur, ya da diğer çevirilerde söylenmiş olduğu gibi *iktisat, ölçülülük, tasarruf* ya da *sadelik*. Başarının zirvesindeki kişiler tanımlanırken, tutumluluk ve ölçülülük sıfatları genelde pek akla gelmez; fakat Lao-tzu'ya göre, çokla değil azla yetinmek, kişiyi cömert ve yardımsever kılar. Bu nedenle, sadece gereksinim duyduğunuz kadarını almalı ve hiçbir şeyi istif etmemelisiniz. Sahip olduğunuz eşyaya ne kadar az bağlıysanız, cömert olmanız o kadar kolaydır; bu şeylere ne kadar çok bağlanırsanız, onlara o kadar çok ihtiyaç duyduğunuzu hisseder ve başkalarının iyiliğiyle o kadar az ilgilenirsiniz.

–Başarılı bir yaşam için gereken üçüncü hazine *mütevazılık*tır; ki diğer çevirilerde bundan, "kendini başkalarından üstün görmemek", "başkalarından yukarıda olmaya çalışmamak" ve "her zaman bir numara olmak için çabalamamak" olarak söz edilir. Lao-tzu bizlere, Tao enerjisini yayan gerçek liderliğin bu nitelikten kaynaklandığını hatırlatır.

Güç, kuvvet ve galibiyet algımız genelde, kibir, gurur ve kendini beğenmişlik gibi yang eril niteliklerin etkisi altındadır. Gerçek liderlikle ilgili düşüncelerinizi değiştirdiğinizde, gerçek başarıyı elde etmiş kişilerin sizden önce öğrenmiş oldukları şeyi keşfedeceksiniz –yani hepimizin, kitapları yazan, bize konuşma yeteneğini veren, hayat kurtaran keşifler yapan Tao'nun, Tanrı'nın ya da o enerjiyi nasıl adlandırıyorsanız onun birer aracı olduğumuz gerçeği-

ni. Mütevazılık, egonuzdan çok daha büyük bir güce teslim olmak, bu Kaynağa saygı duymak ve bu güç tarafından size verilen her türlü irfan ve nüfuz için şükretmektir. Alçakgönüllü olun; alçaklarda yaşayın; ve iyiliksever, değerbilir bir lider olun.

İşte size, bu üç hazineyi gündelik yaşamınıza uygulamak için bazı yöntemler:

Tao'nun sayısız tezahürüyle uyum içinde yaşayın.

Uyum içinde yaşamanın anahtarı, müşfik ve merhametli olmaktır. Siz, hiç kimseyle yarış içinde değilsiniz; bu nedenle kendinizi, hiç kimseyi etkisiz hale getirmek ya da kendinizi birileriyle kıyaslamak zorunda hissetmeyin. Merhametinizi ve şefkatinizi, kendiniz dâhil, her türlü canlıya gösterin. Herkese karşı sevgi ve saygıyla yaklaştığınızda, sevgi dolu bir annenin kucağındaki bebekmişsiniz gibi sizi koruyacak olan Tao'yla uyum içinde olacaksınız.

Önceleri zayıf ve etkisiz liderler olarak yargıladığınız kişilerde basitliğin ve mütevazılığın saklı gücünü görün.

Tutumlu olan ve eşya istif etmeyi ya da tüketim çılgınlığına kapılmayı reddeden kişiler, insanların nasıl yönetileceği konusunda güçlü örnekler olarak görülmeyi hak ederler –fakat, bir yandan doymak nedir bilmezcesine mal mülk biriktirip, diğer yandan zorbalıkla iş yapan ve kabalıkla konuşan kimseler Tao'yla uyum içinde değildirler. Üstelik bu tür insanların bu tutumları, daha çok çatışmaya neden olur; ve Lao-tzu'nun bu öğretide bizlere hatırlatmış olduğu gibi, cesaret sahibi olup, insanlara saygı göstermeyen liderler öleceklerdir (ve hemen eklemeliyim ki, başkalarının da ölümüne sebep olacaklardır). Liderlik konumunda olan kişilerde basitliğin ve mütevazılığın örneklerini gözlemlerken, bu nitelikleri kendi gündelik etkileşimlerinizde sergilemek için elinizden geleni yapın.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, herhangi biriyle olan herhangi bir diyaloğunuzda üç hazinenin hepsini birden uygulamaya dökün. Söz konusu diyalog esnasında, örneğin, kendi fikrinizi söylemeye kalkıştığınızda, kendinizi durdurun ve konuşma sürenizi karşınızdakini dinlemek için kullanın. Böylece Lao-tzu'nun üç hazinesini birden hayata geçiriyor olacaksınız: Kelimelerinizi *tutumlu* bir biçimde kullanarak ve muhatabınızdan üstün ya da ileri görünmeye çalışmaktan *mütevazı* bir biçimde sakınarak, ona karşı *merhametli* davranmış olacaksınız.

68. Öğreti

İyi bir asker saldırgan değildir.
İyi bir dövüşçü öfkeli değildir.
Gerçek şampiyonlar mücadele etmezler.
İyi işverenler, çalışanlarına hizmet ederler.
En iyi liderler, insanların isteklerini yerine getirirler.

Bunların hepsi, rekabetçi olmamanın erdemini simgelerler.
Buna, mücadele etmemenin erdemi denir.
Buna, başkalarının gücüne hizmet etmek denir.

İşte bu yüzden eski çağlar
cennetle nihai uyum olarak bilinirler.

İşbirliği İçinde Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisi sizlerden, bir şampiyon olmak için yapmanız gereken şeyler hakkındaki düşüncelerinizi yeniden gözden geçirmenizi ister. Batı dünyasında, başarılı olmak genelde sürekli bir mücadele ve rekabet içinde olmak anlamına gelir –yani, istediğiniz şeyi elinizi çabuk tutup bir başkasından önce elde ederek o kişiyi mağlup etmeniz gerekir. Lao-tzu sizlerden bu tür bir düşünce biçimini, galibiyetin ve bir numara olmanın bu derece değer gördüğü bir toplumda bile işinize yarayacak olan "rekabet etmemenin erdemi"ni benimseyerek değiştirmenizi ister.

Tao Te Ching der ki, 10 bin varlığın hepsi, aynı "var olmama durumu"ndan meydana gelir. Burada sadece, rekabet değil, mükemmel bir işbirliği anlamına gelen teklik vardır. Kendinizi diğer herkeste gördüğünüz takdirde, geriye mağlup edilecek kim kalır ki? Böyle bir şey, kendi kendinizle dövüşmek anlamına gelirdi! Lao-tzu sizlerden bu tavsiyeye uymanızı ve herkesle işbirliği içinde yaşamayı seçmenizi ister.

İster inanın ister inanmayın, aslında bu anlayış her türlü rekabette sizin lehinize işler. Karşı tarafı bir düşman gibi görmek ya da ona karşı öfke duyup, zihinsel ve fiziksel şiddet uygulamaya çalışmak yerine, kendinize bu öğretinin ilk dizelerini hatırlatın: "İyi bir asker saldırgan değildir. İyi bir dövüşçü öfkeli değildir. Gerçek şampiyonlar mücadele etmezler." Bu kişiler daha ziyade, karşıtlarını kendi parçaları ve hayat denen oyunun önemli oyuncuları olarak görürler. Dolayısıyla bir tenis ya da futbol maçında rakibini-

ze karşı öfkeli ve nefret dolu olmaktan ziyade onu, mükemmeliyete ulaşmanızda size yardımcı olmak için çalışan bir parçanız olarak görün. O olmadan gelişemez, iyi bir egzersiz yapmış olamaz ya da galip gelemezdiniz.

Lao-tzu'nun tavsiye ettiği şeyi yapın ve kendinizi şampiyon konumuna yükseltmek için "başkalarının gücüne hizmet edin." Yani, rakiplerinizin de iyi bir oyun çıkarmalarını –ellerinden geleni yapmalarını– isteyerek onlarla işbirliği içinde olun. Zor duruma düştüğünüzde zamanınızı üzülmek ya da kendinizi suçlamakla harcayacağınıza oyuna odaklanın. Topu atın, koşun, zıplayın ya da bir uzakdoğu sporu çekişmesindeyseniz ayakta ve dengede durmaya çalışın. Öfke söz konusu olmadığında, oyununuz yeni bir aşamaya geçecektir. Ve aynı şey koşu sporu için de geçerlidir: Kendisiyle mücadele ettiğiniz şey, sizi zayıflatır; kendisiyle işbirliği içinde olduğunuz şey ise, sizi güçlendirir. Bu nedenle, iş hayatınız dâhil, yaşamınızın her alanında mücadeleci olmaktan ziyade işbirlikçi olun.

Ben bunu, gezegenimiz üstündeki yaşamın kalitesini artırmayı amaçlayan herkesi, ortağım ya da takım arkadaşım gibi görerek yapıyorum. Rekabet içinde bulunduğum hiç kimseyle, herhangi maddi bir ödül için çekişmeye girmek aklımın ucundan geçmez. Eğer bu kişilerden herhangi birinin kitapları benimkilerden daha fazla satıyorsa onu takdir ederim; aslında, söyleyebildiğim herkese onun kitabını satın almayı tavsiye ederim. Eğer benden daha fazla para kazanıyor, daha çok kişi tarafından tanınıyor ya da daha çok insana ulaşıyorlarsa, bu durumu şöyle düşünerek kutlarım: *Takım arkadaşım, misyonumu gerçekleştirmemde bana yardımcı oldu.*

Bir tenis maçında, rakibime sessizce sevgi ve teşvik dolu bir enerji yayarım. Daha az stresli, daha az sinirli ve düşüncelerimde daha az saldırgan olduğumda, Lao-tzu'nun "cennet ile nihai uyum" dediği anı yaşarım. Skor tabelası neyi gösterirse göstersin, mükemmellik derecem yükselir.

İşte Lao-tzu'nun sizlere, 2 bin 500 yıllık perspektifiyle verdiği tavsiyeler:

Kendinize, savaşmayacağınızı söyleyin.

Soğuklarla, hastalıklarla, hatta ciddi sağlık sorunlarıyla savaşmayın. Ailenizle ya da politik görüşlerle çekişmeye girmeyin. Bağımlılıklarla savaşmayın ve en önemlisi, kendinizle savaşmayın. Daha ziyade, her şeyle ve herkesle işbirliği içinde yaşamaya çalışın. Eğer bedeninizde kanser ya da arterit hücresi varsa, onlara şu şekilde yaklaşın: "Eğer vücudumda yaşamakta ısrarlıysan, seninle tam bir uyum ve barış içinde ve sağlığıma müdahale etmene izin vermeden yaşamak isterim; aksi takdirde sana, kendine başka bir ev aramanı tavsiye ediyorum." Bu, kulağa garip gelebilir, fakat saldırgan, nefret dolu ya da öfkeli olmayan Tao'yla yeniden uyum içinde olmanızı sağlayacaktır Çocuklarınız ve akrabalarınız söz konusu olduğunda da, "mücadele etmemenin erdemi"ni benimseyerek kendinizi onların müttefiki olarak görün.

Kendinizi başkalarında görmeye çalışın.

Sevdiğiniz biri acı çektiğinde, siz de onun acısını kendi içinizde hissedersiniz. Dolayısıyla, sevdiğiniz birine zarar verecek herhangi bir şey söylediğinizde ya da yaptığınızda, *kendinize* zarar verecek bir şey yapmış olursunuz. Bu bilinci bütün bir insanlık için taşıyın –her şeyden önce siz, evrendeki bütün canlı varlıklarla aynı yaratılış kaynağını ya da Tao'yu paylaşmaktasınız. Kendinizi bütün bir insanlıkla işbirliği içinde gördüğünüzde, Lao-tzu'nun "cennet ile nihai uyum" derken kastettiği şeyi anlayacaksınız.

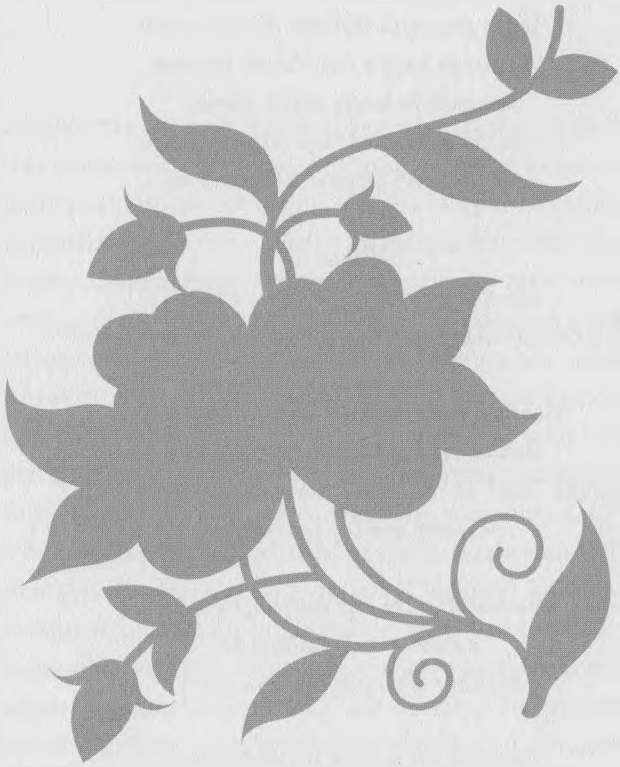
İşte sizlere, Pablo Casals'tan bu yaklaşımı ifade eden harikulade kelimeler:

> Çocuklarımıza ne olduklarını ne zaman öğreteceğiz?
> Her birine şöyle dememiz gerekir: Ne olduğunu biliyor musun?
> Sen bir mucizesin. Özgünsün. Geçen zaman içinde senin gibi bir çocuk var olmadı. Bacakların, kolların, şirin parmakların, hareket edişin.
> İleride bir Shakespeare, bir Michelangelo, bir Beethoven olabilirsin. Her şeyi gerçekleştirecek kapasiten var. Evet,

sen bir mucizesin. Ve büyüdüğünde, senin gibi mucize olan birine zarar verebilir misin?

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Kendinize, bir sonraki karşılaşmada rakibinizi bir uzantınız olarak göreceğinizi söyleyin. Ona doğru bir sevgi enerjisi yayın, onu ışıkla sarın ve elinden gelenin en iyisini yapması için dua edin. Sonra, performansınızın nasıl arttığını ve bunun sizi mükemmelliğin bir üst seviyesine nasıl taşıdığını gözlemleyin.

69. Öğreti

Askerler arasında söylenen bir söz vardır:
ilk vuruşu yapan ben olayım istemem
kenarda kalmayı tercih ederim;
bir milim dahi ilerlemeye cesaret edemem
metrelerce geri gitmeyi tercih ederim.

Buna
öne doğru hareket etmeden ilerlemek,
silah kullanmadan karşı tarafı geri püskürtmek denir.

"Benim düşmanım var" diye düşünmekten
daha büyük bir talihsizlik olamaz;
çünkü "ben" ve "düşman" yan yana durduğunda,
hazinem için hiç yer kalmaz.

Bu nedenle, iki kişi karşılaştığında,
kazanan taraf elbette ki
düşmanı olmayan kişi olacaktır.

Ordular her açıdan eşit olduğunda
merhamet nedir bilen taraf kazanacaktır.

Düşmansız Yaşamak

Gezegenimiz üstündeki bütün varlıkları birbirine bağlamış olan ortak bir mirasımız olduğunu düşünün –*düşman* kelimesinin bilinmediği, hepimizin tek bir bütün olduğu ve aynı Kaynaktan meydana geldiğimiz düşüncesine bütün insanlığın katıldığı bir dünya tahayyül edin. Birine zarar vermenin kendimize zarar vermekle aynı şey olduğunun düşünüldüğü bir dünya... Medeniyet tarihi boyunca insanlar arasında varlığı ne yazık ki söz konusu bile olamamış olan bu bakış açısı, Tao Te Ching'deki bu 69. öğretide Lao-tzu'nun bizlere açıkladığı vizyonudur. Ve aynı zamanda, Tao odaklı bir insan ve bir lider olma yolunda çalışırken benimsenmesinin mümkün olacağını düşündüğüm bu bakış açısı, *benim* de vizyonumdur.

Bu önemli bakış açısının tüm gezegen tarafından benimsenmesi hemen şimdi, burada sizinle başlar! "Düşman" kelimesini hayatınızdan silin ve bu tutumunuzla çevrenizdekilere örnek olun. Sizinle başlayacak olan bu hafif dalgalanma, dünya üstündeki bütün insanlığı eninde sonunda "düşman-sız" bir dünyaya doğru sürükleyecek.

Geçenlerde, üzeri silah ve cephane yüklü, akli dengesi bozuk bir adam, birkaç kız öğrenciyi öldürmek amacıyla gittiği Pensilvanya eyaletine bağlı Lancaster şehrindeki bir Amish okulunda saklandı. Bu cemaatin barışçıl, Tao odaklı, Hıristiyan üyeleri, bu korkunç kayıplarının yasını tutarken, toplu cenaze töreninde katilin ailesini de kendileriyle birlikte yas tutmaya çağırdılar ve katil için de dua ettiler.

Cemaat lideri dedi ki, "Bizim hiç düşmanımız yoktur; hepimiz Tanrı'nın çocuklarıyız ve affetmek Hıristiyan inancının özünde vardır. Eğer yolunu kaybetmiş ve bize zarar verecek konumda olan in-

sanları affetmezsek, inancımızın hiçbir anlamı kalmaz." Bu güzel sözler, Lao-tzu'nun bu öğretide yazmış olduğu cümlelerle aynı hissiyatı taşır: "'Benim düşmanım var' diye düşünmekten daha büyük bir talihsizlik olamaz" ve "iki kişi karşılaştığında, kazanan taraf elbette ki düşmanı olmayan kişi olacaktır."

Peki, anlaşamadığınız herhangi birini düşmanınız olarak görmemeyi nasıl başarabilirsiniz? *The Tao of Inner Peace* adlı aydınlatıcı kitabında Diane Dreher, bu soruyu cevaplandırır. Tao Te Ching'in 69. öğretisini hayata geçirirken Diane Dreher'in şu sözlerini aklınızdan çıkarmayın: "Karşıtlığı, çatışma gibi algılamak sadece bakış açımızı daraltır, seçimlerimizi sınırlar ve bizi, çekişen taraflar arasında var olan bitmek bilmez kavgalara doğru çeker." Sonra ekler: "Birilerini kendimize düşman etmek ya da onları düşmanımız olarak görmek, gücümüzü azaltır ve bizi, yaşamlarımız için sorumluluk almaktan alıkoyar. Dikkatimizi, var olan sorunu çözmekten çok, korkmaya, nefret etmeye ve sözde 'düşmanlarımız'a saldırmaya veririz."

Diane'in muhteşem kitabından ve tabii Tao Te Ching'in bu öğretisinden ve Amish cemaati liderinin ifadesinden çıkarılacak ders, "karşıtlık"ın "çatışmak" anlamına gelmek zorunda olmadığıdır. Diğer bir deyişle, bizim görüşümüze karşıt bir görüşe sahip biri, düşmanımız olmak zorunda değildir. Tao Te Ching'teki bu sözleri bütün generallerin içten benimsediğini ve uygulamaya döktüğünü bir düşünün: "İlk vuruşu yapan ben olayım istemem..." Savaş diye bir şeyin varlığı imkansız olurdu.

Lao-tzu der ki, eğer savaş kaçınılmazsa, hücumdan çok, savunma yapılmalıdır. Çatışma asla başlatılmamalıdır; başladıysa da savaşın tam ortasında, aslında savaşın kendisinin yas tutulacak bir şey olduğu fark edilmelidir. Hayatından "düşman" kelimesini silen, kalbi merhametle dolu bir insan, Tao'yla uyum içinde yaşar. İster sözlü ister fiziki olsun, çatışmanın varlığı, Tao ile temasın kopmuş olduğuna işarettir. Bu durumda kutlanacak bir şey yoktur ve her savaş ya da çatışmaya birer cenaze töreni gözüyle bakılmalıdır. Burada oturmuş Lao-tzu'nun resmine bakarken onun bana, düşman düşüncesinden arınmış bir dünyanın sandığınızdan daha olası olduğunu söylediğini duyar gibiyim. İşte bu bilgeliği hemen şimdi hayata geçirmeniz için birkaç yöntem:

Birilerini düşmanınız olarak görmekten sakının.

Bu öğretideki en önemli dizeyi tekrar okuyun: "'Ben' ve 'düşman' yan yana durduğunda, hazinem için hiç yer kalmaz." Hazineniz, zihninizdeki huzur ve Tao'yla olan temasınızdır; işyerindeki ya da bir spor karşılaşmasındaki rakipleriniz veya rakip siyasi partinin üyeleri sizin düşmanınız değillerdir. Ve ülkenizi yönetenlerin düşmanınız olarak gösterdiği kimseler, aslında düşmanınız falan değillerdir.

Kendinize şöyle söyleyin: *Benim hiçbir düşmanım yok. Çevremde ciddi anlaşmazlıklara düştüğüm insanlar elbette ki var. Bazı zamanlarda bu kişilere karşı kendimi ve yaşam tarzımı savunmam elbette ki gerekebilir, fakat ben onları asla düşmanım olarak görmem.* Lao-tzu'nun şu cümlesini hatırlayın: "kazanan taraf elbette ki, düşmanı olmayan kişi olacaktır." Hemen şimdi o kişi olun.

Birileriyle asla kavga etmeyeceğinize söz verin.

"İlk vuruşu yapmak yerine kenarda kalın" diyen Lao-tzu'nun tavsiyesine uyarak, çatışmalarda saldıran değil, savunan taraf olun. Bir zamanlar *düşmanınız* olarak gördüğünüz kişilerde kendinizi bularak, onlara *arkadaşınız* gözüyle bakın. Aslında sizin bir parçanızı temsil eden sözde düşmanlarınıza karşı merhamet ve sevgi besleyin. Karşınızdakiyle savaşmanızın kendinizle savaşmak anlamına geldiğini kendinize hatırlatarak, dövüşmeyi reddedin. Böyle bir durumda tekliği görmenin bir yolunu bulun, çünkü hepimiz, Tao'ya aidiz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Anne Frank'ın, Naziler tarafından kaçırılmış olduğu zamanlarda günlüğüne yazdığı sözleri bir kağıda yazın: "...her şeye rağmen ben hâlâ, insanların iyiliğine inanıyorum... Milyonların çektiği acıları hissedebiliyorum ve her şeye rağmen, gökyüzüne her baktığımda, her şeyin iyi olacağına inanıyorum."

Bu sözleri, ailenizdeki herkesin görebileceği bir yere yapıştırın.

70. Öğreti

Öğretilerim, anlaşılması ve uygulanması
kolay şeylerdir;
yine de bu dünyadaki çok az insan onları anlar,
ve çok az insan uygulayabilir.

Sözlerimin bir atası vardır;
eylemlerimin bir efendisi.
İnsanlar bunu bilmezler,
dolayısıyla beni de bilmezler.

İşte bu yüzden bilge kişi sade giysiler giyer,
içi değerli taşlarla dolup taşsa da...

Tanrı'yı Fark Ederek Yaşamak

Tao Te Ching'in bu 70. öğretisiyle ilgili 50'den fazla yorumu tekrar ve tekrar okuyarak, bu öğreti üstünde bir hafta boyunca kafa yordum. Özellikle Thomas Cleary'nin çevirisi olan *The Essential Tao*'daki şu cümle dikkatimi çekti:

Beni bilenler nadirdir;
bana imrenenler asildir.

21. yüzyıl için vereceği mesajın ne olduğunu anlamaya çalışırken, aynı zamanda Lao-tzu'nun kendisinden de bana yol göstermesini istedim. Biliyordum ki bu büyük üstat asla egosunu tatmin etme isteğiyle konuşmayacaktı. Her şeyden önce o, egodan ziyade Büyük Yol'u kendine merkez edinmiş ve başkalarını da böyle yapmaya teşvik eden ilk Tao üstadıydı.

Bu Kutsal öğretmen için, eski Çin'deki halkı arasında yürümenin nasıl bir şey olduğunu tahayyül etmeye çalışın: Yaşamlarına dair bakış açılarını değiştirdikleri takdirde insanlar için mümkün olanların bilinciyle birlikte, onların sergiledikleri saldırgan davranışlar karşısında ağzı açık kalırdı. Özgürlük, iç huzur, mutluluk ve 81 öğretide tanımladığım diğer prensiplerin neredeyse tümü, insanlara sadece bir düşünce kadar uzaktı. Lao-tzu'nun bu 70. öğretide ifade etmiş olduğu duyguyu, kendisinden 500 küsur sene sonra Hz. İsa'nın da hissettiğini tahmin edebiliyorum: *Bu, anlaşılması ve uygulanması öylesine kolay, öylesine basit bir şey ki... yine de çok az insan, yeryüzü üstündeki cennetin özünü kavramaya istekli ya da muktedirdir.*

Bizleri ego odaklı bir yaşamdan ziyade, Tao odaklı bir yaşam sürmeye teşvik ederken, Lao-tzu'nun bu satırlarda ifade etmiş olduğu hayal kırıklığını neredeyse hissedebiliyorum. Bu kısa yazının başlığını "Tanrı'yı Fark Ederek Yaşamak" koydum, çünkü Lao-tzu'nun sizlerden 81 pasaj boyunca ve özellikle de bu 70. pasajda, yapmanızı istediği şeyin bu olduğuna inanıyorum. O, "Sözlerimin bir atası vardır; eylemlerimin bir efendisi" der ve ardından, insanların bunu kavrayamadığını ekler; dolayısıyla onlar, onu bilmezler. Lao-tzu'nun atası Tao'dur ve eylemlerinin efendisi, aynı isimsiz Kaynak'tır. O, sanki derin derin şöyle düşünür gibidir: *Ben, Tanrı'nın düşündüğü gibi düşünüyorum; Tanrı'nın –evrenin yaratıcısının– konuşacağı gibi konuşuyorum; ve bu nedenle ben, bu Tanrı odaklı prensiplerle uyum içinde hareket ediyorum.*

Yaşam veren Tao enerjisinin size rehberlik etmesine izin verdiğiniz ve ona teslim olduğunuz takdirde inanılmaz derecede kolay olacak olan bu şeyi siz de yapmalısınız. Kavga etmeyi kesin, şiddet içerikli düşünce ve eylemlerinizi terk edin ve başkalarını ya da dünyayı kontrolünüz altına almaya çalışmayı bırakın. Alçakgönüllü olun; müdahale etmeyin; kendi yaratıcı zekanıza olduğu kadar, başkalarının yaratıcı zekalarına da saygı gösterin; ve her şeyden önemlisi, henüz hayattayken ve 10 bin varlıktan biri olarak fiziksel bir forma sahipken, görünmez Kaynağınıza dönüş yapın ve baş belası egonuzdan kurtulun. Bunların hepsini yaptığınız takdirde, hoş ve yargıdan arınmış bir huzurla uzun bir yaşam süreceksiniz.

Büyük ruhani liderlerin, ressamlar tarafından yüzyıllar boyunca nasıl resmedilmiş olduğunu düşünün: Lao-tzu basit bir cübbe giyer; Hz. İsa'nın üstünde sade elbiseler, ayaklarında sandallar vardır; Aziz Francis, neredeyse paçavralar içindedir; Buda, elinde bastonuyla bir rençpere benzer; ve Hz. Muhammed, sade bir insan olarak tasvir edilir. Sonra, bu büyük ruhani liderlerin *takipçileri*nin nasıl resmedildiğine bakın –altın saraylar içinde, lüks, rahatlık ve müsriflik içinde yaşayan insanlar. Büyük bilgeler, içlerinde en değerli serveti taşımalarına rağmen, sade giysiler giyerler.

Peki, bu büyük üstatların içinde saklı olan büyük hazine nedir? 67. öğreti bunun, üç hazine formunda Tanrı'ya öykünmek olduğunu açıklamıştı: merhamet, tutumluluk, mütevazılık. Bu hazineleri içinizde barındırmanız için, altınlarla süslü giysilere ya da servet dolu tapınaklara –ki, her ikisi de, sayısız uşak ve köle çalıştırmış olmak anlamına gelir– ihtiyacınız yoktur. Sade giyinmek, bilge kişiyi bu öğretideki mesajın basitliğiyle uyum içinde tutar.

İşte, vermek istediği basit mesajın çok az insan tarafından algılanması karşısında duyduğu şaşkınlığı ifade ettiği 70. öğretinin satırları arasından Lao-tzu'nun söylediğini duyduğum sözleri:

Tao Te Ching'i bilin.

Tao Te Ching'in öğretilerini anlamayan ve uygulamayan büyük çoğunluktan biri olmaktan sakının. Lao-tzu sizlere, bunun için yapacak çok az şey olduğunu söyler –aklınızda tutmanız gereken tek şey, kutsallığınızın Tao'nun bir parçası olduğudur. *A Course in Miracles*'a göre, "Kutsallığınız, dünyadaki bütün kuralları alt üst eder. O, zamanın, mekanın, uzaklığın ve her türlü sınırın ötesindedir."

Bu bakış açısına sahip olan o kişilerden biri de siz olun ve Tanrı'yı fark etmek için istekli olun.

Tanrı'yı her yerde görün.

Gördüğünüz ve işittiğiniz her şeyde Tanrı'nın görünmez gücünü aramayı günlük pratiğiniz haline getirin. 14. yüzyılda Meister Eckhart, Tao Te Ching'in bu 70. öğretisinin günlük hayatta nasıl uygulanacağıyla ilgili bazı tavsiyelerde bulunmuş: "Başınızdan geçen bu kutsal doğumun ardındaki sır nedir? Dikkatlice dinleyin; eğer bu doğum sizin içinizde bir yerde yer alıyorsa, her bir varlık sizi Tanrı'ya götürür". Ve eklemiş: "Hayatınız boyunca ettiğiniz tek dua "Teşekkür ederim" ise, bu yeterlidir."

Teşekkür ederim, Tanrım, her şey için deyin. Bu, Tanrı'yı fark etmenin yoludur.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, sade giysiler giyen bilge kişi gibi olmaya çalışarak geçirin; mücevher takmayın, makyaj yapmayın ya da gösterişli giysiler giymeyin. Hatta bütün bir günü, bir pantolon ve bir tişörtle geçirin. Her yere sade giysilerle gidin ve giysiye ya da dış görünüşe verilen önemin ne kadar gereksiz olduğunu fark edin. İşe gitmek için hazırlanırken, başkalarının dış görüşünüzle ilgili ne düşüneceğini umursamayın.

71. Öğreti

Cehaletin farkında olmak, üstünlüktür.
Bilgiye kayıtsız kalmak, hastalıktır.

Ancak hastalığımızdan bıkıp usandığımızda,
ondan kurtulabiliriz.
Bilge kişi hasta değildir; hastalıktan bıkmıştır;
işte bu, sağlıklı olmanın sırrıdır.

Hastalıktan Uzak Yaşamak

Bu pasajda, Tao Te Ching ile ilgili okumuş olduğum metinler boyunca "hastalığınız ancak, hasta olduğunda iyileşir" cümlesinin farklı versiyonları şeklinde ifade edilen bir çelişki vardır. Lao-tzu sanki bir kişinin hastalıktan uzak durması için, hasta olması gerektiğini söyler gibi.

Bu kısa öğreti üstüne bir kez daha uzun uzun ve ciddi ciddi kafa yordum. Bu öğretideki kelimelerin sizin ve aynı zamanda benim için, esasen ne anlama geldiğini kavramak için onlarla tekrar ve tekrar oynayıp durdum. Sonunda, gözümün önünde duran Lao-tzu'nun resmine odaklanıp, ona bu kafa karıştırıcı öğretiyle ne demek istediğini sordum. Verdiği cevap, bu bölümün kalan kısmında esas aldığım şeydir.

Öncelikle, "*hastalık* kelimesi bizim için ne ifade eder?" diye sormak gerekir. Benim için hastalık, bedende ya da zihinde bulunan ve başlangıç kaynağı olan sağlık ile arasındaki dengeyi yitirmiş şey demektir –yani, Tao'yla çatışma halinde olan şeydir. Yüksek ateş, ağrı, hırıltılı soluma, burun çekme, tıkanma, öksürme, halsizlik ve baygınlık geçirme gibi durumlar, hastalığın belirtileridir; ve bu tür semptomların zihnimizdeki eş değerleri korku, endişe, öfke, nefret, üzüntü, suçluluk duygusu, stres, sabırsızlık, vs. olabilir. Tüm bunlar, düşüncelerimizin –saf sevgi, iyilik, sabır, mutluluk ve Tao Te Ching'teki 81 pasajın tümünde geçen Tao odaklılığın diğer bütün ifadeleri olan– Kaynağımızla arasındaki dengeyi yitirmiş olduğunun işaretleridir.

Bu öğretide bahsi geçen bilge kişi, hastalık üstüne uzun uzun düşünmüş ve hastalığın, Taocu düşünceden uzaklaşmış olmanın fiziki bir göstergesi olduğunu kavramıştır. Yüksek ateş, soğuk algın-

lığı, ağrı ya da sızı... tüm bunlar, Taocu düşünceden uzaklaşmış olmanın ifadeleri olan sabırsızlık, korku, endişe ya da ego kaynaklı diğer herhangi bir dürtü ile aynı şeydir. Bilge kişi, bu tür Tao'dan uzak düşüncelerin insanı ne hale soktuğunu görmüş olduğu için, böyle saçmalıklara dahil olmayı reddeder. O, hastalığa bakıp, kendi kendine şöyle bir söz vermiştir: *Bütün bunlara neden olacak düşünceleri zihnimden geçirmeyeceğim. Tao'nun doğal refahıyla uyum içinde olacağım; çünkü, hastalıklı düşünceler barındırmak, hastalığın baş göstermesine izin vermek demektir.* Sonuç olarak o, hastalıktan uzak yaşar ve sonuç, çok sağlıklı olmanın sırrıdır.

İzin verin size bunun bir örneğini vereyim. İş arkadaşım ve dostum Radhika Kinger geçenlerde, Tao Te Ching'de geçen bütün Kutsal mesajları yaşayan ve soluyan bir üstat olan Sathya Sai Baba'nın huzurunda bulunduğu, Hindistan'a bağlı Puttaparthi'ye yapmış olduğu bir ziyaretten döndü. İşte, dönüş sonrasında bana yollamış olduğu mektuptan kısa bir parça:

> *Sai Baba'nın Kutsal huzurunda geçirmiş olduğum bir haftadan sonra Puttaparthi'den döndüm. Kendisi, kalça kemiğindeki birden çok çatlaktan dolayı bir tekerlekli sandalyede oturuyordu; ve onu bu halde görmek beni çok üzdü. Doktorlara göre, bu tür bir fiziksel acıya hiç kimse dayanamaz. Fakat Sai Baba, halinden gayet memnun gibi duruyor ve bu fiziksel durumundan hiç etkilenmiyormuş gibi gözüküyor.*
>
> *Hayranlarından biri Sai Baba'ya, onun gibi bir şahsın bu tür fiziksel bir acıya neden katlanmak zorunda olduğunu sordu. Neden tedavi olmuyordu? Bunun üzerine Sai Baba cevap verdi: "Hayatım, benim mesajımdır. İnsanların bugün, bedenleriyle olan bağlarından kurtulmayı öğrenmeye ve içlerindeki kutsallığı yaşamaya ihtiyaçları var. Acı, doğal bir olgudur. Fakat acı çekmek bir 'seçim'dir. Ben acı çekmiyorum, çünkü ben bu beden değilim."*

Sai Baba, durumuna bakmış ve yaşamındaki bu acıdan uzak durmayı seçmiş. Kişi, Tao'yla uyum içinde yaşadığı müddetçe, hastalıktan dolayı acı çekmek imkansızdır.

Ben, omuzlarımda bir yük gibi hissettiğim bir bağımlılığımla yıllarımı geçirdim; ve size şunu söyleyebilirim ki, ilk halim olan arınmışlığa ve sıhhate geri dönmemde Tao Te Ching'in bu öğretisindeki bilgeliğin yardımı büyüktü. Hastalığımdan bıkıp usanmıştım; çünkü bağımlısı olduğum maddeyi kullanmadığım takdirde bedenimin verdiği sinir bozucu tepkiyi ve duyduğum utancı daha fazla yaşamak istemiyordum. Acımın maddi dünyadan ziyade, beni hastalığıma sürekli geri gönderen, görünmez düşünceler dünyamda olduğunu gördüm.

Sonunda tüm bunlara olan bakış açımı değiştirdiğimde, hastalıktan bıkacak dereceye gelindiğinde hastalığın yok olduğu çelişkisini gerçekleştirecek kıvama gelmiştim. Ve inanın bu gerçekten, sağlıklı olmasının sırrıydı.

İşte, bu bilgeliği hemen şimdi hayata geçirmeniz için Laotzu'nun size verdiği tavsiyeler:

Zihninizi mutlu edin.

Bir Çin atasözü der ki, kişinin zihni mutluysa, bedeni de mutlu olur. Mutlu olan bir zihin hastalıktan bıkmıştır –her şeyin daha da kötüye gideceği düşüncesinden uzak durur. O, bir soğuk algınlığını, bir mide ağrısını, sırt ya da diz rahatsızlığını, halsizliği, sıhhatinize yeniden kavuşmanız için bedeninizin verdiği ve dikkate almanız gereken sinyaller olarak görür. Pozitif bir zihin, bedenin bütün hastalıkları iyileştirme kapasitesine sahip olduğunu düşünür; çünkü o bilir ki, beden insan yapımı değil, Tao ürünü bir şeydir. O, bedenin hastalıktan veya acıdan uzak yaşama kapasitesine inanır. Bu nedenle, sağlıklı kalmak için pozitif zihninizin sizinle birlikte çalışmasına izin verin.

Alışkanlıklarınızı masaya yatırın.

Hangi gündelik alışkanlıklarınız sizi sıhhatinizden uzaklaştırıyor? Bağımlısı olduğunuz her türlü madde –ki bağımlılığınız size ister ciddi, isterse önemsiz görünsün– sizi sadece kendisiyle beslenmeye çağırır. Zararlı şeylerin peşinden koşmaktan dolayı zayıf düşmekten vazgeçin artık. Onların ne olduğunu biliyorsunuz; ve ye-

mekten, alkolden ya da uyuşturucudan –ya da, kriz sonrası hissettiğiniz suçluluk duygusundan veya utançtan– dolayı hasta düşmenize hangi zamanlarda izin verdiğinizi de biliyorsunuz. Unutmayın ki, "bilgiye kayıtsız kalmak, hastalıktır"; saplantılarınızın neler olduğunun bilincinde olarak, onları masaya yatırın.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gün boyunca bedeninizden gelen mesajlara kulak verin ve onlara güvenin; ve sonra, *zihninizin* bu mesajlarla ilgili size söylediklerini dinleyin. Bedeninizden gelen sinyallerin, gerçekleşmesine izin verebileceğiniz istekler olma ihtimalini göz önünde bulundurun; mesela, kısa bir şekerleme ya da sahil boyunca yürüyüş yapma isteği gibi. Hastalık düşüncesini barındırmayan, Tao odaklı ve mutlu bir zihne sahip olun.

72. Öğreti

İnsanlar huşudan yoksun olduğunda,
felaketler baş gösterir.
İnsanlar dünyevi güçten korkmadığında,
çok daha büyük bir güç ortaya çıkar.

Dış görünüşünüzü sınırlamayın.
İçinde doğduğunuz ortamı ve koşulları hor görmeyin.
Yaşamınızın doğal akışına direnç göstermeyin.
Böylece, hayattan hiç bıkmayacaksınız.

Bu nedenle bilge kişi, kim olduğunu bilir
ve kendisi gibi davranır;
kendini sever
fakat yüceltmez.
O, içte olanı dıştakine tercih eder.

Huşu ve Kabullenme Duygusu ile Yaşamak

Tao Te Ching'in bu öğretisi dikkatinizi, uyumlu bir yaşam için birlikte işleyen iki unsura çeker: huşu ve kabullenme. Bu birleşik güçler olmaksızın, Tao'yu görmeniz mümkün değildir.

Bu öğretiyle ilgili yazı yazarken kendimi, yaşamını huşu içinde geçirmiş, mistik bir 16. yüzyıl şairi olan Aziz John'u okurken buldum. Huşu duygusunun kutsal bir şahısta kendini nasıl gösterdiğiyle ilgili bir fikir edinmeniz için Aziz John'un kaleminden dökülen birkaç mısrayı buraya yazıyorum:

Benim Sevgilim dağlardır,
Ve yalnız, ormanlık vadiler,
Uzak adalar,
Ve çağlayan ırmaklar,
Esen rüzgarın hafif fısıltısı,

İnen durgun gece,
Hafif müzik,
Derin yalnızlık,
Aşkı tazeleyen ve derinleştiren bir akşam yemeğidir.

Bu sabah, Maui'deki kutsal mekanımda oturmuş, içimde Aziz John'un sözlerindeki coşkuya benzer bir sabırsızlık hissediyorum.

Huşu duygusuna sahip olmak ile neyi kastettiğini sizlere bir an önce aktarmam için bana acele etmem gerektiğini söyleyip duran Laotzu'nun varlığını hissediyorum. Büyük bir gücün yaşamınızda var olduğu bilincini size aşılamak, benim için çok önemli bir şey.

Bu gücü ben şu anda, etrafımdaki güzelliklerde görüyorum. Mynah kuşlarının cıvıltıları gökyüzünü doldururken okyanus, gezegenin kalp atışlarına benzer dalgalarla çalkalanıyor. Renkler, kesinlikle nefes kesici: parlak mavi gökyüzü; palmiye ağaçlarının, yosunların ve farklı bitkilerin hafif ışık saçan yeşili; uzak bulutlarda iç içe geçen göz kamaştırıcı turuncular ve morlar; ve tüm bunların üstünde, komşu ada Lanai'yi evimin penceresiyle bağlıyormuş gibi görünen bir gökkuşağı.

Kelimeler, önümde duran boş kağıdın üstünde görülmeye başladığında ben, görünmez bir Kaynak tarafından kullanılıyor oluşumdan kaynaklanan zevk dalgalarıyla birlikte sürükleniyorum. Biliyorum ki biraz sonra okyanusta olacağım, kumla denizin birleştiği yere doğru yüzerken aşağı bakıp, tuzlu suda neşeyle hareket eden canlıları göreceğim ve nerede uyuduklarını merak edeceğim. Acaba oraya nasıl geldiler? Hava olmadan nasıl nefes alabiliyorlar? Hiç duruyorlar mı? Ben gittikten sonra hâlâ orada olacaklar mı? Ve sonra okyanustan çıkıp, kumsal boyunca yürüyeceğim, güneşi bedenimde hissedecek ve onun orada nasıl durduğunu, her 24 saatte bir, bir dönüşü tamamlarken onun etrafında nasıl hareket ettiğimizi, bütün bir gezegen durmadan ve durmadan dönerken okyanusun neden ters düz olmadığını ve evrenin ve yıldızların bir gün yok olup olmayacağını soracağım.

Huşu içinde olmanın ciddi bir önem arz etmesinin nedeni, egonun düşünceleriniz üstündeki hakimiyetinin kırılmasına yardımcı olmasıdır. Ancak o zaman, bütün varlıklara hayat veren büyük ve ebedi bir güç olduğunu *kavrayabilirsiniz.* Bu güce karşı huşuyla yaklaşmak, bütün felaketleri sizden uzaklaştırır; çünkü sizin, dünyevi olaylardan korkunuz yoktur. Siz, bir saniye içinde –egonuzun bihaber olduğu– trilyonlarca mucizeyi gerçekleştiren ve diğer dünyada bulunan bir güce sırtınızı dayamışsınızdır.

Tao Te Ching'in 72. öğretisi sizden ayrıca, kendinizi ve kişisel sorunlarınızı kabullenmenizi ister. Lao-tzu altını çizerek verdiği üç tavsiyede sizden, kendinizi sınırlandırmaktan sakınmanızı, bedeninizi mükemmel bir varlık olarak görmenizi ve hayatınızın kendi doğasıyla uyum içinde gelişmesine izin vermenizi ister.

Ben doğanın, bilgevari kabullenmeye örnek olarak gösterilmesini seviyorum. Aslında, 81 pasaj boyunca Lao-tzu, doğa ile uyum içinde olmak gerektiğinin altını çizer; ve doğanın, Tao'yla temasa geçilen yer olduğunu söyler. 13. yüzyılda yaşamış Katolik bir rahip ve bir alim olan Meister Eckhart'ın ifade etmiş olduğu gibi: "Tanrı her şeyi öyle yaratmıştır ki, cahil insanların düşündüğünü tersine, yaratılanlardan hiçbiri O'nun dışında değildir. Yaratılanlar dışarı doğru akarlar, fakat yine de Tanrı'nın içinde kalırlar."

Ve İncil (John 15:4-5) sizlere "benden kopmayın, ben de sizden kopmam. Tıpkı ağacın gövdesinden kopmuş bir dalın meyve verememesi gibi, benden kopmanız halinde meyve veremezsiniz. Ben ağaç gövdesiyim, siz dallarsınız" der.

Tao'yu doğayla mükemmel bir uyum içinde olarak keşfedin. Yağmura, kara, soğuğa ve rüzgara dayanan ağaçları düşünün –zor zamanlar kapıyı çaldığında onlar, kendi içlerine sadık kalmanın verdiği tahammülle beklerler. Deng Ming-Dao'nun *365 Tao: Daily Meditations*'ta yazmış olduğu gibi: "Onlar ayakta kalır ve beklerler, sanki büyümeleri durmuştur. Fakat içlerindeki büyüme, gayet hızlı ve algılanamayacak derecededir... ne iyi ne de kötü talih onları değiştirebilir. Bizler de böyle olmalıyız."

Bunu başarmak için, kendimizi 10 bin varlığın bir parçası olarak görmeliyiz. İleride meyve verecek olan, aynı şekilde "gelişen fakat gelişimi algılanamayan" iç doğamızı sevmeliyiz. Ya da bu öğretinin sonunda Lao-tzu'nun söylemiş olduğu gibi, içte olanı dıştakine tercih eden bilge kişi gibi olmalıyız.

Kendinizi sevin, kendiniz olun ve sessizce huşu ve kabullenme modunda kalın. İşte, bunları nasıl gerçekleştirebileceğinizle ilgili bazı tavsiyeler:

Her varlıktaki mucizeyi görün.

Dünyaya bir huşu ve kabullenme gözlüğüyle bakın. Mucizeler aramak yerine, her şeyi birer mucize olarak görün. Huşu içinde yaşadığınız takdirde, can sıkıntısı ya da hayal kırıklığı nedir bilmeyeceksiniz. Durmadan akan, her şeye ve herkese hayat veren Tao'yu görün: O zaman, yağmurlu bir fırtına mucizevi bir olay olacak; yıldırım, elektronların büyüleyici bir gösterisi olacak; gök gürlemesi, doğanın görünmez gücünün sesli bir hatırlatıcısı olacak. Ortalama gözlerin fark edemediği şeyleri algılamaya çalışarak, gizemi yaşayın.

Şu anda sahip olduğunuz hayatı,
sahip olduğunuz bedende sevin!

Kendinize, içinde bulunduğunuz fiziksel kabukla ilgili her şeyi sevdiğinizi söyleyin. Şu anlayışı benimseyin: *Benim bedenim kusursuzdur, tam zamanında doğmuştur; ve içinde bulunduğum yaş, mükemmel bir yaştır. Ben kendimi olduğum gibi kabul ediyorum. Evrenin kusursuzlaşmasındaki rolümü benimsiyorum. Bedenimin kaderinin doğal gelişimine teslim oluyorum.*

Bedeninize, tam bir kabullenme ile yaklaşın; Lao-tzu'nun dediği gibi, "Böylece, bu hayattan hiç bıkmayacaksınız."

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Günlük hayatınızda daha önceleri pek farkına varamamış olduğunuz beş doğa olayının listesini yapın. Sonra her birinin zihninize girmesine izin vererek uzun düşüncelere dalın. Gökyüzü, çiçekler, bahçenizdeki bir ağaç, ay, güneş, sis, çimenler, bir örümcek ağı, bir yengeç yuvası, bir gölet, bir çalılık, bir cırcır böceği, köpeğiniz ya da doğal olan her şey... daha önce farkına varamamış olduğunuz bu mucizeleri keşfetmek için kendinize izin verin. Sahip olduğunuz bu yeni huşu içinde olma ve kabullenme yaklaşımıyla elde ettiğiniz gözlemleri yazın, çizin ya da resmedin.

73. Öğreti

İnsanlara kör bir cesaretle saldırmak, ölümü getirir.
Tao'yla uyum içinde olan cesur bir eylem ise, yaşamı getirir.
Bu iki şey,
bazen yararlı
bazense zararlıdır.

Gökyüzü, dövüşmeden galip gelir.
O, konuşmaz, yine de soruları cevap bulur.
Hiçbir şey istemez, yine de gereksinim duyduğu her şeyi temin eder.
Acele etmez, yine de her işi zamanında bitirir.

Göklerin sistemi, her şeyi yakalar;
onun delikleri geniştir,
fakat hiçbir şey ondan kaçamaz.

Göklerin Sisteminde Yaşamak

Bu öğretide sizler, Tao'yu bir kez daha paradoksal bir çerçeveden görmeye çağrılırsınız. Öncelikle, "göklerin sistemi" nedir? O, 10 bin varlığın meydana geldiği, görünmez bir dünyadır. Ve bu dünyanın bir sürü kapısı –yani, Tao'nun engellenmesi mümkün olmayan planlarından kaçmak için birçok çıkış yolu– varmış gibi görünse de, hiç kimse ve hiçbir *şey*, Tao'nun düzeni dışında varlığını sürdüremez.

Burada, bu 73. öğretide sizler, göklerin sisteminde hürmetkar ve ihtiyatlı bir varlık olmaya çağrılırsınız. Bu öğretinin incelemiş olduğum bütün çevirileri, aynı şeyi farklı kelimelerle ifade etmiştir. İşte size, kısa ve yerinde bir çeviri:

Kör cesaret, ölüm demektir.
İhtiyatlı cesaret ise yaşam.
İşte bu nedenle bilge kişi, ihtiyatlı davranır.

Dolayısıyla Lao-tzu sizlerden, gözüpekliğe ve cesarete olan bakış açınızı değiştirmenizi ister. Bu nitelikleri hayran olunacak şeyler gibi görmek yerine, sizlerden, Büyük Yol'u yaşamak adına daha az korkusuz, daha çok ihtiyatlı ve dikkatli olmanızı ister.

Lao-tzu sizlere, göklerin sisteminin, güçlü ya da gözüpek olmaya gerek duymaksızın içinde bulunan her şeyi nasıl kavradığını dört örnekle açıklar ve sizleri bütün eylemlerinizde ona öykünmeye teşvik eder:

1. "Gökyüzü, dövüşmeden galip gelir." Tao'nun nasıl da barışçıl, sükunet dolu ve her zaman galip olduğunu görün. Hiçbir insanoğlu güneşe soğumayı, okyanus dalgalarına durmayı, rüzgara yatışmayı, yağmura dinmeyi ya da ekinlere büyümemeyi emredemez –tüm bunlar, Tao tarafından hiçbir çaba sarf edilmeksizin, doğal ve mükemmel bir biçimde gerçekleştirilir. Doğa her daim galip gelir; çünkü Tao, saldırganlığa ya da kavgaya başvurmaya gerek duymaksınız her şeyi halleder.

2. "O, konuşmaz, yine de soruları cevap bulur." Göklerin sistemi görünmez ve sessizdir –size soluduğunuz havayı temin eden ve aynı zamanda evreni bir arada tutan bu güç, tüm bunları emir yağdırmadan, bağırıp çağırmadan ve hatta sakince ikna etmeye bile çalışmadan yapar. Bu nedenle, daha ihtiyatlı ve daha sessiz olmaya çalışarak, gökyüzüyle uyum içinde olun. Daha az konuşup, daha çok dinleyin ve cevaplarınızın, sorularınızı dile getirmenize ve bağırıp çağırmanıza gerek kalmaksızın size geleceğine inanın.

3. "O, hiçbir şey istemez, yine de gereksinim duyduğu her şeyi temin eder." Sizlere gereksinim duyacağınız her şeyi sağlayan sonsuz bir tedarikçiniz vardır; dolayısıyla hiçbir şey talep etmeniz ya da istemeniz gerekmez. Her şey, gökyüzüyle mükemmel bir uyum içindedir ve siz, bu mükemmel uyumun bir parçasısınız. Eğer daha az şey ister, karşınıza çıkan her şeyi kucaklarsanız, tedarikçiniz size gelecektir. Göklerin sisteminde ne kadar çok delik varmış gibi görünse de, ondan kaçmanız imkansızdır. Her şey, bir zaman çizelgesine göre gerçekleşir –buna güvenerek, kaderinizle bir buluşmaya yönlendirilecek ve her şeyin, istemenize gerek kalmadan, nasıl da bir araya geldiğini görüp şaşıracaksınız.

4. "O, acele etmez, yine de her işi zamanında bitirir." Tao nasıl acele edebilir ki? Gökyüzünden şöyle bir istekte bulunduğunuzu düşünün: "Ben kıştan sıkıldım ve senden bu uzun, dondurucu gecelerin tam ortasında bahar çiçeklerini açtırmanı istiyorum. Tohumla-

rını daha dün ekmiş olsam da, patateslerimi bugün istiyorum. Acele et, hadi!" Tao, Kutsal bir zamanlamayla işler; dolayısıyla her şey, tam da olması gerektiği zamanda tamamlanır. Sizler de burada, gökyüzü ile uyum içinde olmaları için adımlarınızı yavaşlatmaya çağrılırsınız. İstediğiniz şeyin size geç gelmiş olduğunu düşünseniz dahi, aslında her şey zamanında gerçekleşir.

Ne kadar acele etseniz, o kadar az işi halledersiniz. 10 kilometrelik bir koşudan sonra duş almak için banyoya koşun ve bedeninizin halen nasıl da deli gibi ter döktüğünü görün. Sonra yavaşlayın, rahatlayın ve suyun üzerinizden akmasına izin verin –ve bedeninizin terlemeksizin ve tam da acele etmekle geçirdiğiniz zamana denk bir süre içinde nasıl da temizlendiğini görün. Egonuz bunu kavrayamasa da, bu gerçektir: *Göklerin sistemi altında her şey, zamanında gerçekleşir.*

Sıradakiler Lao-tzu'nun sizlere, Tao Te Ching'in bu 73. öğretisinin yazılışından 2 bin 500 küsur sene sonrası için verdiği tavsiyeler:

İhtiyatlılığı bir tür zaaf ya da korkunun ifadesiymiş gibi görmeyin.

İhtiyatlılığı, bulunduğunuz yerden bir adım geri atmak ve olayları doğal akışına bırakmak için bir yöntem olarak görün. Cesaret iyi bir niteliktir, fakat *kör* cesaret –yani, düşünülmeden, aceleyle yapılan eylem– felaket için tam bir reçetedir. Bu çarpıcı öğretide Lao-tzu sizlere, önce düşünmeniz, sonra hareket etmeniz gerektiğini söyler. Bırakın gökyüzü, dövüşmenize ya da birilerini mağlup etmenize gerek olmaksızın, her şeyi halletsin. Genelde ilk tepkileriniz, egonun galip gelme ve zafer kazanma gereksinimi tarafından yönlendirilir.

Ben bunu, sıkı bir tenis oyuncusu olarak gözlemledim. Çaba sarf etmeyerek, benden daha genç, daha güçlü ve bazen daha yetenekli oyuncuları bile mağlup ettim. Ben sahanın bir ucunda öylece durup, gelen topu çaba sarf etmeden ve uyum içinde karşılarken, rakibimin düşüncesizce yaptığı atışlar, basit hatalar yapmasına neden olur. Ve bu, benim cesur rakibimde daha yoğun bir galibiyet arzusu uyandırır ki bu da onun daha çok hata yapmasına neden olur. Ben bunu, "gençlik hastalığı" olarak adlandırıyorum.

İyi bir dinleyici olun.

Yüksek sesle ve sık sık konuşarak insanları hakimiyetiniz altına almaktan ziyade, iyi bir dinleyici olmaya çalışın. Konuşmadığınız ya da herhangi bir istekte bulunmadığınız takdirde, insanlardan beklediğiniz cevaplar (ve varmak istediğiniz sonuçlar) kendiliğinden ortaya çıkıverecektir. Doğayla uyum içinde yaşamaya çalışın; ki bu konuda size –didinip durmak, çalışıp çabalamak ya da sürekli istekte bulunmak değil– dinlemek yardımcı olacaktır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, bu 73. öğretiyi yeniden okuduktan sonra, göklerin sistemindeki her şeyin nasıl da mükemmel bir biçimde işlediğini gözlemlemek için bir saatlik bir yürüyüşe çıkmaya karar verdim. Sessiz güneşin toprağı beslediğini ve tüm dünyayı aydınlattığını gördüm. Geri çekilip, arıların çiçekler arasında mekik dokuyuşlarını izledim ve sonra olduğum yerde durup, bir ağacın tepesindeki bir küme yeşil muzu besleyen görünmez yaşam gücü karşısında hayrete düştüm. Her seferinde ben sadece, iş başında olan Kutsal, görünmez, sessiz ve çaba sarf etmeyen Tao'nun bir gözlemcisiydim –ve onun, acele içinde olmamasına rağmen her şeyi zamanında tamamladığını fark ediyordum. O yeşil muzlar, olması gereken zamanda olgunlaşacaktı; fakat ben bugün, onları bir gün kahvaltımda bulmam için yaratan, besleyen ve hazırlayan enerjiyi çok sevdim.

Siz de bugün, aynı amaçla bir saatlik bir yürüyüşe çıkın ve hiçbir şeyin göklerin sisteminden nasıl da kurtulamadığını görün.

74. Öğreti

Her şeyin değişmekte olduğunu fark ettiğiniz takdirde,
hiçbir şeyin elde tutulamayacağını göreceksiniz.
Ölümden korkmadığınız takdirde,
başaramayacağınız hiçbir şey kalmayacak.

Ölümün bir efendisi vardır.
Kendini, ölümün efendisinin yerine koyan kişi,
usta bir marangozun bıçağıyla
tahta kesmeye kalkışan adama benzer.
Usta bir marangozun bıçağıyla tahta kesmeye kalkışan,
elbette ki kendi ellerini kesecektir.

Ölümden Korkmadan Yaşamak

Öldüğümüz zaman ne olacak? Ölüm, bizi varlık Kaynağımıza döndüren araç mıdır, yoksa bilincin ve bütün bir yaşamın sonu anlamına mı gelir? Kesin olan tek bir şey var ki, o da bu konunun bizler için tam bir muamma olduğudur. Bazı Tao bilginleri ölümden, zamanın, mekanın ve 10 bin varlığın tümünün anlamını yitirdiği bir "teklik bölgesi" olarak bahsetmişlerdir. Dolayısıyla ölen, bizim *insan kimliğimiz*dir. Fakat dış katmanların altında halen birisi varlığını korumaktadır; bu herhangi bir forma sahip olmayan kişinin kim olduğunu kavradığınızda ve bildiğinizde, ölüm korkunuz tamamen yok olur. Kendi Tao doğanızın bilincinde olarak, sonsuzluğun aktif bölgesinde yaşayabilirsiniz; ki bu, doğum, yaşam ve ölüm ile ilgili düşüncelerinizi değiştirmeniz anlamına gelir.

Yaşamınızda kalıcılığı aramayı bırakıp, *her* şeyin –sürekli değişen dünyanın doğası gereği– değişmekte olduğunu fark edin. Sahip olabileceğiniz hiçbir şey yoktur; herhangi bir şeye sahip olduğunuzu düşündüğünüz an, *o* şey başka bir şeye dönüşür. Bu, dünyevi servetiniz için olduğu kadar, bedeniniz için de geçerlidir. İster farkına varın, ister varmayın, bu yazıyı okumaya başladığınız zaman içinde bulunduğunuz beden, şimdi çok farklıdır; ve onun aynı kalması için uğraştığınız an, tekrar değişecektir. Bu, varlığımızın doğasıdır. Bununla yüzleşebildiğiniz ve başa çıkabildiğiniz takdirde, ölümlülük ile ilgili endişelerinizi azaltırsınız –ve sonunda ortadan kaldırırsınız. Tıpkı Lao-tzu'nun vaat etmiş olduğu gibi: "Ölümden korkmadığınız takdirde, başaramayacağınız hiçbir şey yoktur." Tao özünüz ebedi olmak zorundadır; çünkü o, bir "sonsuz olasılıklar dünyası"ndan

gelir. Siz, maddi ve kalıcı bir varlık değilsiniz; aslında, içinde bulunduğunuz bedenin bu dünyada başka bir eşi yoktur! Siz gerçeksiniz ve gerçek olan şey asla değişmez. Fakat gerçek özünüz bu dünyada değildir; o, sizin Tao olan parçanızdır. Ebedi Tao'yla uyum içinde yaşadığınız takdirde, ölüm size çok önemsiz gelecektir –dolayısıyla, mükemmel özünüzün farkında olun ve başaramayacağınız hiçbir şey olmadığını kavrayın.

Bu öğretinin ikinci kısmı, öldürmek ile ya da başka bir canlının canını almak ile ilgilidir. Lao-tzu burada, "Ölümün bir efendisi vardır" derken gayet kesin ve katı bir dille konuşur. Dünyaya geldiğiniz andan itibaren, önünüzdeki yolculuk için gereksinim duyduğunuz her şey, yaşamın *ve* ölümün efendisi tarafından temin edilir. Tıpkı, doğumunuzun bir Tao enerjisi oluşu gibi, bedeninizin biçimi, teninizin rengi, gözleriniz, kulaklarınız ve diğer fiziksel özellikleriniz, Tao'nun birer ifadesidir. Aynı şey, nasıl gerçekleşeceği önceden planlanmış, belirlenmiş ve Kutsal bir zamanlama içinde gerçekleşmesine izin verilmiş olan ölümünüz için de geçerlidir. Diğer bir deyişle, bir canlıyı öldürmek asla ve asla sizin göreviniz değildir –ne bir insanı, ne de diğer herhangi bir varlığı. Ölüm de yaşam kadar Tao'nun bir parçası olduğundan, doğayla uyum içinde olmasına izin verilmelidir; ve egonun işin içine girmesine engel olunmalıdır.

Bu dersi ben, yıllar önce, gayet iyi bir performans sergilediğim bir tenis maçının ortasında rakibimle kortlarımızı değiştirirken öğrendim. Su içmeye giderken, bir arının yerde ters dönmüş bir halde yattığını gördüm; büyük ihtimalle kısa yaşamının son anlarını yaşıyordu. Onun acı çekmekte olduğunu düşündüm ve bu nedenle, daha fazla acı çekmemesi için üstüne bastım. Oyuna döndüğümde, o arıyı aklımdan çıkaramıyordum: *Doğru olanı mı yapmıştım? Bu minik yaratığın kaderini belirlemeye hakkım var mıydı? Ben kim oluyordum ki cellat rolüne soyunuyordum; söz konusu bu görece önemsiz, ufak böcek bile olsa? Ve o andan itibaren, tenis kortundaki her şey çok farklı bir hal aldı.*

Önceden vuruşlarım hep çizgilerde son buluyordu, şimdiyse milimetrik farkla çizgiden dışarıda bitiyorlardı. Rüzgar sanki yön değiştirmişti ve benim aleyhime olacak şekilde esiyordu. Artık daha

yavaş hareket ediyor ve saçma sapan hatalar yapıyordum. Sonunda, benim açımdan kesin zafer olacakmış gibi görünen şey, tam bir fiyaskoya ve mahcup edici bir yenilgiye dönmüştü; çünkü, "küçük bir arının iyi niyetli katili" rolüm, maç boyunca zihnimi meşgul etmişti. O zamandan beri ölüme olan bakış açım değişmiş durumda; ve artık hiçbir canlıyı kasıtlı biçimde öldürmüyorum. O arının aklımı başıma getirdiği günden beri, başka bir canlının ölümüne karar vermenin benim görevim olmadığını düşünüyorum. O arının yaşayacak birkaç dakikası kalmış olsaydı bile, onun canını almak "ölümün efendisi"nin ya da büyük Tao'nun göreviydi.

19 yıllık kedisini ölüm döşeğinde görmenin acısı içindeki sevgili dostum Lauren ile demin konuştum. Bana, kedisi Sweat Pea'nin daha fazla acı çekmesine engel olmak için ötenaziye başvurup başvurmamak ile ilgili fikrimi sordu. Ona bu öğretiyi okuduktan ve o minik arıyla yaşadığım deneyimi anlattıktan sonra Lauren, Sweat Pea'yi, ölüm kendisine gelene kadar kucağında tutmaya karar verdi. Yaşama –Tao'nun bir formu olarak– saygı duymak, ölüm kararlarının elimizde olmadığını hatırlamamıza yardımcı olur.

Lao-tzu'nun mirası, T.S. Elliot'un "Little Gidding" adlı şiirindeki bu kelimelerle harikulade biçimde özetlenmiştir:

Yolculuktan kaçmamalıyız.
Yolculuğumuzun sonunda
Başladığımız yere varacağız,
Ve orayı ilk kez görmüş olacağız.

İşte bu, ölümdür –korkacak bir şey yok, yapacak bir şey yok.

İşte Lao-tzu'nun sizlere, Tao Te Ching'deki bu derin öğretide verdiğine inandığım mesajları:

Artık ölümden korkmayın.

Ölümünüzü korku içinde düşünmenizin hiçbir anlamı yoktur. Tao, her şeydedir –doğumda, yaşamda, ölümde. T.S. Elliot'un sözlerini ve (başlığını "Geri Gönerek ve Teslim Olarak Yaşamak" koy-

duğum) 40. öğretiyi yeniden okuyun. Ölüme dönerek, Tao'yu gerçek anlamda tanıyacaksınız... belki de ilk kez.

Hiçbir canlıyı öldürmeyin.

En ufak ve en önemsizmiş gibi görünen yaratıklar dâhil, hiçbir canlı varlığa karşı bir cellat gibi davranmayacağınıza dair kendinize söz verin. Kendinize koyacağınız bu prensibi, dönüş yolculuğunun ne zaman olması gerektiğine karar vermesi için "ölümün ve yaşamın efendisi"ne izin vererek hayata geçirin. Bunu bir seferberlik gibi düşünmeyin; bu sadece, Tao'yla uyum içinde olmak için kendinize vermiş olduğunuz bir sözdür. Ve elbette ki, kendi düşüncelerinizi başkalarına dayatmayın; çünkü, müdahale etmemek, Tao Te Ching'in temel özelliklerinden biridir.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün, bir meditasyon sırasında, yaşarken ölümü deneyimleyin. Yani, bedeninizi terk edin, onu bir kenara atın ve gökyüzünde öylece süzülün. Bu, kimliğinizin, içinde bulunduğunuz fiziksel kabuk olduğu hissinden kurtulmanıza yardımcı olacaktır. Aynanın karşısında bakmakta olduğunuz nesnenin kendisi değil de, bir gözlemcisi olmayı ne kadar başarabilirseniz, ölüm korkunuzdan o kadar kolay kurtulacaksınız. Her gün birkaç dakika boyunca bunu başarmaya çalışın. Unutmayın ki siz, içinde bulunduğunuz beden *değilsiniz* –siz, ebedi Tao'nun asla değişmeyen, asla ölmeyen bir parçasısınız.

Neale Donald Walsch'un *Communion with God* adlı eserinden bir bölüm, bu düşünceyi ayrıntılı biçimde açıklıyor:

> Hangi kar tanesi en büyüleyicidir? Kar tanelerinin hepsinin büyüleyici olması mümkün olamaz mı –ve onlar, sahip oldukları bu büyüleyiciliği hep birlikte kutlayıp, hayranlık uyandıracak bir gösteri yapmazlar mı? Sonra, birbirlerine karışır, birbirleri içinde erir ve Tekliği oluştururlar. Fakat birbirlerinden asla ayrılmazlar. Asla kaybolmazlar. Asla yok

olmazlar. Onlar sadece, *şekil değiştirirler*. Sadece bir kez de değil, birçok kez: katıdan sıvıya, sıvıdan gaza, *görünenden görünmeyene*; yeniden yükselmek ve yeniden o nefes kesici güzellik ve büyüleyicilik gösterisini gerçekleştirmek için. İşte bu, *Yaşamdır, besleyici Yaşam.*

Bu, sizsiniz.

Buradaki metafor mükemmel.

Buradaki metafor gerçek.

Bunun doğru olduğuna karar verdiğinizde ve bu yönde hareket ettiğinizde, yaşamınızda bunu gerçekleştirmiş olacaksınız. Karşılaştığınız tüm varlıklardaki güzelliği ve mucizeyi görün. Çünkü siz de bir mucizesiniz; fakat hiç kimse, kimseden daha mucizevi değildir. Ve bir gün hepiniz eriyip, Tekliği oluşturacaksınız; ve böylelikle, hep birlikte bir nehir oluşturmuş olduğunuzu göreceksiniz.

75. Öğreti

Vergiler çok yüksek olduğunda,
insanlar açlık çekerler.
Devlet aşırı müdahaleci olduğunda,
İnsanlar ruhlarını kaybedebilirler.

İnsanların iyiliğini gözeterek hareket edin;
onlara güvenin, onları yalnız bırakın.

Çok Talep Etmeden Yaşamak

Bu öğreti, krallığı yönetmede yönetici sınıfa ve asillere yardımcı olma niyetini taşır. Eski Çin'in savaşan-eyaletler dönemi boyunca yöneticiler, kitlelere kendi emirlerini yerine getirtmek için ağır yaptırımlara başvurdular: Halktan toplanan bütün vergileri kendi ceplerine attılar ve sefalet içindeki kitlelerin gözü önünde, topladıkları servetle gösteriş yaptılar. Aşırı vergi ödemeye zorlanan ve omuzlarına aşırı yükler yüklenen vatandaşlar, iktidara olan bağlılıklarını yitirdiler ve sonunda kendilerine dayatılan kurallara karşı ayaklandılar.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, sahip oldukları konumun kaymağını yiyen siyasi liderleri aydınlatma amacı taşıyan bir tür toplumsal açıklama değildir (yine de, onlardan herhangi birini, Lao-tzu'nun bu öğretisindeki tavsiyeyi dikkate almaya davet ederdim!). Daha ziyade, bu kitabı ben, Tao Te Ching'in 81 öğretisinin her birindeki bilgeliği hayata geçirmenizde *size* yardımcı olmak için yazdım. Bu öğretideyse sizler, insanlara mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmeleri için yardımcı olmak ile ilgili düşüncelerinizi değiştirmeye davet edilmektesiniz.

Çocuklarınız ya da iş arkadaşlarınız gibi, başında bulunduğunuz insanlardan hep daha fazlasını istemenin daha fazla verimlilik sağladığını düşünüyor olabilirsiniz; fakat Lao-tzu, bunun tam tersinin doğru olduğunu söyler. Daha az talepkar olun der ve insanları olabildiğince yalnız bırakın. "Kitlelerden aşırı vergi toplamak", liderliğini yaptığınız kişilere olan davranış biçiminiz söz konusu olduğunda göz önünde bulundurmanız gereken bir benzetme içeriyor olabilir.

Hükümettekiler genelde, sözde projeler ve hatta kendi kişisel çıkarları için çok daha fazla bütçe ayrılması yönünde oy verirler; çünkü bunu yapacak güçleri vardır. Yasaları koyacak pozisyonda olduklarından, kendi maaşlarını ödeyen ve her türlü olanaktan yararlanmalarını sağlayan vatandaşlara karşı sömürücü olmalarına izin veren kurallar koyarlar. Hemen hemen her durumda, hayat standardının artırılması için vergi ödemeye maruz bırakılan kişiler, toplanan vergilerden, vergiyi alan ülke yöneticilerinden daha az faydalanırlar. Diğer bir deyişle, kural koyucular ve iktidardaki diğer kişiler, sıradan insanı sömürmek amacıyla sahip oldukları pozisyonu kötüye kullanırlar. Bu durum çok yaygın hale geldiğinde, bu sıradan insanlar huzursuz ve saldırgan olurlar; devlete olan saygılarını yitirirler. Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, "İnsanlar ruhlarını kaybederler."

Daha yaşlı, daha büyük, daha zengin ya daha güçlü olmaktan dolayı daha çok talepkar olmak yerine, başında bulunduğunuz insanları mümkün olduğunca yalnız bırakın ve sahip oldukları doğuştan gelen bilgeliğin doğru şeyi yapacağına güvenin. Despot ve talepkar yönetimler, isyana ve kaosa neden olurlar –ve siz de, eğilimlerinizi gözden geçirmediğiniz ve daha *az* talepkar olmadığınız müddetçe aynı şeye neden olursunuz.

Liderliğe olan bu yaklaşımı ben, bütün bir yetişkinlik hayatım boyunca benim için çalışan ve benim denetimime ihtiyacı olan insan sayısını asgari derecede tutarak uyguladım. Menajerim/sekreterim/ çok amaçlı asistanımdan bir şey istediğim zamanlar çok nadirdir; ve kendisi benim 30 yıllık demirbaş çalışanımdır. Ben onun, adıma anlaşmalar yapmasına, vereceğim konferanslarla ilgili bütün düzenlemeleri ve hazırlıkları gerçekleştirmesine, kendisinden hiçbir şey talep etmeden işlerimi çekip çevirmesine izin veriyorum. Ona, işe ne zaman gelmesi, nasıl giyinmesi, insanlarla nasıl konuşması gerektiğini söylemiyorum; ve benim, asgari derecede talepkar bir patron olarak ödülüm, içten bir sadakatle bana bağlı olan, doğru şeyi yapacağına güvenebileceğim, işini seven ve benim için çok büyük öneme sahip olan biri.

30 yıldır birlikte çalıştığım editörüme karşı da aynı şekilde davranıyorum. Yazılarımı içimden geldiği gibi yazıyorum, kelimelerin kağıda akmasına izin veriyorum ve sonra ona gönderiyorum. O kadına bütün kalbimle güveniyorum ve ondan hiçbir şey talep etmeksizin, yapması gereken şeyi yapmasına izin veriyorum. Müdahaleci olmamamın ödülü, kitaplarımı güzelce ve profesyonelce cilalanmış halde görmek oluyor. Editörüm ve ben, çıkardığımız kitabın verdiği memnuniyet ve gururla birlikte, sevgi ve dostluk dolu bir ilişki yaşıyoruz. Anlattığım şeyler size imkansızmış gibi gelebilir; fakat gerek iş, gerekse özel yaşamınızdaki ayrıntıları çekip çevirmesi için Tao'ya güvendiğinizde bu, kesinlikle mümkün hale gelir.

Sıradakiler, Lao-tzu'nun –ülke liderlerine seslenen, fakat bir lider ya da ebeveyn rolünde olan herkes için uygulanabilir olan– bu 75. öğretiden çıkarmanızı istediği derslerdir:

Omuzlarınıza kaldırabileceğinizden çok yük yüklemeyin.

Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, insanlara aşırı vergi ödetmek, onların ruhlarını kaybetmelerine neden olur; aynı şey sizin için de geçerlidir. Eğer kendinizden çok şey isteyerek, omuzlarınıza ağır yükler yüklerseniz, kendinizi yorarsınız ve depresyon, endişe, üzüntü, kalp hastalığı ya da diğer herhangi bir fiziksel rahatsızlık çekmenize neden olursunuz. Kendinize uyguladığınız ve sizi sıkıntıya sokan baskılardan kendinizi kurtarın; ve doğayla iç içe olmak, çocuklarınızla oyun oynamak, okumak, film izlemek ya da hiçbir şey yapmamak için kendinize bolca zaman ayırın.

Liderliğini yaptığınız kişilere güvenin.

Yetiştirmek ya da denetlemekle sorumlu olduğunuz kişileri sürekli gözetiminiz altında tutmayın; daha ziyade, sizden daha deneyimsiz olan bu insanlara güvenin. Kendi kafalarını kullanmaları için onlara fırsat verin, çünkü onlar da Tao tarafından yönetilen ve tamamlamaları gereken bir kadere sahiptirler. Bu nedenle, onlardan olabildiğince daha az şey isteyin ve kendi mükemmelliklerinin ve mutluluklarının peşinden koşmaları için onlara daha çok destek

olun. Onlara duyduğunuz güven, onların da kendilerine *ve* kendilerini yaratan bilgeliğe güvenmelerini sağlayacaktır.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Sorumluluklarınız dâhil, zihninizi kurcalayan her şeyden kurtulun. 15 dakikalığına bile olsa zihninizi boşaltın, zihninizdeki "istekler dosyası"nı yok edin ve daha az talepkar olmanın verdiği özgürlüğü hissetmeniz için kendinize izin verin.

Bunu başardıktan sonra, aynı şeyi çocuklarınız ya da işyerinizde sorumlusu olduğunuz herhangi biriyle yapın. Kolunuzu omuzlarına atın ve kısa bir yürüyüş için, hep birlikte doğayla iç içe olmak dışında hiçbir şey yapmamak üzere onlara teklifte bulunun. Sonra, sorumluluklarına tek başlarına geri dönmeleri için onlara izin verin.

Eğer çocuğunuzun ya da çalışanınızın despot bir denetleyiciye ihtiyacı olduğunu düşünüyorsanız, o kişinin bu hale gelmesinde, kendine güvenmesi için gereken güveni ona göstermemiş oluşunuzun rolü olduğunu bilmelisiniz.

76. Öğreti

İnsanoğlu dünyaya geldiğinde, yumuşak ve zayıftır;
Öldüğünde ise sert ve katı.
Her varlık, çimenler ve ağaçlar dâhil,
yaşarken yumuşak ve esnektir,
öldüğünde ise kuru ve kırılgan.

Bu nedenle katılık, ölümün dostudur;
esneklik ise yaşamın.
Bir savaşta geri çekilmeyen bir ordu
mağlup edilecektir.
Esnemeyi bilmeyen ağaç,
rüzgarda çatlayacaktır.

Sert ve katı olan mağlup olur;
yumuşak ve esnek olansa galip.

Esnek Olarak Yaşamak

Tao Te Ching'in en çok hoşuma giden özelliği, Büyük Yol'u, doğayı yakından inceleyerek bulmaya çalışmakta ısrarcı olmasıdır. Bu pasajda Lao-tzu bizlerden, doğadaki en dayanıklı ve sağlam şeylerin nasıl da yumuşak, narin ve hatta zayıf olduğunu fark ederek, güç kavramı ile ilgili düşüncelerimizi değiştirmemizi ister. Güçlü olmayı katı, sert olmak olarak görmememiz gerektiğini söyler. Lao-tzu'ya göre yaşam, yumuşaklık ve esneklikle tanımlanır.

Sekiz çocuğumla olan anılarımdan en güzeli, onların yeni doğmuş esnek bedenlerini şaşkınlık ve hayranlık içinde izlediğim zamanlardı. Onları kucağımda yatırıp, ayaklarını ağızlarına ve hatta enselerine kadar kolayca çekiyordum! Onlar, o birkaç aylık ve hatta birkaç günlük halleriyle mükemmel birer yoga üstadıydılar. Yürümeyi yeni yeni öğrendiklerinde, onları hayret içinde izlerdim; ve kafalarını bir yerlere tosladıklarında, dikkatsizlikle duvara çarptıklarında ya da kötü biçimde yere kapaklandıklarında genelde nefesimi tutardım. Ve şaşırtıcıdır ki, hiçbir şey olmamış gibi anında ayağa kalkıp silkinirlerdi. Daha yaşlı bir insanda kalça ya da kol kırıklığına neden olabilecek bir kaza, bu esnek ufaklıklara vız geliyordu.

Aynı şekilde, ölüme yaklaşan ihtiyar bir ağaç, sert, kırılgan ve ateşe ve kuvvetli rüzgara dayanıksız hale gelir. Bu ağaç esneyemediğinden, kuvvetli bir fırtına onu anında kendiyle birlikte sürükleyebilir. Tahta yaşlandıkça güçsüzleşir, çünkü esneyemez hale gelir. Bazı kimseler tarafından güçlülük olarak görülen sertliği, aslında onu zayıf bir organizmaya çevirmiştir. Benzer biçimde, bütün ya-

ratıklar ölüm döşeğinde kaskatı kesilirler, ki bu da elbette ki, tamamen güçsüz oldukları anlamına gelir.

Esneklik, yaşlanma süreciyle birlikte yok olur. Bu yüzden Lao-tzu sizlerden, bu prensibi düşüncelerinizde ve eylemlerinizde uygulamanızı ister. O bizlere, katılığın ve sertliğin ölümün dostu olduğunu, esnekliğin ve zayıflığın ise yaşamın dostları olduğunu hatırlatır. Güçlü olup olmamanın, düşüncelerinizde ne derece "katı" ve eylemlerinizde ne derece "sert" olduğunuza bağlı olduğunu düşünüyor olabilirsiniz; ve zayıflığın, esnek olan kimselerin bir özelliği olduğuna inanıyor olabilirsiniz. Fakat, sizi strese sokan herhangi bir durumla karşı karşıya kaldığınızda, unutmayın ki, katı olmak sizi hiçbir yere götürmezken, esnek olmak sizi mutlu kılacaktır.

Güçlü olmakla ilgili düşüncelerinizi değiştirin; bu sadece güç sahibi kişilerle değil, sizinle de ilgili bir mevzudur. Zayıflık olarak düşünmeye şartlandırıldığımız şeyler için söylenecek çok şey vardır: Zayıflığın güç, gücün zayıflık olduğunu görmeye başlayın... işte size, Tao Te Ching'in büyüleyici çelişkilerinden biri daha!

İşte Lao-tzu'nun sizlerden, bu ünlü 76. öğretisindeki dersleri uygularken göz önünde bulundurmanızı istediği şeyler:

Esneyerek güçlü olun.

Kasırganın ortasındaki palmiye ağaçları gibi olun –sözde zayıflıkları onlara bir şekilde, yıkıcı rüzgarlara karşı dayanma gücü verir. Aynı şey, sizin, başkalarıyla olan ilişkileriniz için de geçerlidir; dolayısıyla insanları daha çok dinleyin, görüşünüzün sorgulanmasına izin verin ve gerektiği takdirde –güçlü olmayı seçmiş olduğunuz bilinciyle birlikte– esneyin. Düşüncelerinizde ne kadar katı olursanız, karşınızdakinin görüşünü göz önünde bulundurmaktan ne derece sakınırsanız, kırılmaya bir o kadar elverişli hale gelirsiniz. Lao-tzu'nun sizlere hatırlatmış olduğu gibi, "Sert ve katı olan mağlup olur; yumuşak ve esnek olansa galip."

Sert tutumlarınızı masaya yatırın.

İdam, uyuşturucunun, kürtajın, silah kullanmanın ya da doğum kontrolünün yasallaştırılması, vergilendirme, enerji tasarrufu gibi sar-

sılmaz görüşlere sahip olduğunuz konular hakkındaki tutumlarınızı inceleyin. Sonra kendinizi, karşıt fikri savunan insanların yerine koyun. Karşıt görüşe sahip olma nedenlerini göz önünde bulundurduğunuzda, şu eski atasözünde bir parça doğruluk olduğunu göreceksiniz:

Bu benim yolum!
Senin yolun hangisi?
Yol diye bir şey yok ki.

Örneğin, bugün, kızım Serena ile aramızda, sınıfının önünde yapacağı bir sunumla ilgili bir konuşma geçti. Kendisi, sunumunun muazzam bir perakende zincirinin işletme politikasıyla ilgili son cümlelerinin, çürütülemez ve sarsılmaz olduğunu düşünüyordu. Ortada tartışılacak bir şey yoktu –onlar haksızlardı, o ise haklı. Yine de, aklı başında bir tartışma başlatmak için, söz konusu perakende devinin yerini aldım ve kızıma, karşı tarafın bakış açısını göstermeye çalıştım. Tartışmamız sürerken kızım, kendini birazcık esnerken buldu. Her hikayenin iki tarafı olduğunu kavradıkça, kendini, karşı tarafı dinlemeye istekli halde buldu. Serena, kendini güçlü kılacak bir esnekliğe sahip olmayı başarmıştı. Herhangi bir konuda, karşıt taraflar birbirlerini en azından dinlemeye istekli olsalardı, çatışmalar ölüm kalım meselesine dönüşmezdi. Dinlemekle, geri çekilmekle ve kibar olmakla hepimiz, *yaşam*ın takipçileri oluruz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Günlük yoga derslerimde, Tao Te Ching'in bu öğretisini bana hatırlatan bir egzersiz vardır; ve ben de sizi, bu egzersizi hemen şimdi yapmaya davet ediyorum. İki ayağınızın üstünde durun, ellerinizi yukarı doğru kaldırın ve yukarı doğru olabildiğince esnemeye çalışın. Sonra, sağa doğru elinizden geldiğince esneyin ve 60 saniye boyunca öyle kalın. Şimdi de, normal pozisyonunuza geri dönün ve aynı şeyi sol taraf için de yapın. Tüm bunları yaparken, kendinizi esnek, yumuşak ve Tao'yla uyum içinde bükülebilecek kapasitede görün.

77. Öğreti

Gökyüzünün yolları
zikzaklar çizerek uzanır;
Yüksek olan alçaltılır,
alçak olan yükseltilir.

Olması gerekenden çok arttığında, azalır;
olması gerekenden çok azaldığındaysa, artar.
Fakat insanoğlu bunun tam tersidir:
O, fazlalığa eklemek için, az olanı daha da azaltır.
Servet içinde yüzenlere hizmet etmek için,
muhtaç kimseyi soyup soğana çevirir.

Sadece Tao'su olan kişi, fazlalıklarını başkalarına sunar.
Gereksinim duyduğundan fazlasına sahip olup da
onu dünyaya veren kişi kimdir?
Elbette ki, bir Tao insanıdır.

Bilge kişi, hiç durmadan verir
çünkü servetinin sonu yoktur.
İnsanlara, karşılığında herhangi bir şey beklemeden, yardımcı olur;
insanlardan itibar görmeyi beklemeden başarılı olur,
ve kendini başkalarından üstün görmez.

Fazlalıkları Vererek Yaşamak

Eğer gökyüzünün yollarını belli bir mesafeden de olsa görebiliyorsanız, doğanın mükemmel olduğunu fark edeceksiniz. Tao, görünmez bir biçimde, Kutsal dengeyi koruyarak işler. Örneğin ben, Arizona'ya bağlı Sedona şehrindeyken, kızıl kaya dağlarının bozkırlarındaki ormanlık bölgeye düzenlenen bir tura katılmıştım. Bir sürü ağacı katleden son yangından dolayı ahlayıp vahlarken, rehberimiz bizlere bunun aslında doğanın işleyişi olduğunu söyledi. "Milyonlarca yıldır," dedi, "orman sıklaşmaya başladığında, doğanın şimşekleri çakar ve ormanı seyreltir." Böyle bir olay gerçekleşmeseydi, orman, kendi fazlalığından nefes alamaz hale gelirdi.

Kuraklık, sel, kasırga, fırtına ve aşırı yağmur gibi doğa olayları birer felaketmiş gibi görünse de, aslında bunlar doğanın dengesini korurlar. Aynı şey, kelebeklerin, kazların, geyiklerin ve bufaloların yaşamlarında da gayet aşikardır –ve avlanma sporu, doğanın fazlalıklarla başa çıkma sistemini mahveder. Tao da buna katılır: "Olması gerekenden çok arttığında, azalır; olması gerekenden çok azaldığındaysa, artar." Doğayı gözlemleyin, der Lao-tzu: Eğer azalmalar varsa, zaten az olan şeyi daha da azaltmaya kalkışmayın.

Bu son öğretilerdeki dersler, kitleleri Tao'yla uyum içinde olarak yönetmek ile ilgilidir. Lao-tzu burada, ihtiyaçları olmayan şeyleri muhtaç kimselerden alıp kendi ceplerine sokuşturan siyasi güçleri sert bir dille eleştirir gibidir. Günümüz dünyasında, bu tür şeylerin sayısız örneklerini görüyoruz; fakat buna özellikle, maaşlarını kat be kat artırmak için kendi lehlerine oylar veren kural koyucularda rast-

lıyoruz: Onlar, kendilerine, yüklü bir emeklilik maaşı, yaşam boyu sağlık sigortası, limuzinler, kamu arazisinde özel park yerleri ve birinci sınıf bedava seyahat imkanı sağlıyorlar ve üstelik, muhtaç kimseleri soyup soğana çevirip, servet içinde yüzen kimselere hizmet ediyorlar. Açlığın inanılmaz derecede yaygın olduğu ülkelerde, insanlar yetersiz beslenmeden dolayı ölürken, muazzam miktarda yiyecek ve teçhizatın rıhtımlarda istif edildiğini görmek olağan dışı değildir. Çünkü hükümet temsilcileri, kendilerini halktan "üstün" görürler.

Tao Te Ching'in 77. öğretisi bizlere, sahip olduğumuz fazla eşyayı, dünyanın herhangi bir yerinde var olan eksiklikleri azaltmak için bağışlamamızı tavsiye eder. Lao-tzu sizlerden ve benden, bu öğretinin bilgeliğini, sahip olduğumuz fakat gereksinim duymadığımız şeyleri bir "Tao insanı" olmak için birer fırsat olarak görerek, kişisel yaşamlarımızda hayata geçirmemizi ister. Lao-tzu iktidardakilere, siyasi liderlere ya da endüstrinin ağır toplarına değil, bizlere sorar, "Gereksinim duyduğundan fazlasına sahip olup da, onu dünyaya veren kişi kimdir?" diye. Cevap, sadece bir Tao insanıdır. Yeterli bir sayıya ulaştığımızda, bizlerin, Tao odaklı insanların kontrolü altında bulunan bir tedarik depomuz olacak. Sonra, bu öğretide öğütlenen yaşam biçimini hayata geçireceğiz. Paranın ya da mal mülkün *fazla* olup olmadığını anlamak kolaydır; fakat *fazlalık* kelimesi çok daha fazla şeyi simgeler. Örneğin, mutluluğun da fazlası vardır ve bu fazlalığı kendinize ve ailenize sunmayı düşünebilirsiniz. Sonra, bütün dünyayla paylaşabileceğiniz, entelektüelliğin, yeteneğin, merhamet duygusunun, sağlığın, gücün ve nezaketin de fazlası vardır. Herhangi bir yerde mutluluğun, bolluğun, eğitim olanaklarının, sağlığın ya da ölçülülüğün az olduğunu gördüğünüz an, bu alanlarda sahip olduğunuz fazlalıklarınızı o yere sunun. Lao-tzu, sizden, yaşamın bütünü olan tekliği dışlayan ve parçalamak yerine eksik olanı görüp, *artırmanızı* ister. Tao'nun yoluyla paralel olan şu varoluş biçimlerini hayata geçirin:

Fazlalıklarınızı azaltın.

Yaşamınızda fazla olan ne varsa ayırın ve onları ihtiyacı olan birilerine verin. İşe, eşyalarınızdan başlayın: giysi, mobilya, alet edevat,

radyo, kamera ya da elinizde fazlası olan her şey. Onları satmayın, sadece verin (tabii gücünüz yetiyorsa). Yaptığınız bağışlardan dolayı takdir edilmeyi beklemeyin –sadece, fazlalıklarınızı azaltarak, Tao'yla uyum içinde hareket edin. Sonra, sahip olduğunuz –sağlık, mutluluk, nezaket, sevgi ve iç huzur gibi– görünmez bollukları düşünün ve bu mükemmel şeyleri, ihtiyacı olan kimselere sunmanın yollarını arayın.

Çoğaltmanın aracı olun.

Tıpkı doğanın, dünyamız için hayati öneme sahip olan döngüsel dengeyi koruyarak, eksiklikleri kapatması gibi, siz de şahit olduğunuz eksiklikleri kapatmaya çalışın. Az olan şeyleri çoğaltmak için elinizdekilerin bir kısmını feda edin; çünkü Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, "Bilge kişi, hiç durmadan verir; çünkü servetinin sonu yoktur." Muhtaç insanlara para temin edemiyorsanız, onlar için sessizce dua edin. Bir ambulans ya da polis arabası sireni duyduğunuzda, o anda zor durumda olan her kimse, onun için dua edin. İnsanların hayatlarındaki boşlukları parayla, eşyayla ya da nezaket, merhamet, mutluluk ve affedicilik biçiminde tezahür eden pozitif enerjiyle doldurmaya çalışın.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü, fazla eşyalarınızdan kurtulmaya ayırın; ve onların başka bir yerde, insanlara faydalı olacağından emin olun. Kullanmadığınız ya da ihtiyaç duymadığınız şeyler için etrafınıza bakın –mesela ben, daha demin başımı kağıttan kaldırıp etrafıma bir göz attım ve birkaç tomar yazı kağıdı, üç adet DVD ve altı aydır kullanmadığım bir tost makinesi gördüm. Eminim ki siz de etrafınıza baktığınızda, fazlalık olarak adlandırabileceğiniz şeyler göreceksiniz. O halde, bazı "fazlalık"larınızı birilerine vermek için zaman ayırın. Görüş alanınızın içine giren fazla eşyalarınızı hemen şimdi alıp, onlardan faydalanacak birilerinin kapısının önüne koyabilirsiniz. Hemen şimdi, bir Tao insanı olun!

78. Öğreti

Dünyadaki hiçbir şey,
sudan daha yumuşak ve zayıf değildir.
Fakat, sert ve katı olanı alt etmede
hiçbir şey onu geçemez.
Onun eşi benzeri yoktur.

Zayıf olan, güçlüyü mağlup eder;
yumuşak olan, sert olana üstün gelir.
Dünyanın hiçbir yerinde bunu bilmeyen kimse yoktur,
fakat hiç kimse bunu hayata geçiremez.

Bu nedenle, bilge kişi
elemin tam ortasında sükûnetini korur;
kötülük, onun kalbine giremez.
Yardım etmeyi bırakmış olduğundan
o, insanların en büyük yardımcısıdır.

Doğru sözler, çelişkiliymiş gibi görünür.

Su gibi Yaşamak

Tao Te Ching'in 81 öğretisiyle ilgili araştırmalar yapıp, onları inceler ve uygulamaya dökmeye çalışırken, Lao-tzu'nun suya –deniz, yağmur, sis, kar, nehir ve ırmak gibi çeşitli formlarda– çok fazla değinmiş olması karşısında çok şaşırdım. Bu saygıdeğer üstat sanki sahip olduğu ruhani gücü doğada bulur gibi; fakat suya ve suyun yaşamlarımızdaki fonksiyonlarına ayrı bir saygı gösteriyor olmalı. *Su gibi olun* ifadesi, Tao Te Ching boyunca tekrarlanır gibidir. Bu element, Tao'ya, dünyadaki diğer her şeyden daha çok benzer; dolayısıyla su, insanlara Büyük Yol'u öğretmede kullanılabilecek, mükemmel derecede uygun bir semboldür.

Su, bizler için Tao kadar gizemlidir. Nehire girip, suyu sıkıca sarmaya çalıştığınızda, elinizden tamamen kaçırırsınız. Su –siz onu kavramaya çalışmayı kesmediğiniz ve elinizi içinde öylece bırakıp, onunla bir olmadığınız müddetçe– ele geçirilemezdir; çelişkili bir ifadeymiş gibi duruyor ama onu elde etmenin yolu onu rahat bırakmaktır. Lao-tzu sizlere, bu elemente –onun anlaşılması mümkün olmayan, gizemli hallerine– öykünmenizi tavsiye eder; bu, mantığınızın ya da içinde bulunduğunuz koşulların size söylediklerine ters düşüyormuş gibi görünse de.

Lao-tzu burada, bu kitap boyunca bahsi geçen üç konuyu tekrarlar. Bunlar, suyun gerçek özellikleridir:

1. Yaşamınızın sert taraflarını, yumuşak olarak yok edin! Katı ve sert şeyler, tıpkı suyun akışı ya da aralıksız damlayışı gibi, yumuşak

şeylerin sürekli uygulanmasıyla alt edilir. Bu nedenle, ısrarla kibar olmayı sürdürün ve teslim olmaya istekli olun; ve kabalığın ve katılığın direncinin nasıl da kırıldığını görün.

Kendine ve insanlarla olan ilişkilerine, aşırı derece alkol kullanarak zarar vermekte ısrarlı olan bir akrabam, yıllar boyunca benim sevgi dolu ve hiç değişmeyen tepkimle karşı karşıya kaldı. Yavaş yavaş, zamanla, sahip olduğu sert tutum, yumuşak fakat kararlı bir iyiliğin, kucak açışın ve sevginin devamlı *şap, şap, şap*ı karşısında yumuşamaya başladı. Bu bazen heves kırıcı olabilir, fakat Lao-tzu'nun bu öğretide ifade etmiş olduğu gibi, su gibi olmalıyız ve yumuşak bir yaklaşım tarzını benimsemeliyiz; "çünkü sert ve katı olanı alt etmede hiçbir şey onu geçemez."

2. Su, kolayca başa çıkılabilecek bir şeymiş gibi görünür. Fakat o öylesine esnektir ki, onu yoldan çıkardığınızda, bütün güçlü şeylerin altındaki seviyesini bulacak ve katı olan hiçbir şeyin kendisini rahatsız edemeyeceği bir yere sabırla ulaşacaktır. Önüne barikatlar kurun, setler inşa edin ya da su geçirmez olan ne varsa koyun, belli bir zaman sonra, suyun esneklik özelliği galip gelecektir. "Zayıf olan, güçlüyü mağlup eder" sizin için önemli bir derstir. Tao'yla uyum içinde olduğunuz bilinciyle esnek olmaya, alçakgönüllülükle kendinizi alçaltmaya ve zayıf görünmeye istekli olun. Lao-tzu sizleri, "elemin tam ortasında sükûnetini koruyan" bilge kişi gibi olmaya çağırır; böylece kötülük, kalbinize giremeyecektir.

3. Su, öylesine yumuşaktır ki, ona zarar verilemez, o incitilemez ya da yok edilemez –o sadece, tekrar ve tekrar kullanılmak için Kaynağına geri döner. Onu tüketene dek kaynatın, buharları atmosferde dağılacak ve sonunda tekrar gelecektir. Onu için, bedeninizi besledikten sonra geri dönecektir. Onu kirletin, belli bir zamandan sonra yeniden saf bir besin haline gelecektir. Tüm bunlar, bu elementin değişebilir yumuşaklığı sayesinde gerçekleşir.

Yumuşak olduğunuzda ve sert olanı alt ettiğinizde, siz de yok edilemez olacaksınız. (43. öğretiyi –"Yumuşaklığı Yaşamak"– yeni-

den okuyun.) Gökyüzünün altında sudan daha yumuşak bir şey yoktur; ve yine de, sert olanı alt etmede ondan üstünü yoktur. Bu benzetmeden çıkarılacak çok şey vardır: Yumuşak olun. Ne kadar sert olabileceğinizi göstermeye meylettiğinizde, geri çekilin. Sıkı bir denetleyici olmaktan ziyade, tahammüllü ve sabırlı olmayı deneyin. Doğasında iyilik ve kibarlık olan yanınıza güvenin.

Ben, Mary Oliver'ın bu konuya değindiği "Wild Geese" adlı güzel şiirini çok seviyorum:

İyi olmak zorunda değilsin.
Çölün ortasında yüzlerce mil boyunca,
dizlerinin üstünde tövbeler ederek yürümek zorunda değilsin.
Yapmak zorunda olduğun tek şey,
bedenindeki yumuşak hayvanın,
neyi sevmek istiyorsa onu sevmesine izin vermektir.
Bana kederden bahset, senin kederinden,
ben de sana kendiminkinden bahsederim.
Dünya dönmeye devam ederken.
Güneş ve yağmurun berrak çakılları
manzara boyunca,
çayırların ve kökleri derinlere giden ağaçların,
dağların ve ırmakların üstünde hareket ederken.
Vahşi kazlar, berrak mavi gökyüzünde,
eve doğru yol alırken.
Kim olursan ol, ne kadar yalnız olursan ol,
dünya, kendini senin hayal gücüne sunmakta;
sana vahşi kazlar gibi seslenmekte,
haşin ve heyecan verici şekilde –tekrar ve tekrar
şeylerin içindeki yerini duyurmakta.

2 bin 500 yıllık bakış açısıyla Lao-tzu sizlere, doğadan –özellikle de sudan– ne kadar çok şey öğrenmeniz gerektiğini hatırlatır; ve sizden bu tavsiyeleri hayata geçirmenizi ister:

Güç ve zayıflıkla ilgili bakış açınızı değiştirin.

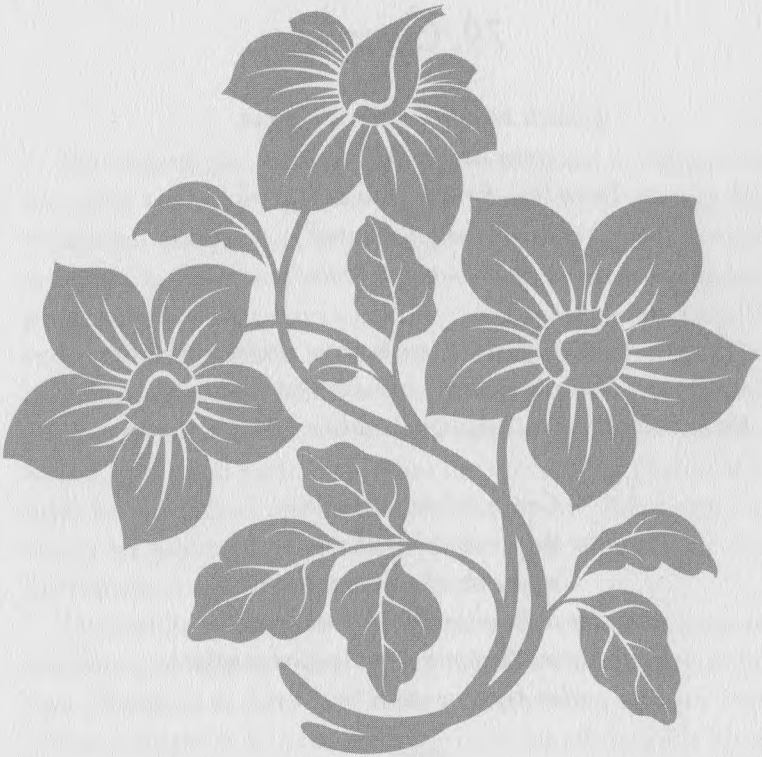
Sert, katı, haşin, kendini beğenmiş ve baskın gibi sıfatların, gücün özellikleri olmadığını görün. Aslında bu tür nitelikler sizin, yumuşaklık ya da zayıflık olarak adlandırdığınız şey tarafından mağlup edilmenize ya da sindirilmenize neden olur. Tüm bunlara olan bakış açınızı değiştirin ve buna paralel olarak dünyanızın da nasıl değiştiğini görün. Zayıf ve esnek olan kimselere hayran olup, öykünmeye başladığınızda, bir Tao insanı olarak içinizdeki gerçek gücü keşfedeceksiniz. İnsanlara müdahale etmeyi ya da yardımcı olmaya çalışmayı bırakın; ve daha ziyade, size gereksinim duyulan yerlere su gibi akmayı seçin –hafifçe, yumuşakça ve dikkat çekmeden.

Su gibi yumuşak olun.

Sahip olduğunuz güç ile her şeyi ve herkesi hakimiyetiniz altına almaya çalışmaktan ziyade, su gibi, açıklığı olan her yere akın. Karşıt fikirlere karşı daha hoşgörülü olarak, sivri yanlarınızı yumuşatın. İnsanlarla olan diyaloglarınızda daha az söz kesin; karşınızdakini yönlendirmeye çalışmak ya da sürekli konuşmaktan ziyade, dinleyin. Biri size kendi görüşünü sunduğunda, ona şu şekilde tepki verin: "Ben bunu daha önce hiç düşünmemiştim –teşekkür ederim. Bunu düşüneceğim."

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bugün kendinizi, suyun niteliklerine sahip bir varlık olarak tahayyül ettiğiniz bir meditasyon yapın. Yumuşak, zayıf, esnek ve sıvı yanınızın, önceleri sert ve katı olma eğiliminizden dolayı dışlanmış olduğunuz yerlere girmesine izin verin. Karşıt görüşte olduğunuzu düşündüğünüz kişilerin hayatlarına hafifçe akın: Kendinizi, onların gizli kalmış özlerine girerken, ne yaşamakta olduklarını ilk defa görürken hayal edin. Bu "hafifçe akan su" görüntünüzü zihninizde tutun ve insanlarla olan ilişkilerinizin değişmekte olduğuna şahit olun.

79. Öğreti

Şiddetli bir tartışmanın ardından,
geriye dargınlıklar kalır.
İnsan böyle bir durumda ne yapmalı?
Elindekiyle yetinmek
her zaman en iyisidir.

Birileri, kötülüğe iyilikle karşılık verme riskine girmelidir;
aksi takdirde, husumet asla dostluğa dönüşmez.
Bu nedenle bilge kişi, karşılığında takdir beklemeksizin verir.

Gerçek erdeme sahip kimse
her daim vermenin yollarını arar.
Gerçek erdemden yoksun kimse
her daim almanın yollarını arar.
Veren kişiye, dünyanın tüm nimetleri sunulur;
alan kişiyeyse sadece boş bir el.

Dargınlıklar Olmadan Yaşamak

Bana kişisel olarak çok faydası dokunmuş olan bu öğretide sizler, bir görüş ayrılığını ya da sıkı bir tartışmayı takip eden içerlemelerinize olan bakış açınızı değiştirmeye çağırılırsınız. Bir tartışmanın ardından, tartışan taraflarda öfkeye ya da can sıkıntısına neden olan şeyler nelerdir? Bu soruya verilecek cevap genel olarak, karşı tarafın neden haksız olduğuyla, ne kadar mantıksız ve düşüncesizce davranmış olduğuyla ilgili detaylı ve uzunca bir liste olur. Bu listenin sonunda şöyle bir ifade yazar: "Ben, benim [kızım, kayınvalidem, eski kocam, patronum ya da söz konusu her kimse o kişi] benimle bu şekilde konuştuğunda ona gücenmekte haklıyım!" Fakat eğer siz, Tao odaklı bir yaşam sürmeye niyetliyseniz, o halde bu tür bir düşünce biçiminden uzak durmanız olmazsa olmazdır.

Dargınlığa neden olan şey, bir tartışma esnasında karşı tarafın sergilemiş olduğu davranış biçimi değildir –hayır, dargınlığın ortaya çıkmasına ve daha da körüklenmesine neden olan şey *sizin*, söz konusu tartışmayı kibarlık, sevgi ve içten bir affedicilikle bitirmeye niyetli olmayışınızdır. Lao-tzu der ki, "Birileri kötülüğe iyilikle karşılık verme riskine girmelidir; aksi takdirde husumet, asla dostluğa dönüşmez." Dolayısıyla bütün o bağırış, çağırışlardan ve tehditkar laflardan sonra, sükunet zamanı gelir. Unutmayın ki hiçbir fırtına sonsuza dek sürmez ve içinde her zaman dinginliğin tohumlarını barındırır. Husumetin de bir zamanı vardır, barışın da.

Tartışma fırtınası dinmeye başladığında, egonuzun haklı taraf olma gereksinimine kayıtsız kalmanın bir yolunu bulmalısınız.

Çünkü artık, öfkenizi söndürerek karşınızdakine kibar davranmanın vakti gelmiştir. Tartışma bitmiştir; dolayısıyla kendinize ve karşınızdaki kişiye karşı affedici olmanız ve gücenmelerin yok olmasını sağlamanız gerekir. Lao-tzu'nun bu öğretide tanımlamış olduğu anlamda *verme*nin yollarını arayan kişi olun, *alma*nın yollarını arayan değil.

Ben, bu derin öğretideki bilgeliğe dayanan büyük bir şirket yönetiyorum. Şirketim, tamamen *vermek* ile ilgilidir; dolayısıyla, ürün satışıyla ilgili herhangi bir tartışma olduğu takdirde, asistanım karşı tarafın neyi almak istiyorsa onu almasına izin vermesi gerektiğini bilir ve böyle yapar. Eğer herhangi birinin gücü bir şeyi almaya yetmiyorsa, o şeyi o kişiye veririm. Konuşmalarımın kaydedilmesine izin veririm ve karşılığında hiçbir şey talep etmem. Zamanımı insanlarla fotoğraf çektirmeye, kitap imzalamaya, vs.ye ayırırım. Yetişmem gereken uçağım olmadığı takdirde, bir toplantı salonundan en son çıkan kişi ben olurum ve benimle konuşmak isteyen herkesle konuşmaktan memnun olurum. Tüm bunlar vermek ile ilgilidir ve benim için çalışanlar bunu bilirler ve buna göre hareket ederler.

Kısa bir süre önce bir yabancıya konuşma seanslarıma katılmasını teklif ettiğimde, onun yetenekli bir müzisyen ve bir sanatçı olduğunu, fakat yokluk içinde yaşadığını öğrendim. Sahip olduğu olağanüstü yeteneğe rağmen, bolluk ve bereket onun yaşamına uğramıyordu. Kendisiyle yaptığımız birkaç konuşma seansından sonra onun, bir "verici" olmaktan ziyade bir "alıcı" olmaya olan eğilimini keşfettim –o durmadan, daha çok para kazanmanın yollarını arıyordu ve kendisi gibi, derslere katılan kimselere hizmet sunan diğer çalışanları yok sayıyordu.

Bu adamla, çıkarcılığının hayatına bolluğun akmasına nasıl engel olduğuyla ilgili uzunca tartıştık ve ben onu, Lao-tzu'nun sunduğu bilgeliğe güvenmeye teşvik ettim. Buradaki asıl mesele, bu tartışmanın ikimiz için de, seansları birbirimize gücenmeden sona erdirme fırsatını sunmuş olmasıydı.

Başkaları nasıl düşünürse düşünsün, "gerçek fazilet" ile yaşadığınız takdirde, vermenin yollarını ararsınız. Bu gerçek, Tao'yla tama-

men uyum içindedir; her şey bir yana, yaşamın yaratıcısı her daim verir ve asla almaz. Bu nedenle yokluk ve gücenmeyle ilgili düşüncelerinizi değiştirin ve kendinize şu soruyu sormaya başlayın: *Nasıl hizmet edebilirim?* Evrenin size şöyle cevap verdiğini duyar gibi olacaksınız: *Sonunda anladın –tıpkı benim gibi davranıyorsun! Ben, bu akışın seni hayrete düşürecek ve memnun edecek şekilde hayatına akmaya devam etmesini sağlayacağım.* Lao-tzu'nun ifade etmiş olduğu gibi, "Veren kişiye dünyanın tüm nimetleri sunulur; alan kişiyeyse sadece boş bir el."

İşte Lao-tzu'nun sizlerden, bu 79. öğretideki bilgeliği hayata geçirmeniz için yapmanızı istediği şeyler:

Tartışmaları sevgiyle sonlandırın.

Kendinizi, bir tartışmanın ya da sıkı bir anlaşmazlığın sonunda hayal edin. Karşınızdaki kişiye öfkeyle, intikam duygusuyla ya da zarar verme niyetiyle yaklaşmaktan ziyade, ona iyilik, sevgi ve affedicilik ile yaklaştığınızı düşünün. Bunu hemen şimdi, şu anda bir başkasına karşı duyduğunuz içerlemeye doğru bu "gerçek fazilet" düşüncelerini göndererek yapın. Şu ifadeyi, gelecekteki olası tartışmalarınızda standart tepkiniz olarak belirleyin: *Ben tartışmaları sevgiyle sonlandırıyorum, konu ne olursa olsun!*

Verme eylemini uygulamaya geçirin.

Herhangi bir tartışmanın ya da anlaşmazlığın tam ortasında, verme eylemini uygulamaya geçirerek tartışmayı sonlandırın. Karşınızdakine, onu aşağılamaktan ziyade ona iyi davranarak ya da onun yanlış olduğunun kanıtlamaya çalışmaktan ziyade ona saygı göstererek Tao'nun hazinelerini ya da gerçek faziletleri sunun. Vermek, egoyu geride bırakmak anlamına gelir. Ego, karşısındakiyle zıtlaşıp ona saygısızca davranarak kazanan taraf olmak ve üstünlüğünü göstermek isterken Tao, karşısındakiyle barış ve uyum içinde olmayı ister. Bu yöntemi uyguladığınız takdirde, insanlarla tartışmak için harcadığınız zamanı neredeyse sıfıra indirebilirsiniz.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Aziz Francis'in Dua'sından şu kelimeleri sessizce tekrarlayın: "Zararın olduğu yerde, izin verin özür dileyeyim." Bir affedici olun, der kendisi: Nefrete sevgiyi, karanlığa ışığı, zarara özrü getirin. Bu kelimeleri her gün okuyun, çünkü onlar, egonuzun isteklerini bastırmanız ve "yaşamın zenginliği"ne sahip olmanızda size yardımcı olacaklardır.

80. Öğreti

İçinde az sayıda insanın yaşadığı küçük bir ülke düşünün.
Bu insanların silahları vardır fakat kullanmazlar;
işlerini el emeğiyle yaparlar
ve zamanlarını
emekten tasarruf sağlayan makineler icat etmeye harcamazlar.

Ölümü ciddiye alırlar ve uzaklara seyahat etmezler.
Evlerini çok sevdiklerinden,
seyahat etmeye ilgi duymazlar.
Sandalları ve at arabaları olsa da,
bunları kullanmazlar.

Onlar sağlıklı yiyecekler yemekten memnundurlar,
kullanışlı giyecekler giymekten hoşnutturlar,
konforlu ve sıcak evlerinde mutludurlar,
ve yaşam biçimlerine sıkı sıkıya bağlıdırlar.

Onlar, komşularının hemen yakınında olsalar da,
ve öten horozlar ve havlayan köpeklerin sesi
karşı caddeden duyulabiliyor olsa da,
yaşlanırken ve ölürken
birbirlerini rahat bırakırlar.

Kendi Ütopyanızı Yaşamak

Tao Te Ching'in bu sondan ikinci öğretisinin başlığı "Hayatı Basit Kıl, Ahmak!" konulabilirdi. Burada Lao-tzu, çatışmanın problem teşkil etmediği, doğayla uyum içinde yaşanılan ve silahların var olduğu fakat asla kullanılmadığı ideal bir toplumdan bahseder. Bu Çinli üstat, doğaya yakın durmanın ve insan yaşamında temel teşkil eden şeylerden zevk almanın, teknolojik araç gereçlerin ya da görkemli arabaların peşinden koşmaktan çok daha tatmin edici olduğunu söyler gibidir. O, okurlarına, karaya yakın durmalarını, elleriyle iş yapmalarını ve komşu köylerle yarışmamalarını tavsiye eder.

Son 2 bin 500 yılda dünyanın değişmiş olduğu gayet aşikar olsa da, 80. öğretideki tavsiyeler 21. yüzyıl ve sonrası için de anlamlıdır. Silahların, geçmişten kalan eserler olarak müzelerde –insanları, anlamsız bir biçimde şiddet dolu olan tarih hakkında bilgilendirmek ve uyarmak için– sergilendiği bir dünya düşünün. Bu gezegen üstünde tarih boyunca birbiriyle savaşmış olan insanları, aynı vücudun içinde yaşayan, yaşamak için bu vücuda ve birbirlerine eşit bir biçimde ihtiyacı olan ve buna rağmen birbirlerini öldüren ve içinde bulundukları bedeni yok eden küçük mikroplar gibi görürdünüz. O zaman savaş, size tamamen mantıksız ve yok edici gelirdi.

Tarih boyunca yaşanmış olan kavgalara baktığımızda, eski ve modern zamanlardaki nefretin ve düşmanlığın birer saçmalıktan ibaret olduğunu görmememiz mümkün değildir. Neden insanlar, toprağı paylaşıp, birlikte barış içinde yaşa(ya)mazlar? Bu kadar önemli olan nedir ki, insanlar bunun uğruna birbirlerini öldürürler? Geçmişte

kendilerinden öylesine nefret ettiğimiz ve kendilerini yok etmek istediğimiz kişiler, şimdi dostumuz oldu. Peki, o halde bütün o kıyımlar ne içindi? Neden, yaşam veren Tao'yla uyum içinde yaşamayı o zaman öğrenememiştik? Bu soruların cevapları fazlasıyla karmaşıktır, fakat, ne yazık ki, halen cevapsız kalmayı sürdürmektedirler.

Bu öğreti, kendi ütopyanızı yaşamak için yöntemler üretme çabanıza köstek olmaya çalışmaz. Daha ziyade sizlere, nefretin, cinayetin, savaşın zalim döngüsünden –bir sonraki şiddet döngüsü ortaya çıkmadan evvel– kaçmanın bir yolunu sunar. Siz, basit bir yaşam sürmeyi ve *birilerini* mağlup etme ihtiyacınızı tatmin etmeye daha az güç harcamayı seçerek, tekrar barış ve huzur içinde olabilirsiniz. Örneğin ülkenizde daha çok savaş teçhizatı yapımına gidildiğini gördüğünüzde, seçimlerde, çatışmaları barışçıl yollarla çözme taraftarı olan adaylara oy verin.

Kişisel seçimleriniz de sizi, Tao'nun barışçıl ve sükûnet dolu doğasıyla uyum içinde kılar. Örneğin herhangi bir ihtiyacınızı, teknolojiye başvurmadan karşılamayı seçebilirsiniz. Elinizle yazı yazmayı tercih edebilir ve kelimeler kalbinizden kağıda doğru akarken, Kaynağınızla olan bağınızı hissedebilirsiniz. Bir yere arabayla gitmek yerine, elinizden geldiğince yürüyerek gitmeyi tercih edebilirsiniz. Hesap makinesi kullanmadan hesap yapabilir ve insanların numaralarını ezberleyebilirsiniz. Egzersiz yapmak için makinelere başvurmak yerine yüzebilir ya da bisiklet sürebilirsiniz.

Çağımızda, Lao-tzu'nun tahmin edemeyeceği sayıda emekten tasarruf sağlayan makine var; ve siz bunları, yaşamınızı sadeleştirme rutininizin bir parçası olarak kullanmayabilirsiniz. Örneğin bir e-posta adresine sahip olmamak ya da internetten şarkı indirmemek, Lao-tzu'nun bu öğretide bahsetmiş olduğu "toprağa yakın durmak"ın sembolik bir yöntemi olabilir. Diğer bir deyişle, bir yandan modern dünyanın enformasyon ve teknoloji bağlamında sunduğu şeylerin bilincinde olup, diğer yandan, yaşamınızın hangi alanlarında bir şeylerin sade ve basit kalmasını istediğinizin farkında olabilirsiniz. Enformasyon fazlalığının, gereğinden çok teknolojik aygıtın ya da kafa karışıklığının sizi bunalttığını düşündü-

günüz an, sizi istediğiniz süre boyunca memnun kılacak olan doğayla buluşun.

Lao-tzu sizleri, sahip olduğunuz Tao bilincini artırmak için yaşamınızı sadeleştirmeye ve basitleştirmeye teşvik eder. Modern yaşamla ilgili düşüncelerinizi değiştirmekte size yardımcı olmaları için sıradaki tavsiyeleri hayata geçirmeye çalışın, böylece yaşamakta olduğunuz hayatı değiştireceksiniz!

Minnettarlığınızı dile getirin.

Sahip olduğunuz şeylerin tadını çıkarın. Bir eviniz, bahçeniz, yiyeceğiniz, giyeceğiniz, aileniz ve dostlarınız var ve siz her bir günü, tüm bunlar için şükretmeden geçiriyorsunuz. Tüm bunları göz önünde bulundurun ve elinizdekiler için şükredin. Evinizde, yaşamınızı meydana getiren basit hazineleri şaşkınlık ve hayranlıkla izlemeye daha çok vakit ayırın.

Etrafınızdaki cenneti görün.

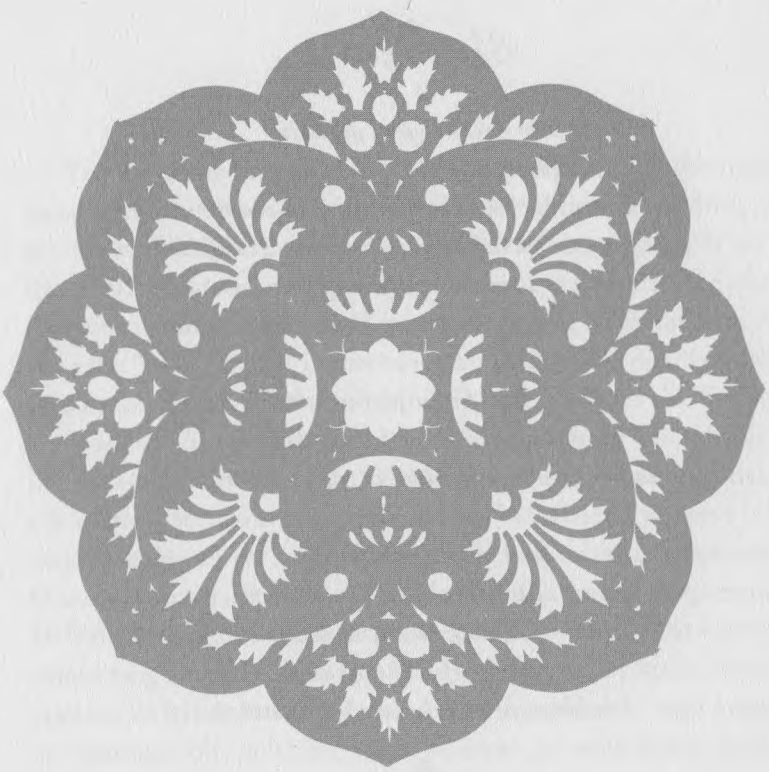
Güzel ve tatmin edici bir yaşama sahip olmak için seyahat etmeniz, görmüş geçirmiş olmanız, uzak diyarları görmeniz ya da farklı insanlarla tanışmanız gerektiği inancını bir kenara bırakın. Aslında, bütün bir ömrünüzü aynı mahallede geçirip, Tao'yu bilebilirsiniz. Voltaire'in söylemiş olduğu şu sözü unutmayın: "Cennet, bulunduğum yerdir." Eğer bulunduğunuz yer, içinde aynı insanların, duvarlarında aynı fotoğrafların, odalarında aynı mobilyaların olduğu eviniz ise, onu kendi cennetiniz yapın. Mutluluğu ve rahatlığı, basit olanda bulun. Sahip olduğunuz şeylerden, yaşadığınız yerden, olduğunuz halinizden zevk almasını bilin. Tao'yu her bir santimetrede hissederek, kendi ütopyanızı geliştirin.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Bir gününüzü yemeğe adayın! Sağlığınız ve damak zevkiniz için yiyecekleri yaratmış olan gizemli dehaya şükredin ve yiyecekle olan her temasınızda ona dua edin. Yiyecek malzeme almak için marke-

te gitmek, yemek pişirmek, bir yemek daveti planlamak, bir yemeğe davetli olarak katılmak, bir restoranda yemek yemek, ayaküstü bir şeyler atıştırmak ya da sinemada patlamış mısır yemek, bu teması bilinçli olarak keşfetmek için sadece birkaç fırsattır. Bu temasları, ebedi Tao döngüsünün birer parçası ve kendi ütopyanızda yaşamak olarak görün.

81. Öğreti

Doğru sözler güzel değildir;
güzel sözler doğru değildir.
İyi insanlar başkalarıyla münakaşa etmez;
başkalarıyla münakaşa eden insanlar iyi değildir.
Erdemli kişi, insanların yanlışını kollamaz;
insanların yanlışını kollayan kişi, erdemli değildir.

Bilge kişi, hiçbir şey biriktirmez
ve her şeyini başkalarına verir;
daha çok şeye sahip oldukça, daha çok verir.

Cennet, herkese iyilik yapar,
onun hiç kimseye kötülüğü dokunmaz.
Bilge kişi ona öykünür,
herkesin iyiliğini düşünerek,
ve kimseyle münakaşaya girmeyerek.

Biriktirmeden Yaşamak

Tao Te Ching'in bu son öğretisi bizlere, önceki 80 öğretinin kapanış mesajını sunar: Hepimiz, *hiç-lik-ten* geliriz. Yaratılmış olduğumuz mekanda hiçbir şey yoktur; döneceğimiz mekan da bir hiçliktir. Bu yüzden Lao-tzu sizleri, daha çok mal mülk biriktirmek için didinip durmayı bırakıp, gerçek özünüzün tadını çıkarmaya davet eder. Tıpkı "hiçlik"in, herhangi bir şekle sahip değilken saf Tao oluşu gibi, gerçek siz de, bu şekilsizliksiniz... çünkü siz, Tao'sunuz.

Tao Te Ching, sizleri, hiçliğin Tao olduğunu bilecek bir varlık olmaya çağırır –siz bunu, Tanrı'nın farkında olarak yaşamak olarak adlandırabilirsiniz. Bu son yazımda ben sizlere, vermeyi bilerek yaşayarak, kendi var olmayışınıza ya da Tao özünüze ulaşmayı teklif etmeyi seçtim. Bu, daha çok vermek, daha az münakaşa etmek ve 10 bin varlık dünyasındaki nesnelerle olan bağlarınızdan kurtulmak anlamına gelir. Bu tür bir yaşam biçimi sürmek, sonunda, kendi yaşamınız ve içinde bulunduğunuz bedenle aranızdaki bağı koparmanız anlamına bile gelebilir. Fakat siz bunu, şu anda, henüz hayattayken de yapabilirsiniz.

Aziz John, bu tür bir yaşam anlayışından bahseder:

Bir şeyden tatmin sağlamak için,
onun hiçlikteki mülkiyetini arzula.
Her şeye sahip olmak için,
hiçliğin mülkiyetini arzula.
Her şey olabilmek için,

hiçbir şey olmamayı arzula.
Her şeyin bilgisine sahip olmak için,
hiçliğin bilgisini arzula.

Tüm bu hiçlik düşüncesi, *"hiç-lik"*in bilincinde olarak her şey olmanın mutluluğunu yaşamamızı isteyen ruhani bir bilge olan Lao-tzu'nun dile getirmiş olduklarından kaynaklanır.

Nesnesiz bir dünya düşünmek zordur, fakat Tao Te Ching'teki bu son öğretisinde Lao-tzu sizlere, böyle bir dünyanın neye benzeyeceğini gösterir. Ortada tanımlanacak bir şey olmadığı için güzel sözlere ihtiyacınız yoktur. Ortada elde etmek için savaşılacak herhangi bir nesne olmadığından, münakaşa edilecek bir şey de yoktur. İnsanların yanlışını kollamak ya da insanları suçlamak diye bir şey de söz konusu değildir, çünkü var olan her şey, Tao'nun saklı erdemidir. Ve son olarak, toplanacak, biriktirilecek, istif edilecek herhangi bir şey yoktur; ki bu da sizi, bir verici ve destekleyici konumuna getirir. "Cennet, iyilik yapar" der Lao-tzu; *iyi* ve *Tanrı* eşanlamlıdır ve Tao'yla aynı şeydir.

Üstat Eckhart, *Tanrı* ve *Tao* sözcüklerinin yer değiştirebilirliğini şu parçada gösterir:

Tanrı, varlığın ardındaki varlıktır
ve varlığın ardındaki hiçliktir.
Tanrı hiçtir. Hiç.
Tanrı hiçliktir.
Ve buna rağmen Tanrı bir şeydir.

Sizler, kalıcı ve mükemmel Tao Te Ching'teki bu son öğretide, henüz bir forma sahipken, elinizden geldiğince gökyüzüne öyküneye çağırılırsınız.

Düşüncelerinizi ve en sonunda hayatınızı, sonsuza dek değiştirmek için çabalarken Lao-tzu'nun şu tavsiyelerini uygulamaya çalışın:

Haklı taraf olma isteğinizi bastırın!

Münakaşa etmeye olan eğiliminizi ortadan kaldırın ve anlaşmazlığa düştüğünüz kimsenin haklı taraf olmasına izin vermeye çalışın. Tartışmalarınızı, karşı tarafa şöyle bir şey söyleyerek sonlandırın: "Bu konuda haklısın ve ben, senin görüşünü duymuş olmaktan memnunum." Bu ifade, tartışmayı sonlandırır ve aynı zamanda, olası suçlamaları ve yanlış kollamaları ortadan kaldırır. Egonuzun haklı olma gereksinimini, muhatabınıza karşı şu tür bir Tao odaklı ifadeyi benimseyerek bastırın: "Bu konuda haklısın." Bu, hayatınızı çok daha barışçıl kılacaktır.

Kendinizi sıfır ya da "hiç-lik" seviyesine indirin.

Bedeninizi ve sahip olduğunuz şeyleri gözlemleyin ve sonra bunların hepsine, dünyanın değişmekte olduğunu göz önünde bulundurarak bakın. Mahatma Gandhi'nin şu sözünü aklınızdan çıkarmayın: "Eğer Gerçekler okyanusunun kalbinde yüzüyorsanız, kendinizi sıfıra indirmelisiniz." İnmiş olduğunuz bu sıfır ya da *hiç-lik* seviyesinden, nesneler dünyasında biriktirmiş olduğunuz şeyleri gözlemleyin. Hayata bu açıdan baktığınızda, bu tür bir dünyada hiçbir şeyin gerçek olamayacağını görürsünüz. Bu, sıfıra inme egzersizini, kendinizi sahip olduklarınıza ya da görüşlerinize sıkı sıkıya bağlı hissettiğinizde uygulayın.

D.H. Lawrence, bu düşünceyi çarpıcı bir biçimde dile getirir:

Temizlenmek, silinmek, yok edilmek,
hiçliğe dönüştürülmek mi istiyorsunuz?
Hiçlik mi olmak istiyorsunuz?
unutulup gitmek?
Eğer istemiyorsanız,
asla değişemeyeceksiniz demektir.

Şimdi, bu kitabın adına tekrar bakın: *Hayatını Değiştirmek için Düşüncelereni Değiştir.* Değişmeye istekli olun.

Tao'yu Şimdi Hayata Geçirin

Sizlere, Sam Hamill'in yazmış olduğu *Tao Te Ching: A New Translation* adlı eserden Lao-tzu'nun sözleriyle veda ediyorum. İşte son öğreti:

Bilge kişi hiçbir şey biriktirmez,
hep verir.
Kendini insanlara ne kadar çok adarsa
hayatı o kadar çok yücelir.
Başkalarına ne kadar çok şey verirse,
zenginliği o kadar çok artar.

Bu sözleri bir kağıda el yazınızla yazın, üstlerinde kafa yorun ve onları her bir gün en az bir kez hayata geçirin. Böylece, Tao'nun, bu 10 bin varlık dünyasındaki yaşamınıza olan akışına canlılık getirmiş olacaksınız.

Namaste,
Dr. Wayne W. Dyer

Sonsöz

Bir yıllık bir sürecin ürünü olan bu projeyi, sizlerle bu 81 öğretinin, bu eski klasiğin gücü ve bilgeliği karşısında duyduğum şaşkınlık ve hayret derecesini nasıl da beklenmedik bir biçimde artırdığını paylaşmak için kişisel bir notla sonlandırıyorum.

Bu kitabın başındaki, Konfüçyüs'e atfedilen açılış sözünü tekrar okuyun. Efsaneye göre bu üstat, Lao-tzu'dan o kadar çok etkilenmiştir ki, Konfüçyen felsefenin esas odağı olan, fakat Lao-tzu tarafından riyakarlık ve saçmalık olarak görülen görgü kurallarıyla ilgili ona danışmaya gitmiştir. Lao-tzu'yla yaptığı görüşmeden sonra Konfüçyüs, müritlerine bu adamın bir bilge olduğunu söylemiştir –Konfüçyüs'ün kendisi dahil, çoğu insanın kavrayışından uzak olan esrarengiz güçlere sahip bir dragon. Bu 81 adet kısa yazıyı yazarken, kendimi Lao-tzu'ya doğru gizemli bir biçimde çekiliyormuş gibi hissettim. İlk öğretilerde onu, sahip olduğu bilgeliği, bir eski Çin perspektifinden modern dünyaya nasıl uyarlayacağımızla ilgili bizlere tavsiyelerde bulunan büyük bir öğretmen olarak düşündüm. Zaman geçtikçe ve ben onun öğretilerine kapılıp gittikçe, Lao-tzu'nun direkt olarak benimle konuştuğunu hissetmeye başladım... ve benim *aracılığımla* sizinle ve hatta gelecek nesillerle. Bazen, sanki Lao-tzu'nun bana, bu önemli mesajları kavramamız gerektiğini, aksi takdirde, medeni bir toplum olarak yok olacağımızı üstüne basa basa söylediğini duyar gibi oldum. Bu kitabı yazarken, onun varlığını hissettiğim zamanlar bile oldu.

Bu kitabın müsveddesini tamamladığımda, Lao-tzu'nun, Konfüçyüs'ü etkilemiş olan dragonvari niteliklerini deneyimlemek

için kaçınılmaz ve acı verici bir fırsat elde ettim. Tao Te Ching aracılığıyla Lao-tzu benim, zamanın ve mekanın rüzgarları ve bulutlarıyla –ve bana, üstesinden gelinemez bir krizmiş gibi görünmekte olan şeyle– yüzleşmem için, Yol'u kavramamı sağladı.

Hayatını Değiştirmek için Düşüncelereni Değiştir'in baskıya hazır halini tekrar okurken, hayatımdaki belki de en büyük zorlukla boğuşmaktaydım. Genelde insanoğlunu çelişkilere düşüren derin bir iç acı yaşadım. İnsanların kendilerini kurbanmış gibi görmelerine neden olan ve sonunda insanı –Tao Te Ching boyunca sık sık bahsedilmiş olan– savaşa yönlendiren o öfkeyi hissettim. Düşüncelerim, Lao-tzu'nun "asla düşman sahibi olmamak" ile ilgili söylemiş olduklarıyla çatışıp duruyordu –içinde bulunduğum durumda, bir insanın sakinliğini koruması ve sahip olduğu sevgi ve refah Kaynağıyla olan temasını sürdürmesi elbette ki mümkün değildi. Yersiz ve nedensiz yere meydana gelmiş olan bu talihsizliğin içinde hangi hayır saklı olabilirdi ki? "Kötü insan"ın öğretmeni olmaya mı yönlendirilmiştim? Her bir öğretiyi okurken, zihnimdeki sorular durmaksızın devam etti.

Sonra sanki, Lao-tzu'nun dragonvari görüntüsü gözümün önünde canlandı, kitabı okurken yüzümü yaktı. Sanki yüzüme karşı bana şu sözleri söyledi:

> Büyük Yol'u öğrenmiş olduğunu düşünüyorsun, çünkü bir yılını bu 81 öğretiyi okumak ve yorumlamakla geçirdin. İşte sana, kendi Tao yetkinliğini keşfetmek için bir fırsat. İşte sana, seni ruhsal, fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak altüst edebilecek, beklenmedik bir durum. Sana öğrettiğim her şeyi uygula: Barışçıl ol; doğana güven; her şeyin mükemmel olduğuna inan; ve her şeyden önemlisi, hiçbir şey yapma. Tao'nun saklı erdemini yaşa. Kendini, savaşa çekiliyormuş gibi hissettiğinde, düşman sahibi olmayı reddet. Zihninde şiddet barındırma –ne bir intikam duygusu ve elbette ki, ne de yargılayıcı bir düşünce. Üstesinden gelinemez olduğunu düşündüğün bu

şeyin karşısında, Tao'nun müşfik ve bilge mükemmelliğinde durarak bunları yap. İşte o zaman kendini, bir Tao insanı olarak adlandırmaya hak kazanacaksın.

Lao-tzu'nun beni, dragon ateşiyle uyarmakta olduğunu hissetmeye başladım; çünkü her bir öğretinin, aslında tam da ihtiyacım olan şey olduğunu gördüm. Başlangıçta bana, kötü ve perişan ediciymiş gibi görünmüş olan şey, benim esas amacım haline geldi: Tao'nun bana vermiş olduklarına derin bir şükran duyarak, mutlu bir hayat yaşamak. Siz bu kitabı kapatırken, dileğim, sizin de Tao'nun bu büyük bilgeliğini hayata geçirmeniz ve böylece –en zor zamanlarda bile– düşüncelerinizi değiştirebilmeniz ve aynı zamanda hayatınızı da değiştirmenin tadını çıkarmanızdır. Bir Tao üstadı olmayabilirim; fakat ben bir Tao insanıyım. 25 yüzyıldan fazla bir süredir yazıla gelmiş ve varlığını korumuş olmalarına rağmen, Tao Te Ching'in bu sözlerini sizler için açıklamış olmak bana onur veriyor. Artık huzurluyum.

Teşekkürler, Lao-tzu.